PREOT DAVID MARIAN

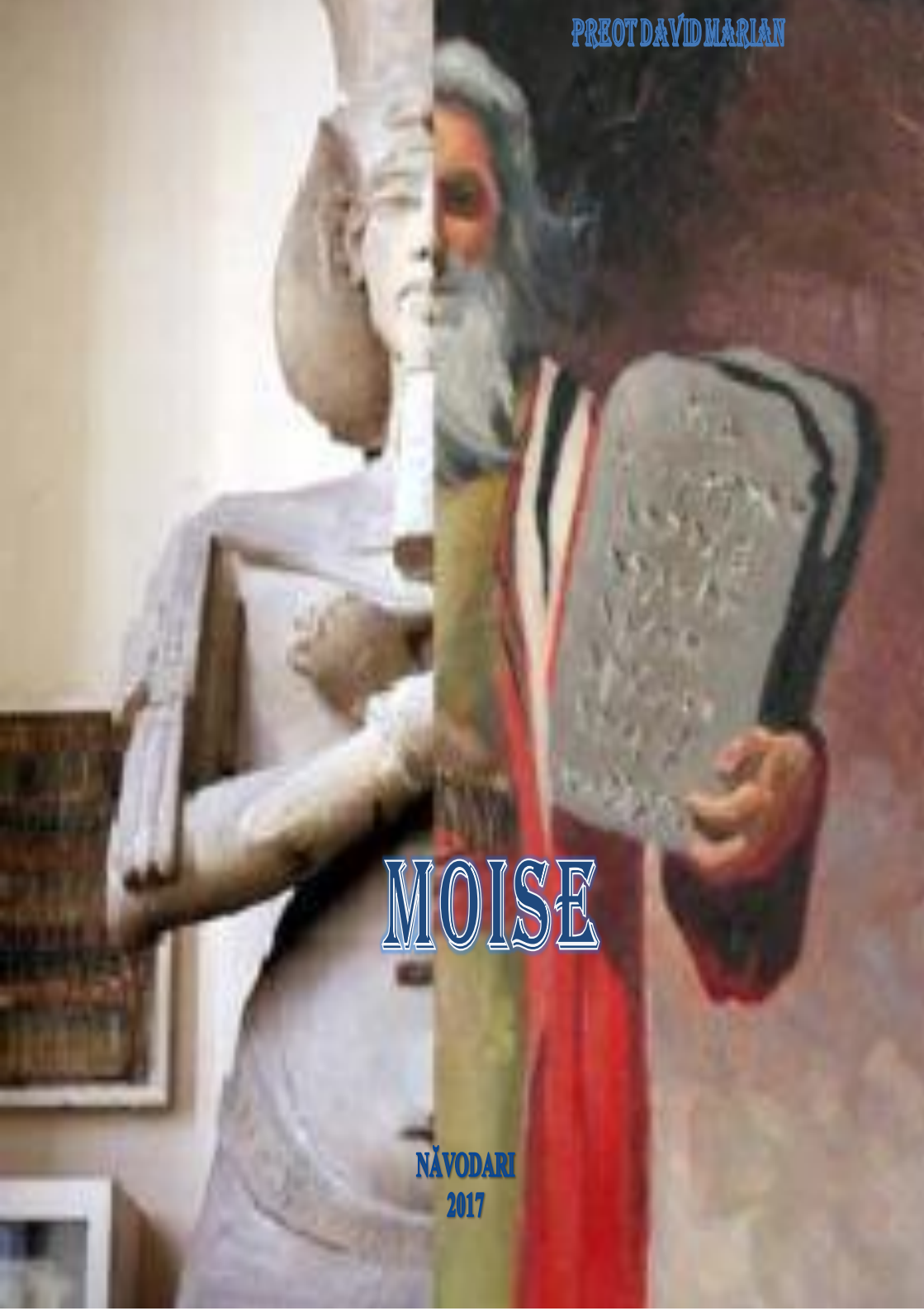

MOISE

NĂVODARI
2017

PREOT DAVID MARIAN

MOISE

ISBN 978-973-0-26181-3

DOMNUL ALAIN ZIVIE

Deși Hurghada nu atrăgea un atât de mare număr de turiști pe plajele sale precum stațiunile atât de frecventate ca El Gouna, Safara, Soma Bay, Duhab sau Taba Heights, un personaj de valoarea lui Alain Zivie n-ar fi putut trece neobservat. Hurghada fără a se situa la înălțimea rivalelor sale, este o stațiune foarte căutată de bogătașii din Regatul Unit. Poziția sa pe malul Mării Roșii, ferită de vânturile din vest, atrage un număr tot mai mare de turiști. Unii vin să se scalde în apele detătoare de sănătate, alții vin pentru a face scufundări și a admira minunățiile de corali, alții se instalează aici ca într-un punct central, de unde inițiază intinerarii pe tot ținutul Egiptului. Trebuie să vă spun că Hurghada nu seamănă deloc cu celelalte stațiuni balneare, un fel de curte de spital, deoarece cei care vin pentru a petrece aici în anotimpul cald sunt foarte sănătoși.

Hurghada este prima stațiune egipteană la Marea Roșie. Este situată pe malul Mării Roșii, la 500 km de Cairo și este una din cele mai renumite stațiuni litorale din Egipt. Marea este aici mărginită de plaje acoperite cu nisip fin. În unele locuri pătrund în mare recifuri de corali, a căror frumusețe subacvatică îi încântă pe iubitorii de scufundări. Hurghada asigura condiții ideale pentru baie și diferite sporturi nautice, datorită climei plăcute și a faptului că temperatura apei mării nu coboară decât foarte rar sub 22 ° C. Centrul stațiunii devine foarte animat în timpul nopții și oferă posibilități de divertisment pentru toate gusturile, fiind plin de restaurante cu specific oriental

În acel an, în luna august, străinii, turiștii sau oamenii veniți pentru băi, nu lipseau din micul oraș Hurhada. În registrele unuia dintre cele mai bune hoteluri, de câteva săptămâni, se putea citi, printre nume mai mult sau mai puțin ilustre și cel al lui Alain Zivie, un celebru arheolog francez.

Era un tânăr de vreo 30 de ani, care nu fusese niciodată tânăr și care, probabil, nu va fi niciodată bătrân. Ca aspect putem spune că nu arata nici bine, nici rău, având o figură banală, cu părul negru, un nas scurt, ce nu părea a fi nasul potrivit feței sale, iar sub ochelari se aflau ochii fără expresie ai miopului. Din cele o sută treizeci de mii de fire de păr pe care orice cap omenesc trebuie să le aibă, după ultimele statistici, nu-i mai rămăseseră decât vreo șaizeci de mii. Un colier de barbă îi încadra obrajii și bărbia, ceea ce îi dădea feței un

aer de maimuță. Dacă ar fi fost maimuță, am putea spune că ar fi fost una foarte simpatică.

Alain Zivie avea destui bani, dar și mai multe idei. Prea instruit pentru un tânăr arheolog, care nu știa decât să-i plictisească pe ceilalți cu pregătirea sa universală la mai multe universități celebre precum Oxford și Edinburg, avea mai multă știință în ceea ce privește fizica, chimia, astronomia și matematica decât istoria. Fiind un om foarte pretențios, de multe ori cădea în ridicol.

Împreună cu domnul Alain Zivie se mai aflau o frumoasă domnișoară, a cărui nume nu-l descoperim deocamdată, precum și doi domni cam de 40-45 de ani pe care îi vom cunoaște sub numele de frații Walker. De fapt exista o oarecare legătură între frații Walker și domnul Alain Zivie, cel din urmă urmând să devină nepotul lor. Este oarecum ridicol deoarece tânărul Alain urmând să o ceară în căsătorie pe domnișoara noastră, cei doi frați - se pare unchii acesteea - au și găsit un motiv de a se înbogăți. Într-un soi de încântare naivă, frații Walker și-au spus:

-Iată un tânăr destul de bogat, de familie bună, posesor al averii pe care moștenirile părinților au fost acumulate în numele lui. Va fi o partidă excelentă pentru draga noastră nepoată. Acest mariaj va merge de la sine, există potrivirile, fiincă ne place!

Spunând acestea, își pregăti o priză bună de tutun, apoi închiseră tabachera comună cu un sunet sec. De altfel, frații Walker se considerau unul pe celălalt ca fiind foarte șireți, grație acestei ciudate fantezii a retragerii Mării Roșii, care o adusese pe domnișoara noastră în Hurghada. Aici, fără să pară un lucru plănuit, ea putea să reia șirul întâlnirilor cu domnul Alain Zivie pentru a se cunoaște cât mai bine unul cu celălalt în vederea încheierii unei căsătorii.

Pentru aceasta frații Walker și nepoata lor au părăsit luxoasele apartamente ale orașului Cairo și au venit în celebra stațiune Hurghada, instalându-se în apartamentele luxoase ale Albatros Palace Resort. Dacă șederea lor trebuia să se prelungească în Hurghada, poate fi convenabil să închirieze o vilă la Steigenberger Makadi Resort.

Așadar, din holul celebrului Albatros Palace Resort, situat pe plajă, aproape în fața digului, frații Walker ieșiră pe la ora nouă dimineața, chiar în ziua următoare sosirii lor, pentru a face o plibare. În tot acest timp, nepoata acestora se odihnea încă în camera sa de la primul etaj, fără să bănuiască faptul că unchii ei dădeau târcoale ca niște ulii înfometați în jurul tânărului Alain Zivie.

Cei doi inseparabili coborâră pe plajă și, știind că ,,pretendentul" se cazase într-unul din hotelurile construite în nordul golfului, o luară în acea direcție. Trebuie să admitem că îi îndruma un fel de presentiment. Într-adevăr, la zece minute după plecarea lor, Alain Zivie, care-și făcea plimbarea științifică de fiecare dimineață, urmărind ultimul avânt al refluxului, îi întâlni și schimbă cu ei una dintre acele strângeri de mână banale și absolut automate.

-Domnule Alain Zivie!, salutară frații Walker.

-Domnilor Walker, ce onoare să vă revăd aici!, zise tânărul cu acel ton de comandă ce mimează surpriza. De fapt tânărul aștepta ca tânăra noastră să fie însoțită de mama acesteia Beatrice Bernard.

-Am sosit ieri-seară, însoțind-o pe nepoata noastră.

-Și suntem extrem de fericiți, domnule Alain, să vă vedem într-o stare de sănătate perfectă, adăugă celălalt.

-A!, foarte bine domnilor. Cred că sunteți la curent cu telegrama care tocmai a sosit?

-Telegramă?, întrebară în același timp amândoi. Teama se citea pe chipul lor.

-Probabil că doamna Beatrice...

-Nu este deloc vorba de doamna Beatrice, răspunse pe un ton destul de disprețuitor Alain Zivie, ci despre o telegramă meteorologică.

-A! Răspunseră ușurați cei doi.

-Da! Se anunță că depresiunea atmosferică s-ar deplasa spre nord, adâncindu-se destul de mult. Centrul este astăzi aproape de Hurghada, unde barometrul, în scădere cu un inch, să fie douăzeci și cinci de milimetri - pentru a folosi sistemul zecimal, aflat în uzul savanților -, marchează numai douăzeci și opt de inci și șase zecimi, să fie șapte sute douăzeci și șase de milimetri...

Nici nu apucă să termine ideia că unul dintre frații Walker întrebă nedumerit:

-Și din această depresiune?

-Ce-i cu ea?, întrebă celălat privindu-l nedumerit pe fratele său.

-Păi, de aici deducem că vremea frumoasă nu va mai dura mult. În curând cerul se va încărca de nori, iar din sud-est vântul, ne va aduce o masă de aer rece.

-Este o veste bună asta tinere, adăugă vesel unul dintre frații Walker, privindu-l pe celălalt. Asta înseamnă că v-om petrece mai mult timp în această minunată zonă.

Domnul Alain îi privi nedumerit pe cei doi, nu înțelegea prea mult bucuria lor, dar vrând oarecum să scape de ei, încercă să schimbe subiectul.

-Și care este motivul acestei vizite?, întrebă tânărul Alain în timp ce luă de pe jos o piatră pe care o studia cu foarte mare atenție.

Cei doi, ne știind ce răspuns să-i dea, făcură un moment de liniște, arătându-se oarecum impresionați de piatra găsită de cercetătorul nostru, numai că tânărul o băgă repede în buzunarul său și le aruncă o privire ispititoare.

-Păi, am venit cu scopul foarte firesc de a petrece o vreme aici...

-De fapt motivul este nepoata noastră, adăugă celălalt bâlbâindu-se.

Înțelegând motivul bâlbâielii lor, Alain Zivie schimbă iar subiectul.

-Piatra...

-Care piatră tinere?

-Piatra pe care am găsit-o.

-Ce-i cu piatra? Doar n-ai pierdut-o.

-Nu. Cred că această piatră este din perioada neoliticului. Se găsesc ceva urme pe ea, dar ar trebui.... De fapt, m-aș bucura mult dacă aș revedea-o pe .... Alain se opri brusc și continuă: sunt urme de fier meteoritic. Acest climat, remarcabil de blând, îi va face cel mai bine.

-Dar se simte minunat, de altfel, această schimbare a climatului îi va face foarte bine.

-Aici aerul este excelent, zero douăzeci și unu oxigen și zero șaptezeci și nouă azot, cu puțini vapori de apă, în cantitate igienică. Iar despre acidul carbonic, abia dacă sunt câteva urme.

-Se vede domnule, că studiind aerul, îi acordați o atenție deosebită nepoatei noastre.

-Dacă-mi permite-ți domnilor, dacă nu aveți motive de sănătate, de ce ați părăsit conacul din Londra, pentru a veni tocmai aici în Hurghada?

-Nu avem a vă ascunde nimic domnule, dată situația în care ne aflăm...

-Trebuie să văd în această deplasare a dumneavoastră, reluă tânărul savant, întrerupând propozuția începută, o dorință a dumneavoastră de a mă cunoaște mai bine. Dar de fapt eu și nepoata dumneavoastră trebuie să ne cunoaștem mai bine și credeam că va fi însoșită de doamna Bernard Beatrice?

-Fără îndoială, adăugă repede unul dintre cei doi frați. Știind cât de ocupată este sora noastră cu cercetările arheologice, ne-am gândit că, în acest fel, scopul ar fi atins mult mai repede...

-Vă aprob domnilor, aici pe acest teren neutru, mult iubita dumneavoastră nepoată și cu mine vom avea ocazia să socializăm, putem vorbi despre fluctuațiile mării, direcția vânturilor, înălțimea valurilor, variațiile mareelor și despre alte fenomene fizice, lucruri care ne sunt comune amândurora.

Frații Walker, satisfăcu-ți de această întrevedere, se înclină în semn de respect, făcându-i tânărului Alain o invitație la conacul din Londra în calitate de nepot.

-Aș fi onorat să vă pot invita, mai ales că guvernul Londonez se pregătește să execute lucrări de dragaj importante, lucrări întreprinse în condiții noi, cu ajutorul motoarelor electrice. Așadar aș putea observa aplicația și să-i calculez randamentul util.

-Ce coincidență, ar fi o oportunitate și pentru proiectele noastre. În timpul orelor libere de la conac, ați fi în măsură să urmăriți diferite etape ale proiectului nostru urbanistic.

-Așadar, v-ați folosit de nepoata dumneavoastră pentru a veni aici și a discuta cu mine.

-Într-adevăr, draga noastră nepoată ne-a oferit această oportunitate.

-Așadar, poate fi un complot sau v-ați folosit de naivitatea unei fete?

-Nicidecum, nepoata noastră ne-a cerut s-o însoțim, profitând de această întâlnire pentru observarea unui fenomen fizic, în anumite condiții care are loc numai aici la Marea Roșie.

-Într-adevăr domnilor!, răspunse Alain Zivie în timp ce-și ștergea ochelarii cu degetul. Aceasta este încă o dovadă că între mine și nepoata dumneavoastră există unele afinități. Pot să știu care este acest fenomen care va determinat să vă însoțiți nepoata?

-Se pare că, datorită unor fenomene meteorologice, Marea Roșie se desparte în două, putând fi traversată cu piciorul.

-Despicarea unei mări în două. Dar este imposibil. Nu am auzit niciodată vorbindu-se de așa ceva.

Frații Walker explicară cât putură de bine în ce constă acest fenomen, atrăgându-i atenția că personajul biblic Moise ar fi profitat de acesta pentru a trece prin Marea Roșie atunci când a fugit din Egipt, fiind urmărit de Faraon și armata sa.

-Tii!, făcu Alain Zivie, aceasta nu este decât o simplă ciudățenie, fără mare importanță, care intră în domeniul oarecum prea copilăresc al fizicii distractive!

-Am putea să ne gândim că, nepoata noastră, nu este decât o tânără cu minte de copil, și neîndoielnic pare să acorde o importanță exagerată acestui fenomen...

-Fiindcă nu vrea să se căsătorească, a spus ea, până când nu va ști dacă are loc cu adevărat acest fenomen.

-Ei bine, domnilor, răspunse Alain Zivie, o să-i arătăm domnișoarei că nu există nici un fenomen al naturii care poate despica Marea Roșie în două.

Apoi, toți trei, mergând pe cărarea desenată pe pajiștile ce mărgineau plaja, se întoarseră la Albatros Palace Resort. Pe drun frații Walker îl ascultau cu respect, atât de seduși, încât ar fi fost incapabili să poată spune un singur cuvânt în acest monolog fără alineat pe care Alain Zivie îl presăra cu ,,Hmm! Hmm!" într-un mod imperios și pedagogic.

Ajunseră, astfel, la o sută de pași de hotel și se opriră un moment pentru a-și lua la revedere. O tânără se afla în acel moment la fereastra camerei sale. Părea foarte preocupată, dezorientată chiar. Privea înainte, la stânga, la dreapta și părea să caute din priviri un orizont pe care nu-l putea vedea.

O CĂLĂTORIE CU TRENUL

Un întuneric dens, materializat, de pâslă. Nici o constelație pe cer, nici steaua polară. Este de mirare din ce noapte cu duhuri vrăjmașe a descins peste câmpuri o beznă atât de opacă și grea. Numai ferestrele trenului preling dintr-un capăt în altul un șir de lumini.Văzut de departe, arată ca pachebotul-fantomă din jurnalele lui Jules Verne.

Locomotiva cu picuri roșii pe piept spintecă pârtie în întunericul de smoală, pe-un drum străbătut de o mie de ori. Acolo, în fund, mijește o geană fosforescentă.

Domnul din colțul compartimentului, lângă fereastră, ațipi cu ziarul despăturit pe genunchi, cu tâmpla rezemată în speteaza de pluș vișiniu. Surâse îndată prin somn unui vis șăgalnic, care-i descruntă figura osoasă și fină, cu profil de medalie.

O domnișoară duse degetul la buze în semn de tăcere:

-Ssst! A adormit domnul Alain Zivie! și pot să vă spun ce visează de-i atât de fericit...

-Manal! Te rog, liniștește-te!...Dacă domnul Alain se trezește? Se alarmă în șoaptă doamna Bernard Beatrice.

Manal păru că nici n-a auzit admonestarea maternă. Continuă:

-Visează că în sfârșit a descoperit mormântul faraonului Keops și că a pornit cu preafaimosul regizor Rex Ingram să filmeze ruinele. Ascultați-l ce spune.

Într-adevăr, domnul Alain, șoptise câteva cuvinte neînțelese. Se răsuci foșnind ziarul și căută o poziție mai comodă, apărându-se de lumina verticală a becului.

Manal rămase cu gestul suspendat, prefăcându-se că-și orânduiește, în fața oglinzii, părul zburlit și obrasnic.

-Manal, încetează odată! porunci cu asprime doamna Bernard.

-Dar ce fac, mamă? Se miră cu ipocrizie tânăra, dovedind încă o dată că nu-și poate stăpâni firea energică. Ce fac? Mai întâi nu scrie nicăieri că-i interzis să vorbești în tren. Citește și dumneata toate afișele: ,,Fumatul oprit. Urcatul cu picioarele pe banchetă oprit!"

Se înălță în vârful pantofilor și întoarse rama de piele în care se afla, agățată de mânerul valizei din plasă, o carte de vizită. Citi cu atenție: Glyn Edmund Daniel, arheolog, specialist în neoliticul european, titularul catedrei Disney de arheologie de la Universitatea Cambridge și redactor-șef al revistei de arheologie Antiquity.

Atâtea titluri o intimidară mai mult decât toate severele dojeni de mai adineaori. Se așeză cuminte la loc, dar se aplecă ușor ridicând de pe genunchii domnului Alain ziarul. Un titlu mare îi sări în ochi: ,,Sodoma-orașul pierdut a fost descoperit de arheologul Britanic Glyn Edmund Daniel". Se întoarse către doamna Bernard Alice și-i arătă ziarul. Doamna ridică din umeri, prefăcându-se că nu înțelege despre ce este vorba, își pipăi involuntar obrazul, apoi își verifică în oglinda poșetei obrazul cu ploapele ostenite de drum.

Un timp se auzi numai țicănitul monoton al roților în noapte, vuietul trenului pe poduri sonore de fier. Doamna Bernard Beatrice închise poșeta după ce orânduise conținutul cu toată luarea-aminte de femeie meticuloasă și terorizată de veșnicul spectru al economiei.Pe figura pretimpuriu veștedă, cu ochii decolorați și cu subțiri cute în jurul buzelor, trecu o lumină de destindere.

-Cât mai avem de mers, mamă? Nu mai ajungem oare în această noapte?, întrebă Manal, incapabilă să-și mai biruie nerăbdarea, acum, la capătul drumului.

Domnul Alain Zivie, care tocmai deschisese ochii, după ce dormise destul de mult, deschise capacul gravat al cronometrului de aur - datând de peste două decenii- șterse sticla ochelarilor și păru că descifrează oracolul cine știe cărei controversate inscripții hieroglifice, cu atenția sporită a unui egiptolog miop și covârșit de imensitatea răspunderilor, înainte de a se pronunța.

-Încă o oră și trei sferturi! Anunță, închizând delicat capacul și introducând ceasornicul în buzunarul de la pantaloni.

-Numai de-am găsi camere la hotel!

-Dormim la hotel? Se bucură Manal, frământată din nou de neastâmpăr. N-am stat niciodată la hotel, pot spune așa, că mi se împlinește în astă seară unul din idealurile mele. Mâine dimineață ieșim toată trupa la plimbare, să vizităm celebrul oraș Oxtord.

Doamna Bernard Beatrice o fulgerară cu o privire aspră. Manal își încrucișă brațele pe piept, pocăită. Așa zicea de fiecare dată când mergea la un alt hotel. Dar ochii negri, de luciul antracitului, clipeau de nerăbdarea atâtor indescriptibile desfătări atât de mult râvnite. Pentru orice tânăr cercetător, după cum era și domnișoara Manal, Oxfordul era necunoscutul miraculos, cetatea mirajelor, vrăjita turbincă unde fiecare va afla tot ce-i poftește inima și tot ce i-a urzit, himeric, închipuirea.

Pntru domnișoara Manal, o tânără de 23 de ani, care de un an terminase Universitatea Americană din Cairo, Oxfordul – cu celebra lui Universitate Cambridge- însemna deschiderea unor noi orizonturi. Tot ce auziseră, tot ce citiseră, tot ce știa pe nevăzute despre orașul zugrăvit când ca un Babilon al tuturor pierzărilor, când ca un feeric Paris oriental, se transfigurase în fiecare imaginație, după chipul, dorința și asemănarea fiecăruia.

Nici o mirare că acum toți trepidau de nerăbdare. În întunericul de nepătruns, câte o gară singuratică rămânea în urmă cu lumini palide și triste.

Manal își turti nasul de fereastră, să citească din treacăt inscripția de pe banda unui felinar anemic. Nu izbuti și se așeză la loc mânioasă.

-Mergi cu mine, să ne dezmorțim puțin, domnule Alain, întrebă Manal?

Domnul Alain Zivie se ridică și o însoți cu înfățișare resemnată de om care se sacrifică tuturor capriciilor. Dar abia ajunse pe culuarul îngust și pufni ușurat:

-Uff! Credeam că mă înnăbuș. Era gata să ducă mâna la buzunar și să scoată cartea de vizită, știi tu, cartea de vizită pe care

domnișoara Manal tocmai o studiase cu multă atenție. Se răzgândi și aprinse o țigară, coborâ fereastra și rămase rezemat de bara de alamă, cu părul aspru răscolit de vânt. Manal păși în vârful picioarelor, lipită de perete, să facă de strajă și să tușească. Apoi sătulă de imobilitatea de santinelă, trecu la cealaltă ușă și se iți înlăuntru. Manal își simți stinsă toată veselia. Manal citi din mersul trenului inscripția stației Oxford.

Cu înfrigurare doamna Bernard Beatrice își inspectă încă o dată bagajele, să le aibă la îndemână, și lungi gâtul pe geam, afară, să se îndestuleze de magia ametitoare a luminilor care-o întâmpina la orizont, orbitor și festiv, asemenea globurilor fosforescente când atrag hipnotic gâzele și fluturii noaptea.

Semnele roșii, galbene și verzi presărau pământul întunecat cu necunoscutele constelații deschise la macazuri din cerul golit. În fund, undeva, de la aeroport ori de la un câmp de exercițiu militar, un proiector tăia cu lama albastră înălțimile, se oprea nemișcat, cădea scurt, și cerul părea încă și mai enigmatic.

Atunci trenul se opri brusc, patinând, cu toate frânele încleștate. La toate ferestrele năvăliră capete, înghesuindu-se și cercetând noaptea, întrebând cu amestec de alarme și de curiozitate. Felinarele roșii începură să alerge de-a lungul liniilor, legănate suspendat de mâinile invizibile. Locomotiva se văieta lung, iar ecoul răspunse ciudat, ca un țipăt de alt tren, de foarte departe.

În urmă, de pe scările înnalte, cu salturi de acobați, se revărsă toată mulțimea lacomă de priveliști spendide, uitând nerăbdarea cu care se plângeau o clipă mai înainte că nu mai ajung.

DOMNIȘOARA EMMA

E târziu. Pe fereastra deschisă intră răcoarea sfârșitului de noapte. Luna în asfințit stă pe culme cu fața mare întoarsă spre noaptea pe care o părăsește.

În dimineața aceasta trebuie să sosească Emma, nepoata din partea surorii sale. A crescut la fel ca și profesorul Daniel fără mamă. Tatăl ei a iubit-o mult și i-a acordat toată atenția de care avea nevoie. Dar Emma nu era pentru profesorul Daniel o simplă rudă, o simplă nepoată, putem spune că îi era prietena lui.

Această prietenie începuse de când era mică. Rămasă fără mamă la doi ani Emma se atașase foarte mult de unchiul său. În timp ce profesorul Daniel se așeza pe fotoliu pentru a se relaxa sau pentru

a citi, micuța Emma se suia pe genunchii unchiului, stătea un timp liniștită, apoi îi scotea ceasornicul din buzunar, marea ei pasiune, îl remonta în toate felurile, apoi cu o minuțioasă fantezie îi aranja mustățile, cravata și părul. Alteori tot pe genunchii unchiului său, își liniștea păpușa care ,,plângea" cu disperare, iar când era supărată profesorul îi lipea fruntea de a lui, ca în loc de doi ochi să-i vadă doar unul singur, lung de la o tâmplă la alta, ceea ce o amuza enorm.

Păpușile trebuia să i le vadă mereu, pe toate în fiecare zi și trebuia să i le spună pe nume. Uneori când ,,avea treabă" îi încredința profesorului câte una s-o ,,păzească" ba chiar îl punea s-o hrănească cu biberonul. Seara, îl ducea în toate odăile pe unde avea ,,copiii" culcați în paturi liliputane, prin cutii de pantofi, iar cei care erau mai oropsiți de soartă, prin locuri mai puțin confortabile.

Când îi venea și ei rândul să se culce, rolul profesorului devenea foarte important. După ce se îmbrăca în pijămăluțe și se așeza în pat, unchiul trebuia să se așeze lângă ea, să-și petreacă degetele prin câte un cârlionț al părului ei blond și, când uita să se ocupe de floricelele ei de aur, îi lua degetul, îl ducea la capul ei și aștepta rezultatul cu ochii în ochii lui. De obicei i se spunea o poveste comandată de ea, mereu aceeași, de care nu se sătura niciodată. Se înțelege că erau povești cu prinți și prințese, împărați și împărătese. Bucuriile și indignările ei erau mereu aceleași în fiecare seară, deși știa poveștile atât de bine, că, de câte ori schimba vreun amănunt îl corecta numaidecât.

Prietenia aceasta a durat până la vârsta de opt ani, luând diverse forme, văzând cum din fetiță devine o mică domnișoară, devenind mai temperată puțin din cauză că nu mai stătea vacanțele întregi la moșie.

Când, după o lipsă de șapte ani, a venit pentru a-și petrece iarăși vacanța la moșie, profesorul Daniel a văzut o domnișoară de cinsprezece ani, o fată înaltă, subțire, prea înaltă pentru vârsta ei, prea subțire pentru înnălțimea ei, cu o coadă groasă de aur pe spate, legată cu o fundiță albastră, cu fața tot copilărească și totuși de o frumusețe mândră, semeață, aproape orgolioasă, amestec unic, care-i dădea ceva matur și în același timp îi accentua copilărescu figurii. Prietenia renăscută și a crescut repede pe amintirile copilăriei și pe precocitatea ei intelectuală.

Pasiunea cea mai mare a domnișoarei Emma era călăria, făcând aproape în fiecare zi câteva ore de echitație. În timpul liber profesorul îi dădea cărți, îi recomanda anumite pasaje și câteodată se plimba, discutând lecturile, descriindu-i și povestindu-i viața din

orașele mari, sau de pe șantierele arheologice și inițiindu-o practic în științele naturii, pentru care avea o predilecție deosebită.

Alteori profesorul o lua pe domnișoara Emma pe șantierele sale. Dar zburdalnică cum era, în loc să facă cercetări arheologice, fugea să caute mure. Buzele ei, înroșite de sucul rubiniu, dădeau o expresie provocantă frumuseții ei blonde. Astfel că de multe ori în loc să devină un ajutor pentru unchiul său, devenea o ispită pentru studenții profesorului. De aceea pentru a evita anumite neplăceri domnișoara Emma primea diverse sarcini științifice, pe care le făcea acasă. Însă, când profesorul venea acasă pe la ceasul trei, o găsea fie în balcon sau chiar afară din ogradă, pe drum, așteptându-l.

Omul aproape cărunt și fetița cu părul de aur formau grupul cel mai original din lume. La masă se așeza întotdeauna lângă profesor și-l certa atunci când nu mânca tot. Chiar și la adunările unde veneau diferiți arheologi și cercetători, fetița înaltă stătea tot lângă unchiul său, dar respecta întotdeauna codul bunelor maniere.

Dar apăreau uneori și mici neînțelegeri. Adeseori peofesorul îi vorbea despre viitor și, firește, și de vremea când o să aibă o familie. Ea tăcea. Dar într-o zi îi răspunse, supărată, părăsind respectul pe care îl arăta întotdeauna:

-De ce vrei mereu să mă măriți?

-Nu vreau eu, dar toate fetele se mărită.

-Ei! Exclamă ea scurt, făcând un gest de impacientă cu capul, cu nasul și cu buzele.

Altă dată fiind nevoit să participe la un simpozion și trebuind să ajungă cu o zi înainte, domnișoara Emma văzând că nu poate să-l împiedice pe unchiul său să plece, îi spune cu ochi aspri:

-Desigur, ce importanță am eu pentru dumneata!

-Ce importanță? Nu mai suntem prieteni?

Și, renunțând la plecare, a înbunat-o și a împăcat-o complet. Cu o oră înainte de plecare, îi spune:

-Când ai să fii mare...

-Sunt mare, îl întrerupse ea brusc. Nu mai sunt un copil.Crezi că dacă nu m-am născut cu părul brumat...

-Nu m-am născut cu părul brumat, zise râzând profesorul. Aici eu mă refeream că ești minoră și că mai ai de crescut.

-Nu, n-am să mai cresc, nu vezi ce înaltă sunt? Crezi că iești mai înalt decât mine?

-Eu așa zic.

-Hai l-a ogindă să vezi.

-Da, văd că ești o tânără fermecătoare, dar abia îmi ajungi la umăr.

-Nu-i adevărat, sunt cât dumneata....În sfârșit aproape cât dumneata. O femeie nici nu trebuie să fie mai înaltă decât un bărbat. Apoi dispăru repede în camera ei și se întoarse cu părul pudrat.

-Ei, acum ce mai zici?

-Totuși zic că ești mică. Dar să știi că-ți șade bine, la fel de bine ca și cu beteala de sub pudră. Cu părul nins, stropit de aurul de sub pudră, ești de o frumusețe rară. Vai de prințul care o să cadă fulgerat...

-Prinții nu cad unchiule, mai ales fulgerați de imaginea unui copil.

-Ei, vezi, recunoști că ești un copil.

-Ba nu, dar hai du-te că pierzi trenul, zise ea ca să scape repede de această discuție.

Dar viața a trebuit să-i despartă iar pe cei doi prieteni. Emma a plecat la Londra unde tatăl său era internat într-un spital, iar profesorul Daniel a fost nevoit să plece în străinătate, detașat cu o delegație pentru vagi studii comparative. Înainte de plecare a trecut pe la Londra. Aflase că tatăl Emmei murise de o lună. A găsit-o pe aceasta în doliu, mai înaltă, mai puțin expansivă dar parcă era din ce în ce mai frumoasă. Cele câteva zile cât a stat la Londra, profesorul i-a acordat nepoatei lui toată atenția de care avea nevoie. Făcuse toate demersurile pentru a merge în Franța la un celebru institut de cercetare a rocilor vulcanice.

După trei ani Emma era aceiași. Înaltă, puțin mai înaltă decât atunci, cu umerii largi, cu o licărire de zâmbet în ochii albaștri, cu nasul de o ușoară și spirituală acvilinitate, cu fruntea acoperită pe jumătatea stângă de o pală de păr blond. Nu i se schimbase nici expresia copilărească a feței, nici mișcările naive și repezi, nici glasul încet și voalat, cu care parcă destăinuiește secrete. Numai trupul i s-a împlinit, dar această fată de o frumusețe desăvârșită avea să facă multe victime în rândul bărbaților.

Un acordor din Oxford adusese vechiul pian în stare normală. Emma îi cântase unchiului său o bucată dintr-o piesă care știa că-i place în mod deosebit. Muzica corpului ei îl impresionase și mai mult. Mișcările brațelor, ale bustului la dreapta și la stânga, viforul dibaci al mâinii când întorcea pagina, mișcarea picioarelor pe pedală, totul îi stârnea profesorului amintiri plăcute. Mica copilă de altă dată devenise domnișoara Emma.

Valsul lui Chopin acompania muzica corpului ei. La sfârșit, după o linie trasă cu degetul cel mare, parcă mânios, peste toate clapele de la stânga la dreapta, ca o parafă energică a unei iscălituri sub un text, care făcu pianul să strige cu toate vocile lui alarmante, Emma se ridică în picioare și întrebă:

-Vă place domnule?

-Sigur că da, distinsă domnișoară, sărutându-i mâna. Profesorul citi pe fața ei o nedumerire, căci nu era obișnuită din partea unchiului său cu expansiuni de natura aceasta. N-a spus nimic, și trecându-și mâna pe frunte ca pentru a se dezmetici, trecu să cânte mai departe. Emma înțelese defapt gestul unciului său. Era o recunoaștere a faptului că nu mai era un copil. Domnul Daniel nu o mai privea ca pe micuța Emma ci vedea în făptura aceasta superbă o adevărată domnișoară.

Domnișoara Emma era o mare consumatoare de plinbări. O femeie tănără nu poate face o plimbare pe câmp fără să culeagă flori. Emma le alege metodic, cu ochiul atent, cu gesturi precise. Cu părul auriu, cu fața albă și roză, cu ochii albaștri, Emma, printre flori, e o floare mare, strălucitoare, mai vie decât toate, irezistibil de atrăgătoare.

Pentru ea, florile au personalitate: unele sunt ,,sentimentale", altele ,,impertimente", altele ,,copii" ori ,,cucoane mici". Observațiile acestea le face cu umor, cu o comică dezmierdare. Viziunea comică și ușor dezmierdătoare este de altfel atitudinea ei obișnuită în viață. După ce culege florile, vine la drum cu brațul încărcat, se așează și le clasifică în grupuri după criterii subiective și fantaziste, le întocmește într-un buchet mare punându-o pe cea mai frumoasă în păr, iar pe celelalte le pune prin vaze în diverse camere.

Lucrul acesta-l făcea domnișoara Emma aproape zilnic, iar când nu culegea flori și nu cânta la pian se ducea în vizită la buna ei prietenă, doamna Dotothy Annie Elizabeth, unde povesteau vrute și nevrute, sau discutau despre peripețiile profesorului Daniel.

O DISCUȚIE CU PROFESORUL DANIEL

Trecuse un an de la marea descoperire a profesorului Glyn Edmund Daniel de la Marea Moartă. Toate ziarele încă scriau pe prima pagină ,,Sodoma-orașul pierdut a fost descoperit". Cercetători din toate colțurile lumii veneau pentru a se convinge. Dar cu toate acestea profesorul rămase la fel de tăcut și rezervat în declarații. Nu-i plăcea să vorbească prea mult despre descoperirea sa. Tuturor le răspundea simplu: ,,ceea ce am avut de spus am notat în raportul de cercetare".

Contele George Edward, un mare pasionat de religve și-a adăugat la colecția sa alte nestemate care să-i amintească de aventura petrecută la Marea Moartă. Howard Carter, care făcuse între timp o descoperire senzațională în Valea Regilor, a devenit mai pasionat de arheologia biblică, de aceea lucrează la un nou proiect împreună cu domnișoara Dotothy Annie Elizabeth. Dacă mă întrebați ce s-a întâmplat cu tânărul nostru inginer chimist Cyprien Mere vă voi răspunde îndată. În timpul campaniei de cercetare arheologică la Marea Moartă între domnișoara Dorothy și tânărul Cyprien Mere s-a înfiripat o poveste de dragoste. Rezultatul îl deducem cu toții: a urmat o nuntă ca în povești. Și nu glumesc când spun acest lucru deoarece cei doi au dorit să primească binecuvântarea chiar în orașul sfânt Ierusalim. A lăsat în urmă Franța, mutându-se în Oxford și s-a dedicat cercetărilor arheologice fiind întru totul devotat soției sale.

Profesorul nostru s-a retras pentru un timp la ferma sa, dorind un moment de liniște. Dorea să scrie o enciclopedie despre descoperirile sale, dar niciodată nu găsea momentul prielnic. De câte ori începea, cineva trebuia să-l deranjeze. După un an nu reușise să scrie decât câteva pagini. Hotărât să-și termine lucrarea se închise în biroul său și nu răspundea nimănui. Trecuse o săptămână decând nu ieșise din biroul său. Scria, rupea colile și începea iarăși. Într-un final își zise: ,,Profesore ești arheolog și nu scriitor", dar nu se lăsă pradă deznădejdii.

Se păru că își găsise liniștea, dar nu fuse așa. Când începuse cu adevărat să înșire ceva pe hârtie, liniștea i-a fost întreruptă brusc. Un nou personaj avea să-l oprească din activitatea scriitoricească. Aprofundat în studiu biblic a fost tulburat de clincletul soneriei. În încăpere apăru un tânar.

-Domnule, permiteți-mi să mă prezint. Numele meu este Alain Zivie, sunt arheolog de meserie. Am absolvit al doilea pe lista din

seria mea. Provin dintr-o familie onorabilă și onorată, deși nu atât de înstărită. Mă aflu aici într-o misiune științifică, trimis de Academia de Științe și vin cu recomandarea domnului Cyprien Mere. Anul trecut, institutul mi-a acordat Premiul Houdart pentru lucrările mele despre Egiptul antic. În curând voi fi numit profesor adjunct la Academia de Științe din Paris, unde mi-am cumpărat și un apartament. Fiind modest nu-mi trebuie mai mult pentru a fi fericit. Totuși am făcut o mare pasiune pentru arheologie și auzind despre descoperirea pe care ați făcut-o m-am gândit să vă cer ajutorul într-un studiu pe care-l realizez de ceva vreme. Numai după tonul ferm și hotărât al acestui mic discurs se vedea clar că Alain Zivie era obișnuit să meargă direct la țintă și să vorbească direct.

Înfățișarea sa nu dezmințea impresia prodisă de maniera sa de a vorbi: aceea a unui tânăr ocupat în general cu cele mai înalte raționamente științifice, care nu acorda vanităților mondene decât strict timpul necesar.

Părul șaten și scurt, barba neagră, tunsă scurt, simplitatea costumului său de călătorie din doc gri, pălăria ieftină de paie, pe care a asezat-o cuviincios pe un scaun la intrare, totul indica spiritul serios al domnului Alain Zivie, iar privirea lui limpede evidența inima curată și o conștiință dreaptă.

Mai trebuie remarcat și faptul că acest tânăr francez stăpânea foarte bine limba engleză, de parcă s-ar fi născut și crescut în ținuturile cele mai britanice ale Marii Britanii.

Profesorul Daniel îl asculta trăgând dintr-un trabuc, așezat într-un fotoliu de lemn, cu picioarele întinse pe un taburet iar cotul mâinii drepte era sprijinit pe colțul unei mese făcută din trunchi de copaci, decojiți. Pe masă era așezată o sticlă de Whisky și un pahar pe jumătate umplut cu această băutură alcolică. Era îmbrăcat cu pantaloni de culoare albă, o haină albastră, o cămasă albă, fără vestă și cravată. Pe cap avea o pălărie imensă din pâslă ce îți crea impresia că-i este însurubată. Pe această față, puțin atrăgătoare, plină cu smocuri de barbă neagră, licăreau doi ochi mici și negri, care nu păreau a oglindi răbdare și bunătate.

Această scenă se petrecea la mica fermă a domnului Daniel de lângă Oxford. Vă spuneam că profesorul Daniel era un mare colecționar de arme, de blănuri și chear mergea des la partidele de vânătoare, unde de obicei se încingeau discuții cu iz arheologic. Holul în care avea loc această întrevedere diplomatică se remarca prin luxul deplasat al câtorva piese de mobilier, dar și prin sărăcia altor detalii de interior. Pardoseala era acoperită pe alocuri cu

covoare scumpe și pe alocuri avea blănuri scumpe. Pereții erau ornamentați cu arme de preț de fabricații diferite, miniaturi englezești încadrate în rame superbe.

Pe de altă parte prin forma plafonului se vedea că era o casă fără etaj. Ca și în celelalte regiuni, era construită în parte din scânduri, în parte din lut și era acoperită cu tablă zincată.

Pe de altă parte, este impropriu să zici că profesorul Daniel putea fi catalogat ca fermier. El nu deținea terenuri arabile, ci mai degrabă era dornic de liniște, de aer curat și mai ales îi placea să crească câteva capre, oi, păsări și veșnicii porumbei pe care îi adora.

Profesorul Daniel nu răspunse încă cererii atât de politicos și atât de limpede formulată de Alain Zivie. După ce stătuse pe gânduri circa vreo cinci minute, timp în care tot învârtise trabucul în colțul gurii exprimă următoarea opinie, care nu avea nici o legătura cu problema respectivă:

-Cred că se va scimba vremea, dragă domnule! Demult nu m-au mai durât atât de mult picioarele.

-Poate ar fi mai bine să renunțați la Whisky, domnule profesor, răspunse tânărul tăios văzând cu câtă lăcomie sorbea din paharul mare de cristal.

-Dar dragule, Whisky nu a făcut rău nimănui. Pe lângă arhiologie singurele mele plăceri nevinovate sunt Whisky și trabucurile. Dar nu orice trabuc, ci doar cele cubaneze pe care le primesc, din când în când, de la un vechi prieten și colaborator.

-Să nu mă înțelegeți greșit domnule profesor, este doar o regulă de sănătate, pe care eu o cred corectă. Dar, dacă doriți, lăsăm asta deoparte, domnule Daniel, și revenim la obiectul special al vizitei mele.

Domnul Daniel, atât de vorbăreț mai înainte, recăzu în tăcerea sa și scotea liniștit mici rotocoale de fum. Ușa se deschise. Intră o fată care aducea o tavă cu două pahare. Această drăguță persoană, încântătoare cu boneta ei, creață după moda femeilor Londoneze, era îmbrăcată elegant, cu o rochie superbă cu floricele. În vârstă de douăzeci de ani și ceva, cu un ten foarte alb, cu părul blond și buclat, cu ochii mari și albaștri, cu o înfățișare blândă și veselă, era însăși întruchiparea sănătății, grației și bunei dispoziții. Era domnișoara Emma nepoata profesorului Daniel. Studia în Franța la un institut de cercetare a rocilor vulcanice, iar vara venea în Anglia pentru ași ajuta unchiul în diverse proiecte. Tot ea fusese cea care îl recomandase pe inginerul Cyprien Mere profesorului Daniel.

-Bună ziua domnule, salută respectuos tânăra în limba engleză cu un ușor accent franțuzesc.

-Bună ziua, domnișoară!, răspunse Alain Zivie, care se ridicase la intrarea fetei și acum se înclina în fața ei.

-V-am văzut când ați sosit, domnule Alain, reluă domnișoara Emma dezvăluindu-și dantura frumoasă într-un surâs prietenos, și cum știu că nu vă plac băuturile alcoolice, vă aduc oranjadă, nădăjduind că este potrivit de rece pentru dumneavoastră.

-E foarte drăguț din partea dumneavoastră, domnișoară!

-Dragă unchiule, zise domnișoara Emma, n-am apucat să vă spun. Domnul Alain Zivie este unul dintre cei mai mari arheologi francezi. Deși este tânăr a făcut niște descoperiri arheologice impresionante. Dumnealui a făcut cercetări arheologice în Egipt, împreună cu arheologul Howard Carter, descoperind mormântul celebrului faraon Tutankhamon.

-Spuneți că sunteți pasionat de arheologia egiptului antic. Înseamnă că îl cunoașteți pe Contele George Edward, un mare egiptolog britanic, dar și împătimit colecționar de antichități egiptene.

-Sigur domnule, am avut plăcerea de al întâlni de mai multe ori pe șantierele noastre și chiar am făcut schimb de experiență cu dumnealui.

-Atunci domnule Alain, care este adevărul cu inscripțiile din interiorul mormântului doicii care l-a alăptat pe Tutankhamon, Maia? Mulți cercetători britanici sunt de părere că acestea dezvăluie un fapt șocant: aceasta ar fi fost în realitate sora de tată a faronului. Arheologii sunt aproape siguri că Maia era, de fapt, Meritaton, cea mai mare dintre cele şase fiice ale faraonului Akhenaton şi ale soţiei acestuia, Nefertiti. Până recent se ştia că Maia a fost doica lui Tutankhamon, a cărui mumie a fost descoperită în Valea Regilor din Luxor, alături de o fabuloasă comoară, de către renumitul egiptolog britanic Howard Carter. Testele AND au confirmat faptul că faraonul Akhenaton a fost tatăl lui Tutankamon. Identitatea mamei sale rămâne încă învăluită în mister. Varianta iniţială, potrivit căreia ar fi fost Nefertiti, soţia faraonului Akhenaton, a fost ulterior respinsă categoric. Potrivit unora dintre teorii, mama lui Tutankhamon ar fi fost, de fapt, una din surorile tatălui său.

-Maia este chiar prinţesa Meritaton, sora de tată a lui Tutankhamon, fiica lui Akhenaton şi a lui Nefertiti, precizează Alain Zivie, care mai spune că îşi bazează concluziile pe inscripţiile de pe pereţii mormântului Maiei, conectate cu cele din camera mortuară a

celebrului copil-faraon. Asemănarea celor doi este fantastică. Au aceeaşi bărbie, aceiaşi ochi, în principiu cam aceleaşi trăsături. În plus, inscripţiile ne-o arată pe Maia aşezată pe tronul regal, mai spune Zivie.

Săpăturile şi cercetările efectuate în interiorul mormântului lui Akhenaton - faraonul care a înlocuit religia politeistă a Egiptului cu una monoteistă, ridicându-l pe zeul discului solar Aton la rangul de zeu unic al Egiptului - au scos la iveală o serie de inscripţii care surprind moartea prinţesei Maketaton, cea de-a doua dintre fiicele faraonului şi ale lui Nefertiti. Într-una din aceste scene apare o femeie care alăptează un bebeluş, ori această doică este nimeni alta decât prinţesa Meritaton, fiica cea mare a lui Akhenaton, explică arheologul francez. Mumia acesteia nu a fost încă găsită, dar ministrul egiptean pentru antichităţi Mamduh el-Damati declara, duminică, că este posibil ca ea să se afle în camera secretă descoperită recent în mormântul lui Tutankhamon.

-Pe de altă parte, arheologul britanic Nicholas Reeves – cel care a scanat mormântul lui Tutankhamon din Valea Regilor descoperind existenţa respectivei încăperi neştiuite – crede că acolo s-ar putea afla rămăşiţele lui Nefertiti.

-Orice este posibil până la urmă. Pas cu pas vom fi capabili să înţelegem vremurile în care au trăit Tutankhamon şi ai lui, domnule Daniel.

-Dar, vă rog să luați loc Domnule Alain. O să o rog pe domnișoara Emma să ne pregătească câte un ceai verde. Subiectul devine interesant și ca un cercetător doresc să aflu mai multe informații.

Domnișoara Emma, care ieșise în grabă, merse în camera de sus unde începuse să cânte la pian. De fapt, încerca să interpreteze o arie din Ludwig van Beethoven. Asistenta unchiului său, domnișoara Dorothy Annie Elizabeth, devenită doamna Mere cânta foarte mult la acest pian atunci câmd venea la profesorul Daniel. Ea fusese cea care îi inspirase dragostea pentru pian domnișoarei Emma.

La auzul soneriei tânăra apăru sfioasă, crezând că profesorul are să-i atragă atenția în privința zgomotului creat cu pianul. Nu-i plăcea unciului său să fie deranjat de pian atunci când avea diferite întrevederi. Însă isteață din fire îi citi repede gândurile unchiului său și zise:

-Să vă aduc două ceaiuri?

-Ceai verde să fie și să nu mai pui mult zahăr.

-Sigur unchiule. Dumneavoastră cum îl preferați domnule Alain?

-Știți domnișoară că noi francuzii bem ceaiul cu mul zahăr, dar să nu fie prea ferbinte.

-Am înțeles domnilor, zise domnișoara Emma zânbind și ieși repede trântind ușa.

-Copilul acesta, zise profesorul clătinând din cap, este mai iute decât un iepure. Dar să revenim la subiectul nostru domnule, continuându-ne discuția despre băiatul faraon.

-Iată cum stau lucrurile domnule profesor: băiatul faraon s-a născut în anul 1341 î.Hr. în oraşul Aketaton. La vârsta de şapte ani, Tutankamon a luat-o de soţie pe frumoasa Ankesenamon, sora sa vitregă. Doi ani mai târziu, fratele său mai mare, Smenkhkare moare, tronul revenindu-i lui. A abandonat cultul tatălui său, revenind la zeii tradiţionali.

În al doilea an de domnie, Tutankhamon părăseşte Tel al-Amarna, efemera capitală întemeiată de Akhenaton, şi se instalează la Memfis, aproape de actualul Cairo. Face din el centrul administrativ, şi în acelaşi timp, îşi schimbă numele din Tutankhaton, „imagine vie a lui Aton”, în Tutankhamon, „imagine vie a lui Amon”, marele zeu al Egiptului, adorat în temple de la Karnak până la Teba, capitala religioasă. Tutankhamon a murit la vârsta de 19 ani. Se presupune că ar fi fost ucis printr-o lovitură la cap, dar există numersoase teorii cu privire la ce, sau cine i-ar fi provocat-o.

Mumia lui Tutankhamon a fost deschisă şi analizată de către echipa domnului Howard Carter, ea a fiind supusă razelor X pentru ca mai târziu să fie testată cu scanerul. Radiografiile indică mai multe fracturi, dar se presupune că acestea au fost produse de către domnul Carter. Radiografiile arată că Tutankhamon era sănătos şi nu avea nici o urmă de infecţie, ceea ce indica faptul că nu a murit din cauze naturale. O radiografie a capului său prezintă un cheag de sânge în zona cefei, ceea ce ar dovedi presupusa lovitură la cap.

-Este posibil să fie vorba despre un complot prin care se dorea înlăturarea acestuia sau o întâmplare nefericită? S-a putut stabili cine este ucigaşul?

-Mulţi consideră că suspectul principal ar fi putut fi chiar soţia sa, Ankesekhamon. În apropierea mumiei sale s-au găsit doi fetuşi morţi, probabil fii săi, unul ar fi murit la naştere, celălalt la câteva zile după naştere.

O tomografie a mumiei indică faptul că Tutankhamon avea coloana strâmbă, ceea ce ar putea însemna că faraonul nu-şi putea

mişca capul. Acest fapt ar putea reprezenta cauza care a dus la moartea fiilor săi. O variantă este aceea că faraonul ar fi fost ucis de către soţia sa deoarece nu putea să aibă copii sănătoşi din cauza stării sale de sănătate. Ulterior, cercetătorii au ajuns la concluzia că deviaţia coloanei ar fi putut fi provocată la îmbălsămare. În plus, se pare că frumoasa Ankesenamon îşi iubea foarte mult soţul şi că este foarte puţin probabil să se fi aflat în spatele unei crime.

Un alt suspect a fost generalul Horhemheb. Totuşi, dacă acesta ar fi fost ucigaşul, i-ar fi luat imediat locul pe tron. În fine, un alt suspect a fost vizirul său, Ay. Acesta l-ar fi ucis pentru a prelua puterea, fapt care s-a şi întâmplat.

O echipă condusă de către egiptologul Zahi Hawass, a analizat mumia prin scanare. S-au descoperit foarte multe fracturi produse de către arheologul Howard Carter. Cutia toracică lipsea, mumia avea o gaură la cap, o gleznă de-a sa era înfăşurată, posibil datorită unei fracturi, iar un dinte sănătos era ieşit lateral.

Pe lângă asta, s-a descoperit că piciorul stâng era fracturat, iar rotula lipsea, ceea ce poate indica o căzătură. Rana de la picior s-a cangrenat, provocându-i moartea. Căzătura i-ar fi afectat şi cutia toracică, ceea ce înseamnă că ea fost scoasă la îmbălsămare. Gaura de la cap ar fi putut fi produsă la îmbălsămare. Atunci când creierul i-a fost scos, ar mai fi rămas o cantitate mică în interiorul craniului; restul creierului a fost scos prin peretele craniului, iar cheagul de sânge nu e altceva decât o urmă de răşină, de ulei.

-De curând am organizat o partidă de vânătoare, fa care au participat mai mulți arheologi renumiți. După vânătoare am orgahizat o masă vânătorească, după obicei. Am purtat mai multe discuții pe această temă. Unii cercetători cred că această fractură s-ar fi produs la îmbălsămare. Tot ei susțin că teoriile potrivit cărora Tutankhamon ar fi fost lovit în cap sau că a fost otrăvit sunt false. Chiar dacă a avut coloana strâmbă sau s-a accidentat la piciorul stâng, Tutankhamon ar fi rezistat, fiind foarte sănătos şi viguros, afirmă acești cercetători.

-Moartea sa rămâne în mare parte un mister domnule profesor. Recent, graţie unui studiu genetic major, efectuat pe mai mulţi membri din familia lui Tutankhamon, cercetătorii au descoperit că acesta avea anumite malformaţii la nivelul picioarelor.

În afară de o afecţiune a oaselor picioarelor de care suferea, numită maladia Kohler II, faraonul Tutankhamon avea picioarele grav deformate, astfel încât era nevoit să se deplaseze cu ajutorul unui baston. Celui de-al doilea deget de la piciorul drept al faraonului

îi lipsea osul mijlociu, fiind astfel mai scurt, iar laba piciorului stâng era îndoită înspre interior, faraonul călcând pe gleznă, nu pe talpă.

Această afecţiune a piciorului necesită încălţăminte special fabricată. Cu ajutorul unor cureluşe din piele, piciorul faraonului era menţinut în poziţia corectă, pentru ca acesta să nu se deplaseze târându-şi piciorul bolnav. O ,,autopsie virtuală", realizată asupra rămăşitelor faraonului egiptean Tutankhamon, a arătat că părinţii săi au fost frate şi soră şi că, din cauza incestului, el s-a născut cu o deformaţie la picior şi avea şolduri feminine.

Masca mortuară a lui Tutankhamon, acoperită cu aur, arată imaginea unui faraon care sugerează putere şi frumuseţe regală, însă în realitate el avea dinţii ieşiţi în exterior, o deformaţie la picior, mai precis la talpă şi şolduri feminine. Mai mult, în loc sa fie un băiat pasionat de cursele carelor de război, el mergea şchiopătând, sprijinindu-se mereu într-un baston.

-Domnule Alain, din pură curiozitate, spuneți-mi în ce a constat această ,,autopsie virtuală"?

-Autopsia virtuală, domnule profesor, a fost compusă din analiza a peste 2000 de scanări computerizate şi a fost combinată cu analizele genetice ale familiei lui Tutankhamon. Astfel s-a constatat ca părinţii săi au fost rude de gradul 1, adică frate şi soră, fapt care a dus la apariţia unor dereglări hormonale în cazul său. De asemenea, este posibil ca istoria familiei sale să fi dus la moartea lui prematură, în timpul adolescenţei.

Până în prezent, conform miturilor, faraonul ar fi murit din cauza unor accidente în timpul curselor de care de război sau chiar ar fi fost ucis, deoarece în craniul său fuseseră găsite fracturi care sugerau aceste ipoteze. Acum însă, oamenii de ştiinţă cred că Tutankhamon ar fi murit din cauza unor boli, deoarece handicapul de la picior nu îi permitea să participe la curse.

Albert Zink, cercetător de la un institut din Italia, este cel care a folosit amprentele genetice şi a făcut teste ADN, descoperind astfel că mama lui Tutankhamon a fost sora lui Akhenaten, care a fost tatăl său. În Egiptul antic, incestul era tolerat, iar oamenii nu ştiau că există urmări genetice asupra copiilor rezultaţi din astfel de relaţii. De asemenea, el dezvoltase boala Kohler, adică moartea oaselor, în timpul adolescenţei, fapt care i-a provocat probabil dureri foarte mari.

-Sincer să fiu domnule Alain, eu sunt un arheolog biblic, dar orice informație este utilă unui cercetător. Spuneți-mi vă rog ce doreați de fapt să discutați cu mine.

-Domnule profesor, eu fac un studiu asupra dinastiei a XVIII a faraonilor. Această dinastie este legată de venirea evreilor în egipt, de asuprirea acestora dar și de Exodul Evreilor. Am găsit în unele cronici o legătură între personajul biblic Moise şi Akhenaton - fost preot în Heliopolis. Pentru mine există o întrebare: Ce dovezi există că Moise şi Akhenaton sunt una și aceeaşi persoană?

-Domnule Alain, dumneavoastră îmi propuneți să facem un studiu biblic asupra lui Moise?

-Da domnule, știind că sunteți unul dintre cei mai buni arheologi biblici, vă propun să demonstrăm că povestea lui Moise este una adevărată și nu un mit. Moise a făcut multe minuni dar după unii egiptologi el a devenit un personaj controversat. Există voci care afirmă: „Dacă Moise a fost egiptean şi dacă le-a transmis evreilor propria-i religie, atunci a fost cea a lui Akhenaton, religia lui Aton."

-Domnule Alain, de curând am intrat în posesia unei lucrări celebre intitulată „Moise şi monoteismul", în care autorul încearcă să demonstreze că există mari asemănări între religia faraonului egiptean Akhenaton şi învăţăturile atribuite lui Moise. De exemplu, el scria că unul dintre crezurile evreilor: „Ascultă, o Israel, Domnul Dumnezeul tău este singurul Dumnezeu", poate fi tradus „Ascultă, o Israel, Aton Zeul nostru este singurul Zeu", deoarece litera ebraică *d* este o transliterare a literei egiptene *t,* iar *e* devine *o*. În plus, numele liderului evreu se crede că nu provenea din ebraică, aşa cum se crezuse până atunci, ci din cuvântul egiptean *mos*, care înseamnă *copil*. Dar şi naşterea lui Moise din Biblie este o reproducere a altor mituri antice despre naşterea unor mari eroi ai istoriei, cum ar fi Sargon cel Mare al Akkadului. Pentru a se ascunde faptul că Moise era egiptean, mitul naşterii sale a fost răsturnat, pentru a face ca el să se nască din părinţi săraci, ajungând mai apoi într-o familie nobilă. Unii cercetători au sugerat că unul dintre înalţii oficiali, care se numea probabil Tutmes, era adept al religiei lui Aton. După moartea faraonului, Tutmes a ales tribul evreilor care trăiau în ţinutul Goşen din estul deltei Nilului, să fie poporul său ales. El i-a scos pe evrei din Egipt în timpul Exodului şi le-a transmis principiile religiei lui Akhenaton.

-Sunt uimit, domnule, cum mulţi oameni de ştiinţă fac eforturi pentru a distruge orice legătură dintre Moise şi Akhenaton. Se pare că egiptologul Ahmed Osman încearcă să demonstreze că liderul evreilor şi faraonul rebel au fost una şi aceeaşi persoană. Deşi dovezile aduse de Osman sunt solide, cercetătorii preferă să conteste

în continuare această teorie. De aceea vă propun să începem un proiect de cercetare pentru a elucida cine era cu adevărat acest Moise.

-Domnule Alain, accept această provocare, însă vom avea nevoie de timp și de multe informații.

-Sigur că da domnule profesor. Acum vă rog să mă iertați dar trebuie să fac o vizită bunului meu prieten Cyprien Mere.

-Emma! Emma!

-Da unchiule, vă pot servi cu ceva?

-Da draga mea. Condul pe domnul Alain și apoi adu-mi, te rog, din bibliotecă acele dosare albastre pe care scrie: „Proroci celebri ai Evreilor".

O ÎNTÂLNIRE ÎNTRE PRIETENI

„O dată cu lăsarea serii, la Cairo, cele doua maluri ale Nilului sunt împânzite de grupuri de adolescenți. Găști de băieți, perechi de îndrăgostiți sau grupuri de câte 2-3 fete singure stau pe faleze și în grădini, așezate pe preșuri colorate. Beau suc karkardy sau limonadă și rontăie semințe, fistic, alune prăjite ori diverse sortimente de baclava, în Egipt existând peste 500, preparate de vânzătorii ambulanți care-și plimbă cărucioarele cu bunătățuri în susul și-n josul marelui fluviu.

Deși mi-am lăsat barbă și m-am tuns scurt pentru această călătorie, iar hainele mele nu ies prin nimic în evidență față de cele ale tinerilor egipteni, imediat ce părăsesc hotelul sunt identificat drept străin și tratat ca atare: toți își ațintesc curioși privirile asupra mea. Unii comentează, alții mă arată cu degetul, copiii mici râd și aleargă în jurul meu.

Foarte, foarte mulți tineri mă salută însă prietenos, în engleză sau în arabă: Misaa' el-kheer! A-h-lan! (Bună seara! Bine ai venit!). Un vânt cald adie printre palmieri și ficuși, florile din parcuri miros dulce, iar pe Nil navighează o mulțime de felucca, iahturi și vaporașe de agrement. Trec pe lângă două fete – una dintre ele mi se pare deosebit de frumoasă: are ochi mari, verzi, conturați cu mult negru, și pielea măslinie, iar capul îi este acoperit doar de un batic alb, indice social al faptului că este nemăritată.

Aud în urma mea o incantație: La'a, la'a, la'a, lu, lu, lu! și, în timp ce merg înainte, o îngân și eu pe fată: Lu, lu, lu! Mai târziu,

aveam să aflu că acest joc de cuvinte înseamnă ceva de genul: Nu, nu, nu! Da, da, da!. Fata chicotește, izbucnește în râs, iar apoi, spre totala mea surprindere, mă oprește și mâ invită să stau cu ea pe preș. Aflu că se numește Manal, are 17 ani și urmează să studieze la Universitatea Americană din Cairo. În timp ce bem o limonadă, Manal îmi spune povestea orașului.

Spre sfârșitul secolului X d.Hr., în tribul fatimizilor s-a ridicat un puternic și charismatic prinț siit, Al-Muez Ledin-Allah (Cel Dreptcredincios întru Dumnezeu), descendent direct al Profetului, prin fiica acestuia, Fatima. În anul 969, după ce cucerește Tunisia, Al-Muez își trimite cel mai bun prieten, pe generalul Gawhar (Bijuteria), un fost sclav sicilian convertit la Islam, să cucerească Egiptul.

Campania fulgerătoare a lui Gawhar este încununată de succes, iar pe 5 august 969, după victoria finală, generalul își stabilește tabăra într-un mic orăsel, Al-Mansureya, și-l invită pe print să-și viziteze noile pământuri. Legenda spune că o puternică furtună de nisip i-a ridicat la ceruri pe toți soldații din escorta prințului, în vreme ce acesta călătorea spre Gawhar, iar Al-Muez, deși a scăpat miraculos, s-a rătăcit în deșert. În cele din urmă, însă, a găsit drumul spre Al-Mansureya, orientându-se după o stea călătoare.Când a ajuns în tabăra sicilianului, s-a dus la înțelepți și i-a întrebat care este numele acelei stele. Aceștia i-au răspuns: Al-Qahira (Învingătorul), iar de atunci numele orașului a devenit Cairo.

S-a lăsat noaptea. Nilul este străbătut acum de o mulțime de vapoare-restaurant de lux, cu două-trei etaje, cu petreceri opulente, cu dansatoare din buric, cu circari și cu formații de muzică tradițională. Pentru Manal este târziu, așadar îi mulțumesc pentru poveste .

-Shok-ran! I-am zis, iar ea îmi zâmbește și-mi spune:

- Maa salaama! (La revedere!).

Astăzi, Învingătorul este o metropolă imensă, un melanj izbitor între mult exotism și multă mizerie. Clădiri de peste 40 de etaje, unele luxoase, moderne, altele mai vechi, răsar printre căsuțe tradiționale, moschei și coșmelii din chirpici; traficul este un infern total și un candid muzeu live al evoluției auto din anii ’50 ai secolului trecut până în prezent. Cea mai gravă problemă a orașului Cairo este însă suprapopularea – sute de hectare de pământ arabil, mai valoros decât aurul într-o țară cu 70 de milioane de locuitori și cu peste 90% din teritoriu devenit deșert, au fost cotropite de blocuri. Blocuri uriașe, maronii, mare parte dintre ele neterminate, deși

locuite, care au ajuns să se apropie până la o aruncătură de băț de platoul Gizeh.

Am mers la unul din hotelurile orașului, închiriindu-mi o cameră. Oboseala și-a spus cuvântul deoarece am adormit repede. M-am trezit dimineața datorită sgomotului infernal. Am servit un ceai pentru a mă relaxa în timp ce citeam dintr-un pliant:

Ce vizităm în Cairo?

- **Platoul de la Gizeh și Sfinxul** – Marea Piramidă a lui Keops este singurul monument in picioare din cele 7 minuni ale lumii antice;
- **Midan Tahrir, Muzeul de Istorie** – aici vei întâlni cea mai bogată colecție de artefacte egiptene antice din lume;
- **Parcul Al-Azhar si Citadela** – situată în partea islamică a orașului, este un imens castel construit de Saladin
- **Moscheile Al-Azhar Mosque și Ibn Tulun, Muzeul Coptic și zona comerciala Khan El Khalily**
- **Corabia solară.** A fost descoperită în anul 1954, într-o catacombă aflată la câteva zeci de metri de Marea Piramidă. În această corabie de lemn, lungă de 43 de metri, a fost transportat pe Nil trupul lui Kufu (Keops), în timpul ceremoniei funerare. A fost îngropată atât de aproape de mormântul faraonului pentru ca, în momentul în care Kufu se va trezi din morți, să poată „naviga“ cu usurință spre Ceruri.
- **Câte piramide sunt, de fapt, în Egipt?** În Antichitate se pare că existau peste 300. Astăzi, dacă luăm în considerare și ruinele, mai sunt 80. Totuși, nu toate piramidele antice s-au năruit. Imagini recente din satelit indică faptul că în N-E deșertului Abydos, la 90 m adâncime, se află îngropată în nisip o mare piramidă. Și pe platoul Gizeh încă sunt acoperite de nisip trei piramide mai mici.

Aveam să ajung pe platoul de la Gizeh (Giza) după o conferință de presă, în fapt o veritabilă lecție de istorie și arheologie predată de Zahi Hawass, secretarul general al Consiliului Suprem pentru Antichități al Egiptului.

Printre altele, am aflat că, după prima jumătate a secolului XX, marcată de febra descoperirilor, un fel de a spune descoperiri, pentru că, în fapt, majoritatea arheologilor europeni și americani mai

degrabă au jefuit siturile arheologice decât le-au cercetat, care a dus la popularizarea mondială a străvechii civilizații egiptene, arabii au conștientizat ce comori sunt îngropate sub picioarele lor, în nisipuri.

Prin urmare, au început să trateze Egiptul antic ca pe o moștenire proprie – de pe urma căreia doresc să scoată bani. Am trăit sentimente contradictorii în momentul în care am ajuns în fața Marii Piramide a lui Kufu (Keops). Îmi venea să mângâi și să sărut fiecare piatră în parte, însă nu am putut să nu bag de seamă că Gizeh a ajuns o ruină, departe de imaginea magnifică pe care mi-o făcusem despre ea din fotografii și documentare.

Chiar celebrul Sfinx este puternic „desfigurat"; Hawass-ghidul piramidei mi-a spus că „are cancer", iar dacă nu va fi restaurat de urgență, în 10-15 ani se va nărui complet. Am avut prilejul să intru în piramidă lui Khafre (Chephren), care în poze apare întotdeauna ca fiind cea mai înaltă dintre toate. Este o simplă iluzie optică, datorată faptului că piramida a fost construită pe o colină. Printr-un tunel îngust și întunecat, de 1/1 metri, cobori, mergând ca piticul, vreme de zece minute, până ajungi într-o mică încăpere din care pornesc alte două astfel de culoare. Unul duce către Camera Reginei, dar este blocat.

Celălalt conduce la Camera Regelui – un cub de 10/10 metri, în care se află un sarcofag din piatră. Aerul este cald, greu – împreună cu ceilalți temerari care nu au abandonat, mă uit în sarcofagul gol. Custodele beduin care ne-a călăuzit țipa din toți rărunchii: „Aici s-a odihnit regele Khafre!", cere câțiva bănuți, apoi ne conduce înapoi la lumină.

Pornesc apoi într-o expediție, pe cămilă, spre o oază din deșert. Ajung într-un sătuc dărăpănat, la vreo oră și ceva de galop prin nisipul fierbinte..."

-Bună dimineața, draga mea zise domnul Cyprien Mere, așezându-se lângă soția sa pe fotoliu. Uite ți-am pregătit o cafea cu mult zahăr.

-Mulțumesc. Ți-am citit consemnările pe care le-ai făcut în Egipt și trebuie să recunosc că întotdeauna mi-am dorit să fac cercetări arheologice în această zonă.

-Draga mea Dotothy, sunt consemnări pe care le-am făcut cu ceva vreme în urmă, trimis de institutul de cercetare arheologică din Franța, pentru a participa la un simpozion. Dar să nu uit. Am primit o telegramă de la un prieten din Franța. De fapt este renumitul arheolog Alain Zivie, cel care a făcut parte din echipa domnului Howard Carter atunci când a descoperit mormântul faraonului

Tutankamon. M-a rugat să-i fac o recomandare profesorului Daniel. Știind că profesorul este cel mai renumit arheolog biblic, dorește să-i ceară sprijinul pentru a realiza un studiu asupra personajului biblic Moise.

- Dar ce legătură are acest personaj biblic cu arheologia egiptului antic?

- S-ar presupune că Moise nu ar fi la origine evreu ci că este de fapt egiptean, iar domnul Alain vrea să descopere care este legătura între personajul biblic Moise şi Akhenaton, un fost preot în Heliopolis. L-am rugat să treacă și pe aici după ce discută cu profesorul Daniel.

-Dar dragule, subiectul acesta este fabulos și cred că profesorul Daniel, care este un mare cercetător biblic, nu poate să refuze această ofertă.

-Sunt de acord cu tine, dar știm foarte bine că domnul Daniel nu se lasă ușor convins. Apoi dumnealui are nevoie de informații substanțiale și nu acceptă orice informație neverosimilă.

Nu apucă să-și termine ce avea de adăugat că fu întrerupt de clinchetul soneriei. Se ridică elegant de lângă soția sa, pe care o sărută dulce pe frunte și se îndreptă spre ușă.

-Bine ați venit domnule Alain. Tocmai discutam cu soția mea despre dumneavoastră și descoperirile dumneavoastră.

-Mă bucur să te revăd prietene. A trecut ceva vreme de la ultima noastră întâlnire.

-Așa este, poftiți vă rog.

Domnul Alain foarte elegant își așează haina și pălăria de paie într-un cuier și-l urmă în salonul de oaspeți pe domnul Cyprien Mere.

-Luați loc domnule arheolog, este o onoare să vă primesc în casa mea. Doriți un ceai sau o cafea?

-Un ceai verde dacă se poate.

-Sigur că da. Scuzați-mă doar o secundă. Domnul Mere ieși repede și-și rugă soția să pregătească două ceaiuri verzi.

-Domnule Alain, ați reușit să discutați cu profesorul Daniel?

-Da domnule Mere...

Ușa se deschise și o tânără elegantă apăru cu o tavă în mână.

-Bună dimineața domnule Alain. V-am pregătit un ceai dulce, așa cum îl beți dumneavoastră în Franța.

-Ea este soția mea Dorothy , interveni domnul Mere.

-Dumneavoastră sunteți arheologul Dotothy Annie Elizabeth, cea care ați scris celebrul tratat despe Orașul Pierdut Sodoma?

-Așa este domnule, dar domnului Daniel i se datorează celebra descoperire. Eu nu am făcut altceva decât să scriu ceea ce am văzut.

-Toți arheologii francezi vorbesc despre această descoperire.

-Este la fel de celebră ca și a dumneavoastră domnule Alain.

-Mă flatați doamnă, eu nu sunt atât de celebru ca domnul profesor Daniel. De altfel scopul venirii mele aici se datorează unei eventuale colaborări dintre noi.

-Sper să fie o colaborare rodnică domnule. Vă rog luați loc.

Alain Zivie se așeză confortabil pe un fotoliu și în timp ce sorbi din ceașca de ceai observă jurnalul domnului Mere, pe care stătea scris cu litere mari: „Consemnări din Egipt".

-Dacă-mi permiteți, domnule Mere eu știu că sunteți inginer chimist, specialist în roci vulcanice. Ce legătură aveți dumneavoastră cu Egiptul?

-Niciuna domnule. Am participat la un simpozion ținut în Cairo și cu această ocazie am vizitat și ruinele antice. Soția mea este oarecum pasionată de egiptologie.

-Mă bucur să aud asta, zise domnul Alain în timp ce trăgea cu ochiul la consemnările domnului Cyprien Mere. Ați călătorit mult domnule dar despre Sfinx nu ați menționat nimic.

-M-aș fi bucurat să-l vizitez domnule, dar timpul nu mi-a permis. Poate ne împărtășiți dumneavoastră câteva informații.

-Există un mare mister care a creat o adevărată controversă în rândul arheologilor.

-În ce constă această controversă, întrebă curioasă doamna Dorothy?

-Majoritatea egiptologilor cred că Sfinxul datează din timpul domniei faraonului Menkaure (2532-2503 î.Hr. cel de-al treilea conducător îngropat pe platoul de la Gizeh, după Khufu și Khafre) și că trăsăturile faciale ale imensei statui le-ar reproduce pe ale faraonului. Problema e că trunchiul Sfinxului, realizat din calcar, este mult mai erodat din cauza vremii, cel mai probabil din pricina precipitațiilor, decât capul său.

-De ce e vremea importantă?

-Multi geologi și climatologi susțin faptul că în Egipt, în timpul Vechiului Regat (2650-2134 î.Hr.), vremea era asemănătoare cu cea din zilele noastre, prin urmare nu existau precipații abundente. În schimb, cu un mileniu înainte, Egiptul ar fi fost destul de des udat de ploi torențiale, capabile să erodeze calcarul. Desigur, există și sceptici care spun că Sfinxul este desfigurat din cauza firelor de nisip purtate de vânt. Însă majoritatea geologilor resping această ipoteză.

-Mai sunt și alte teorii?

-Sincer să vă spun, cei mai entuziaști egiptologi, printre care și geologul Britanic Colin Reader, cred că Sfinxul a fost construit pe platoul de la Gizeh înaintea Marilor Piramide. Mai mult, tocmai Sfinxul ar fi reprezentat motivul pentru care piramidele ar fi fost ridicate aici.

-OK, zise doamna Dorothy, dar care este adevărul?

-Greu de spus! Cel mai probabil, însă, ipoteza lui Reader este adevarată: faraonul Menkaure a consolidat o structură preexistentă și a schimbat capul Sfinxului.

-Este impresionant ceea ce spuneți domnule Alain, interveni Cyprien Mere, de aceea vă propun să discutăm puțin despre orașul Luxor.

-Cu cea mai mare plăcere.

-La Luxor, zise Cyprien Mere care se uită în consemnările sale, îngemănarea dintre lumea arabă și cea egipteană este totală. Pe de o parte, orășelul este unul tipic arăbesc, cu case micuțe, de maximum două nivele, dar și cu hoteluri și pensiuni luxoase, cu grădini exotice. Transportul terestru se face, în special, pe măgăruși și pe cămile; cel pe Nil – cu diverse ambarcațiuni. Pe de altă parte, aici se află templele Karnak și Luxor și tot aici se întind Valea Regilor și Valea Reginelor, mai bine de 90% dintre locuitori trăind de pe urma turismului.

Bazaruri, mini-magazine și buticuri sau simpli comercianți stradali te asalteaza cu suveniruri: eșarfe, robe, mărgele, statuete, papirusuri, lămpi, brichete – toate marcate cu simboluri, hieroglife și imagini ce amintesc de vechiul Egipt. Întrebarea mea către dumneavoastră este: Cele două mari temple, Karnak și Luxor, erau pe vremuri părți ale unui singur complex – probabil un centru religios imens, cel mai mare din lume?

-Din studiile pe care le-am realizat, mare parte din structura lor – coloane, pereți întregi și statui – s-a păstrat până în ziua de astăzi, iar sub îndrumarea unui ghid bun, poți trăi o experiență unică de imersiune în viața religioasă a Egiptului din urma cu 3.500 de ani. A doua experiență fascinantă pe care o poți trăi la Luxor este vizitarea locului de veci al conducătorilor Noului Regat al Egiptului (cca.1550-1070 î.Hr).

Situată în plin deșert, Valea Regilor găzduiește peste 80 de morminte, inclusiv pe ale unora dintre cei mai mari faraoni: Thutmosis al III-lea, cunoscut drept Napoleon-ul Egiptului Antic, sub care civilizația egipteană a atins apogeul, Amenhotep al III-lea,

uimitorul rege-soare, care a inițiat cultul monoteist al lui Amon-Ra, Seti I și fiul și succesorul acestuia, Ramses al III-lea, care este mai bine cunoscut drept Ramses cel Mare și, bineînțeles, celebrul Tutankamon.

Arheologul nostru se ridică din fotoliu în care se așezase confortabil, așează pe măsuță ceașca de ceai, apoi din servieta de care niciodată nu se despărțea, scoase o agendă.

-Priviți această consemnare domnule Mere.

Domnul Cyprien luă agenda cu mare atenție și începu să citească cu voce tare:

-Orașul viilor și orașul morților:

- Cel mai important centru religios și politic al Egiptului între 2100 si 750 î.Hr. purta în limba egipteană numele de Waset, însă este mult mai cunoscut ca Orașul celor o mie de porți sau Thebai (Theba), cum l-a botezat Homer.
- Theba era împărțită în două: Orașul Viilor, la est de Nil, unde răsare Soarele și se afla pământ arabil, pe care egiptenii au construit clădiri uriașe de piatră, printre care complexul Karnak și Orașul Morților, la vest de Nil, unde apune Soarele, în deșert, în Valea Regilor.
- În timpul domniei lui Ramses al III-lea, în Theba a inflorit ceea ce mulți istorici ai religiilor considera a fi prima formă de monoteism din lume: cultul lui Amon-Ra, Zeul Suprem.
- Numele modern al orașului a fost dat de arabi, care au fost atât de impresionați de palatele Waset-ului, încât l-au numit Luxor, adică Orașul Palatelor.

-Domnule Cyprien Mere, când domnul arheolog Zahi Hawass a fost ales secretar general al Consiliului Suprem pentru Antichități al Egiptului și director al operațiunilor de excavare de la piramidele Gizeh și-a propus trei obiective.

Primul a fost acela de a transforma muzeele din cămări în care este depozitat trecutul, în mijloace de promovare a educației și a culturii. Al doilea obiectiv viza securizarea și restaurarea siturilor arheologice, concomitent cu readucerea în țară a tuturor artefactelor furate de aici de-a lungul anilor. Totodată, a retras licența arheologilor amatori – peste 200 – care veniseră în Egipt doar pentru a câștiga celebritate și bani, dar habar nu aveau să sape.

Nu în ultimul rând, a vrut să-i facă pe egipteni conștienți de neprețuita moștenire ai cărei beneficiari sunt. Egiptenii s-au

îndrăgostit de trecutul lor și au devenit mândri de el. Atracția irezistibilă pe care o exercita la nivel mondial civilizația egipteană antică se explică mai ales prin misterul piramidelor: cine, cum și de ce a construit prima piramidă? Nici astăzi nu avem un raspuns clar la aceste întrebări.

Apoi, uitați-vă la măștile și la picturile din temple și din morminte: chipurile vechilor egipteni vrăjesc inima oricui, sunt în același timp perfecte și magice, de parcă fiecare individ în parte ar păstra, codificat și comprimat în trăsăturile feței sale, misterul întregii civilizații.

Informațiile prețioase pe care le-am obținut în urma scanării tomografice computerizată a mumiei lui Tutankamon m-au determinat să inițiez un vast program, care se va desfășura pe parcursul următorilor doi ani și în cadrul căruia se va utiliza această tehnologie la analizarea celor mai importante mumii – aproximativ 6.000 – descoperite până acum. Astfel, vom putea reconstitui fidel chipurile și modul de viață ale vechilor egipteni și vom înțelege la un nivel mult mai profund societatea egipteană antică. Prima figura pe care am refăcut-o prin scanarea tomografică computerizată este a lui Tutankamon. Mumia baiatului-rege a fost realmente desfigurată, fiind oarecum profanată de domnul Howard Carter. Îmi pare sincer rău că spun acest lucru.

-Dar ce s-a întâmplat de fapt, de spuneți că a fost profanată?

-Când a deschis sarcofagul, arheologul Carter a observat că masca de aur a faraonului, care cântărea câteva kilograme, era lipită de fața și de pieptul mumiei. El a încercat să scoată masca pe loc, dar i-a fost imposibil. Două zile mai târziu, după ce mumia a fost scoasă la lumina zilei și tratată cu diverse soluții – fără nici un rezultat –, domnul Carter a decis pur și simplu să încerce să desprindă masca ajutându-se de un cuțit. Iată de ce, astăzi, mumia lui Tutankamon se află într-o stare de deteriorare mai avansată decât toate mumiile descoperite vreodată în Egipt.

Chipul adevărat al băiatului-rege, alături de cele ale altor mumii, va fi expus într-o sală specială, care se construiește acum în Muzeul de Arheologie din Cairo.

-Fiecare arheolog caută piatra filosofală, zise doamna Dotothy, ceva care l-a fascinat tot timpul.

-Eu imi doresc două lucruri: pentru început doresc să demontrez că Moise şi Akhenaton nu sunt una și aceiași persoană, apoi să găsesc camera funerară unde se odihnește marele Keops.

-Domnule Alain, proiectul pe care dumneavoastră i-l propuneți profesorului Daniel pare unul destul de interesant. Noi am fost permanent alături de dânsul, de aceea vă asigurăm de tot sprijinul nostru. Dumneavoastră sunteti un egiptolog renumit, soția mea este arheoloc și cercetător preistoric iar eu vă pot ajuta cu diferite expertize.

-Mă bucur mult că doriți să colaborăm, pentru aceasta ar trebui să ne împărțim sarcinile.

-Eu, interveni doamna Dorothy, propun să avem o întrunire și cu domnul profesor Daniel.

-Dragul meu prieten, zise domnul Cyprien uitându-se galeș la doamna Dorothy, săptămâna aceasta noi aniversăm un an de căsnicie. Ne-am bucura nespus de mult dacă ne-ai fi alături. Va fi de fapt o întrunire între arheologi și am putea trata, cu această ocazie, acest subiect.

-Atunci vă mulțumesc pentru că ma-ți ascultat și mi-ar face o deosebită plăcere de a vă fi alături la această aniversare. De fapt vreau să vă prezint pe cineva, o persoană dragă mie și care va participa la acet proiect.

-Atunci vă așteptăm cu drag.

-Pe curând, zise domnul Alain Zivie, în timp ce își punea pălăria și ieși în mare grabă pe ușă.

STRADA

În soarele palid și blând de octombrie, tot orașul se revărsase pe străzi și pe bulevarde, să se răsfețe, ca la o ultimă sărbătoare a toamnei, înainte de ploile urâte și lungi. Femeile treceau elegant, în proaspete toalete de sezon. Din mers, se confruntau cu priviri aparent nepăsătoare, cercetându-și reciproc modelul pălăriilor, blănile noi, un amănunt imperceptibil, dar numai Dumnezeu și ele știau cât de hotărâtor. Rochiile se mai scurtaseră încă un deget și pălăriile își mai expropiaseră trei degete din perimetru.

Domnul Alain, care ieșise pentru a se plimba, observă un lucru ciudat: trecătoarele care pășeau până acum elastic, cu râsul voios și fără griji, cum vedeau venind o altă femeie înbrăcată într-o haină de toamnă mai încântătoare, și cu o asemenea pălărioară-coșuleț, la clipeală strângeau buzele, întrerupeau fraza începută și defilau pe lângă inamic, cu obrazul concentrat și sever. Astfel, află că femeile nu se îmbracă pentru a cuceri admirația și a asmuți instinctul

bărbaților, precum pretind legile biologilor, ci este un război numai al lor, între ele.

Se miră de cele observate și trecu mai departe, strâns încleștat în coloana de marș a necunoscuților, cu bucuria soarelui molatic răcită deodată. Se simțea din cale-afară străin într-o lume străină și fără nume, la fiecare pas încrucișându-se cu un trecător pe care nu l-a mai văzut nici-odată și n-are să-l mai vadă vreodată. Niciunul nu părea că aleargă spre o țintă precisă. Pe nici-unul nu părea că-l așteaptă o îngrijorare ori un chim. Își lăsaseră îndeletnicirile și necazurile undeva, închise acasă sau la birou.

De fapt domnul Alain se îndrepta către High Street și Magdalen College, considerat unul dintre cele mai frumoase locuri ale Universității, unde urma să se întâlnească cu domnișoara Manal și cu domna Bernard Beatrice. O clipă a fost tentat de romantismul unui pick-nick în barcă, așa cum vedea la nenumărate grupuri vesele din bărcile care plecau, pe sub pod, către parcul de la Christ Church College, cu tradiționalele și puțin ridicolele coșuri de ieșit la iarbă verde.

Cei trei, profitând de câteva zile libere, și-au propus să viziteze câteva locuri faimoase ale celebrului oraș Oxford. Mai întâi au vizitat o biserică celebră, care propriu-zis impresionează, nu atât prin vechimea ei, de pe vremea invaziei normande, cât prin construcție și atitudine, care au determinat ridicarea ei la rang de parohie a Oxfordului. Cu o istorie aparte, a fost revendicată de mai multe colegii, ca o reminiscență a vremurilor când Oxfordul academic însuși se ctitorea în jurul unei abații.

În spatele ei, în drum spre Biblioteca Bodleiană, se ridică Radcliffe Camera, construcție cilindrică, ce amintește, prin coloanele sale și cupolă de stilul romanic clasic. John Radcliffe, medic de profesie la curtea regilor, își lasă averea uriașă pentru construcția unei bibilioteci și pentru o bursă ce îi va purta numele.

Biblioteca Bodleiană te lasă mut, nu doar când afli de cele unsprezece milioane de titluri pe care le adăpostește, dar și la vederea spectaculoasei construcții, așa încât, sub Podul Suspinelor - Hertford Bridge, copie aparentă a celui din Veneția, meditezi asupra efectelor unui mileniu de cultură, curiozitate academică și dorință de progres.

Pentru cei trei se încheiară o nouă zi. S-au întors în camera de hotel, unde ca de obicei domnul Alain Zivie începu să facă diverse consemnări în agenda sa. De fapt, toate aceste vizite nu aveau doar un simplu scop recreativ, ci arheologul nostru își petrecuse jumătate

de zi în celebra bibliotecă Bodleiană, unde a răsfoit o serie întreagă de manuscrise. Trebuia să meargă cu temele făcute, după cum spunea el, la întâlnirea organizată de domnul Cyprien Mere și frumoasa sa soție Dorothy.

În tot acest timp, în care domnul Alain tot consemna, domnișoara Manal împreună cu mama sa Beatrice, își pregăteau ținutele. Domnișoara Manal, o fire foarte elegantă și delicată, își pregăti o rochie lungă de un roșu aprins, care să-i evidențieze corpul subțire și înalt, dar și părul lung și negru. Doamna Bernard fu mai rezervată în alegerea ținutei. Dumneaei era ferm convinsă că această întâlnire, care de fapt era o aniversare, va fi mai degrabă o întâlnire cu tentă științifică. Pentru ea cel mai important era să-l poată întâlni pe renumitul profesor și cercetător Daniel, care prin descoperirea sa dăduse un alt curs arheologiei.

Fire romantică și visătoare, Manal se lipi de fereastră uitându-și privirea ațintită către doi tineri care se țineau în brațe pe o băncuță. Gândul i se îndreptă către domnul Alain, care avea să-i devină soț, într-o bună zi. Se iubeau la fel de mult ca și cei doi tineri, însă tânărul arheolog era absorbit mai mult de cercetările sale decât de frumusețea logodnicei sale. S-au cunoscut în Egipt, la un seminar internațional de arheologie antică, pe care la susținut arheologul britanic Dotothy Annie Elizabeth. Abia aștepta să o revadă pe doamna Dorothy, celebra arheolog, care uimise lumea academică prin frumusețea ei. Era curioasă să-l cunoască și pe cel care reușise să-i cucerească inima, mai ales că se zvonea că este un celebru cercetător chimist, cu o mare carieră la institutul de cercetare a rocilor vulcanice din Franța, dar care renunțase la toate acestea pentru o iubire.

Când o să renunțe și domnul Alain la pasiunea lui, arheologia egiteană, pentru iubirea mea, se gândi Manal. De-ar clarifica mai repede confuzia dintre Moise și Akhenaton, ne-am întemeia și noi o familie fericită, cu copii, cu o căsuță într-un loc liniștit.

-Manal! Manal! Ce faci dragă zise doamna Alice, iar visezi cu ochii deschiși? Este târziu, iar mâine avem de onorat o invitație. Trebuie să lăsăm o impresie bună, mai ales că este în joc cariera viitorului tău soț și, de ce nu, poate chiar și a ta.

-Dar mamă, nu este decât ora zece seara. Uită-te și dumneata ce priveliște fermecătoare.

-Gata Manal, gândul tău nu este la priveliște. Știu eu foarte bine la ce te gândești, dar trebuie să mai aștepți puțin. Știi cât de important este pentru domnul Alain acest proiect. Și-apoi din el faci

și tu parte, fiind implicată la fel de mult ca și el. Trebuie să-ți reamintesc de fiecare dată că, de fapf, de la tine a pornit totul. Tu și fenomenul natural, care de altfel nu există, care să despice Marea Roșie în două.

-Dar mamă...

-Draga mea, nu trebuie să uiți că visul tău nevinovat de a vedea acest fenomen imaginar, a produs o adevărată isterie în rândul cercetătorilor. Pe de altă parte, cercetarea acestui așa zis fenomen, ne-a determinat să ne îndreptăm atenția spre un alt personaj din istoria Egiptului antic. Dacă logodnicul tău va reuși să dovedească că povestea bibliă despre Moise și trecerea lui prin Marea Roșie este reală atunci va deveni un mare arheolog, cu o mare carieră în domeniul arheologiei egiptului antic. Pe de altă parte noi trebuie să-i fim tot timpul alături.

-Ai perfectă dreptate mamă, mâine este cu adevărat o zi importantă. Noapte bună!

O ANIVERSARE CU IZ ȘTIINȚIFIC

Într-un cartier rezidențial, situat la marginea Oxfordului, se află o casă, care atrage atenția prin simplitatea stilului dar și prin modul în care a fost decorată fațada.

Familia care locuiește în această casă și-a dorit o locuință în care să se simtă confortabil și care să îi reflecte, în toate privințele, personalitatea. În plus, proprietarii au vrut să se detașeze, pe cât posibil, de agitația orașului în care locuiesc, așa că au căutat un loc liniștit, situat în apropierea unei păduri, unde să uite, cel puțin pe timpul nopții și în zilele libere, de trafic, zgomot și poluare.

Prima impresie a fost una de bun augur și pentru invitații noștri cu atât mai mult cu cât, în fața ochilor, li s-a ridicat o casă cum rar au avut ocazia să vadă în Egipt. Totul este definit de simplitate dar arhitectul a avut o grijă deosebită la detaliile fațadei, care au fost trasate cu ajutorul ferestrelor ample, al pervazurilor, al teraselor și al jardinierelor. Imaginea de ansamblu a casei este definită cu ajutorul cărămizii care tapetează o bună parte a pereților exteriori.

Proiectul are multe linii drepte dar, cu toate acetea, emană parcă căldură prin toți porii. Un alt aspect neobișnuit pentru o casă construită în Oxford este că accesul în locuință se face direct din stradă, grădina și terasa fiind bine ascunse în spatele clădirii. Acolo descoperi o veritabilă oază de liniște. Punctul de interes al spațiului

este o terasă exterioară mobilată cochet cu o masă și scaune din metal și cu o șofa special concepută pentru a rezista intemperiilor vremii.

Deși această aniversare era programată la începutul lunii noiembrie cu toții au avut surpriza să găsească o grădină verde, acoperită cu gazon. Zona este delimitată de un gard viu înalt din tuia, care se menține verde chiar și când temperatura aerului scade sub zero grade Celsius. Gardul viu reduce vizibilitatea vecinilor în incintă și reduce poluarea.

Domnul Alain Zivie, însoțit de cele două doamne elegante, își anunță prezența prin sunetul clopoțelului agățat la terasa casei. O siluetă subțire de femeie își făcu apariția. Cu o voce subțirică și puțin răgușită zise:

-Bună ziua doamnelor, domnule Alain. Poftiți! Vă conduc eu.

-Mulțumim pentru amabilitate, zise politicos domnul Alain.

Cei trei au fost conduși în salanul de oaspeți unde erau prezenți o sumedenie de invitați. Toți erau adunați în jurul unei persoane, care vorbea cu o eleganță ieșită din comun. Din mijlocul celor prezenți își făcu apariția domnul Cyprien Mere. Cu zâmbetul pe buze și cu o bucurie care-i radia pe față îi strânse călduros mâna domnului Alain.

-Mă bucur mult că ați venit domnule Alain. Este o onoare să vă avem în mijlocul nostru.

-Onoarea este de partea mea domnule Cyprien. Permiteți-mi, întorcându-se către cele două însoțitoare ale sale, să vă prezint niște persoane foarte dragi.

-Dumneaei este doamna Bernard Beatrice, arheolog de origine franceză, dar căsătorită în Egipt. Cu dumneaei am făcut o serie de cercetări în renumita Vale a Regilor.

-Mă bucur mult să vă cunosc doamnă, zise domnul Mere în timp ce galant făcu o mică reverență.

-Iar această făptură gingașă, zise domnul Alain zânbind, pe chipul căreia tot timpul se citește veselia, este logodnica mea, Manal.

Domnul Mere surâse, făcu o reverență în fața tinerei, și zise:

-Misaa' el-kheer! A-h-lan (Bună seara, bine ați venit).

Domnișoara Manal, care până atunci era numai un zânbet, dintr-o dată deveni serioasă. Nu apucă să spună nimic deoarece doamna Beatrice i-o luă înnainte:

-Nu știam că știți limba arabă domnule Mere.

-De fapt nu știu decât aceste cuvinte, zânbind. Nu apucă să-și continue ideea, deoarece, o doamnă elegantă, cu un păr blond și ochi

albaștri, cu o rochie de satin purpuriu, ce curgea pe corpul ei de zeiță și-a făcut apariția. Salută respectuos în timp ce se prinse de brațul domnului Mere.

-Ea este frunoasa mea soție, Dorothy Elizabeth, iar dumnealor sunt doamna Bernar Beatice și fiica dumneaei, domnișoara Manal, logodnica domnului Alain.

-Sunt încântată să vă cunosc, ne bucurăm nespus că sunteți alături de noi în această zi deosebită.

-Plăcerea este de partea noastră doamnă arheolog, zise puțin intimidat domnul Alain.

-Să vă destăinui un mister, interveni domnul Cyprien Mere, ațintindu-și privirea aupra domnișoarei Manal. Înainte de a începe săpăturile la Marea Moartă, am fost nevoit să particip la o conferință, o veritabilă lecție de istorie și arheologie predată de Zahi Hawass, secretarul general al Consiliului Suprem pentru Antichități al Egiptului. Într-o seară am ieșit să mă plimb și aud în urma mea o incantație: La'a, la'a, la'a, lu, lu, lu! și, în timp ce merg înainte, o îngân și eu pe fată: Lu, lu, lu!

Domnișoara Manal roși la față și veselă cum era ea ca de obicei începu să râdă. Cei prezenți au rămas surprinși de reacția tinei, numai că doamna Dorothy, care acum înțelese despre ce era vorba, interveni:

-Acum înțeleg totul. Dumneavoastră sunteți tânăra Manal, pe care soțul meu a descris-o atât de frumos în consemnările sale. Trebuie să știți că discuția pe care a avut-o atunci cu dumneavoastră ia fost de mare ajutor.

-Păi, pe atunci nu aveam decât șaptisprezece ani și urma să studiez la Universitatea Americană din Cairo. În timp ce am băut o limonadă, specifică egiptului, i-am spus domnului Cyprien Mere povestea orașului Cairo. Mă bucur nespus de mult să aud că discuția noastră va fost de folos. Acum să vă spun și eu un mic secret. Atracția pentru arheologie mi-ați inspirat-o dumneavoastră și vă sunt recunoscătoare, deoarece așa l-am cunoscut pe acest om minunat, luându-l de braț pe domnul Alain. De un an am terminat Universitatea Americană din Cairo și m-am dedicat și eu arheologiei.

Sunetul soneriei se auzi iarăși. Tânăra Moli, mulatra pe care doamna Dorothy o salvase la Qumran de arabul bătăuș, deschise și din ușă își făcu apariția profesorul Daniel.

-Bine ați venit domnule profesor. Sunteți așteptat.

-Mulțumesc Moli, zise profesorul Daniel, zânbindu-i fetei.

-Veniți să vedeți ce oaspeți de seamă avem profesore se auzi glasul cristalin și vesel al doamnei Dorothy.

-Doamnă Bernard Beatrice, ce bucurie să vă revăd. Pe chipul profesorului se citea cu adevărat bucuria dar și nostalgia vremurilor de demult.

-Au tecut vreo douăzeci ani domnule Daniel, zise doamna Beatrice. V-o mai reamintiți pe fiica mea Manal, cea care făcea numai năzdrăvănii și care vă necăjea întotdeauna?

-Da de unde, năzdrăvănii făcea, dar de necăjit nu mă necăjea. Pe atunci era un copil sgobiu. Are aceleași trăsături fermecătoare ca ale mamei, afirmă profesorul, în timp ce îi strânse călduros mâna domnisoarei Manal.

-Vă salut domnule profesor, zise politicos domnul Alain.

-El nu are cum să fie fiul dumneavoastră, chiar dacă sunteți francezi amândoi, glumi profesorul în timp ce-i strânse cu putere mâna tânărului.

-Întotdeauna mi-am dorit un fiu domnule, dar nu l-am avut. Însă Dumnezeu mi-a dăruit un viitor ginere care îmi este la fel de drag ca și copilul meu.

-Mă bucur să aud asta doamnă arheolog. Trebuie să vă destăinui că m-a surprins cu istețimea minții lui. Am avut o întrevedere foarte plăcută. Pe de altă parte este un arheolog destul de cunoscut datorită cercetărilor sale.

-Ei!, acum că suntem toți, interveni domnul Cyprien Mere, vă invit să ne așezăm pentru a servi un ceai.

Trebuie să vă spun că englezii au un obicei specific. Între orele 15.30 și 17.00 servesc ceaiul de la ora cinci, așa cum îl numesc ei. El constă în: brioșe din făină de grâu sau orz, gem și smântână mai groasă, lipii unse cu unt, diverse sandvișuri și, bineînțeles, nelipsitul ceai. Este o ocazie deosebită de a socializa și chiar de a se cunoaște mai bine, mai ales dacă printre invitați sunt și persoane necunoscute.

Ei bine, în situația noastră nu prea era cazul, deoarece toți se cunoșteau între ei sau erau cunoștințe vechi. Cei lega cel mai mult pe acești oameni era pasiunea pentru arheologie. Ca de obicei în centrul discuției se afla ca subiect principal Egiptul antic. Cu dibăcia sa de mare orator, profesorul Daniel aduse în discuție o serie de descoperiri dar si de supoziții care planau asupra Egiptului. Dar pentru că dumnealui era mai degrabă un arheolog biblic îl angrenă în discuție pe arheologul Alain Zivie, care incontestabil era unul dintre cel mai renumit egiptoloc. Domnul Daniel știa foarte bine că și

arheologul Howard Carter era celebru prin descoperirile sale, dar parcă tânărul francez îl impresionase mai mult.

-Domnule Alain, la prima vedere s-ar zice că Tutankamon ar fi cel mai mare faraon, deși a murit de tânăr. Totuși lasă o moștenire importantă Egiptului, întipărindu-și amprenta în civilizația Egipteană.

-La prima vedere așa pare domnule, însă cel mai mare faraon al Egiptului antic rămâne Ramses al-II-lea. A trăit 96 de ani, dintre care 67 i-a petrecut pe tronul Egiptului. A purtat nenumărate războaie, a ridicat clădiri colosale și a avut nenumărate femei.

Cei de față și-au ațintit privirile spre tânărul arheolog francez. Deși tânăr, domnul Alain Zivie avea o lejeritate în tratarea sibiectelor abordate, vorbind coerent, calm dar în sprijinul afirmațiilor sale aducea o serie întreagă de argumente științifice. Pe chipul lui se vedea pasiunea dar și darul oratoricesc cu care era înzestrat acest tânăr. Avusese dreptate profesorul Daniel când spuse că acest tânăr arheolog va deveni unul dintre cei mai renumiți egiptologi.

-Ne puteți da mai multe informații domnule, interveni Cyprien Mere.

-Sigur că da. Ramses al-II-lea a urcat pe tronul Egiptului în anul 1279 î.Hr., imediat după moartea tatălui său, Seti I. Era deja un bărbat de 29 de ani, îndeajuns de înțelept ca să știe că pentru a ajunge un mare faraon, trebuie să fii un războinic curajos, un constructor măret, un scrib educat și un preot pios, cum nota el însuși pe un papirus. Până să devină un astfel de conducător, Ramses avea însă de rezolvat o gravă problemă de legitimitate: mama sa, Tuya, nu avea sânge regal, fiind o simplă concubină din harem. Pentru a compensa acest neajuns, tânărul și-a construit reputația unei ființe extraordinare, care urma să aibă un destin divin. Acest deziderat existențial și dragostea obsedantă pentru soția sa, Nefertari, au fost cele două coordonate majore care i-au marcat lunga viață.

Imediat după accederea la tron, Ramses al- II-lea a întemeiat o nouă capitală - lângă Avaris, palatul de vară al tatălui său -, pe care a numit-o Pi Ramesse Aa-nakhtu (Casa lui Ramses, cel prea iubit de Amun și copleșit de victorii). Dincolo de alimentarea cultului personalității, această alegere a fost făcută în primul rând din rațiuni politice și militare: la Avaris se afla un oras-garnizoană în care, pe timp de pace, staționa cea mai mare parte a armatei. Spre deosebire de alți faraoni, pe câmpul de luptă Ramses și-a asumat calitatea de conducător suprem, astfel că, de fiecare dată când asirienii, nubienii,

libienii sau hitiții amenințau granițele imperiului, pleca la razboi în fruntea supușilor săi.

Așa s-a întâmplat și în celebra și controversata bătălie de la Kadesh, împotriva oștilor lui Muwattalish, căpetenia hitiților. Potrivit iconografiei oficiale, Ramses ar fi repurtat o victorie zdrobitoare asupra dușmanilor săi tradiționali. Războiul a fost evocat pe pereții a peste zece temple - printre care Karnak, Abu Simbel și Ramesseum -, unde faraonul este descris sau înfățișat ucigând mii de hitiți și omorându-l pe regele acestora. Ceea ce este, evident, propagandă oficială, din moment ce Ramses însuși a fost, câțiva ani mai târziu, primul conducător din istorie care a conceput și semnat un tratat de pace, primul tratat de pace din istoria cunoscută. Celălalt semnatar era însuși regele hitiților.

-Atunci, interveni profesorul Daniel, cel mai probabil, bătălia de la Kadesh s-a încheiat cu un armistițiu.

-Aveți perfectă dreptate, cele două armate decimându-se reciproc, a fost nevoie de acest armistițiu. Se bănuiește că, spre sfârșitul domniei lui Ramses, tratatul a jucat și rol de alianță, faraonul însurându-se și cu trei fiice și două nepoate ale regelui Muwattalish.

-Este incredibil ceea ce spuneți domnule Alain, exclamă doamna Dorothy, se vede că aici istoria a fost puțin deformată.

-Ei, deși și-a exagerat realizările, Ramses a fost totuși cel mai mare faraon egiptean - ca înălțime (196 cm), ca durată a domniei (67 de ani), dar mai ales ca realizări. Pe timpul domniei sale, imperiul egiptean a atins apogeul, încorporând Libia, Egiptul, Sudanul, Iordania, o mare parte din Arabia Saudită, Irakul, Siria și o bună parte a Turciei din zilele noastre. Acest imens teritoriu a fost guvernat de Ramses în tradiția vechilor faraoni. Alesul și egalul zeului Ra nu stătea niciodată prea mult timp într-un loc. Se plimba neîncetat pe pământurile sale, făcându-și apariția pe nepusă masă la evenimente mărunte, ca de pildă nunta unui muncitor, sau importante ca ridicarea unui templu de pe întregul teritoriu al imperiului și reamintind supușilor săi că, indiferent cât de departe trăiesc de capitală, nimic nu se întâmplă în țara Egiptului fără știrea și voia lui.

Prosperitatea indiscutabilă a populației, victoriile care au făcut din Egipt cel mai mare imperiu al momentului, monumentalele constructii ridicate - toate acestea, dublate de propagandă, au făcut ca spre sfârșitul vietii Ramses cel Mare să fie privit ca un zeu.

-Domnule Alain, din curiozitate, acest faraon are vreo legătură cu personajul biblic Moise și cu Exodul Evreilor?

-Până nu demult domnule Daniel, Ramses al-II-lea era identificat cu faraonul biblic care i-a persecutat pe evrei. Ipoteza se baza pe faptul că în Biblie este menționat episodul construirii capitalei lui Ramses II cu robi proveniți din această seminție. Totuși, cercetătorii contemporani au stabilit că domnia lui Ramses II a acoperit doar perioada captivității evreilor. Unii autori moderni îl identifică pe faraonul din timpul exodului cu fiul și succesorul lui Ramses II, Meneptah, iar alții cu Ahmose (Amosis) I, întemeietorul celei de-a 18-a dinastii. Fuga evreilor din Egipt nu este confirmată însă de nici o sursă egipteană; în plus, nici un faraon nu a murit înecat împreună cu armata sa.

-Dumneavoastră afirmați că faraonul acesta a avut multe neveste? Chiar este adevărat că practica poligamia sau este doar o presupunere?

-Doamnă nu este o presupunere, ci este o realitate. Dar despre acest subiect, dacă este important, aș ruga-o pe domnișoara Manal să ne dea mai multe informații. Ea a făcut un studiu amănunțit in această privință, studiu pe care l-a prezentat la o conferință semestrială a egiptologilor din Cairo.

-Mă flatați domnule Alain, zise tânăra Manal roșind. Este adevărat că am făcut acest studiu și este evident că Ramses al-II-lea a întrecut măsura, având 200 de neveste și concubine, femei care i-au zămislit 96 de fii și 60 de fiice. Dintre numeroasele sale consoarte, patru au jucat roluri importante în viața lui.

Nefertari a fost prima soție a faraonului, favorita acestuia și regina. Ramses a luat-o de soață, deși îi era soră vitregă pe vremea cand aveau amândoi 15 ani, iar Nefertari l-a adus pe lume pe Amun-her-khepseshef, primul lor născut, căruia i-au urmat trei băieți și două fete. Frumusețea lui Nefertari era renumită, faraonul notând într-un papirus: „Pentru ea răsare Soarele. Este cea mai frumoasă femeie de pe Pământ." Se pare că Nefertari a guvernat imperiul alături de soțul ei. În cinstea sa, Ramses a ridicat marele templu Hathor de la Abu Simbel. În plus, mormântul lui Nefertari este cel mai frumos din Valea Reginelor.

După moartea lui Nefertari, survenită în cel de-al 25-lea an de domnie a lui Ramses, Istnofret a fost încoronată regină – poziție din care a jucat un rol crucial la curtea faraonului, administrând practic nordul imperiului. Istnofret sau Isisnofret i-a născut lui Ramses cei mai importanti fii: Meneptah, succesorul faraonului și Khamwese,

Marele Preot al templului Ptah de la Memphis. Mormântul ei nu a fost descoperit până astăzi.

Bent'anta a devenit concubină și apoi nevastă a tatălui ei după moartea mamei sale, Istnofret. Foarte curios, numele ei nu este egiptean, ci sirian, și se tălmăcește prin Fiica a lui Anath - o zeitate păgână pentru egipteni. Cea mai cunoscută reprezentare a Bent'antei este statuia din curtea principală a templului Karnak. Bent'anta fost înmormântată în Valea Reginelor, cu toate onorurile cuvenite unei suverane.

După moartea lui Nefertari, Ramses a luat-o de nevastă și pe cea mai în vârstă dintre fiicele sale, Merit-amun, care se spune că îi semăna la înfățișare lui Nefertari. Aparent, unicul merit al prințesei a fost această asemănare cu mama sa, prin urmare fiind de-o frumusețe uimitoare. A deținut titlurile de Superioară și Maestra Haremului lui Amun-Ra, Fiica cu Față Splendidă și Frăgezimea Curții.

În acest timp tânăra servitoare se apropie de doamna Dorothy, care era absorbită de acest subiect, și-i șopti ceva la ureche. Doamna dădu din cap, în semn că înțelese, dar pentru că domnișoara Manal nu-și terminase discursul, ascultă în continuare, după care zise:

-Sunt sigură că subiectul acesta este important, de aceea vă propun să-l continuăm mai târziu. Acum vă invit să mergem în sufragerie unde am pregătit cele mai gustoase bucate englezești. Bucătăria britanică, continuă doamna Dorothy, a fost întotdeauna multiculturală, un amestec de stiluri eclectice. În antichitate a fost influențată de către romani și în Evul Mediu de către francezi. Tradițiile culinare britanice au fost influențate de istorie și s-au format pe parcursul acesteia.

Normanzii vorbitori de limbra franceză au invadat Marea Britanie, au adus cu ei condimente precum: scorțișoara, șofran, nucșoara, piper și ghimbir. Zahărul a apărut în Anglia tot în acea perioadă și era foarte greu de găsit și extrem de scump. Înainte ca trestia de zahăr să fie cultivată erau folosiți ca îndulcitori sucurile de fructe și mierea.

Ceaiul, pe care tocmai l-am servit, a fost adus în Anglia de chinezi și pe care mai târziu l-au exportat în India, de unde au importat condimente, precum curry-ul. Englezii au preparat apoi sosuri precum ketchup-ul și sosul de mentă.

-Iată, constată doamna Bernard Beatrice în timp ce se așeza la masă, că pe lângă arheologie ne mai leagă și bucătăria.

Ca o adevărată gospodină și o gazdă primitoare doamna Dorothy începu să-și prezinte meniul.

-Aici avem o friptură de porc cu sos de smântână și suc de mere. Se preîncălzește cuptorul la 160 grade C. Se pune ulei de măsline într-o tigaie termorezistentă rece. Se crestează pielea de pe burtă cu un cuțit ascuțit pentru topirea grăsimii. Se adaugă carnea de porc în tigaie, cu pielea în jos. Se încălzește tigaia, crescând încet căldura și se gătește carnea în jur de 5 - 10 minute, până când începe să iasă grăsimea. Se întoarce ca să se facă pe ambele părți puțin și apoi se transferă la cuptor. Bucata de carne se rulează și se leagă cu ață alimentară, ulterior gătindu-se în tigaie. Se ține la cuptor timp de 90 de minute, până când carnea de porc e gătită în profunzime și șoriciul este maro, auriu și crocant. Dacă șoriciul nu este crocant se încălzește grătarul din cuptor și se mai ține timp de 5 minute. Apoi se scoate carnea de porc din cuptor și se ține într-un loc cald.

Pentru a pregăti sosul de smântână cu suc de mere, se încălzește o tigaie în care se adaugă puțin ulei de măsline și cubulețele de măr, sotându-se ușor. Se adaugă smântâna, se aduce la fierbere și se pune și sucul de mere. Se adaugă 1 linguriță de condimente și puțin piper alb, lăsându-se la fiert, la foc mic pentru câteva minute. După ce s-a odihnit carnea de porc, se taie felii și se pune pe un platou de servire. Se toarnă sosul deasupra și se servește imediat, de aceea vă urez poftă bună.

Dar când era vorba de arta culinară doamna Dorothy era de neoprit. De aceea pentru a destinte puțin admosfera și a schimba subiectul începu să vorbească ca un adevărat gastronom englez, mândru de bucătăria sa:

-Bucătăria englezească înseamnă în primul rând carne. Mai înseamnă porridge, pătrunjel verde tocat, pudding și plăcinte tot cu carne. Mai înseamnă un dejun copios dar și cina ca cea mai bogată și mai consistentă masă a zilei. Cina poate fi înlocuită cu un ceai, la care se servesc diferite preparate reci. Băuturile alcoolizate calde sunt, de asemenea, o particularitate englezească. Deși în trecut bucătăria englezească consta doar în carne și legume fierte, în prezent aceasta s-a diversificat foarte mult datorită faptului că societatea engleză a devenit cosmopolită. Astfel comunitățile evreiești, arabe, chinezești, indiene și-au adus contribuția pe plan culinar.

Mâncărurile englezesti sunt foarte uşor de preparat. Englezilor le place carneade orice fel, peştele, mâncărurile de legume, budincile, dar nu trăiesc pentru amânca , ci mănâncă pentru a

trăi. Englezii consideră că bucătăria lor este specială în felul ei. Pentru bucătăria
englezeasca a avut un mare efect cea frantuzeasca, şi pe vremea în care o parte din India a fost a englezilor, ei au adus de acolo tot felul de condimente pe care le folosesc şi în ziua de azi.

Europa poate mulţumi Angliei pentru multe feluri gastronomice, între acestea putem număra şi sandwichurile. Tot de la englezi a început şi obiceiul ceaiului. Ceaiul a început să se extindă în Europa în secolul XVII, dar de aici au pornit şi budincile şi plăcintele. Englezii au o tradiţie gastronomică bine cunoscută, care începe cu deja apreciatul mic dejun englezesc. Noi, englezii ne începem ziua cu un pahar de suc de fructe proaspăt şi cu aşa numitul porridge (fulgi de ovaz, stafide, miere , lapte).

Apoi urmează pâinea prăjită, care se consumă cu unt, miere, gem. Cel mai folosit gem este marmeladade portocale, dar pe masă se mai poate găsi şi gemul de căpşuni sau piersici. La micul dejun cel mai cunoscut fel de mâncare este Ham and Eggs, adică baconul prăjit cu ouă. După micul dejun nu poate lipsi ceaiul negru pe care îl consumă cu lapte sau frişcă dar nu adaugă în el zahăr. Este interesant că în Anglia există cafenele din anul 1652 dar nimeni nu începe ziua cu cafea.

Englezi îşi consumă prânzul la locul de muncă și este formatde obicei din sandwich, supe uşoare sau salate cu puţine calorii. Supele sunt făcute din carne de pui sau vită, dar cea mai cunoscută supă este totuşi gulaşul de porc. Prânzul este urmat de ceaiul de la ora 5 care este obligatoriu.

În bucataria englezească cea mai importantă este cina. În multe case se mai consumă la cină pasăre la cuptor, care este aşezată întreagă pe masă şi capul familiei împarte la toată lumea câte o bucată din ea. Din această tradiţie este cunoscută servirea englezească, care este şi foarte elegantă.

Pe lângă păsări, noi englezii consumăm la cină şi peşti, fructe de mare, oaie, porc şivită. Carnea de vită în Anglia este considerată simbolul bogăţiei. Ea este cea mai populară în gastronomia engelzeasca şi are o sumedenie de moduri de preparare.

Cele mai des mâncate alimente în Anglia sunt şunca de york, curcanul cu castane sau carnea de vânat care se serveşte cu tot felul de sosuri. Sosurile folosite sunt Cumberland - marmeladă de coacăze, portocale, lămîie, muştar, vin alb, oţet, sare, sosul de mentă, de mere, de agrişe.

-Acum permiteți-mi, chiar dacă nu sunt englez, să enumăr și eu o serie de băuturi pe care le-am pregătit. Dintre băuturile care nu trebuie să lipsească de pe masa unui adevărat englez este whisky,apoi ginul și vodka. În Anglia nefiind vii ca în Franța vinul trebuie importat din alte ţării. Știind că englejilor le plac cel mai mult vinurile franceze şi germane şi dintre acestea cele roşii, mi-am permis să vă pregătesc un ,,Chateau la Tour Figeac".

-Englezii sunt mari consumatori de bere, dar le place să bea berea din import şi nu cea engleză, zise profesorul Daniel și începură să râdă cu toții.

-Franța domnule este renumită nu numai prin mâncărurile alese fiind, fără îndoială, cea mai importantă țară producătoare de vinuri din lume. Secole la rând a produs vin în cantități mai mari decât orice altă națiune – și se spune că și de o calitate mai bună. Vinul este impregnat în cultura franceză aproape la orice nivel al societății; este atât băutura elitei, cât și a oamenilor de rând, și un simbol-cheie al romano-catolicismului, religia majoritară în Franța.

Atractivitatea durabilă a vinului franțuzesc nu constă neapărat în volum sau prestigiu, ci mai degrabă în varietatea tipurilor de vin pe care le pune la dispoziție. Preferințele consumatorilor s-au schimbat de-a lungul secolelor, încurajând dezvoltarea unor noi tipuri de vin din soiurile de teren și struguri puse la dispoziție podgorenilor Franței. Roșu, alb, rosé, dulce, sec, spumos, opulent, auster, cu arome minerale, fructat – podgoriile franceze au produs vinuri care să se potrivească fiecăruia dintre acești descriptori.

Diversitatea vinurilor franțuzești se datorează, în parte, gamei largi de climate prezente în țară. Champagne, regiunea sa cea mai nordică, are unul dintre cele mai reci climate din întreaga lume vinicolă – în contrast net cu uscata și calda Vale a Ronului, aflată la 350 mile (560 km) distanță în sud-est. Bordeaux, în sud-vest, are un climat maritim, puternic influențat de Oceanul Atlantic la vest și de variatele râuri care își unduiesc apele printre podgoriile sale. Departe de orice influență oceanică, regiunile estice, precum Burgundia și Alsacia, au un climat continental, cu veri calde și uscate și ierni reci. În sudul extrem al Franței, Provence și Languedoc-Roussillon se bucură cu siguranță de un climat mediteranean, caracterizat de veri fierbinți și ierni relativ blânde.

Discuția a continuat într-o atmosferă caldă, plăcută, domnul Cyprien Mere demonstrând că este cu adevărat o gazdă extraordinară. Timpul se scurgea, însă profesorul Daniel dorea să

ajungă la subiectul care-l interesa cel mai mult. De aceea cu mult tact schimbă radical subiectul şi zice în spirit de glumă:

-Domnule Alain, dacă suntem la capitolul culinar, egiptenii erau consumatori de vinuri?

-Descoperirile arheologice ne-au arătat multe lucruri despre modalitatea egiptenilor antici de a venera, sărbători şi de a-şi jeli divinităţile şi pe cei dragi. Dar aceste descoperiri ne-au oferit indicii iluzorii despre cum şi ce mânca această civilizaţie complexă. De la cereale precum emerul şi kamut (tipuri de grâu) până la bere tulbure şi gazelă unsă cu miere.

Berea şi pâinea erau două dintre alimentele principale din dieta egiptenilor. Toată lumea, începând cu cel mai mare preot până la cel mai umil muncitor mâncau aceste două alimente în fiecare zi, cu toate că diferea calitatea acestora în funcţie de rangul egiptenilor. Principala cereală cultivată în Egipt era grâul (emmer). Cunoscut mai bine ca farro, emerul se întâmplă să fie o sursă de hrană foarte echilibrată: are un conţinut mai mare de minerale şi fibre decât alte cereale. Pâinea şi terciul erau făcute din cereale, la fel ca şi un produs special conceput pe care arheologii de astăzi îl numesc „pâine de bere".

Pâinea de bere era făcută dintr-un aluat care conţinea mai multă drojdie decât pâinea normală şi era coaptă la o temperatură care nu omora culturile de drojdie. Berarii fărâmiţau pâine în butoi şi le lăsau să fermenteze natural în apă. Din acest proces rezulta o bere groasă şi tulbure care probabil ar dezgusta gustul nostru modern. Dar era foarte hrănitoare şi sănătoasă şi umplea deficitul nutritiv al dietelor celor din clasele inferioare.

Egiptenii antici nu supravieţuiau doar cu carbohidraţi: vânătorii puteau captura o mare varietate de animale sălbatice, inclusiv hipopotami, gazele, cocori, precum şi specii mai mici ca aricii. Peştii erau prinşi, săraţi şi conservaţi, de fapt conservarea peştilor era atât de importantă pentru egipteni încât doar oficialii templelor aveau voie să o facă. Mierea era preţuită ca îndulcitor, aşa cum erau curmalele, stafidele şi alte fructe uscate. Legumele erau din abundenţă precum ţelina, tulpini de papirus şi ceapă.

Cu toate că nu au rămas reţete din acele timpuri, avem o idee despre cum îşi preparau egiptenii mâncarea datorită dioramelor şi a altor obiecte lăsate în morminte. Muncitorii mâncau două mese pe zi: masa de dimineaţă compusă din pâine, bere şi adesea, ceapă şi o cină mai consistentă compusă din legume fierte, carne şi mai multă pâine şi bere. Nobilimea avea mese mai bogate, cu legume, carne şi cereale

la fiecare masă, plus vin şi produse lactate precum unt şi brânză. Preoţii şi membrii familiei regale mâncau chiar mai bine. În morminte au fost găsite ilustraţii care detaliau mesele cu gazelă friptă cu miere, frigărui de raţă, rodii şi fructe asemănătoare cu boabele numite jujube, cu prăjituri cu miere la desert. Pentru a fi totul bine, servitoarele circulau cu ulcioare cu vin pentru a reumple paharele goale: sfârşitul perfect pentru un banchet egiptean.

-Ei, vedeți domnule Mere, nu numai francezii se pot lăuda cu vinul, ci mai de grabă egiptenii.

-Egiptenii domnule profesor se pot lăuda cu multe, dar mai ales cu piramidele. Dacă ne întoarcem la subiectul început la ceai am să vă descopăr câteva aspecte interesante. Pe parcursul lungii sale domnii, Ramses al-II-lea a ridicat numeroase edificii - temple, palate, statui gigantice, grădini. O parte dintre acestea s-au pierdut, însă cele mai importante sunt și astăzi în picioare.

Cele doua temple înrudite de la Abu Simbel, descoperite întâmplător de J.L. Burckhardt în 1813, sunt considerate nu doar niște monumente magnifice ale Egiptului Antic, ci și adevărate comori ale patrimoniului mondial. Re-Harakhte a fost dedicat principalilor trei zei din panteonul egiptean, iar Hathor – soției favorite a lui Ramses, Nefertari. Primul templu are 32 de metri înălțime și 38 lățime, iar fațada îi este decorată cu patru statui înalte de 20 de metri, care îi reprezintă pe Ptah, Re-Harakhte, Amun-Ra și pe Ramses II însuși.

Templul Hathor are aceleași coordonate, numai că cele patru statui îi înfățișează pe Amon-Ra, pe soața sa Hathor, pe Ramses II și pe Nefertari. Atât în statuile din acest templu, cât și în celelalte reprezentări (statui sau picturi) ale cuplului faraonic, Ramses al-II-lea și Nefertari au aceeași înălțime - fapt unic în toată arta egipteană antică , deoarece faraonii obișnuiau să-și înfățișeze soțiile cu doua-trei capete mai scunde decat ei. Aceasta este o dovadă în plus a iubirii pătimașe pe care Ramses i-a purtat-o primei sale soții.

Karnak este cel mai mare complex religios construit vreodată și reprezintă chintesența geniului a 13 generații de arhitecți egipteni. Compus din 3 temple uriase, 10 temple de dimensiuni mai modeste, numeroase așezăminte și grădini, Ipet-isut - numele antic al complexului, însemnând Cel mai sacru loc din lume - se intindea pe o suprafață de 100 de hectare. Contribuția lui Ramses II la Ipet-isut, în mare parte construit după ce faraonul a ajuns la tron, este semnificativă: al doilea pilon al Marelui Templu al lui Ra, hala templului lui Abydos și celebra Sală a Coloanelor.

O altă curiozitate este colosul Ramses. Este o enormă statuie de calcar, înaltă de 10 metri. În 1820, când a fost descoperit de către italianul Giovanni Caviglia, colosul era deja deteriorat, nemai având mâini și picioare, dar se crede că în momentul în care a fost construit, avea cel putin 30 de metri înălțime. Cel mai probabil, statuia era amplasată lângă templul Ptah.

Ramses al-II-lea și-a construit fabulosul templu mortuar lângă mormântul tatălui său, Seti I. Din nefericire, arhitecții nu au luat prea bine în calcul locația așezământului: aflat prea aproape de Nil, templul a plătit tribut apelor, doar câteva colonade păstrându-se până astăzi din ceea ce se bănuiește a fi fost cel mai mare și mai fastuos mausoleu al tuturor timpurilor.

-Domnule Alain, dacă-mi permiteți să fac o recarcă, interveni domnul Cyprian Mere. Într-un articol al revistei ştiinţifice Psychiatry Research am citit că membrii familiei Abd el-Rassoul au trăit la vest de Theba, în apropiere de Valea Regilor, din cele mai vechi timpuri. Se spune că, în vechime, strămoșii lor au fost muncitori, preoți și hoți - oameni care au săpat, au pictat și au jefuit mormintele regale. Potrivit legendei, într-o zi de vară a anului 1871, Ahmed el-Rassoul își păstorea caprele pe pietroasele dealuri thebane, când unul dintre animalele sale a luat-o la fuga.

Urmărindu-l, Ahmed a dat peste o crăpătura îngustă în pământ, care ducea spre o catacombă. Bărbatul a coborât cei treizeci de metri ai hăului cu ajutorul unei funii și a găsit un coridor ticsit cu sicrie și comori. Scotocind prin cripte, Ahmed a realizat că tocmai descoperise locul de veci al mai multor faraoni importanți din Noul Regat, ale căror mumii fuseseră deshumate din mormintele lor originale situate în Valea Regilor de catre preoții celei de-a 21-a dinastii și reîngropate în aceast loc îndepărtat din rațiuni de securitate.

Foarte precauți, Ahmed și ai săi au intrat în catacombă de numai trei ori în următorii zece ani. Totuși, de fiecare dată, ei au scos de acolo artefacte fabuloase, pe care le-au vărsat pe piața internațională de antichități. Însă, odată ajunse pe piață, diversele obiecte cu inscrisuri regale nu le puteau rămâne necunoscute egiptologilor de bună-credință pentru prea mult timp.

În 1881, douăsprezece sculpturi în lemn, vândute la Paris, au atras atenția lui Gascon Maspero, directorul de atunci al Serviciului de Antichități din Egipt. În același an, Maspero a început o amplă investigație pentru a afla originea lor. Astfel a ajuns la Theba și a dat peste familia el-Rassoul. Ahmed a fost prins și băgat pentru câteva

luni la inchisoare, însă, în ciuda faptului că a fost interogat, el a refuzat să dezvăluie locația mormântului. În lipsă de probe, bărbatul a fost eliberat și, odată ajuns acasă, a cerut familiei 70% din comoară drept recompensă pentru tăcerea sa. Familia i-a refuzat cererea, iar fratele său, Mahommed, temându-se că Ahmed îi va trăda, s-a dus la poliție și a dezvăluit unde se afla catacomba secretă.

Serviciul de Antichități a descins imediat acolo, excavările fiind conduse de doi egiptologi de renume mondial, Emile Brugsch și Ahmed Kamal. Mumiile si comorile care se mai aflau în mormânt au fost înregistrate, extrase și încărcate pe un vapor cu direcția Cairo. Când vasul a ajuns în capitala egipteană, ofițerul vamal, neștiind cum să clasifice mumiile regale, le-a trecut în registru ca ,,pește uscat și sărat". Printre mumiile respective, se aflau și cele a doi dintre marii faraoni pe care i-a avut Egiptul: Seti I și fiul său, Ramses II. În prezent, cei doi se odihnesc într-o cameră specială a Muzeului de Antichități din Cairo.

Discuția a continuat într-o atmosferă prietenoasă. Dacă-i priveai pe aceștia ai fi zis că sunt la un simpozion de egiptologie și nu la o întâlnire între prieteni cu ocazia unei aniversări. La un nomentdat, doamna Dorothy, dorind să pună capăt acestei discuții interminabile, o întrebă pe domnișoara Manal:

-Și ați stabilit data fericitului eveniment?, referindu-se la căsătoria acesteia cu domnul Alain Zivie.

-Dacă ar fi după mine, l-aș lua în acest monent de mână pe acest domn chipeș și ne-am căsători la prima primărie care ne-ar ieși în cale, zise domnișoara Manal și începu să râdă.

-Manal, se poate interveni doamna Bernard Beatrice. Ca de obicei acest copil întotdeauna ia lucrurile în glumă.

-Dar nu-i nimic rău în a fi veselă mamă, se apără Manal. Dar trebuie să ne căsătorim odată, numai că Moise sau Akhenaton cum l-o fi chemând este mai important decât iubirea pe care eu i-o port. Și pe chipul ei de copil se așternu imaginea unui copil alintat.

-Domnișoară Manal, interveni doamna Dorothy, așa sunt bărbații, pun mereu munca înaintea iubirii. Și scumpul meu soț, Cyprien, mereu îmi spunea: ,,dacă descoperim Sodoma îți promit că ne căsătorim pe ruinele acesteia".

-Și logodnicul meu Alain la fel zice: ,,după ce dovedesc care este legătura dintre Moise și Akhenaton ne căsătorim".

-Dar draga mea, această ideie a pornit de la tine. Ai spus că nu te căsătorești până nu vei descoperi fenomenul prin care se despart apele Mării Roșii, iar eu a trebuit să-ți dovedesc că nu există un

asemenea fenomen. Dar a existat un om care a reușit să facă acest lucru. Biblia zice că-i Moise, iar dacă este așa atunci trebuie să dovedim acest lucru. Pentru mine Moise este un evreu iar pentru alții este egipteanul Akhenaton.

-Dragii mei, interveni profesorul Daniel, iubirea este ceva sacru ce necesită sacrificii. Dar și arheologia face parte tot din iubirea noastră. Am convingerea că vom finaliza repede acest proiect și că vom participa cât de curând la una dintre cele mai frumoase nunți.

-Aveți dreptate domnule Daniel, și eu ca mamă i-am spus același lucru, iubirea înseamnă îngăduință.

-Atunci să ciocnim un pahar în cinstea dragostei, zise domnul Cyprien Mere ridicând paharul cu vin.

-Pentru dragoste și pentru arheologie interveni domnul Alain Zivie, începură să râdă cu toții.

-Ei domnilor, există un proverb care spune: „călătorului îi stă bine cu drumul", dar eu zic că cercetătorului îi stă bine cu studiul. Am avut o seară minunată, dar eu trebuie să mă retrag. Întrucât doresc ca acești tineri să se căsătorească cât mai repede, vă propun să trecem la treabă. Am aflat că mâine renumitul teolog Anastasios Yannoulatos, va ține o conferință chiar despre acest subiect. Dumnealui este preşedinte al Consiliului Ecumenic al Bisericilor şi preşedinte de onoare al Conferinţei Mondiale a Religiilor pentru Pace, de aceea vă doresc o noapte plăcută.

-Noi trebuie să ne întoarcem în Cairo unde o să cercetăm câteva artefacte descoperite într-un sit de la una din piramide. Se pare totuși că aceste obiecte, printre care și câteva inscripții ar avea legătură cu subiectul nostru. Dar nu excludem să mergem iar la Marea Roșie pentru a face anumite studii.

-Atunci aștept să-mi trimiteți rezultatul final al acestor cercetări, pentru a trage concluziile.

-Sigur că da, imediat ce v-om strânge informațiile utile vi le v-om trimite prin corespondență poștală.

-Vă doresc o noapte plăcută, zise profesorul, înclinându-se ușor în semn de respect.

CINE ERA MOISE

Profesorul Daniel era nerăbdător să-l cunoască pe renumitul teolog grec Anastasios Yannoulatos. Și pentru că întotdeauna era

documentat aflase că acesta a fost interesat mai întâi de matematică şi că ar fi vrut să urmeze o carieră în ştiinţe exacte, dar din diverse motive a renunţat la această idee. Deasemenea știa că studiase teologia la Universitatea din Atena, studii pe care apoi le-a continuat, ca bursier al Fundaţiei „Alexander von Humboldt", la univesităţile germane din Hamburg şi Marburg, unde prioritare au fost studiile de istoria religiilor, misiologie şi etnologie. Ceea cel uimise cel mai mult pe profesorul Daniel era faptul că acesta vorbeşte greacă, engleză, franceză şi germană, citeşte şi înţelege greaca veche, latina, italiana, spaniola şi albaneza, lucrând şi cu două limbi africane. Această largă bază lingvistico-ştiinţifică îi permise să studieze diferite religii – hinduism, budism, taoism, confucianism, islam, religii africane – în ţările în care acestea au înflorit: India, Thailanda, Sri Lanka, Coreea, Japonia, Kenia, Uganda, Tanzania, Nigeria, Brazilia, Mexic, Caraibe.

Profesorul Daniel știa că are să discute, un subiect puțin delicat, cu unul dintre marii teologi ortodoxi, de aceea trebuia să-și facă un plan al discuției. Trebuia să conducă acest dialog astfel încât să opțină informațiile dorite, dar a hotărât că cel mai bine ar fi să opțină o tratare obiectivă a acestui subiect.

Ajungând la Institutul Teologic din Londra, profesorul s-a făcut pierdut prin mulțimea de invitați prezenți. S-a așezat comod pe un scaun din sala în care se desfășura simpozionul și-a scos carnetul de notițe de care nu se despărțea niciodată, fiind pregătit să noteze orice informație utilă. A ascultat cu atenție pe mulți conferențiari, dar nimic nu îl interesa. Pentru prima dată un subiect începuse să-l plictisească, numai că spre sfârșit un domn simplu, îmbrăcat cu o haină neagră și lungă, încins cu o curea peste mijloc, cu părul cărunt, lung și prins într-o coadă, cu o barbă lungă și îngrijită și-a făcut apariția. Profesorul nu înțelegea cine poate fi acest domn și ce caută el la pupitru, mai ales că nu ținea în mână nici o mapă. Așadar nu prea prezenta interes și a dat să se ridice pentru a ieși din sală, cu dorința de a se întâlni oarecum cu teologul Anastasios Yannoulatos. Numai că se auzi în microfonul sălii:

-Și acum la final va vorbi și teologul grec Anastasios Yannoulatos.

-Acesta este domnul Anastasios Yannoulatos?, întrebă profesorul Daniel pe un domn care tocmai intrase în sală și se așeză lângă el.

-Da, eu am venit tocmai din Italia pentru al asculta pe marele teolog Anastasios Yannoulatos.

Profesorul era puțin bulversat, dar se făcu comod în scaunul său așteptând discursul. Două ore a vorbit Anastasios Yannoulatos fără ca în sală nimeni să se miște. Era o liniște deplină iar profesorul absorbit de discursul acestuia, își completase aproape jumătate din carnețelul său cu notițe. La un moment dat se opri din scris și se mulțumi să memoreze cele spuse de teologul grec. Cu toate că discursul se terminnase într-un ropot de aplauze, Anastasios Yannoulatos ieși la fel de umil la fel cum și întrase. Profesorul Daniel se ridică repede și se îndreptă spre ușa pe unde ieșise și teologul grec.

-Domnule Anastasios Yannoulatos, se poate să-mi acorda-ți și mie câteva minute.

-Domnule profesor Daniel ce onoare pentru mine să vă pot întâlni.

Profesorul nu știa ce să răspundă. Nu-l văzuse niciodată pe acest om, nici măcar nu știa cum arată, dar acesta îl cunoștea.

-Onoarea este de partea mea domnule.

-Toată lumea vorbește despre dumneavoastră și despre descoperirea dumneavoastră. V-am citit și eu articolele, dar sincer vă mărturisesc că am și câteva obiecții.

-Domnule Anastasios, sunt doar niște cercetări, este doar o constatare personală, de aceea vă rog să luați în calcul rezultatul final.

-Fie, însă a-ți făcut o descoperire genială, adeverind un fapt istoric pe care Biblia îl menționează.

-Vă mulțumesc domnule, însă de data aceasta eu sunt cel care doresc să vă cer câteva informații.

-Cu cea mai mare plăcere, dacă umila mea părere vă este de folos, atunci vă stau la dispoziție cu mare bucurie.

-Domnule Anastasios în mod sigur ați auzit că sunt câțiva raționaliști biblici care neagă minunile personajului biblic Moise. Ba mai mult unii au ajuns să spună că de fapt el nu este evreu ci este egiptean, îi neagă chiar minunile și chiar trecerea prin Marea Roșie. Dumneavoastră cunoașteți atâtea limbi și în mod sigur ați citit mai multe variante ale bibliei. Cine este cu adevărat acest Moise?

-Subiectul acesta este lung și delicat, dar îl vom aborda, însă vă rog să luăm un loc pentru a putea discuta.

-Mulțumesc mult domnule Anastasios.

Cei doi au mers într-un foaier unde era o masă cu două scaune. Domnul Daniel ca de obicei scoase carnețelul să-și ia notițe.

-Domnule Daniel Biblia mărturiseşte că murind Iosif în pământul Egiptului, neamul lui Iacov, tatăl lui, nu după multe sute de ani s-a înmulţit atâta, încât tot pământul acela s-a umplut de poporul israelit, iar la războaie puteau să fie dintr-înşii câte şase sute de mii de bărbaţi. Atunci împăratul Egiptului, temându-se că nu cumva, sfătuindu-se cu vrăjmaşii lor, să piardă pe egipteni de pe pământ, a poruncit dregătorilor săi să chinuiască pe poporul lui Israel în toate chipurile şi cu slujbele şi cu bătăile. Pentru că din sudorile lor cele cu multă osteneală au zidit nişte cetăţi nu atâta pentru trebuinţă, cât pentru mărire deşartă şi pentru că până în sfârşit să împuţineze neamul evreilor. Însă pe cât îi chinuia şi-i muncea mai mult, pe atâta ei se înmulţeau, pentru că nu putea să-i împuţineze oamenii, pe aceştia pe care Dumnezeu a voit a-i înmulţi şi a-i mări. Şi deşi împăratul poruncea moaşelor egiptene ca pe tot pruncul evreiesc ce se năştea parte bărbătească să-l ucidă, moaşele, temându-se de Dumnezeu, pe partea bărbătească o cruţa. Atunci împăratul a dat poruncă în tot pământul Egiptului, ca oricine va vedea prunc evreu, parte bărbătească, să-l ia şi să-l arunce în râu.

În acea vreme era un om din seminţia lui Levi, anume Avram, având femeie din aceeaşi seminţie - anume Iohabeta. Aceştia, mai înainte de acea vreme, au născut un fiu, Aaron, şi o fiică, Mariami.

În acea vreme singură şi cumplită când se ucideau pruncii, născu un prunc, parte bărbătească, pe care văzându-l foarte frumos, plângea pentru dânsul. Ştiind porunca împărătească, de a ucide pe toţi pruncii neamului evreu, l-au ascuns pe el la dânşii trei luni. Şi de vreme ce nu mai puteau să-l ascundă pe el, mama sa i-a făcut un sicriaş de papură, l-a uns cu răşină şi cu smoală, a pus pruncul într-însul şi l-a aşezat pe el în margine lingă fluviul Nil. Şi păzea sora lui de departe ca să ştie ce i se va întâmpla pruncului.

După rânduiala lui Dumnezeu s-a pogorât atunci fiica lui faraon ca să se scalde în Nil, iar slujnicele ei umblau pe lângă apă şi văzând un sicriaş în margine, a trimis o slujnică de l-a luat. Deschizându-l, a văzut un prunc frumos plângând în sicriaş şi fiindu-i milă de el fiicei lui faraon, a zis: ,,Acesta este dintre pruncii evreieşti". Vrând să-l aibă pe el de fiu, a poruncit să-i caute o doică.

Deci, scrie Iosif Flavius, i s-au adus multe doici egiptene şi n-a voit pruncul să sugă din pieptul lor. Atunci s-a apropiat Mariami de fiica lui faraon, căreia îi şi slujea, şi i-a zis: ,,Dacă voieşti, stăpână, să-ţi chem ţie o femeie hrănitoare de la evrei, ea va hrăni pruncul". Şi i-a zis ei fiică lui faraon: ,,Mergi şi cheamă!" Şi ducându-se copiliţa,

a chemat pe mama pruncului. Şi a zis către dânsa fiica lui faraon: ,,Păzeşte-mi pruncul acesta şi mi-l hrăneşte, iar eu îţi voi plăti ţie".

Deci a luat femeia pruncul pe mâini şi îndată, cu dragoste, s-a alipit de dânsa ca de mama sa, iar ea l-a hrănit. Apoi, după ce a crescut pruncul, l-a dus pe el la fiica lui faraon, care îl iubea foarte mult, fiindcă pruncul era foarte frumos, şi l-a rugat pe tatăl său ca să-i fie ei în loc de fiu. Şi i-a pus lui numele de Moise, zicând: ,,Din apă l-am scos pe el", pentru că ,,Moise" în egipteană înseamnă ,,apă". Se scrie despre dânsul în istorii vechi că odată l-a dus pe el fiica lui faraon la tatăl său. Jucându-se cu copilul, faraon a pus pe capul lui coroana cea împărătească pe care era cioplit un idol mic. Iar pruncul, apucând coroana de pe cap, a aruncat-o la pământ şi a călcat-o cu picioarele, lucru pe care l-a văzut împăratul şi cei ce erau lângă dânsul. Un preot bătrân care avea înştiinţare de la vrăjitori că atunci când se va naşte povăţuitorul poporului israelitean multe pedepse va lua Egiptul, l-a sfătuit pe faraon să poruncească să ucidă pe pruncul acela, ca nu cumva, crescând, să aducă vreo primejdie asupra pământului lor.

Vrând să ispitească ştiinţa şi răutatea lui, aduseră la dânsul un cărbune aprins pe care, luându-l, l-a băgat în gură şi şi-a ars limba, pentru aceea era zăbavnic la limbă. Iar după ce a mai crescut, a pus lângă dânsul fiica lui faraon filosofi aleşi egipteni ca să-l înveţe toată înţelepciunea. Şi era copilul isteţ la minte, întrecând în puţină vreme pe dascălii săi, fiind iubit împăratului şi tuturor celor din palatele împărăteşti. Iar când a fost înştiinţat de neamul său că era evreu, a început a cunoaşte pe unul Dumnezeu care este în ceruri Ziditorul a toată făptura, pe care evreii îl cinsteau, iar de pă-gînătatea egipteană se îngreţoşa.

Scriu unii că atunci când năvăliseră etiopienii asupra Egiptului, Moise, fiindcă devenise bărbat desăvârşit, a fost ales de toţi egiptenii să fie povăţuitor oştilor, care au şi bătut pe etiopieni cu vitejia sa. Şi pentru această vitejie împăratul Egiptului, în loc să-i arate dragoste, l-a urât pe el, pentru că unii dintre jertfitorii egipteni prooroceau după magia lor că acesta va să aducă primejdii asupra Egiptului şi sfătuiau pe împărat să-l ucidă. Ascultându-i, împăratul a gândit să ucidă pe Moise, însă nu a făcut aceasta degrabă, nevrând să mâhnească pe fiica sa, dar căuta pricină asupra lui şi vreme potrivită.

În zilele acelea, ieşind Moise la fraţii săi, la fiii lui Israel şi cunoscând durerea lor, a văzut pe un egiptean bătând pe un evreu. Căutând încoace şi încolo, n-a văzut pe nimeni şi, ucigând pe acel egiptean, l-a ascuns în nisip. Apoi, ieşind a doua zi, a văzut doi

bărbaţi evrei bătându-se şi a zis celui ce năpăstuia pe celălalt: ,,Pentru ce-l baţi tu pe aproapele tău?" Iar el a zis: ,,Cine te-a pus pe tine mai mare şi judecător peste noi? Oare, voieşti să mă ucizi şi pe mine aşa cum ai ucis ieri pe egipteanul acela?" Şi s-a temut Moise, auzind că nu s-a tăinuit uciderea cea făcută. Deci a auzit faraon de pricină aceasta şi încerca să-l ucidă pe Moise. Şi s-a dus Moise de la faţa lui faraon şi s-a sălăşluit în pământul Madiamului, dar, ostenind pe cale, a şezut lângă o fântână. Şi iată şapte fiice ale lui Iotor, preotul Madiamului, păscând oile tatălui lor, veniră la fântână şi, scoţând apă, turnau în jghiaburi ca să adape oile.

Venind păstorii de la alte oi le izgoneau pe ele. Apoi, sculându-se, Moise le-a apărat de acei păstori, le-a turnat lor apă şi le-a adăpat oile. De aceasta au spus fiicele tatălui lor Iotor, zicând: ,,Un om egiptean ne-a apărat pe noi de păstori şi ne-a adăpat oile noastre". Iar Iotor a primit pe Moise în casa sa şi i-a dat lui de femeie pe Semfora, fiica sa, şi cu dânsa a născut doi fii; pe cel dintâi l-a numit Girsam, zicând ,,că nemernic sunt în pământ străin"; iar pe celălalt l-a numit Eliazar, zicând ,,că Dumnezeul părintelui meu este ajutătorul meu şi m-a izbăvit din mâinile lui faraon".

După trecerea a multe zile a murit împăratul Egiptului şi au suspinat fiii lui Israel în Egipt de greutăţi şi au strigat şi s-a suit la Dumnezeu strigarea lor de împilare. A auzit Dumnezeu suspinul lor şi şi-a adus aminte de aşezământul Său cel făcut cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacob şi, căutând Dumnezeu spre fiii lui Israel, a voit să-i izbăvească pe ei.

Iar Moise păştea oile lui socrului său, şi mâna oile la păşune şi a mers în muntele Horeb. Aici i s-a arătat lui îngerul Domnului în văpaia focului din rug. Şi vedea Moise că rugul ardea cu foc şi nu se mistuia şi a zis: ,,Trecând alăturea voi vedea această mare vedenie". Şi l-a strigat Domnul din rug: ,,Moise, Moise!" Iar el a zis: ,,Ce este, Doamne?" Şi i-a zis Domnul: ,,Să nu te apropii aici. Scoate-ţi încălţămintele din picioarele tale, că locul pe care stai tu este pământ sfânt". Şi i-a zis lui: ,,Eu sunt Dumnezeul tatălui tău, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac, şi Dumnezeul lui Iacob. Am văzut chinuirea poporului Meu din Egipt şi strigarea lor am auzit. Că ştiu durerea lor şi M-am pogorât să-i scot pe ei din mina Egiptului, să-i iau din pământul acela şi să-i duc pe ei în pământul cel bun, în pământul în care curge lapte şi miere. Iar tu vino ca să te trimit la faraon, împăratul Egiptului, şi vei scoate pe poporul Meu, pe fiii lui Israel din pământul Egiptului".

A zis Moise către Dumnezeu: „Cine sunt eu ca să merg la faraon şi să scot pe fiii lui Israel din pământul Egiptului?” Şi mult se ruga lui Dumnezeu ca să nu-l trimită pe el, „că sunt slab în glas şi zăbavnic la limbă”. Dar Domnul i-a făgăduit că va fi cu dânsul; încă i-a făgăduit că şi pe Aaron, fratele lui, îl va trimite cu dânsul. Atunci Moise, mergând la Ietro, a cerut să meargă în Egipt ca să-şi cerceteze fraţii. Şi i-a zis Ietro: „Mergi sănătos”. Şi s-a dus Moise în calea sa netemându-se de nimic, că împăratul acela care a vrut să ucidă pe Moise murise şi toţi cei ce căutau sufletul lui muriseră. Şi a ieşit întru întâmpinarea lui Moise, după porunca lui Dumnezeu, Aaron Levitul şi, întâmpinându-se, s-au sărutat amândoi. Şi a spus Moise lui Aaron toate cuvintele Domnului. Apoi, intrând în Egipt, a adunat pe toţi bătrânii fiilor lui Israel şi le-au spus lor toate cuvintele acelea pe care le auziseră de la Domnul. Şi făcură semne înaintea poporului şi le-a crezut poporul şi s-au bucurat că a cercetat Dumnezeu pe fiii lui Israel şi a căutat spre necazul lor.

După acestea au intrat Moise şi Aaron la faraon şi i-au zis lui: „Acestea grăieşte Domnul Dumnezeul lui Israel: Dă libertate poporului Meu, ca să-Mi facă Mie praznic în pustie”. Şi a zis faraon: „Cine este Dumnezeul lui Israel al cărui glas să-l ascult? Nu ştiu pe Domnul acela şi pe Israel nu-l voi elibera”. Şi a poruncit ca pe poporul evreilor să-l chinuiască cu mai multă slujbă, dându-le şi multe bătăi că şed fără lucru de aceea vorbesc, ca să meargă să jertfească dumnezeului lor. Atunci poporul fiind chinuit mai cu amar, striga asupra lui Moise şi a lui Aaron: „Să vadă Dumnezeu şi să vă judece pe voi, că aţi făcut urât duhul nostru înaintea lui faraon şi înaintea slugilor lui, ca să daţi sabie în mâna lui să ne ucidă pe noi”.

Iar Moise, întărindu-se de Dumnezeu, a intrat iar cu Aaron la faraon, zicând: „Domnul Dumnezeul evreilor m-a trimis la tine, grăind: Liberează pe poporul Meu!” Iar ca să înţeleagă faraon că sunt trimişi de la Dumnezeu, începură a face semne. Şi a aruncat Aaron toiagul înaintea slugilor lui şi s-a făcut şarpe. Deci a chemat faraon pe înţelepţii Egiptului şi pe vrăjitori şi făcură şi vrăjitorii Egiptului cu toiegele lor asemenea şi a aruncat fiecare toiagul său şi s-au făcut şarpe; şi a înghiţit toiagul lui Aaron toiegele acelora. Şi s-a învârtoşat inima lui faraon şi nu i-a ascultat, precum le-a grăit lor Domnul şi n-a voit să elibereze poporul pentru că s-a împietrit inima lui. Atunci, după porunca lui Dumnezeu, a început a aduce pedepse asupra pământului Egiptului.

Cea dintâi pedeapsă a fost aceasta: Luând Aaron toiagul său a lovit apa râului înaintea lui faraon şi înaintea slugilor lui şi s-a

prefăcut toată apa râului în sânge şi peştii cei din râu au murit şi s-a împuţit râul şi nu puteau egiptenii să bea apă din el. A doua pedeapsă au fost broaştele. A întins Aaron mâna spre apele Egiptului şi a scos broaşte care au intrat prin case şi prin odăile cele de culcat, pe aşternuturi şi în casele slugilor lor, ale poporului lor, în aluat şi în cuptor, la împărat, la slugile lui şi la oamenii lui au intrat broaştele. Şi a scos pământul lor broaşte care, după porunca lui Moise, au fost omorâte şi egiptenii le-au adunat grămezi, grămezi şi s-a împuţit tot pământul Egiptului de broaştele care muriseră şi pu-treziseră.

A treia pedeapsă au fost ţintarii care au înţepat pe oameni şi pe dobitoace şi au intrat la faraon, în casele lui şi la robii lui şi tot nisipul era plin de muşiţă în tot pământul Egiptului. A patra pedeapsă au fost muşte câineşti. A cincea pedeapsă, moarte foarte mare în toate dobitoacele pământului Egiptului. A şasea pedeapsă, bubele cele cu puroi, care se iveau la oameni şi la dobitoace. A şaptea pedeapsă, grindină şi foc arzător cu piatră; şi a ucis piatra în tot pământul Egiptului de la om până la dobitoc şi toată iarba şi toţi copacii cei din câmpii i-au sfărâmat piatra. A opta pedeapsă erau lăcustele şi omizile care au mâncat tot rodul pământului Egiptului. A noua pedeapsă a fost întuneric în tot pământul Egiptului trei zile, întuneric pe care nu putea focul să-l lumineze şi nimeni nu l-a văzut pe fratele său trei zile şi nu s-a sculat nimeni de pe patul său trei zile. A zecea şi cea mai de pe urmă pedeapsă a fost moartea celor întâi născuţi ai Egiptului. Toate pedepsele acestea se aduceau asupra lor de la Dumnezeu prin Moise şi prin Aaron, dar nici una din ele nu a vătămat pe evrei, ci numai pe egipteni, pentru că nu voia faraon să elibereze poporul lui Dumnezeu.

Deşi de multe ori făgăduia să-l libereze, înspăimântându-se de pedepse, când slăbeau acestea, îndată se învârtoşa inima lui şi nu-i liberă, până la a zecea pedeapsă. Dar mai înainte de a zecea pedeapsă, precum le-a poruncit lor Moise, au cerut fiii lui Israel de la egipteni vase de argint şi de aur şi haine de mult preţ, câte au putut să ducă cu dânşii; şi a făcut Moise poporului Pasca, învăţându-i pe ei cum trebuia să mănânce mieluşelul cu al cărui sânge se ungeau pragurile uşilor lor. Şi în miezul nopţii Domnul a ucis pe tot cel întâi născut în pământul Egiptului, de la întâiul născut al lui faraon, cel ce şedea pe scaun, până la întâiul născut al roabei celei din groapă şi până la tot întâiul născut al dobitoacelor, iar ale evreilor toate erau întregi.

Deci s-a sculat faraon noaptea şi toţi robii lui şi toţi egiptenii; şi a fost ţipăt mare în tot pământul Egiptului, că nu era casă în care să

nu fie mort. Şi a chemat faraon pe Moise şi pe Aaron noaptea, şi le-a zis: ,,Sculaţi-vă şi vă duceţi de la poporul meu şi fiii lui Israel. Să mergeţi şi să slujiţi Domnului Dumnezeului vostru precum ziceţi. Şi oile şi dobitoacele voastre, luându-le, duceţi-vă!" Şi îi şileau egiptenii pe evrei cu sârguinţă, ca să-i surpe de pe pământ, pentru că, ziceau, noi toţi vom muri pentru dânşii".

Deci au ieşit israeliţii, luându-şi făina mai înainte de dospirea aluatului, că n-au putut să-şi gătească hrana de cale din cauza grabei egiptenilor care îi şi rugau, îi şi sileau pe dânşii să se ducă mai curînd. Şi ieşiră cu argint şi cu aur şi cu bogăţie multă şi nemernici mulţi au ieşit cu dânşii şi oi şi boi şi dobitoace foarte multe. Şi erau bărbaţi pedeştri ca la şase sute de mii, afară de copiii cei de casă, şi de bătrânii care mergeau cu dânşii. Încă a luat Moise şi oasele lui Iosif cu sine. Pentru că Iosif, murind în Egipt şi văzând înainte cu duh proorocesc ceea ce era să fie, a jurat pe fiii lui Israel cu jurământ, zicând: „În cercetarea cu care vă va cerceta Dumnezeu pe voi, să ridicaţi şi oasele mele de aici cu voi".

Ducându-se evreii din pământul Egiptului, Dumnezeu era cu dânşii şi îi povăţuia ziua cu stâlp de nor, care le arăta lor calea, iar noaptea cu stâlp de foc, care îi lumina şi n-a lipsit stâlpul cel de nor ziua şi cel de foc noaptea înaintea întregului popor.

Înştiinţând pe faraon, împăratul Egiptului, că a fugit poporul, s-a întors inima lui faraon şi a slugilor lui asupra poporului israelit şi a zis: ,,De ce am făcut aceasta, liberând pe fiii lui Israel, ca să nu ne slujească nouă?" deci a înhămat faraon la căruţele sale şi a adunat cu sine tot poporul, a luat şase sute de căruţe alese, toţi caii Egiptului şi voievozi peste tot şi a alergat în urmă fiilor lui Israel şi i-a ajuns pe ei când erau aşezaţi lângă mare. Dar n-au putut să năvălească peste dânşii, pentru că îngerul lui Dumnezeu, care mergea înaintea pilcurilor fiilor lui Israel, a mers dinapoia lor şi s-a luat şi stâlpul cel de foc de la faţa lor şi a stat dinapoia lor şi a intrat între tabăra egiptenilor şi între tabăra fiilor lui Israel şi au stat şi s-a făcut întuneric şi ceaţă şi a venit noaptea întru care şi-a întins Moise mâna sa cu toiagul spre mare şi a lovit Domnul marea toată noaptea cu vânt puternic dinspre austru şi a făcut marea uscată şi s-a despărţit apa. Şi au intrat fiii lui Israel în mijlocul mării pe uscat şi s-a făcut apa ca un zid de piatră şi ca un zid de stâncă. Iar egiptenii alergară şi veniră în urma lor pe aceeaşi cale, în mijlocul mării, toţi caii lui faraon şi carele şi călăreţii. Moise, după ce a trecut poporul, a stat pe ţărmuri şi iar şi-a întins mâna spre mare şi s-a aşezat apa dinspre zid la loc. Iar egiptenii fugeau pe sub apă şi i-a pierdut Dumnezeu pe

egipteni în mijlocul mării, căci întorcându-se apa, a acoperit căruţele şi călăreţii şi toată puterea lui faraon şi nu a rămas dintr-înşii nici unul, iar fiii lui Israel au trecut pe uscat prin mijlocul mării. Şi i-a izbăvit Domnul pe fiii lui Israel în ziua aceea din mâinile egiptenilor şi au văzut fiii lui Israel pe egipteni morţi pe marginea mării pentru că i-au aruncat marea din sine. Şi s-a temut poporul de Domnul şi a crezut în Dumnezeu şi lui Moise, plăcutul Lui.

Atunci au cântat Moise şi fiii lui Israel cântarea aceasta Domnului, bucurându-se şi dănţuind pentru biruinţa ce s-a făcut cu mâna înaltă asupra egiptenilor: ,,Să cântăm Domnului că cu slavă S-a preamărit, pe cal şi pe călăreţ l-au aruncat în mare".

Moise a luat pe fiii lui Israel de la Marea Roşie şi i-a dus în pustiul Sur şi au mers trei zile prin pustie şi nu au aflat apă să bea. Şi au mers la Mera şi nu puteau să bea apă din Mera, că era amară; şi poporul cârtea asupra lui Moise, zicând: ,,Ce vom bea?" Şi Moise a strigat către Domnul şi Domnul i-a arătat lui un lemn pe care l-a băgat în apă şi s-a îndulcit apa şi au băut dintr-însa.

Aşa a călăuzit Moise poporul israelit prin pustietăţi felurite patruzeci de ani, mijlocindu-le lor toate bunătăţile de la Dumnezeu. Când au cârtit pentru bucate, aducându-şi aminte de bunătăţile din Egipt, el a rugat pe Dumnezeu şi le-a plouat mană să mănânce şi le-a trimis cristei până s-au săturat. Când au cârtit pentru băutură, el le-a scos apă din piatră: a lovit piatra şi a curs apă. Când a tăbărât asupra lor Amalic, el a cerut de la Dumnezeu biruinţă supra lui Amalic. Căci îşi ridică mâinile la rugăciune şi biruia Israel pe Amalic, pe care, până în sfârşit l-a tăiat cu sabia. Şi de câte ori au mâniat pe Dumnezeu în pustie, Moise L-a rugat pe Domnul pentru dânşii şi i-ar fi pierdut pe ei, de nu ar fi stat Moise, cel ales al Lui, cu inimă zdrobită înaintea Lui, ca să întoarcă mânia Domnului să nu-i piardă pe ei. Le-a dat lor şi lege scrisă pe lespezi de piatră, pe care le-a luat Moise, în munte, de la Dumnezeu, după ce postise patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Şi a grăit Domnul către dânsul faţă către faţă, ca şi cum ar grăi cineva către prietenul său. Şi a făcut cortul mărturiei din acoperăminte frumoase, de culori roşii mohorâte şi de vison şi chivotul legii, ferecat cu aur, în care a pus năstrapa cea de aur care avea mâna şi toiagul lui Aaron ce a înfrunzit şi Tablele Legii. Iar deasupra chivotului a pus doi heruvimi de aur şi a aşezat toate cele spre jertfă şi spre arderea cea de tot. Le-a pus lor preoţi şi diaconi, învăţându-i pe ei rânduiala jertfei. Le-a aşezat lor praznice şi luni noi, învăţându-i pe dânşii judecăţile şi îndreptările.

După ce le-a aşezat rânduiala cea duhovnicească, s-a îngrijit şi de cea pământească. A ales bărbaţi puternici din tot Israelul şi i-a făcut pe ei mai mari peste o mie şi peste o sută şi peste cincizeci şi peste zece şi logofeţi de scrisori care judecau poporul în toate timpurile. Iar toate pricinile cele greu de dezlegat, le arătau lui Moise. Aceasta a făcut-o după sfatul lui Iotor, socrul său, care împreună cu Semfora, femeia lui Moise, cu averile lui şi cu cei doi fii ai lui, venise la dânsul din pământul Madiamului, în pustie, auzind despre dânsul, despre toate câte a făcut Domnul cu el. Moise, primindu-l cu dragoste şi ospătându-l, i-a dat voie a merge cu pace la locul său.

Multe semne şi minuni a făcut robul lui Dumnezeu Moise şi a dat sfaturi şi a purtat de grijă poporului israelit. Despre acestea toate se scrie în cărţile lui - Ieşirea, Leviticul, Numeri, şi în A doua Lege. În aceste cărţi se cuprind, cu de-amănuntul, viaţa lui şi ostenelile pe care le-a suferit, povăţuind şi îndreptând pe fiii lui Israel. Apoi, sosindu-i sfârşitul, Domnul i-a vestit înainte mutarea lui din trup, zicând: ,,Să te sui în muntele Avarim, care este în pă-mîntul lui Moab, în preajma Ierihonului, şi să vezi pământul lui Canaan, pe care Eu îl voi da fiilor lui Israel, spre stăpânire şi să te sfârşeşti acolo".

Mai înainte de sfârşitul său, Moise a binecuvântat pe fiii lui Israel, pe fiecare seminţie deosebit, proorocindu-le cele viitoare. După aceasta s-a suit în muntele în care i s-a poruncit să se suie, cel din care i-a arătat lui Domnul tot pământul Galaadului până la Dan şi tot pământul Neftalimului şi tot pământul lui Efrem şi al lui Mânaşi şi tot pământul Iudeei până la marea cea mai de pe urmă. Şi pustia şi satele cele dimprejurul Ierihonului, cetatea Finicienilor până la Sigor. Şi a zis Domnul către Moise: ,,Acesta este pământul pe care m-am jurat lui Avraam, lui Isaac şi lui Iacov, zicând: Semin-ţiei voastre îl voi da pe el şi l-am arătat pe el ochilor tăi, însă acolo nu vei intra".

Şi s-a sfârşit acolo Moise, robul Domnului, în pământul lui Moab, după cuvântul Domnului. Şi-l îngropară pe el aproape de casa lui Fogor şi n-a ştiut nimeni de îngroparea lui până astăzi. Când s-a sfârşit Moise era de o sută douăzeci de ani. Nu i s-au întunecat ochii, nici nu i s-au stricat buzele. Şi au plâns fiii lui Israel pe Moise în Aravothul lui Moab la Iordan, aproape de Ierihon, treizeci de zile.

- O întrebare mai am, domnule.

-Vă ascult domnule profesore.

-Despre mormântul lui Moise este menționat ceva în Biblie?

-În Biblie stă scris: „Moise, robul Domnului, a murit acolo, în ţara Moabului, după porunca Domnului. Şi Domnul l-a îngropat în

vale, în ţara Moabului, faţă în faţă cu Bet-Peor. Nimeni nu i-a cunoscut mormântul până în ziua de azi" (Deuteronom 34,5-6). Deci domnule profesor Daniel, ca arheolog biblic vă las pe dumneavoastră să descoperiți mormântul lui Moise.

O CĂLĂTORIE PE MAREA ROȘIE

Trecuse aproape un an de la întâlnirea profesorului Daniel cu tânărul Alain Zivie și lansarea proiectului cu numele „Moise versus Akhenaton". Fiecare participant la acest proiect avea câte o sarcină bine stabilită, dar cea mai grea le revenea domnului Alain Zivie și a logodnicei sale, Manal.

După o întoarcere în grabă la Cairo, tânărul arheolog a fost prins în finalizarea unor proiecte începute. Muzeul din Cairo îi ocupa aproape tot timpul, mai alez că în această perioadă au fost aduse aici sarcofagul dar și masca faraonului Tutankamon. Trebuiau să se facă multe registre, istoricii năvăleau cu miile de întrebări, iar curioșii dădeau buzna pentru a vizita muzeul.

Văzându-se puțin depășit de situație, dar și pentru a pune capăt acestei curiozități pe care i-a provovat-o Moise și misterioasa trecere prin Marea Roșie, domnul Alain Zivie luă înțeleapta decizie de a face o incursiune la Marea Roșie. Dar pentru că nu era o plimbare de relaxare, trebuiau făcute câteva pregătiri necesare. Mai întâi de toate trebuia stabilită echipa de cercetători. Această sarcină i-a revenit doamnei Beatrice Bernard. A fost o sarcină grea dar nu imposibilă, deoarece unii cercetători invitați pentru a participa la acest proiect au trebuit să fie convinși de importanța acestuia. Astfel echipa era formată din doi arheologi: unul specialist în arheologia biblică iar celălat specialist în arheologia egiptului antic, doi geologi, trei scafandri, un criminalist, un chimist, doi topometriști și un specialist biblic. La aceștia se adăugau cărăușii, un doctor, doi bucătari și personalul de pe corabia Columbia.

Astfel în prima zi cu lună plină după echinopțiul de vară, Domnul Alain Zivie însoțit de frumoasa lui logodnică dar și de doamna Bernard Beatice au uecat în trenul care pleca din Cairo având ca destinație portul Al Adabiyah. Aici vaporul cu aburi „Columbia" își aștepta pasagerii. Din cele două coșuri ieșea un fum negru care se contopea cu ceața încă groasă. Toate aceste cețuri matinale începeau să se risipească și discul plumburiu al soarelui se nuanța deja cu câteva tonuri aurii. Se anunța o zi minunată.

Domnul Alain Zivie, însoțit de cele două doamne, după ce bagajele fură urcate la bord, se îmbarcară de îndată. În acel moment, clopotul făcea celor întârziați ce-l de al treilea și ultim apel. Apoi mecanicul își porni mașina, paletele de roți, cu mișcări înainte și înapoi, făcând să se ridice bulbuci mari și gălbui, un fluier lung răsună, pârâmele fură strânse și vaporul o luă cu viteză pe firul curentului.

„Columbia" era un vas spendid. Foarte lung, foarte subțire în partea din față, foarte fin la liniile de îmbinare cu apa, prevăzut cu un motor puternic ce punea în mișcare roțile cu diametru mare, cu alte cuvinte era un vapor pentru distanțe lungi. În interior, tot confortul posibil în saloane și în sălile de masă; puntea superioară era întinsă, acoperită cu o prelată cu ornamente discrete, cu bănci și scaune cu perne moi – o adevărată terasă, înconjurată de o balustradă elegantă, de pe care pasagerii se puteau bucura de o priveliște frumoasă și de un aer plăcut.

Călătorii erau din belșug. Veneau cam de peste tot, atât din Scoția, Anglia, Egipt și împrejurimi. Veneau familii a căror căsătorie fusese binecuvântată de Dumnezeu din belșug, tinere foarte vesele, tineri mai calmi, copii obișnuiți deja cu călătoriile lungi sau scurte; apoi erau și pastori, mereu foarte numeroși la bordul vapoarelor, cu pălăria înaltă pe cap, cu redingota lungă și neagră, cu umeri drepți; apoi erau și fermieri, purtând pe cap acea tocă specifică arabilor. Erau foarte mulți străini, germani care nu pierd nimic și să nu-i uităm pe cei doi francezi care sau remarcat prin amabilitatea lor.

În acel moment, un domn, din înălțimea pasarelei – fără să-i fi cerut cineva lucrul acesta – găsi de cuviință să țină o scurtă prelegere istorică pentru informarea însoțitorilor săi de călătorie:

-Doamnelor și domnilor! Bine ați venit la bordul vasului „Columbia". Marea Roşie, pe care navigăm noi, este cunoscută şi ca Golful Arabiei, este un intrând al Oceanului Indian între Africa şi Asia. Legătura cu oceanul se face prin strămtoarea Bab El Mandeb şi prin Golful Aden.

Marea Roşie are o suprafaţă de 438.000 de km pătrați, o lungime de 2.250 km şi o lăţime de 355 km, şi o adâncime maximă de 2.211 m, fiind cea mai nordică mare tropicală a lumii. Este printre cele mai sărate întinderi de apă din lume. Salinitatea atinge 36 ‰ în partea sudică, datorită apei din Golful Aden şi 41 ‰ în partea de nord, datorită apei din Golful Suez şi gradului mare de evaporare. Cele şase ţări cu care se învecinează Marea Roşie sunt: Arabia Saudită, Yemen, Egipt, Sudan, Eritreea, Djibouti.

Numele de Marea Roşie se poate datora prezenţei sezoniere la suprafaţa apei a cyanobacteriei Trichodesmium erythraeum. O altă teorie ar fi că unele limbi asiatice foloseau culorile pentru a denumi punctele cardinale: roşu pentru Sud, negru pentru Nord. Herodot foloseşte în scrierile sale atât denumirea de Marea Roşie cât şi Marea Sudică.

În ebraică la Marea Roşie se spunea Yam Suph, denumirea fiind tradusă în greacă Erythra Thalassa. În Biblie, se spune că Moise a separat Marea Roşie pentru ca evreii să poată fugi din Egipt.

Peste 1.200 de specii nevertebrate vieţuiesc în Marea Roşie şi peste 200 de specii de corali moi sau tari. 10% dintre speciile marine de aici nu se găsesc nicăieri în lume. Totodată, în Marea Roşie sunt prezente 42 specii de peşti de adâncime. Diversitatea marină se datorează în mare parte existenţei recifelor de coral care se întind pe 2.000 km de-a lungul coastei sale. Aceste recife de corali au între 5000 şi 7000 de ani vechime şi formează uneori lagune, platforme şi cilindri.

Recifele de corali sunt „vizitate” şi de 44 de specii de rechin. Biodiversitatea specială a regiunii a fost recunoscută de guvernul egiptean şi astfel a apărut Parcul Naţional Ras Mohammed, aşezat în extrema sudică a Peninsulei Sinai.

Pentru pasionații de scufundări, cele mai bune se fac la Ras Mohammed, Reciful Delfinilor, Sanganeb, Abington, Angarosh şi Shaab Rumi.

Trebuie să știți că Marea Roşie a devenit un loc preferat al scufundătorilor după expediţiile lui Hans Hass şi apoi Jacques-Yves Cousteau. Staţiunile El Gouna, Hurghada, Safaga, Marsa Alam (de pe malul vestic al Mării Roşii), Sharm el Sheikh, Dahab şi Taba, Aqaba şi Eilat sunt cunoscute ca Riviera Mării Roşii.

Deasemenea această mare este bogată în sedimente şi conţine: nanofosile, foraminifere, pteropode, cenuşă vulcanică, quartz, feldspaţi, mica, argilă, sulfiţi, aragonit, calciţi, dolomiţi, calcedonie, gips, hematit, siderit, pirite, sfalerită, etc. Toate acestea spunându-vă urez călătorie plăcută.

După prânz, pe o vreme destul de plăcută, după o masă excelentă după tradiția egipteană, servită în diving-roomul „Columbiei”, după cum îi plăcea căpitanului Mahmud să zică, domnișoara Emma însoțită de mama și logodnicul ei urcară din nou pe punte. Ea nu putu să-și stăpânească un strigăt de dezamăgire, după ce-și reluă locul pe puntea superioară.

- Și orizontul meu!, zise ea.

Trebuie să recunoaștem, orizontul pe care-l dorea nu mai era. Dispăruse în momentul în care vaporul, cu direcția spre nord, urca în acel moment spe Al Tor.

- Așa ceva nu e bine, domnule Alain!, spuse domnișoara Emma, cu o mică urmă de reproș.

- Dar, fata mea, interveni doamna Bernard..

Domnul Alain nu știa ce să răspundă și totuși nu trebuia cineva să se supere dacă vaporul și-a schimbat direcția în acel moment spre nord-vest. Totuși, auzind supărarea fetei, căpitanul Mahmut veni să aducă câteva explicații:

-Domnii mei, există două rute foarte diferite, pentru a străbate Marea Roșie de la portul Al Adabiyah până în portul Sharm el-Sheikh. Prima, pe care noi nu am urmat-o, este cea mai lungă și se face escală la Ras Gharib. Este deseori periculoasă și a trebuit să se ia în calcul acei turiști pe care îi înspăimânta eventualitatea unei traversări, adesea dură, când este nevoie să se țină piept unei hule prea puternice. Pe aceasta o vom urma la întoarcere. În acest moment noi ocolim aceste pericole și mergem direct la Sharm el-Sheikh. De aici dumneavoatră ve-ți urca într-un alt vas pentru a vă continua voiajul.

-Vă mulțumim pentru informații, zise puțin stingherit domnul Alain Zivie. Dar nu apucă să termine că niște zgomote ciudate se auziră.

- Oare de unde vin aceste zgomote? Întrebă domnișoara Emma puțin speriată

- Un simplu fenomen de maree, răspunse căpitanul.

- Dar vremea e mirifică, observă domnișoara Emma și abia se simte briza!

-La fel și acest fenomen nu depinde deloc de starea vremii, răspunse căpitanul. Este un efect al mării care crește și care ar crea probleme ambarcațiunilor de tonaj mic.

Cu toate acestea, domnișoara Emma nu înceta a privi fluctuațiile violente ale acestei maree, când atenția îi fu atrasă de un punct. Ai fi crezut că o stâncă ieșea din mijlocul mării, dacă masa nu se ridica și nu cobora odată cu ondulațiile hulei.

- Vedeți, vedeți, domnule căpitan, dacă nu este o stâncă ce este atunci?

- Într-adevăr, răspunse căpitanul, nu poate fi decât o epavă domnișoară, trasă de curenți sau mai degrabă...

Atunci se auzi strigătul secundului:

- O ambarcațiune!

- O ambarcațiune!, se miră domnul Alain Zivie.

La auzul acestor cuvinte, pasagerii se adunară imediat pe pasarelă.

-Probabil, nu este decât o șalupă în derivă, observă unul dintre pasageri.

-Domnule căpitan, interveni doamna Bernard, nu-i putem lăsa pe acești nefericiți să piară! Sunt pierduți dacă nu interveniți!

Toți cei aflați la bord împărtășeau aceeași idee și așteptau cu nerăbdare răspunsul căpitanului.

- Trebuie, trebuie căpitane, exclamă cu o voce aprinsă domnișoara Emma. Toți ne dorim același lucru.

- Da!... Da! Strigară câțiva dintre pasageri, mișcați de intervenția călduroasă a acestei tinere.

Căpitanul puse din nou mâna pe lunetă, observă atent direcția curenților, apoi, adresându-se cârmaciului:

-Atenție la cârmă, zise el. Cârma la tribord.

Sub acțiunea cârmei, vaporul luă direcția spre vest.

-Măriți viteza, ordonă căpitanul.

În aceste clipe de cumpănă nimeni nu rostea o vorbă la bord. Toți ochii erau fixați cu temeri asupra ambarcațiunii care devenea tot mai vizibilă.

Nu era decât o mică șalupă de pescuit, al cărei catarg fusese coborât, pentru a evita reculul zdruncinăturilor provocate de șocul violent al valurilor. Dintre cei doi bărbați care se găseau în șalupă, unul era întins în partea din spate, celălalt vâslea din toate puterile, încercând să iasă din centrul atracției apelor.

Domnișoara Emma, căzută pradă celei mai vii emoții, nu pierdea din ochi această ambarcațiune aflată în dificultate.

- Mai repede! Mai repede!, repeta domnișoara Emma, care nu-și putea stăpâni emoțiile.

În acel moment, un val deosebit de puternic lovi vaporul și îl puse într-o situație destul de dificilă. Într-adevăr, căpitanul nu putea să înainteze și mai mult în acea trecătoare, trebuind să rotească de câteva ori cârma pentru a ține piept curentului. Deodată ambarcațiunea, după ce se legănă pe creasta unui val, alunecă pe o parte și dispăru. Toți priveau îngroziți crezând că mica ambarcațiune sa scufundat, numai că deodată își făcu apariția pe spatele unui alt val. Cu un minim efort din partea naufragiaților. Mica abarcațiune trecu pe partea vaporului.

- Haideți! Haideți!, strigară marinarii disperați, încercând să le arunce câte un colac și o frânghie fiecăruia.

În aceste momente grele tânărul, lăsând vâslele, își ridică tovarășul și, cu ajutorul mateloților vaporului, urcară la bord.

- Căpitane, zise tânărul, nu stiu cum să vă răsplătesc pentru serviciul pe care ni l-ați făcut...

- Domnule, nu mi-am făcut decât datoria, și, pentru a spune tot adevărul, pasagerii mei au mai mult drept la mulțumirile dumneavoastră decât mine.

Tânărul strânse cordial mâna căpitanului, apoi ridicându-și chipul, salută pasagerii cu un gest elegant.

Totuși, cât durase acest schimb de politețuri, domnișoara Emma crezuse de cuviință să se țină puțin departe. Nu voia să fie vorba și despre rolul pe care îl avusese în desfășurarea acestei salvări dramatice. Astfel, stătea în partea din față a pasarelei, când, „dintr-odată, ca și cum fantezia ei reveni, îi scăpară aceste cuvinte, în momentul în care se întorcea:

-Am avut impresia că marea se despică în două. Cred că aș fi fost părtașă la un eveniment unic. Dar, păcat...

-Draga mea, interveni repede domnul Alain Zivie, doar ți-am explicat că nu poate exista un asemenea fenomen.

- Dar Moise cum a putut, spuse ea revoltată. Ce te face să crezi că el a putut despărți apele Mării Roșii doar cu ajutorul unui toiag.

La auzul acestor cuvinte bătrânul marinar, care tremura într-o pătură se apropie de cei doi, zicând:

-Dacă-mi permiteți. Evenimentul despre care vorbiți este adevărat. Numele meu este Thomas Jack Bryan, sunt legat de mare, fiind marinar de peste patruzeci de ani și am străbătut această mare în lung și-n lat. Am făcut numeroase scufundări în diferite zone, uneori pentru a mă bucura de frumusețea subacvatică, alteori pentru pescuit. Din întâmplare am descoperit un loc unde legenda spune că este trecătoarea lui Moise.

-Ați descoperit vreo urmă a tecerii israelienilor pe aici și a catastrofei egiptenilor?

-Nu domnule. Și motivul este clar.

-Ce motiv?

-Locul pe unde a trecut Moise cu tot poporul său este atât de plin de nisip acum, încât cămilele de abia își udă picioarele când umblă pe acolo.

-Domnule, zise Alain Zivie, ne poeți arăta locul acesla?

-Cu siguranță. Se află puțin mai sus de Suez, pe un braț ce forma altădată un estuar adânc, pe când Marea Roșie se întindea până la lacurile amare. Pe acolo au trecut israelienii, miraculos sau nu, pre

Pământul Făgăduinței. Armata faraonului a pierit tot acolo. Dacă s-ar face săpături în nisip, s-ar găsi multe arme și instrumente egiptene.

-Domnule, de acum veți face parte dintr-o echipă de cercetători, care vor să elucideze acest caz. Dar mai întâi trebuie să vă reveniți și apoi vom continua discuția.

-Cu mare plăcere. Acum, dacă-mi permite-ți, merg să mă odihnesc. Dar tânărul Ned o să vă dea mai multe informații despre naufragiul nostru.

-Prea bine domnule Thomas Jack Bryan.

DOMNUL TOMAS JACK BRYAN

-Ciudată aventură, zise domnișoara Emma.

-Eu totuși cred că Dumnezeu ne-a scos în cale oamenii aceștia. Am un presentiment...

-Sunteți superstițioasă doamnă Bernard?

-Nu domnule Mere, dar nu înțeleg ce făceau doi englezi în mijlocul Mării Roșii. Mai mult de atât ce căutat pe o șalupă de pescuit.

-Mamă, pentru a elucida această problemă ar fi bine să vedem ce răspuns ne dă însoțitorul domnului Thomas Jack Bryan.

-Ai perfectă dreptate Manal.

În acest timp tânărul Ned privea apele învolburate ale Mării Roșii. Deși stătea cu spatele, tânărul simți prezența celor trei. Și, intuind ce întrebare urmează, tânărul privind peste umăr zise politicos:

-Este o poveste lungă prezența noastră aici. Dar, dacă îmi îngăduiți am să vă povestesc cu lux de amănunte.

-Tinere, știm că nu ți-ai revenit,dar dacă crezi că ne poți spune cine sunteți și ce căutați, poate am putea colabora.

-Ei, bine! Iată povestea noastră:

La sfârșitul sec. XIX, compania Cunard, o companie care transporta marfă își înoise flota cu nave noi, mai moderne. Toate erau foarte bune și făceau parte, alături de nava ,,Arabia", una dintre cele mai mari care străbătuseră vreodată mările. Așa că la începutul sec. XX, compania poseda douăsprezece nave, opt cu roți și patru cu elice. De o jumătate de secol, aceste nave traversaseră Atlanticul, străbătuseră Marea Mediterană, intrase în Marea Roșie și niciodată

nu pățiseră ceva, nu întârziaseră, nu pierduseră vreo scrisoare, vreun om.

Pasagerii erau aleși, în ciuda puternicei concurențe a Franței. Compania Cuard, din care făcea parte și marinarul Thomas Jack Bryan, era preferata tuturor, după cum reiese și din actele oficiale ale căpităniei. Numai că, un accident ciudat provocat într-una dintre cele mai liniștite mări, Marea Roșie, a provocat o adevărată isterie în rândul călătorilor, dar și a marinarilor.

Pe 13 mai 1902, marea era frumoasă, briza slabă. Iar vasul ,,Arabia" mergea cu o viteză de treisprezece noduri patruzeci și trei sutimi, împins de cei o mie de cai putere pe care îi dezvolta motorul său. Roțile sale loveau apa mării cu o regularitate perfectă.

La ora patru și șaisprezece minute seara, în timp ce pasagerii adunați în marele salon serveau masa, un șoc, destul de slab, se simți dinspre coca vasului, puțin dincolo de roata de la babord.

,,Arabia" nu izbise ceva, ci fusese izbită de ceva, de un instrument mai degrabă tăios sau perforant decât contondent. Atingerea celor două corpuri păruse foarte ușoară, astfel că nimeni de la bord nu se îngrijoră, însă strigătele celor din cală răsunară, pe măsură ce se iviră pe punte.

Vasul nu s-a scufundat, datorită tehnicii moderne de construcție, însă după ce l-au scos din apă, inginerilor nu la venea să creadă ceea ce vedeau. La doi metri și jumătate sub linia de plutire se deschidea o gaură de formă regulată, ca un triunghi isoscel. Ceea ce produsese această gaură trebuia să fi fost ceva ieșit din comun. Din acea clipă, nenorocirile maritime ce nu aveau o cauză clară fură puse în contul acestui ,,monstru marin", sau pe seama unui ciudat fenomen maritim rar întâlnit.

Au ieșit multe glume pe seama acestui ciudat eveniment, chiar în Franța publicându-se o lucrare intitulată ,,Misterele adâncurilor marine din Marea Roșie". Cartea aceasta, gustată mai ales de savanți, făcea din marinarul Thomas Jack Bryan un specialist, în acea parte destul de obscură a istoriei naturale.

Opinia publică pronunțându-se, Anglia pregăti o expediție destinată să elucideze acest mister. Atfel se pregăti o fregată de drum lung, al cărei căpitan fu desemnat domnul Conseil. Acesta avu la dispoziție 48 de ore pentru pregătirea echipajului și dotarea navei cu cele necesare. Astfel s-au adus provizii la bord, s-au umplut rezervele de cărbune. Nu trebuia să aprindă decât cazanele și să pornească.

Cu cinci ore înainte de plecarea fregatei, Thomas Jack Bryan primi o telegramă:

Domnului Thomas Jack Bryan.
Fost căpitan al vasului ,,Arabia”

Domnule,

Întrucât ați făcut parte din echipajul care a observat acest mister marin, Camera Lorzilor va desemnat să conduceți această întreprindere îndrăzneață. Comandantul fregatei ,,Nautilius”, domnul Conseil vă va pune o cabină la dispoziție.

Cu deosebită afecțiune, al dumneavoastră,

C.A. Aronnax.
Secretar general al Marinei Britanice

Deși abia se întorsese dintr-o călătorie grea, obosit și avid de odihnă domnul Thomas Jack Bryan nu putea refuza această invitație.

-Ned! Strigă domnul Thomas Jack Bryan.

Ned era servitorul acestuia. Un băiat devotat, care îl însoțea peste tot. O ființă ordonată, plină de zel, care nu se mira decât foarte puțin de surprizele oferite de viață, foarte îndemânatic, apt de orice serviciu și niciodată nu dădea nici un sfat, chiar dacă i sar fi cerut.

Frecvectând lumea savanților Ned știa multe lucruri. Putea fi cu ușurință un specialist în clasificări de istoria naturii, ce parcurgea cu agilitate de acrobat scara încrengăturilor, grupelor, claselor, subclaselor, ordinelor, familiilor, genurilor, subgenurilor, speciilor și variațiilor.

În ultimii zece ani, Ned îl însoțise pe domnul Thomas Jack Bryan pretutindeni. Niciodată acesta nu spusese nimic despre lungimea sau oboseala unei călătorii. Alerga peste tot, fără să întrebe ceva. Avea o sănătate de fier, fiind înzestrat cu mușchi solizi, dar de nervi parcă ducea lipsă.

Avea în jur de treizeci de ani, adică trei sferturi din vârsta stăpânului să.

-Ned! Strigă încă odată Thomas Jack Bryan.

-M-ați chemat domnule?

-Da băiete. Fă-mi bagajul și pregătește-te. Plecăm peste două ceasuri.

-Cum dorește domnul, răspunse liniștit Ned.

-Să nu pierdem nicio clipă. Pune-mi în valiză toate ustensilele de călătorie, costumele, cămășile, șosetele, fără a uita celelalte lucruri, dar repede!

-Cum vrea domnul, răspunse liniștit Ned.

Odată pregătite bagajele au fost transportate pe puntea fregatei. Un domn înalt ia întâmpinat pe cei doi cu amabilitate:

-Domnul Thomas Jack Bryan?

-Eu sunt domnule.

-Fiți bineveniți domnule. Cabina dumneavoastră este pregătită.

Se vedea că era o fregată pregătită special pentru o asemenea misiune. La o presiune de șapte atmosfere, vasul atingea o viteză medie de optprezece leghe. Amenajarea interiorului de pe fregată se potrivea cu însușirile sale nautice.

În timp ce tânărul Ned aranja bagajele în cabină, domnul Thomas urcă pe punte pentru a urmări pregătirile de plecare. Comandantul fregatei, domnul Conseil, tocmai ordonase desfacerea ultimilor frânghii. Se vedea clar cât de hotărât era acest căpitan Conseil de a ajunge cât mai repede în apele Mării Roșii.

-Avem destulă presiune?

-Da domnule căpitan, răspunse inginerul.

-Vânt la pupă! Strigă căpitanul Conseil bucuros.

Vaporii șuieră și se repeziră prin sertarele întredeschise. Lungile pistoane orizontale gemură și împinseră bielele arborelui. Palele elicei băteau valurile cu o viteză din ce în ce mai mare și „Nautilius" înainta maiestuos în mijlocul a o sută de feriboturi și al vapoarelor pline de spectatori ce făceau parte din alaiul său.

Era ora nouă când fregata porni dealungul coastei îngălbenite și joase a portului londonez Port of Tilbury, ca după câteva ore să alerge cu toată puterea pe apele întunecate ale Atlanticului.

Pe 29 iunie, Insula Ceylon dispărea, iar „Nautilius", cu o viteză de douăzeci de mile pe oră, se strecură prin labirintul de canale care despart Insulele Maldive de Insulele Laquedive, trecând pe lângă Insula Kittan, pământ descoperit de Vasco da Gama. A doua zi pe 30 iunie, fregata Nautilius se îndrepta spre Marea Oman, situată între Arabia și peninsula indiană, care era Golful Persic. Era un fel de fundătură fără nici o ieșire.

-Golful Persic n-are ieșire și dacă intrăm acolo nu vom întârzia să ne întoarcem pe unde am venit, spuse căpitanul Conseil.

-Și dacă după golful Persic „Nautilius" dorește să ajungă în Marea Roșie, n-are decât să treacă prin strâmtoarea Bab-el-Mandeb, răspunse Thomas Jack Bryan.

Părăsind apele Oman, au putut vizita cel mai important oraș după Oman și anume Mascat. Toți au spus că are un aspect ciudat, fiind înconjurat de stânci întunecoase și pe care se puteau vedea casele albe și forturile sale. Au admirat cupola înconjurată de

moschei, turnurile elegantelor minarete, terasele sale pline de verdeață.

De aici Nautilius s-a deplasat la o distanță de șase mile de coastele arabe ale Mahranului și Hadramantului și de linia ondulată a munților, punctată prin câteva ruine antice.

Pe data de 5 iulie au intrat în Golful Aden, adevărata pâlnie pentru strâmtoarea Bab-el-Mandeb prin care se varsă apele indiene în Marea Roșie.

Pe data de 6 iulie fregata plutea în fața orașului Aden, un fel de Gibraltar fortificat de englezi, după ce îl cuceriseră, în 1839. Se zăreau minaretele octogonale ale acestui important centru comercial de pe coasta arabă.

Pe data de 7 iulie, căpitanul Conseil dirija cu atenție fregata, care intra în strâmtoarea Bab-el-Mandeb, al cărui nume înseamnă în limba arabă ,,Poarta lacrimilor". Prin strâmtoarea ce are lățimea de douăzeci de mile circulau multe vase englezești și franțuzești. La ora prânzului nautilius plutea pe valurile Mării Roșii.

Acum începea adevărata misiune a echipajului de pe fregata britanică. Trebuia să cerceteze marea pentru a descoperi ce a stat la baza avarierii vasului ,,Arabia". Deocamdată marea era liniștită, nu se observa nimic, nici în larg, nici în adâncurile ei. Un scafandru ieșit la suprafață, le spune celor de la punte:

-Acesta este un lac vestit al legendelor biblice, unde nu plouă, unde nu se varsă fluvii importante, este supusă unei evaporări excesive prin care pierde anual o tranșă de lichid înaltă de un metru și jumătate. Este un golf singular ce va seca total în viitor, este inferior vecinilor săi precum Marea Caspică, unde evaporarea egalează apele primite din alte surse.

-Domnilor, interveni oratoric Thomas Jack Bryan, pe timpul Ptolomeilor și împăraților romani, a fost cea mai importantă arteră comercială a lumii, iar străpungerea istmului îi va reda această poziție.

Pe data de 8 iulie fregata domnului Conseil, se apropia de coastele africaneâ. Acolo, marea era adâncă și limpede ca de cristal, încât se putea vedea tufișuri de coral strălucitor și pereții stâncilor îmbrăcați cu o splendidă podoabă de alge verzi și de fucuși.

Ce spectacol de nedescris! Ce varietate de situri și de peisaje! Acolo sunt și minunatele insulițe vulcanice din apropierea coastei libiene. Arborii s-au arătat în toată frumusețea lor când s-au apropiat de țărmurile orientale. Pe coasta Tehamei, zoofitele nu doar

că înfloreau deasupra apei, ci formau înlănțuiri ce se derulau până la zece brațe în adânc.

Scafandrii au observat eșantioane noi ale florei și faunei submarine. Fongii agariciforme, actinii, printre care thalassianthus aster, tubipore dispuse ca niște naiuri, cochilii specifice acelei mări, mii de specimene ale unui poliper neobservat până atunci.

Clasa spongioase, grupa întâi de polipi are o utilitate incontestabilă. Bureții nu sunt plante, cum cred mulți, ci un fel de animal din ultimul ordin, polip inferior celui de coral. Anticii îl plasau între plante și animale.

Clasa spongioase are vreo trei sute de specii, ce trăiesc majoritatea în mări sau în fluvii, mai ales în Mediterana, în arhipeleagul grecesc, pe coasta Siriei și în Marea Roșie. Acolo erau bureți fini, cu valoare de până la o sută cincizeci de franci, burete blond de Siria, burete dur de Barbaria.

Alte zoofite erau meduzele dintr-o specie elegantă, moluștele aveau ca reprezentant calmarul, specific Mării Roșii, după Orbigny, iar reptilele- pe țestoasele virgata, din genul cefalonee, ce a oferit o masă sănătoasă și delicată.

Dintre pești au fost prinși calcani de formă ovală, cărămizii, cu pete albastre, ac dublu, cu cozi ascuțite, aodoni fără dinți, ostracioni-dromaderi, a căror cocoașă se termina cu un ac curbat etc.

Pe data de 9 iulie fregata plutea pe Marea Roșie între Suakin, pe coasta de vest și Quonfoda, pe coasta de est, o distanță de o sută nouăzeci de mile. Pe la amiază, căpitanul Conseil se urcă pe punte, se apropie de Thomas Jack Bryan oferindu-i o țigară întrebându-l:

-Ei bine, domnule Thomas, din căpitan de vas ați ajuns un mare cercetător?

-Da domnule, pot spune ca fost căpitan că apreciez calitățile acetui vas.

-Adevărat domnule, este deștept, îndrăzneț și invulnerabil. Nu îi este teamă nici de vijeliile din Marea Roșie, nici de curenții marini, nici de stânci.

-Această mare este socotită ca fiind cea mai periculoasă. Și anticii o detestau. Istoricii greci și latini nu o vorbeau de bi ne, iar Strabon ne spune că era dificilă pe vremea vânturilor de nord și în sezonul ploilor. Arabul Edrisi o descrie sub denumirea de Golful Colzum și povestește că multe nave pierdeau din pricina bancurilor de nisip.Nimeni nu se aventura pe mare noaptea. Existau uraganuri cumplite, insulițe neprimitoare. Nu oferea nimic bun, credeau Arien, Agatharcide și Artemidor.

-Nu oferea nimic, pentru că nu a călătorit cu o navă adevărată precum Nautilius.

-Vorbeați de părerea istoricilor antici despre pericolele navigației pe Marea Roșie?

-Adevărat. Nu exagerau?

-Probabil. Ceea ce nu mai este primejdios pentru o navă modernă solid construită, cu aburi, era periculos pentru vasele antice. În trecut, primii navigatori aveau bărcile făcute din scânduri, legate cu frânghii de palmier și unse cu grăsime de câine de mare. Mergeau la întâmplare în mijlocul curenților, deoarece nu aveau instrumente care să le arate direcția. De aceea naufragiile erau numeroase. Căpitanii și călătorii nu le mai aduc jertfe zeilor, nici nu le mai mulțumesc pentru protecția acordată pe mare.

-Dar care este originea numelui acestei mări, domnule Thomas Jack Bryan?

-Vreți să cunoașteți părerea unui cronicar din secolul al XIV-lea î.d.hr.?

-Firește că vreau.

-Când faraonul a pierit în valurile care s-au întors la porunca lui Moise, marea s-a făcut roșie-aurie, iar poporul i-a dat numele care-l poartă acum, așa spune poetul.

-Și care este părerea dumneavoastră domnule Thomas?

-După mine, domnule Conseil, denumirea de Marea Roșie e o traducere a cuvântului ebraic „Edom”. Din cauza culorii apelor ei strămunii noștri i-au dat acest nume.

-Dar până acum apele au fost limpezi și nu au o culoare anume.

-Înaintând spre fundul golfului, o veți remarca. Am văzut Golful Tor complet roșu, ca un lac de sânge.

-Culoarea o puneți pe seama unei alge microscopice?

-Da, este o materie roșie, produsă de niște plante plăpânde, numite trichodesmii. Trebuie patruzeci de mii ca să ocupe un milimetru pătrat. Poate le vom vedea la Tor.

-Deci nu este prima dată când parcurgeți Marea Roșie?

-Nu domnule căpitan Conseil. Este o poveste destul de lungă, dar pe care cu permisiunea dumneavoastră am să v-o povestesc în altă zi. Acum vă cer permisiunea să mă retrag în cabina mea. Oboseala m-a toropit și aș dori șă mă odihnesc.

-Cu siguranță domnule. Dar promiteți-mi că imediat ce vă odihniți treceți pe la mine pentru a completa împreună niște rapoarte ale cercetării noastre și apoi vom continua această discuție.

-Cum doriți domnule căpitan. Să aveți o zi bună.

-Odihnă plăcută domnule Thomas Jack Bryan.

În aceste clipe povestitorul nostru se opri. Se citea pe chipul lui oboseala, de aceea domna Bernard îl conduse în cabina pregătită pentru cei doi naufragiați.

-Odihnește-te tinere, vom continua mâine discuția.

-Mulțumesc că sunteți atât de amabili. O noapte bună.

AVENTURI PE MAREA ROȘIE

A doua zi dimineață, doamna Bernard împreună cu domnișoara Emma și domnul Alain Zivie își savurau cafeaua pe puntea fregatei, admirând soarele care se reflecta în apele liniștite ale Mării. Niciunul nu îndrăznea să perturbe liniștea absolută. Doar șușurul apei despicată de vas se făcea auzit. Dar această liniște fu întreruptă de domnul Thomas Jack Bryan, care era însoțit de tânărul Ned.

-Bună dimineața domnelor, domnule. Este o liniște cum rar întâlnești pe această mare.

-Dumneavoastră cunoașteți mai bine domnule Thomas Jack Bryan, mai ales în calitatea dumneavoastră de căpitan.

-Asta a fost în tinerețe domnișoară. După evenimentul neplăcut și straniu produs cu vasul ,,Arabia" am fost nevoit să mă retrag pentru o perioadă, apoi am străbătut mările pentru a studia fauna marină. Acum sunt profesor la un institut de cercetate a mediului marin. Numai că Guvernul Londrei m-ă desemnase să conduc o echipă de cercetare a unui fenomen marin ciudat din Marea Roșie.

-Bine! Bine!, dar ce căutați pe această șalupă de pescuit.

-Dacă-mi permiteți ajunge și la acest subiect. Tânărul Ned nu v-a terminat de povestit aventura noastră de pe fregata ,,Nautiliu", de aceea voi continua eu.

Căpitanul Conseil, cel care conducea această fregată, era un om căruia îi plăcea aventura. Aflat la 21º30´ latitudine nordică în acea seară, fregata Nautilis se apropia încet de coasta arabă. Am văzut localitatea Djedah, un important târg pentru Egipt, Siria, Turcia și India. Se distingeau bine construcțiile și navele din port. Câteva locuințe modeste din lemn arătau cartierul beduinilor.

A doua zi pe 10 iulie, mai multe nave ce mergeau în sens invers au fost observate. Chemați de căpitanul Conseil, am mers pe

platformă împreună cu Ned. Coasta estică nu se prea vedea din pricina ceții umede. Deodată căpitanul Conseil întinse mâna și ne arătă ceva în zare.

-Vedeți ceva acolo, domnule Thomas Jack Bryan?

-Nu, dar nu am ochii ageri ca ai dumneavoastră.

-Uitați-vă bine la tribord, în dreptul înălțimii felinarului. Nu vedeți ceva mișcându-se?

-Ba da, am răspuns, după o atentă observare. Ceva cu un trup lung, ce apare la suprafață.

-Pare a fi un animal marin.

-Sunt balene în Marea Roșie?, întrebă Conseil.

-Nu este o balenă, zise Ned. Pe acestea le putem recunoaște cu ușurință.

-Atunci să așteptăm, propuse căpitanul Conseil. Ne vom deplasa încet în acea direcție.

Curând obiectul negricios se afla la numai o milă de noi. Părea o stâncă eșuată în plină mare.

-Merge! Se scufundă!, striga Ned. Ce animal poate fi? Nu are coada bifurcată ca balenele sau cașaloții, iar înotătoarele sale par niște membre retezate.

-Deci?

-Iată că-și ridică mamelele în aer!, zise Ned.

-Înseamnă că e o sirenă, spuse Conseil.

-Nu este o sirenă, ci o ciudățenie care există doar în Marea Roșie. Este un dugong.

-Ordinul sirenelor, grupa pisciformelor, subclasa monodelfienilor, clasa mamiferelor, încrengătura vertrebatelor, zise Ned, care nu slăbra din priviri acea făptură. Ar fi străpuns-o cu harponul cât ai clipi din ochi. S-ar fi aruncat în mare, ca s-o răpună în propriul ei element.

În aceste clipe apăru pe punte și secundul căpitanului, care zări animalul. Îl văzu pe tânărul Ned și-l întrebă:

-Ce-ai face dacă ai avea un harpon, tinere Ned?

-Aș trece la treabă domnule.

-Ți-ar displăcea să-ți reiei într-o zi meseria de pescar?

-Deloc, domnule.

-Ei bine, poți trece la treabă.

-Mulțumesc, domnule, răspunse Ned, cu ochii strălucitori.

-Ai grijă să-l nimerești, zise căpitanul.

-E periculos acest dugong? a întrebat domnul Thomas.

-Da domnule, uneori. Se repede la atacatorii săi și le răstoarnă barca.

-Dar tânărul Ned are brațul tare și ochii siguri. Iar carnea dugonului este foarte bună.

-E bun de mâncare?, se miră Conseil.

-Firește. E o carne adevărată, iar în Malaezia o mănâncă doar prinții. Totuși acest animal devine unul misterios și tot mai rar.

-Dacă e ultimul din specia sa, n-ar fi mai bine să-l cruțăm în folosul științei?, întrebă căpitanul Conseil.

-Poate, răspunse Ned. Dar, în folosul bucătăriei, îi vin eu de hac.

-Șapte oameni din echipajul fregatei urcară pe punte, pregătind harponul. Pregătiră barca și o lansară la apă. Șase vâslași trecură la rame și barca porni. Cu atâți vâslași, barca se apropie rapid de animalul aflat la două mile de fregată.

Ajunși aproape de cetaceu, au redus viteza, iar tânărul Ned trecu în față, cu harponul pregătit.

Dugonul lui Ned avea dimensiuni colosale, Era lung de peste șapte metri. Nu mișca. Părea că doarme la suprafața apei. Ned își pregăti harponul și lovi. Se pare că animanul simțind pericolul, dispăru în adâncuri,

-L-am ratat, zise supărat tânărul Ned.

-Ba nu domnule, este rănit deoarece a lăsat urme de sânge.

-În acest caz domnilor, ar fi cazul să ne retragem spre fregată. Acest animal încolțit, devine acum un criminal cu sânge rece. În orice moment poate să ne atace. Nu vom avea nici o șansă în această barcă.

Au vâslit cu repeziciune până la fregată, trântindu-se pe punte pentru ași trage sufletul, când se auzi strigătul căpitanului Conseil:

-Atenție!, strigă el.

Cei din fregată stăteau gata de orice. Dugonul a venit la douăzeci de pași de fregată, apoi s-a oprit brusc. Și-a reluat elanul, tâbărând peste noi.Ambarcațiunea n-a putut evita izbitura, însă pe moment nu s-a răsturnat. Toți erau cu ochii pe animalul încrâncenat. Dungongul a dispărut în mare, pregătinduse pentru un al doilea atac. Acesta fu și mai violent producând o spărtura uriașă în cala fregatei. Avaria fiind serioasă căpitanul Conseil a trimis un semnal S.O.S., iar un pescador care se afla în apropiere ne-a sărit în ajutor. Echipajul a fost salvat dar fregata, cu o gaură uriasă s-a scufundat în apele Mării Roșii.

-Interesantă această poveste, zise doamna Bernard, dar cu echipajul de pe fregată ce s-a întâmplat și ce căutați dumneavoastră aici în mijlocul apelor pe acest vas de pescuit.

-Doamnă Bernard, aceste evenimente s-au întâmplat acum cinci ani și ceva. Echipajul de pe fregată s-a întors în Anglia, misiunea fiind abandonată. Toți cred că acest Dungon este animal periculos și este responsabil de majoritatea tragediilor marine.

-Dar dumneavoastră sunteți de aceeași părere?

-Nu domnule Alain Zivie. Părerea mea este alta. După plecarea echipajului, eu și tânărul Ned am rămas în această zonă străbătând Marea Roșie în căutarea acestui Dungon. Acest lucru îl făceam și ieri, când după o dispariție de cinci ani l-am revăzut iar. Numai că producerea acestei furtuni era cât pe ce să ne grăbească sfârșitul. Ajutorul a vevit din partea dumneavoastră și iată-ne aici împreună.

-Domnilor, prânzul este gata și sunte-ți așteptați în sala de mese.

-Mulțumim domnule secund.

-Vom continua acest subiect după ce ne vom odihni pițin. Din câte știu eu, zise domnul Alain, ne apropiem de sfârșitul călătoriei. Cred că mâine dimineață vom decarca în portul Sharm el-Sheikh. De aici vom străbate țărmul Mării Roșii cu o caravană de beduini.

O LECȚIE DE ISTORIE

A doua zi pe la orele 6 dimineața, domnule Thomas Jack Bryan inspecta cun ochean țărmul mării. Portul unde vasul trebuia să acosteze nu era unul modern, ci mai degrabă erau câteva pontoane unde navele erau trase și pasagerii coborau. În acest timp, matinal ca de obicei, domnul Alain Zivie și-a făcut apariția pe punte.

-Bună dimineața domnule Thomas.

-Mulțumesc tinere. Făceam o recunoaștere a acestui țărm. Prezintă multe modificări de la ultima mea vizită aici. Aceste schimbări sunt datorate și canalului Suez. Știți care este istoria acestuia domnule Alain?

-Domnule eu sunt egiptolog, studiez istoria Egiptului Antic, dar...

-Bună dimineața domnilor, zise cele două doamne.

-Bine ați venit, dragele mele. Tocmai încercam să port o discuție cu domnul Thomas despre istoria canalului Suez.

-Este oportun pentru noi această istorie, mai ales că sau produs modificări geofrafice prin unirea canalului cu Marea Roșie.

-Dacă-mi permiteți, zise domnul Thomas Jack Bryan, nu vom şti niciodată cine a avut pentru prima oară ideea săpării unei căi interioare de transport pe apă. Oamenii au beneficiat totdeauna de aportul unei bogate imaginaţii; le-au lipsit numai mijloacele tehnice şi materiale cu care să-şi materializeze visele. Când le-au avut, şi-au extins aria preocupărilor constructive la lucrări de mari dimensiuni din domeniul transporturilor: bazine portuare, faruri, drumuri şi canale navigabile. Probabil realizarea întinselor reţele de irigaţii le-a dat îndrăzneala necesară de a încerca să aducă unele corecturi reliefului. Primei mari organizaţii statale din istorie, Egiptului, îi aparţine gloria realizării primului canal navigabil ce va intra deopotrivă în istorie şi în legendă, Canalul de Suez.

Din necesitate, pasiune sau vocaţie, vechii egipteni s-au preocupat permanent de realizarea unor mari lucrări de construcţii. Exemplele sunt bine cunoscute: piramidele, sfinxul, templele de la Luxor şi multe altele. Faraonii nu se lăsau intimidaţi de grandoarea proiectelor; expediţiile războinice le asigurau mâna de lucru necesară realizării tuturor dorinţelor lor ambiţioase.

Poate nu ar fi ajuns să construiască un canal navigabil, dacă una din variantele vechiului şi importantului drum care leagă ţinuturile din Orient – în special China şi India – cu litoralul mediteranean n-ar fi trecut prin istmul dintre Marea Roşie şi Marea Mediterană. Oamenii antici aveau mai puţină frică de tâlharii care împânzeau drumurile din Fenicia şi Egipt până în legendara Chină, decât de apele greu de stăpânit ale mărilor şi oceanelor. Totuşi, însuşirea tehnicii cabotajului (navigaţia de coastă), îmbunătăţirea construcţiilor de nave şi mai ales eficienţa transportului naval i-au determinat pe neguţători să prefere din ce în ce mai mult traseul pe apă. Tentat de câştigurile obţinute din tranzitul şi schimbul de mărfuri, faraonul egiptean Nechao II începe săparea Canalului de Suez, probabil în anul 590 î.Hr., lucrare pe care o termină după circa 80 de ani regele persan Darius, devenit între timp stăpân al Egiptului. Nu era traseul pe care-l cunoaştem astăzi; canalul antic stabilea o simplă legatură între Nil şi mare. Cu toate dimensiunile sale reduse, a ridicat mari probleme realizatorilor săi şi a costat, după Herodot, viaţa a 120 000 de lucrători.

Canalul a continuat să funcţioneze cu intermitenţă în anii care au urmat. După perioade de criză politică şi socială, navigaţia era sistată din cauza nisipării traseului, după care urmau acţiuni de reamenajare. Între aceste numeroase alternanţe se pot evidenţia măsurile de repunere în funcţiune, de sporire a capacităţii şi de lărgire a canalului, iniţiate de faraonul Ptolemeu II (261-259 î.Hr), împăratul Traian (108-111) şi de califul Omar (643-645). În anul 750, venirea la putere a dinastiei abaside la Bagdad a provocat sciziuni în imensul imperiu arab. Pentru a opri circulaţia grâului egiptean spre provinciile rebele şi a le priva de încasările aduse de tranzitul comercial, califul El Mansur a astupat canalul pe întreg traseul său şi aşa a rămas timp de peste un mileniu.

În lunga perioadă care a urmat s-au făcut numeroase încercări de punere în funcţiune a acestui important drum pe apă; fie că era vorba de suverani, ca sultanul turc Soliman Magnificul, sau regele francez Henric al IV-lea, de savanţi ca Leibniz sau simpli comercianţi francezi, italieni sau englezi, încercările lor au eşuat. Ideile au început să prindă consistenţă abia cu ocazia aventurii napoleoniene în Egipt. O expediţie ştiinţifică sub conducerea lui Le Pere, în 1799, şi-a întemeiat concluziile pe o banală eroare de măsurători, întârziind începerea lucrărilor cu câteva zeci de ani.

Revoluţia industrială a stabilit noi dimensiuni problemelor legate de comerţul Orient – Occident. La acestea s-au mai adăugat elemente de importanţă strategică pe care Istmul de Suez le deţinea, într-un secol în care lupta de împărţire a lumii între cele mai puternice state devenise o realitate cotidiană.

În această perioadă de alianţe politico-militare şi războaie, adepţii socialismului utopic al lui Saint- Simon sunt cei care vor repune în discuţie problema realizării Canalului de Suez. Deveniţi conducătorii diferitelor organe guvernamentale sau companii particulare, după eşecul doctrinei lor filozofice, se află în avangarda acţiunilor tehnico-constructive. Câţiva dintre ei participă la constituirea unei “societăţi de studii pentru realizarea canalului”. Sunt trei grupuri componente: englez, austriac şi francez, fiecare reprezentat de un inginer binecunoscut. Comisia celor trei, care sunt Stephenson, Negrelli şi Talabot, are de la început de înfruntat doi puternici duşmani: guvernul englez, sensibil la orice se interpune între metropolă şi India, şi viceregele egiptean Mehmed Ali, bănuitor faţă de orice acţiune întreprinsă de alţii, care n-ar fi în folosul său exclusiv.

Până una alta, lucrările preliminare privind măsurătorile şi stabilirea unor trasee posibile au fost duse până la capăt, înmormântându-se definitiv concluziile greşite ale expediţiei Le Pere. Deşi nu ducea lipsă de fonduri, societatea şi-a oprit activitatea aici, deoarece grupul francez şi-a pierdut vremea în discuţii sterile asupra traseului Suez- Port Said sau Suez – Alexandria prin intermediul Nilului.

Lovitura de graţie a dat-o Robert Stephenson, prezent în comisie şi societate datorită mai mult prestigiului câştigat alături de tatăl său în construcţia de locomotive. Trimis în Egipt, în 1850, să negocieze începerea lucrărilor la canal, interesat exclusiv în respectarea poziţiei guvernului englez şi a propriilor interese financiare, se întoarce din misiune cu concesiunea unei căi ferate Alexandria – Cairo şi un contract avantajos pentru fabrica de locomotive de la Newcastle, după ce facuse tot ce era omeneşte posibil pentru a răci bruma de entuziasm declanşat de ideea construcţiei canalului în rândul autorităţilor egiptene. Societatea s-a desfiinţat, iar ideea realizării canalului părea abandonată pentru multă vreme.

Poate aşa ar fi fost dacă un om cu voinţă de fier nu s-ar fi facut instrumentul întâmplării şi în acelaşi timp al unei necesităţi obiective, aruncându-se cu toate forţele în lupta pentru realizarea acestui important obiectiv. Numele i-a rămas în istorie legat de construcţia variantei moderne a Canalului de Suez: Ferdinand de Lesseps.

Cariera de diplomat, cu care a debutat Lesseps, nu lăsa să se întrevadă calităţile de bun organizator, constructor şi financiar, strălucit demonstrate mai târziu. Consul general al Franţei în Egipt, avea, în afara farmecului personal, preocupări mondene legate de profesiunea sa. Sfaturile sale erau ascultate de bătrânul şi bănuitorul Mehmed Ali, iar Mohamed Said, fiul cel mic al viceregelui, devenise prietenul şi elevul său la călărie, tir şi limbi străine. În acest stadiu face cunoştinţă cu studiile şi încercările făcute de la Napoleon încoace în direcţia realizării canalului şi are brusca revelaţie a necesităţii construcţiei lui. Divergenţele ulterioare cu guvernul francez îl determină să renunţe la diplomaţie; retras la ţară, redactează memorii şi scrie scrisori cunoştinţelor, oamenilor politici şi de afaceri cu care a venit în contact în cariera sa diplomatică. Nu stârneşte nici interes, nici polemici; abia după ce verişoara sa, Eugenia de Montijo, se căsătoreşte cu Napoleon al III-lea, propunerile îi sunt luate în studiu de factorii de decizie interesaţi.

Şansa îi surâde pe neaşteptate, în 1854; fostul său elev şi prieten Mohamed Said a fost proclamat vicerege al Egiptului. Este invitat în Egipt şi la 30 noiembrie 1854 un firman acorda concesiunea străpungerii şi explorării Canalului de Suez unei societăţi internaţionale constituită şi condusă de Lesseps. Beneficile urmau a fi împărţite 15% guvernului egiptean, 10% fondatorilor, iar 75% acţionarilor. Concesiunea era valabilă pentru 99 ani, după care guvernul egiptean urma să devină proprietar şi să plătească o despăgubire cuvenită societăţii.

O singură condiţie şi anume ratificarea concesiunii de sultanul turc, suveranul teoretic al Egiptului, era cât pe ce să oprească din nou acţiunea atât de bine începută. La insisţentele ambasadorului englez, sultanul a refuzat ratificarea concesiunii. Lesseps îşi mută centrul de bătaie în Anglia, călătoreşte în principalele oraşe, are întâlniri cu deputaţi, oameni de afaceri, ţine conferinţe, se întâlneşte cu regina Victoria. Opinia publică engleză îi devine favorabilă, însă guvernul englez se opune în continuare. Atât Mohamed Said, cât şi Lesseps, exasperaţi de tergiversări, au trecut la acţiune, punând guvernul englez şi pe sultanul turc în faţa faptului împlinit. La 5 noiembrie 1858 se deschide subscripţia publică în întreaga lume, la capitalul companiei universale a Suezului, în valoare totală de 200 milioane franci.

Lucrările propriu-zise încep la 25 aprilie 1859 şi continuă alert, în pofida trimiterii unor nave de război engleze în apele egiptene şi a ordinului „Sublimei Porţi”de sistare a lucrărilor. Englezii s-au trezit în situaţia primejdioasă de a pierde controlul celui mai scurt şi eficient drum din Europa spre Indii şi atunci şi-au schimbat tactica, pornind o violentă campanie de protest moral. Ziarele, care s-au preocupat prea puţin de negoţul cu sclavi negri, de practicarea sclaviei în SUA sau de soarta copiilor supuşi regimului de muncă de 14-16 ore în fabricile engleze, s-au înduioşat dintr-o dată de soarta felahilor egipteni fortaţi să execute muncă obligatorie la construcţia canalului. Această campanie ar fi ramas fară rezultat dacă Mohamed Said nu ar fi murit, fiind înlocuit de nepotul său Ismail Paşa; munca obligatorie a fost desfiinţată, iar Lesseps a rămas cu aproximativ un sfert din muncitori.

Construcţia canalului a ajuns din nou în impas, dar Ismail Paşa, doritor să-l termine fără a supăra nici suzeranul turc, nici marile puteri, a solicitat arbitrajul lui Napoleon al III-lea. Împăratul francez, politician abil, i-a cerut lui Lesseps să renunţe la sistemul arhaic de lucru pe şantierele canalului şi să facă apel la marile

întreprize din Europa. Decizia a fost primită cu deplină aprobare în toate capitalele apusene, inclusiv în „City-ul"londonez, acolo unde marile societăţi dădeau tonul tuturor acţiunilor, inclusiv celor politice. A fost necesară o infuzie proaspată de noi fonduri la care, de această dată, a participat şi capitalul englez. Terminarea canalului a trecut în sarcina marilor antreprenori ai vremii, folosindu-se preponderent mână de lucru calificată şi mecanizarea, spre deplina satisfacţie a industriaşilor europeni. Pe această cointeresare a mizat Napoleon al III-lea, când i-a impus lui Lesseps sistemul de lucru capitalist, iar sultanului ratificarea firmanului de acordare a concesiunii.

Lucrările au intrat apoi pe un făgaş normal, dacă exceptăm miile de salahori egipteni care au continuat să moară în urma condiţiilor de lucru de la canal, ajungându-se la inaugurarea solemnă care a avut loc la 17 noiembrie 1869, în prezenţa unui număr mare de invitaţi din toată lumea: artişti, scriitori, savanţi şi a reprezentanţilor încoronaţi sau neîncoronaţi a peste 40 de ţări. S- a realizat o lucrare impunătoare, de 161 km lungime, cu secţiune trapezoidală şi lăţimea 70-120 m, cu maluri consolidate cu diguri puternice şi cu o adâncime care va atinge 10,8 m pe toata lungimea canalului, după amenajările din 1956. Rezultatele economice au fost pe măsura amplorii lucrărilor. Reţeta anului 1910 însuma 5 217 460 lire sterline, beneficiu uriaş pentru cei câţiva „mari" deveniţi proprietarii acţiunilor companiei. După 1875 nici o acţiune nu mai era deţinută de statul egiptean sau de cetăţenii săi.

Profitând de greutăţile financiare ale viceregelui, guvernul englez a cumpărat cele 177 000 acţiuni egiptene, reprezentând aproape jumatate din capitalul total al companiei, cu suma de 5 milioane de lire sterline. A fost necesară scurgerea a aproape nouă decenii pentru a se face dreptate. Calea navigabilă între Marea Mediterană şi Marea Roşie a revenit proprietarului său firesc, poporul egiptean.

PE URMELE LUI MOIE

După o călătorie destul de obositoare, plină cu peripeții și chiar pericole, echipa domnului Alain Zivie a ajuns aproape de destinație. Nu rămânea decât să debarce și să-și continue călătoria cu ajutorul cămilelor. Odată debarcați erau preluați de doi beduini, care aveau să le fie ghizi pe perioada efectuării cercetărilor.

-Bine ați venit în Pustiul Paran, din ținutul Madianului, sau Wadi Feiran al zilelor noastre. Eu sunt Gebalieh Nada, iar el este Mohamed Salah și suntem onorați să vă însoțim. Mai întâi de toate trebuie să vă spun că acesta este pământ sfânt, fiind mentionat în Vechiul Testament, ca locul unde avea să se reîntoarcă Agar, nevasta egipteancă a Profetului Avraam, împreună cu fiul ei, Ismail, după ce a fost izgonită, din gelozie, de Sara. Astăzi, în anticul Refidim, ce poartă numele de Feiran, adesea denumită și Perla Sinaiului, încă se pot vedea ruinele vechiului lăcaș, ridicat pe locul unde Profetul Moise a stat cu toiagul lui Dumnezeu în mână, învingând poporul lui Amalec.

De la momentul sosirii lui Agar, împreună cu Ismail, în pustiul Faran, continuă Gebalieh Nada destul de vorbăreț, derulez istoria locului până la un alt moment semnificativ, când, în urmă cu trei milenii și jumătate, în țara Madianului, își va găsi salvarea Profetul Moise, de mânia faraonului biblic. Aici o va întâlni Moise pe Sefora, fiica preotului Madianului, Ietro, împreună cu cele șase surori ale sale, la fântâna ce astăzi îi poartă numele și care se află în incinta Mănăstirii Sfânta Ecaterina. Și tot aici, după încă 40 de ani petrecuți în exil, în pustia muntelui Sinai, în para focului unui rug aprins, profetul biblic va primi porunca de la Dumnezeu să scoată poporul evreu din robia faraonului, pentru ca dupa alți 40 de ani de pribegie în Peninsula Sinai, să primească, în vârful Muntelui, cele 10 porunci, pe cele două table de piatră ale mărturiei.

-Pentru a vă ușura munca arheologică din aceste zone, zise Mohamed Sala, ar fi indicat să cercetați și documentele referitoare la Gebalieh, aflate în biblioteca Mănăstirii Sfânta Ecaterina, Ele au fost descoperite de curând. De fapt sunt 4 tone de manuscrise vechi, în 25 de lăzi, ce au fost ascunse într-o tainiță a zidurilor vechi ale mănăstirii, scrise în limbile greacă, latină, siriană, arabă, armeană și besa, care este limba veche tracă, și una din cele patru limbi paleocreștine în care se făceau slujbele bisericești în mănăstirile din Sinai, fapt confirmat și de relatarea pelerinului italian Antoninus Placentinus, care a vizitat mănăstirea în anul 570.

-Deci ne propuneți să înoptăm la această mănăstire?

-Eu cred, zise doamna Bernard, că ar trebui să ne odihnim puțin, să studiem toate izvoarele scrise despre Exod, apoi să facem scufundări să vedem dacă descoperim ceva indicii.

-Și eu sunt de aceiași părere, adăugă domnișoara Emma. Sunt atât de epuizată că am nevoie de câteva zile bune de odihnă.

-Atunci, interveni și domnul Thomas, să mergem la acest așezământ monahal.

-Domnule Thomas ați vizitat vreodată această mănăstire?

-Domnișoară Manal, eu am străbătut aceste zone în lung și-n lat, știam de existența acestei lavre, dar mărturisesc că niciodată n-am urcat până aici.

-Atunci, interveni Gebalieh Nada, să vă dau câteva informații. Biserica monahală datează din vremea domniei Împăratului Iustinian. Arhitectul acesteia, Ștefan de Aila, a construit o bazilică din bazalt cu trei aripi separate de coloane masive și cu acoperișul din lemn. Capitelurile coloanelor navei sunt în sculptate în stil corintic. Diversitatea capitelurilo pare să fie mai degrabă o alegere deliberată decât rezultatul folosirii unor componente ale altor clădiri, cum este cazul altor construcții. Bazilica are cinci capele laterale, iar capătul vestic este flancat de turnuri. Rugul sfânt continuă să crească în spațiul de dincolo de capătul estic al clădirii.

Biserica mănăstirii a suferit puține schimbări de pe vremea fondatorului ei. Marele său portal de la vest este încă închis cu ușa din lemn de cedru, veche de 1400 de ani care funcționează perfect, stând în cuiele și balamalele ei inițiale. Acoperișul de lemn al navei, de asemenea din secolul al VI-lea, stă sprijinit pe grinzi care poartă inscripții în onoarea lui Iustinian și a faimoasei sa le soții Teodora. Aceste inscripții au fost menționate de călători încă din secolul al XVIII-lea, dar numai în 1958 o expediție a studiat cu atenție aceste inscripții, punându-le în legătură cu structura bisericii. Inscripția îi menționează pe ,,preaevlaviosul nostru împărat" Iustinian și pe ,,răposata împărăteasă" Teodora. Teodora a murit în 548 iar Iustinian în 565, deci biserica a fost finalizată între acești ani.

-Văd domnule Gebalieh Nada că dețineți informații de bizantinologie?

-Pentru noi, ghizii acestei zone, este necesar să ne cunoaștem istoria.

-Este foarte adevărat, dar dumneavoastră ne-ați făcut o prezentare mai mult decât istorică.

În acest timp, cei în jur de douăzeci de membrii ai expediției au ajuns în fața mănăstirii. Aici au fost întâmpinați de un alt beduin, care ia condus într-o locuință, unde erau mai multe camere, destul de sărăcăcioase și care aveau câte două paturi fiecare. Au fost lăsați să se odihnească, numai că după două ore sunetul unui clopoțel le-a stricat liniștea. Erau chemarea la masă.

Domnul Alain Zivie, puțin înfometat și-a îndemnat echipa să respecte tradiția mănăstirii și au mers la trapeza acesteea. Maicile trebăluiau ca niște albinuțe și au făcut, fiind Miercuri, mâncare de post. Dar nu orice mâncare ci una care ia impresionat pe cei prezenți: cartofi dulci, delicioși, salată verde cu roșii și castraveți, humus, fasole frecată, iar ca desert plăcintă cu mere.

După cină, o maică s-a apropiat de cele două doamne, întrebându-le în engleză dacă au fost mulțumite de masă.

-Mulțumim mult! Totul a fost bun și gustos.

-Acum vă las să vă odihniți și mâine vreau să vă arăt ceva important.

-Suntem de acord.

Seara sa așternut cu multă liniște peste mănăstire, doar cântecul unor păsări se auzeau pe fundal. Parcă era o poveste, un cântec despre un prinț sau păsările invocau sufletele celor care au murit pe fundul Mării Roșii. Luna se ridică pe cer, o semilună splendidă așezată pe cerul albastru plin de multe, multe stele, unele mari și luminoase, altele mici și mai stinse. Era și carul mare pe cer, o constelație vestită, care îi aduce aminte domnului Alain de carele lui faraon dispărute pe fundul mării.

Dimineața la prins pe tânărul arhitect privind pe mica ferăstruică a chiliei. Clinchetul lin și prelung al clopotului, îi chema pe unii la masă iar pe alții la rugăciune. Cei douăzeci de membri ai delegației au servit în liniște micul dejun. Când au terminat de servit ultima picătură de ceai verde, a apărut o bătrânică îmbrăcată din cap până-n picioare în negru și cu un baston în mână.

-Bună dimineața, zise într-o engleză stricată. Eu sunt maica Serafima și sunt stareța acestei mănăstiri. Știu pentru ce ați venit, de aceea vă rog să mă urmați.

Cei prezenți s-au ridicat și-au mers după bătrânică. S-au apropiat de o clădire din piatră pe care scria ceva în limba arabă.

-Este o bibliotecă, zise domnul Thomas.

-Și nu una oarecare. Avem aici cele mai vechi documente. Cel mai important este acesta.

Sau aplecat cu toții și au privit un pergament pe care scria in limba arabă: Ashtiname (Testament).

-Legenda spune că, în timpul invaziilor arabe, pentru a putea rezista, călugării de la Mănăstirea Sfânta Ecaterina au solicitat protecție de la însuși Profetul Mohamed. Acesta i-ar fi numit pe creștini frați de credință și le-a oferit protecția sa. Este un document controversat și se crede că a fost semnat de către Mohamed,

fondatorul islamului, în anul 623 d.Hr. Conform acestui manuscris, călugării Mănăstirii Sf. Ecaterina au fost scutiți de la plata taxelor și de la stagiul militar obligatoriu. În plus, musulmanii au fost chemați pentru a proteja mănăstirea și a le oferi călugărilor tot sprijinul de care aveau nevoie.

- Uimitor! exclamă Alain Zivie. Auzisem de acest el, dar nu creadeam că Mănăstirea încă mai posedă documentul scris de la Mahomed care dovedeşte acest lucru.

-Ca un gest de reciprocitate, în timpul perioadei de Fatimid, călugării au permis transformarea uneia dintre bisericile din cadrul mănăstirii într-o moschee.

-Acum vă las să cercetați aceste documente, dar trebuie să vă spun că traditional, locul de trecere a Mării Roșii este undeva în Golful Suez în ciuda faptului că aici nu există munți, zona fiind complet plană și mult diferită de descrierea biblică.

De altfel un popas beduin cu câteva puțuri de apă este indicat ca fiind locul de trecere a Mării Roșii. Ipoteza e sustinută de credința ca Muntele Sinai este în Peninsula Sinai dar tot Biblia este cea care specifică contrariul în Epistola către Galateni 4, 25 *„Muntele Sinai din Arabia*".

-Îmi amintesc, zise domnul Thomas, că străbăteam apele Mării Roșii în căutarea acelui animal feroce, până când am ajuns puțin mai sus de canalul Suez. Aici se afla o echipă de căutători de comori, care doreau să caute vestigii și obiecte de valoare de pe anumite vase scufundate. Din discuțiile purtate cu ei unul, care părea a fi cercetător spunea că dorește să găsească carele lui faraon. Am crezut că glumește, dar mi-a arătat o serie de însemnări și spunea că au pornit de la ipoteza veridicității Bibliei și exactitatea descrierilor Vechiului Testament coroborate cu alte lucrări ale istoricilor vremii. Prin deducție logică și o extraordinară inspirație a fost refăcut drumul Exodului iar dovezile multiple pe care le-au gasit pe parcurs le-au confirmat teoriile.

Printre acle rafturi un beduin se făcea că șterge praful, când, de fapt, el trăgea cu urechea. Încet, încet el se apropie de grupul nostru de cercetători, trăgând cu urechea la discuția lor. Domnul Alain, îl observă și-l privi discret peste umărul Doamnei Bernard. Văzând că beduinul insistă cu privirea, tânărul nostru îl trage pe domnul Thomas între alte rafturi cu cărți.

-Dar ce s-a întâmplat domnule Alain?

-Iertați-mă domnule, suntem spionați?

-Și eu cred același lucru. Acel domn nu este beduin, ci sa deghizat în aceste haine. Propun să ne facem că nu l-am observat pentru a vedea ce mișcări face.

-Doamnișoară Emma, începu domnul Thomas cu o voce puternică, când poporului lui Israel i s-a permis să plece după vizita „îngerului morții" toți și-au părăsit casele din Rameses (Goshen) s-au adunat la Sucot/Succoth, foarte aproape, și au purces la drum. Deși încă neconfirmată oficial Succoth trebuia sa fie un loc suficient de larg pentru a permite strângerea unui număr atât de mare, probabil milioane de oameni și animale, iar un loc numit ,,Tharu, T'aru/Takut," pare să se potrivească exact decrierii.

-Dar ce vă face să credeți asta domnule?

-Păi, cum să vă spun, zise domnul Thomas întrebându-l din priviri pe Alain Zivie dacă mai sunt spionați, în cartea ,,Antichitățile Eguptului" Adolf Erman descria importanța militară a Istmului Suez pentru Egiptul antic, fiind fortificat încă din vechime și a cărui fortareață renumită, T'aru-era punctul de plecare pentru expedițiile militare din Siria.

Linia fortificațiilor care ținea la distanță beduinii, datează din perioada Regatului de Mijloc și este încă vizibilă, iar un pod construit peste canalul care lega istmul de lacuri a fost fortificat de ambele părți.

-Când eram de vărsta acestei domnișoare, începu doamna Bernard trăgându-o de mână pe Emma - care tot răsfoia un cufăr plin de hârtii, scoțân un praf groaznic, îmi plăcea să îl ascult pe profesorul Daniel. Acesta fiind însetat de arheologia biblică, tot citea Biblia. Pasiunea lui era tocmai aceast enigmatic Moise.

-Mamă, privește aici. Și fără să stea prea mult pe gânduri ridică o serie de hârtii legate, dar prăfuite și suflând cu atăta forță îl prăfui din cap până-n picioare pe domnul Alain Zivie.

Alergic din fire, Alain începu să strănute și să tușească și fu nevoit să iasă repede pentru a lua o gură de aer proaspăt.

-Erai să provoci o tragedie, Manal. De atâtea ori te-am rugat să fii mai atentă.

-Dar sunt, mamă!

-Priviți aici, zise domnul Alain, încă răgușit de atăta tuse și praf. Taru se afla langă Deltă aproape de ,,Rameses" unde locuiau evreii. Se pare că Moise cunoștea foarte bine Tharu și cel mai probabil aici și-a adunat și organizat poporul. Au părăsit Egiptul așa cum se cuvine trecând de linia fortificațiilor, după cum le promisese Domnul. ,,...Copiii lui Israel au iesit inarmati din Tara Egiptului"

Exodul 13, 18 „Au plecat din Sucot si au tabarat la Etam la marginea pustiei" Exodul 13, 20 .

Tânărul Ned, veni și-i șopti ceva la ureche domnului Thomas. Acesta se uită la Domnul Alain Zivie, făcându-i un mic gest. Beduinul nostru privea discret dintrun colț.

-Să continuăm, zise Domnul Alain. Următorul reper al călătoriei lor a fost Etham/Etam –la marginea sălbăticiei, acea pustie precis descrisă tot în Exod 13, 18, Sălbăticia Mării Roșii, zona muntoasă, aridă din mijlocul și sudul Peninsulei Sinai. De altfel, aceasta era o rută comună la vremea respectivă, folosită de armată și de caravane și se numea „Ruta de Sud". Era folosită pentru că era mult mai sigură decât călătoriile de-a lungul coastei unde trăiau Filistinii.

Se crede ca Etham nu reprezenta o anumită locație ci mai curând o arie geografică în partea nordică a Golfului Aqaba. Deducția vine tot în urma lecturarii Bibliei, pentru că deși traversaseră marea, evreii se aflau încă într-o zonă numită Etham/Etam. ,,Au pornit dinaintea Pi-Hahirotului și au trecut prin mijlocul marii înspre pustie, au făcut un drum de trei zile în pustia Etamului și au tăbărât la Mara." Numeri 33, 8

Când se aflau în ținutul Etham pe malul vestic al mării, Dumnezeu îi spune lui Moise: ,,Spune copiilor lui Israel să se întoarcă, să tăbărască înaintea Pihahirotului între Migdol și mare, aflat în față cu Baal Tefon: în dreptul locului acestuia să tăbărâți, lângă mare. Faraon va zice despre copiii lui Israel: s-au rătăcit prin țară; îi închide pustia" Exodul 14, 2-3

Deducția logică este următoarea: pentru a fi închiși într-un loc evreii trebuie să fi călătorit printr-un sistem de vaduri/canioane cu munți foarte înalți care să dea impresia că sunt prinși între ele și fără scăpare. Și toate acestea înainte de trecerea mării.

-Dacă îmi aduc bine aminte, interveni domnul Tomas, plimbându-mă odată pe malul mării, am descoperit un asemenea loc. Un fel de plajă suficient de largă pentru a găzdui 2-3 milioane de oameni și vitele lor.

-Și unde se află acest loc?

-Este o plajă uriașă în Golful Aqaba, la Nuweiba, la care se poate ajunge numai printr-un lung sistem de canioane.

-Ce înseamnă, domnule Thomas, un sistem lung de canioane?

-Domnă Bernard, canioanele nu sunt numai în America. Aici sunt maluri destul de înalte de pământ cu vegetație, la care se adaugă dune de nisip, pe o suprafață de 18 mile.

-Interesant, zide domnișoara Emma.

-Interesant sau neinteresant, continuă domnul Thomas în Biblie scrie că: „După ce a lăsat Faraon pe popor să plece, Dumnezeu nu l-a dus pe drumul care dă în țara Filistenilor măcar că era mai aproape; căci a zis Dumnezeu: „S-ar putea să-i pară rău poporului văzând razboiul și să se întoarcă în Egipt", ci Dumnezeu a pus pe popor să facă un ocol pe drumul care duce spre pustie, spre Marea Roșie..." Exodul 13, 17-18

-Să înțelegem că din Etam, la marginea deșertului, au schimbat direcția dinspre nord, care ar fi fost mai scurtă, spre sud printr-un sistem de vaduri, care probabil, era un imens labirint ce le permitea călătoria numai înainte. La capătul labirintului se afla o uriașă plajă și marea.

-Da domnă Bernard. Pe de altă parte în Nordul plajei Nuweiba sunt ruinele unei fortărețe antice egiptene, dovadă a faptului că Sinaiul era în întregime controlat de Egiptul Antic.

-Dacă țin eu bine minte, de curând autoritățile saudite anunțau descoperirea primelor artefacte care sugerează extinderea Regatului Egiptean până în Arabia Saudită, în timpul Dinastiei 18.

-Probabil că este adevărat sau doar un joc politic. Dar să continuăm cercetarea acestui document. Aici ne dă o explicație a cuvântului Migdol. Potrivit descrierilor biblice Migdol este fie denumirea munților din vestul plajei. Eu donule Alain, știu că prin cuvântul Migdol se înțelegea turnurile de observație plasate pe acești munți.

-Probabil că aveți dreptate, deoarece Egiptul avea asemenea avant-posturi în toată peninsula, iar în această zonă ar fi avut vedere directă la navele care se apropiau de Golful Aqaba. De altfel este consemnată semnalizarea între avant-posturi folosită de egiptenii antici prin reflexia luminii ziua sau prin foc noaptea și este foarte probabil ca astfel faraonul să fi aflat unde exact se aflau Moise și poporul lui. Pe malul opus, în Arabia Saudită se află o altă structură antică, fortăreața templu dedicata zeului Baal, probabil Baal Tefon-ul biblic.

-Eu înclin să cred, că Evreii încercau să se ascundă de Egipteni în aceste canioane, numai că ei au fost observați de soldații faraonului tocmai din aceste observatoare care se aflau pe acest munte.

-Din câte știm în Sud munții se întindeau până la mare nefăcând posibilă nici o trecere. Înapoi nu mai era cale de întoarcere pentru că erau urmăriți de armata egipteană. Acum Dumnezeu îi

adusese într-un punct în care numai El îi putea salva. ,,Moise a răspuns poporului: nu vă temeți de nimic, stați pe loc și veți vedea izbăvirea pe care v-o va da Domnul în ziua aceasta; căci pe egiptenii aceștia pe care îi vedeți azi nu-i veți mai vedea niciodată....Moise și-a întins mâna spre mare și Domnul a pus marea în mișcare printr-un vânt dinspre răsărit care a suflat cu putere toată noaptea ; el a uscat marea și apele s-au despărțit în două. Copiii lui Israel au trecut prin mijlocul mării ca pe uscat și apele stăteau ca un zid la dreapta și la stânga lor. (Exodul 14; 13, 21, 22).

-Întrebarea domnule Thomas este aceasta: Dacă locul indicat de dumneavoastră nu este totuși mult prea îndepărtat pentru a putea fi parcurs în doar 7 zile? Știm că în 1937 un renumit lider militar saudit a mărșăluit cu trupele sale de la Nuweiba în Suez în numai șase zile în condițiile în care a campat noaptea. Israeliții nu au oprit așa cum au făcut aceste trupe ci au mers zi și noapte cu ajutor divin. ,,Domnul mergea înaintea lor, ziua într-un stâlp de nor, ca să-i călăuzească pe drum, iar noaptea într-un stâlp de foc, ca să-i lumineze pentru ca să meargă și ziua și noaptea" Exodul 13, 21 ,,Ați văzut ce am făcut Egiptului și cum v-am purtat pe aripi de vultur și v-am adus aici la Mine" Exodul 19, 4. Aripile de vultur despre care vorbesc Scripturile desemnează probabil viteza mare cu care s-au deplasat.

Domnul Thomas se opri din discursul său și-l privi pe tânărul Ned care îi făcu un semn discret cu degetul și cât ai clipi beduinul fu înșfăcat de voinicul nostru și prezentat ca o ofrandă stăpânului său Thomas Jack Bryan.

-Ce avem noi aici, începu acesta, ca un adevărat fost militar. Un fals beduin, pentru că nu știi să te îmbraci ca ei. Până și gesturile dumitale te vădește. Acum spune cine ești și de ce ne urmărești atâta.

-Domnule, zise Emma pe acest domn l-am observat ieri cum se ascundea pe ici pe colo și ne tot asculta.

-Ia spune domnule adevărul, se răsti doamna Bernar, căci o să te dau pe mâna adevăraților beduini și-ți spun că te vor devora de viu, mai ales că aduci o insultă portului lor tradițional și sacru pentru ei.

-Numele meu este Majed Felix și sunt francez la origine. Am venit aici cu un grup de explratori numai că trupele saudite ne-a arestat. Eu am reușit să scap și m-am ascuns sub această haină pe care am reușit să o cumpăr de la un beduin, dar sincer nu i-am dat prea multă importanță când am îmbrăcat-o.

-Cu atât mai mult ești un ticălos se răţoi domnișoara Emma. Putei să fii prins mult mai repede dacă te observau aceste trupe, dar te-ai folosit de caravana noastră, care se deplasează oficial.

-Aveți dreptate și vă rog să mă ajutați.

-Cu o condiție, spune domnul Alain, Mai întâi să ne convingem de un adevăr. Zici că ești francez?

-Da domnule.

-Atunci spune-mi cine este Cyprien Mere?

-Mândria Franței domnule. A făcut, împreună cu un celebru profesor englez o mare descoperire la marea Moartă. Din câte știu eu s-a căsătorit cu frumoasa arheolog Dorothy Any Elizabeth.

-Acest lucru este corect și numai un francez adevărat se putea mândri cu lucrul acesta. Acum spuneți ce căutați aici la Marea Roșie?

-Sincer, sutem căutători de artefacte. De curând am vizitat plaja Nuweiba pentru întâia oară și am găsit o coloană în stil fenician parțial culcată în apă. Inscripțiile fuseseră îndepărtate ori erodate. Mai târziu aveam să descoperim o coloană similară pe malul celălalt în Arabia Saudită, doar că acolo inscripțiile în ebraică erau încă vizibile și făceau referire la ,, Mizraim (Egipt), Solomon, Edom, Moarte, Faraon, Moise, Yahweh" .

-Din informațiile mele, interveni Alain Zivie am studiat despre existența acestora, despre care se credea că regele Solomon le-a ridicat pentru a comemora miracolul trecerii Mării Rosii.

-Din nefericire, domnilor, coloana din Sinai a fost montată de soldații israelieni într-o bază de ciment în timp ce coloana descoperită în Arabia Saudită a fost îndepărtată. Saudiții au interzis efectuarea săpăturilor arheologice pe teritoriul lor, au ordodat arestarea noastră, iat în locul acesteia a pus steagul KSA.

-Iată ce scrie tot în acest document: ,,În straja dimineții, Domnul din stâlpul de foc și de nor s-a uitat spre tabăra egiptenilor și a aruncat învălmășală în tabăra egiptenilor. A scos roatele carelor și le-a îngreuiat mersul. .. Moise și-a întins mâna spre mare. Și înspre dimineață marea și-a luat iarși repeziciunea cursului și la apropierea ei egiptenii au luat-o la fugă; dar Domnul a năpustit pe egipteni în mijlocul mării. Apele s-au întors și au acoperit carele călăreții și toată oastea lui Faraon cară intraseră în mare după copiii lui Israel; niciunul măcar n-a scăpat." Exodul 14; 24,25, 27, 28.

-Domnilor, interveni Domnul Thomas, eu vă propun ca mâine se ne deplasăm în acea zonă pentru a efectua câteva scufundări în zonă.

-Este o propunere pe care o acceptăm zise domnul alain Zivie, destul de mulțumit de informațiile strânse până acum.

Dimineața sosi repede, iar echipa de cercetători plecă formânt o caravană ce era condusă de aceeași beduini. De data aceasta Majed Felix chiar se îmbrăcase ca un beduin adevărat și dădea cele mai utile indicații călăuzei.

- Înecarea întregii armate egiptene în Marea Roșie nu poate rămâne un eveniment nesemnificativ, iar confirmarea lui nu face altceva decât să demonstreze autenticitatea acestei povestiri Biblice.

- Trebuie să știți domnilor, zise Majed Felix că, de-a lungul anilor mulți scufundători au căutat în zadar artefacte în Golful Suez pentru a verifica povestea biblică.

- Numai că nu au căutat unde trebuia zise zânbind domnul Alain.

Fără prea multe opreliști, au ajuns la locul de cercetare. Fiecare membru al echipei își avea indatoririle lui. Astfel corturile au fost instalate, punctul de cercetare pregătit, scafandrii instruiți, s-a delimitat zona pe care trebuia să o cerceteze. Dar mai întâi de toate bucătarul a trebuit să le ofere o masă plină de calorii.

-Vom face scufundări repetate între 18m și 60m pe o rază de 2.5 km. Fiecate trebuie să marcheze cu un plutitor fix locul unde va găsi câte un indiciu sau vreun artefact, pentru ca altă echipă de specialiști să facă extracția acestora.

-Bine domnule Alain, vom face întocmai.

Fiecare scafandru stătea sub apă trei reprize a câte 30 minute fiecare, apoi făcea 60 minute de pauză. La sfârșitul cercetărilor au indicat prezența părților de care împrăștiate pe fundul mării înspre coasta saudită. Au mai fost gasite pe fundul mării 3 roți aurite cu patru spițe, roți cu 6 și cu 8 spițe. Toate aceasta au fost fotografiate.

-Domnule Alain, se poate observa, zise domnișoara Emma, faptul că roțile aurite fotografiate de scafandrii noștri și-au păstrat forma distinctă datorită faptului că pe aur nu se pot forma corali.

-Totuși nu pot fi scoase la suprafață datorită fragilității și a lemnului dezintegrat din interior. Vom ridica din adâncuri o roată cu 8 spițe pe care o trimitem la Cairo directorului Antichităților Egiptene, Dr. Mohammed Hassan. Sperăm ca după examinare, acesta vor fi datate în jurul anului 1446 BC - Dinastia 18. Trebuie să precizez că roțile cu 8 spite au fost folosite numai în timpul acestei dinastii care i-a avut ca reprezentanți pe Ramses II și Tutmes. Acest fapt ar confirma plasarea Exodului în timpul Dinastiei 18.

-Domnilor, interveni domnul Thomas, unul din carele acoperite de corali, filmate în zona saudită este aproape identic cu cele găsite în mormântul lui Tutankamon și aflate în Muzeul de Egiptologie de la Cairo.

-Dacă ne aruncăm privirea în Exod, zise Emma răsfoind Biblia, prezența mai multor tipuri de care militare cu 4, 6, 8 spite este explicată clar în episodul pregătirilor de urmărire a israeliților: ,,Faraon și-a pregătit carul de război și și-a luat oamenii de război cu el. A luat 600 de care de luptă cu oameni aleși și toate carele Egiptului, în toate erau luptători" Exodul 14; 6,7 Versetul indică foarte clar faptul că Faraonul a adunat toate carele din Egipt, prezente la acea dată.

-Ce facem domnilor cu sutele de oase mineralizate descoperite la situl trecerii Mării? Nu le putem lăsa aici sunt și ele dovezi mute ale miracolului separării apelor.

-Eu propun să cerem părerea unui antropolog, interveni domnișoara Emma.

-O să mergem să discutăm cu domnul Mahmut, antropologul nostru. Dar în timp ce zicea acestea antropologul îl bătu cu mâna pe umărul drept.

-După părerea mea de specialist cred că unul din oase ar trebui să fie prelevat și testat la Departamentul de Osteologie a Universitatii din Stockholm. Pentru această expertiză vom lua un femur uman al unui bărbat de 165-170 cm înălțime. Din păcate, fosilizarea, adică înlocuirea substanței sale cu minerale și corali, nu ne va permite datarea cu carbon, dar eu sunt ferm convins că este antic.

-Domnule zise una din călăuze, am discutat puțin mai devreme cu un reprezentant al autorităților egiptene.

-Și ce vor aceste autorități?

-Ne interzic, domnule, scoaterea la suprafață a oricărui fel de artefact.

-Asta-i o veste destul de rea. Dar avem destule descoperiri. Domnule Majed Felix ce știți despre podul subacvatic?

-Cred că este probabil cea mai tulburătoare descoperire. Acest pod subacvatic se află între plaja Nuweiba și malul Saudit. Golful Aqaba este foarte adânc - în anumite locuri peste o milă (1,600 m) adâncime. Chiar dacă marea ar fi secat călătoria pe fundul ei ar fi fost imposibilă datorită malurilor abrupte. Există o singură excepție, linia între Nuweiba și țărmul opus din Arabia Saudită. De pe plajă, linia țărmului egiptean coboară ușor într-o pantă de 45 grade la fel și în partea saudită. Dacă evreii ar fi încercat să treacă

marea prin altă parte acest lucru ar fi fost imposibil pentru că s-ar fi scufundat imediat. Nu întâmplător trecerea Mării Roșii este un episod miraculos, profeții descriind marea „*..apele adâncului celui mare....adâncimile mării...”(Isaia 51;10)*

-Așadar spuneți că distanța dintre Nuweiba și Arabia Saudită este de 11 mile (18 km) iar adâncimea cea mai mare a podului subacvatic este în anumite locuri de 800 metri, motiv pentru care nici un egiptean nu putea supraviețui prăvălirii apelor.

-Doamnă Bernard, vom consemna că primele măsurători au fost făcute de o echipă de profesioniști și s-au folosit sonare de adâncime de ultimă generație și GPS pentru realizarea unei topografii a fundului mării. Podul submarin descoperit seamănă foarte mult cu poteca din mijlocul mării despre care vorbește Biblia „...un drum pe mare și o cărare pe apele cele puternice” (Isaia 43; 16). Noile date privind topografia marină a zonei indică faptul că poteca marină e mai lată și mai puțin adâncă decât se crezuse inițial, iar diferența de nivel față de fundul mării marcantă.

De asemenea consemnați că tensiunea din regiune între saudiți, israelieni, iordanieni și egipteni a limitat cercetările iar cunoștințele privind planșeul golfului sunt reduse.

DOI PRIETENI VECHI

După toate discuțiile purtate cu mai mulți cercetători și teologi profesorul Daniel mai avea un lucru de făcut și anume să discute și cu un raționalist biblic în persoana profesorului doctor Milan Rýzl, care făcuse mai multe experimente și cercetări pentru a stabili cu exactitate originea lui Moise. Putem spune că acest renumit cercetător, făcuse o pasiune pentru Moise și minunile sale. Aproape toată perioada carierei sale și-o dedicase cercetării acestui personaj biblic, controversat de unii, apreciat de alții. Însă pentru a putea discuta cu acesta, profesorul Daniel trebuia să meargă în Praga, la vestita Universitate Charles.

Drumul a fost lung și destul de obositot pentru profesor. Nu intrase în discuție cu nimeni, nu schițase nici un gest. A stat liniștit la fereastra trenului, privind cum lasă în urmă o dâră de amintiri. Se împlineau patruzeci de ani de la moartea mamei sale. Prea mic, când a murit, ca s-o țină minte, imaginea ei creionându-o mai târziu, în copilărie, după o fotografie rea și ștearsă, pe care o purta tot timpul

în portofel și pe care o învia-se colorând-o cu tot ce auzise de la alții și cu propria lui fantezie.

Cele mai vechi lucruri, de care și-aducea aminte, erau casa de la periferia Londrei, unde stătuse până la vârsta de cinci ani. S-a întâmplat să se nască într-o familie de mică burghezie, cu tradiții, cu viață de familie, compusă din sentimentul datoriei, din iubire și din solidaritate.

Dar această viață a ținut puțină vreme, și la o vârstă aproape inconștientă. După aceea trăise fără de familie, sărăcia ținându-se de ei. Dar sărăcia aceasta contribuia la viața de familie. Toți munceau, duceau o viață onestă, având datorii mici.

Știa că fusese un copil frumos și inteligent, deși plin de toate naivitățile acelei vârste. Avusese parte de multă afecțiune din partea mamei. Știa de la alții că fusese o femeie înaltă, tăcută și foarte frumoasă. Suferise mult, deoarece luptase multă vreme cu o boală. Nu o ținea minte cum era la față, având mai mult o impresie nelămurită despre ființa ei, despre esența ei sufletească, despre ceva cald și lipit cu patimă de copilul acela, care devenise mult mai târziu un renumit arheolog.

Dar această impresie nelămurită, adăugată cu cele ce auzise despre ea, alcătuise în mintea profesorului Daniel o ființă vie, pe care o vedea: o fată tânără. Murise la vârsta de treizeci și unu de ani. Dacă ar fi trăit, dacă ar fi trăit și acum se gândea profesorul, ar fi privit-o ca pe toate mamele.

Luna plină răsărea când profesorul intrase în Praga. Era greoaie și roșie ca și în noaptea aceea...tristă. În calea ei transfigurează totul, dar lumina lunii impresionează și simțurile inferioare: o noapte cu lună pare mai rece. Lumina albă, fiind asociată poate cu zăpada, dă senzația de frig. Obosit de insomnia nopții precedente și de câțiva kilometri făcuți pe jos, în toropeala luptei cu somnul, vedea în copacii izolați de pe marginea drumului femei uriașe, care-i veneau întru întâmpinare, și în pereții albi ai caselor singuratice, stânci de calcar abrupte. Surprins și alarmat, îi trebui câteva secunde ca să-și corecteze iluzia, pentru ca apoi, din nou, conștiința amorțită să-i dea aceleași năluciri, aceleași femei cât clopotnițele și aceleași stânci albe de var.

Pe profesorul Milan Ryzl nu-l mai văzuse din universitate. Si-l aducea aminte ca fiind subțire, uscat, cu nasul ascuțit peste mustățile subțiri - două linii negre, drepte, imbinate deasupra buzelor inexpresive - cu părul lui sărac și lins pe cap. După douăzeci de ani arăta la fel. Omul acesta nu îmbătrânise deloc.

-Mă bucur mult să te revăd prietene, zise domnul Milan Ryzl în timp ce-și îmbrățișa vechiul amic. Dar pari trist și îngândurat? Sper că nu vii cu vești proaste.

-A! Nici pe departe. Mă gândeam la mama mea. Astăzi ar fi avut șaizeci și șase de ani. Ar fi fost o femeie bătrână, fără frumusețe, lovită,de toate injuriile vremii. Un sentiment, mizerabil poate, mă face să simt că e mai bine c-a murit în floarea tinereții. Mi-o aduc aminte ca fiind o femeie frumoasă, o femeie care a suferit mult de sărăcie, o ființă care n-a avut când să guste viața.

-Îmi pare rău să aud asta. Știu cât de greu este să trăiești printre străini.

-Așa este. La cinci ani, într-o zi de mai, am părăsit casa noastră pentru totdeauna. Din cauza datoriilor, bunica mea a pierdut-o. I-a fost luată și dărâmată. Ne-am dus la țară, unde tatăl meu a luat în arendă o moșioară. Țin minte și acum ziua, tristă și posomorâtă. Afară ploua mărunțel. După ce am trecut printr-o pădure am ajuns la un vechi conac. Proprietăreasa era o cucoană, care mai mult locuia în Paris. Am stat în casa aceea mai multă vreme. Cucoana aceea avea o fiică, Edwina, o femeie foarte frumoasă, care la rândul ei, avea două fete de vreo 16-18 ani.

Când a fost gata casa noastră, ne-am mutat în ea. Era o casă cu un pridvor lung, care suna ca metalul mai ales când umblam bocănind cu călcâiele pe scânduri. Prin grădină trecea un pârâu. Din dosul casei, peste acel pârâu era un fel de deal, care mi se părea că atinge cerul. În stânga era un deal lung, pe care pășteau vitele, iar în dreapta se afla o câmpie care se termina cu o pădure.

Tata s-a recăsătorit cu o femeie care nu m-a iubit nici-odată. Din acel moment am tot călătorit: când la Londra, când în Paris. De multe ori eram lăsat în grija unei bătrâne, care avea un fel de pensiune, o doamnă foarte deosebită. Dar ce frumos era acolo! O casă ca un palat, înconjurată de grădini de florării, cu un iaz colosal în mijlocul grădinilor, cu un pod frumos peste iaz, cu bănci și chioșcuri prin grădini. La masă ne chema cu un clopot.

Într-o zi am primit o telegramă de la tatăl meu, care mă chema să merg la Londra. Se îmbolnăvise de o boală necunoscută. Până să ajung eu, bietul de el murise, iar fosta lui soție îl înmormântase, fără să anunțe rudele. Aveam în jur de 14 ani iar sora mea Edaline avea vreo 12 ani. A început o perioadă destul de dificilă pentru noi, însă numele de băiat bun m-a făcut să dau lecții în particular foarte devreme. Aici am cunoscut-o și pe cea care avea să-mi devină mai târziu soție și pe care am iubit-o toată viața. O boală

mi-a luat-o de lângă mine și iată-mă iar singur. Tot ce mai am este nepoata mea Emma, fiica surorii mele care s-a stins într-un accident.

-Aveți o poveste de viață interesantă domnule Edmund Glin Daniel se auzi o voce șuavă. Era doamna Eliza, soția domnului Milan Ryzl, care tocmai sosise cu două ceaiuri fierbinți. Mă bucur mult că vă întâlnesc. Descoperirile dumneavoastră v-au făcut celebru.

-Mulțumesc mult, doamnă exclamă profesorul, făcând o reverență.

-Dacă tot vorbea-ți de dragoste, domnule Daniel, să vă mărturisesc și eu cum mi-am cunoscut dragostea, sorbindu-și soția din priviri, care tocmai se așeză lângă el.

Venisem de curând de la Oxford, tocmai ce terminasem studiile. Eram la grădina publică. Era o noapte de iulie, caldă, cu stele multe pe cer, cum sunt ele vara. Deodată, îmi apare înainte, pe aleea grădinii, o fată necunoscută mie, subțire, înaltă, cu coada pe spate, cu părul negru și cu ochii negri. Avea în mână un trandafir roșu, pe care-l ținea la gură parcă l-ar fi mușcat. Imaginația mea amoroasă, noaptea frumoasă de vară, muzica care se auzea, surpriza de a vedea apariția asta necunoscută mie și atât de încântătoare, frumusețea ei, mai ales mersul sigur dar delicat și, încă, mai mult decât toate cred, gestul de a mușca din trandafir, m-au făcut să mă simt a fi al ei. În gestul ei de a mușca trandafirul am simțit probabil simbolul sărutării pasionale.

M-am pironit lângă un copac, așteptându-o să treacă și binențeles în suflet mi s-a aprins focul iubirii. Aspirația după sufletul, după corpul, după întreaga ființă a acestei femei mi-a provocat o suferință a iubirii. Dar suferința era mai mare, căci nu știam ce poate ieși din sentimentul meu, simțindu-mă urât, sărac, stângaci, fără putință de a avea trecere la femei- deoarece inteligența n-am considerat-o niciodată ca o armă față de femei- exagerând, că așa este iubirea, exagerând frumusețea fetei considerându-o ca pe o regină. Și cât am suferit apoi, în vara și toamna aceea, chiar când faptele ar fi trebuit să mă facă să fiu fericit! Ceva ascuțit îmi intrase în inimă și o nerăbdare mare, un sentiment că nu încap în mine, că aș vrea să fug de mine însumi.

Cine era această necunoscută? Nu știam. Pe urmă aflasem că este din Londra, venită vara la o soră de a ei măritată în Praga.

În grădină, voiam să-i arăt că îmi place, că sufăr pentru ea, dar în același timp îmi era rușine de dânsa. Întotdeauna am avut naivitatea să cred că unei femei îi displace s-o iubești, când ea nu te iubește.

-Așa credeți voi bărbații, dar noi femeile suntem cele mai delicate și pasionale ființe când este vorba de iubire. Dar ca să ajungi la inima unei femei trebuie să fii curajos și pregătit să te sacrifici, zise zânbind doamna Eliza.

- Ei, dar curaj am avut, deoarece într-o zi zărindu-o cu un grup de fete, m-am luat după grupul ei și am văzut unde ședea: în rândul de sus al unei case mari de pe strada Maiselova. Câte nopți am stat apoi sub geamurile acelei case!

De aici în colo, m-am transformat într-un indian de noapte și de zi al casei ei. Din întâmplare o fată care locuia în aceiași zonă se inamorase de mine, deoarece când mă vedea îmi zâmbea și mă pândea veșnic de la geam. Așadar devenive o piedică mare pentru mine în afacerile amoroase, fiind un adevărat spion.

„Iubita" mea a observat că o urmăresc. Așadar, făcusem un pas mare în misiunea mea de a o cuceri, ceea ce-mi crea o mare satisfacție, însă psihicul începu să lucreze. Mă iubește? Nu mă iubește? În sinea mea eu nu credeam că regina aceasta mă iubește, dar apărea dilema: și dacă totuși mă iubește. Casa ei era la un colț, cu doua fațade pe două străzi. Odată am observat că, după ce m-a văzut de la geam de pe strada Maiselova, când eu am cotit pe strada Siroka, ea a apărut repede la un geam de pe această stradă. Și când lucrul acesta s-a repetat am tras concluzia că se mută din geam în geam pentru mine. La un moment dat am observat că se înroșește când apăream eu pe stradă, alteori zâmbea.

Odată, la grădina publică, m-am pus pe o bancă drept în fața ei. S-a înroșit, mi-a zâmbit, și-a mușcat mănușa, a rămas distrată, apoi m-a privit drept în ochi cu o curiozitate mare. Atunci am înțeles că nu mă displace.

Aveam o putere de idealizare fără margini. Banca, pe care stătuse ea, îmi devenise nu numai scumpă, dar îmi inspira și respect. Mă duceam adesea ziua să văd banca pe care a stat ea și nisipul de jos pe care pusese picioarele.

Altă dată am văzut-o intrând într-un magazin de ghete. Magazinul, negustorul au căpătat pentru mine un prestigiu extraordinar și mă uitam cu duioșie la magazinul acela.

Într-o dimineață, căci apăream de dimineață sub balconul ei, a venit în dreptul geamului despletită și mi-a zâmbit. Am fost atât de fericit că am simțit că-mi pierd cunoștința. Simțeam că în sfârșit o cucerisem, că era a mea. Peste câteva zile, mi-a aruncat noaptea de la geamul ei unbuchet de trandafiri roșii. Eu aveam 27 ani iar ea 20. S-a aplecat peste geam, a aruncat buchetul și a fugit. Era o noapte cu

lună, care arginta frunzele copacilor. Argintul de pe frunze mi-a rămas strâns legat cu sentimentul din acea noapte. Mi-am dat seama că trebuie să păşesc mai departe, ceea ce am şi făcut fără nici o ezitare: am cerut-o în căsătorie. După douăzeci de ani ne iubim la fel de mult, suntem fericiţi şi avem doi copii minunaţi, pe frumoasa Katerine şi pe năzdrăvanul Kazimir. Momentan sunt la bunicii lor în Londra.

-Mă bucur nespus pentru dumneavoastră. Această discuţie mi-a priit scoţându-mă din letargia care mă cuprinsese.

-Domnule Daniel, stiu că sunteţi obosit după acest drum lung, de aceea v-am pregătit camera de oaspeţi pentru a vă odihni.

-Mulţumesc mult pentru amabilitate doamnă Eliza. Un somn mi-ar prinde bine.

-Culcă-te prietene, iar mâine o să margem în câteva locuri memorabile, apoi o să discutăm şi despre chestiunea pentru care ai venit. Pe mâine şi să ai o noapte liniştită.

O PLIMBARE PRIN PRAGA

Noaptea a trecut repede, iar profesorul nostru, matinal ca de obicei a ieşit să respire aer proaspăt şi să admire răsăritul superb de soare. Pe o măsuţă se afla o carte ,,Pamět mojí babičce- Munţii roşii" scrisă de Petra Hulova. O ridică şi constată că era în limba engleză. O răsfoi şi citi un mic pasaj: ,,Fiecare dimineaţă reprezintă o şansă nouă de a reseta tot ceea ce gândeşti la momentul respectiv, tot ceea ce simţi. Este ca o telecomandă universală, care-ţi schimbă spiritul, modul de gândire, starea interioară. Totul stă în tine, în curajul pe care îl ai ca să apeşi acel buton magic, care-ţi va schimba categoric ziua. Profită din plin de aventura vieţii, lasă trecutul în urmă pentru că el este irelevant pentru momentul de faţă. Tot ceea ce ai este clipa prezentă. De ce să nu te simţi recunoscător, fericit şi mulţumit cu ceea ce ai, de ce să nu lupţi pentru ceea ce îţi doreşti, de ce să nu gândeşti pozitiv şi plin de încredere dacă toate acestea te fac mai puternic, mai vigilent şi mai pregătit în faţa încercărilor ?

Bucură-te de ziua de azi. De viaţă. Nu trăi în aşteptarea zilelor mai bune, ci profită de cele care ţi s-au dat pentru a le transforma în ceva minunat. Acceptă şi apreciază momentul prezent, căci este singurul pe care îl ai la dispoziţie şi fii recunoscător dacă vei primi şi alte momente în plus. Sentimentele, gândurile, emoţiile, trăirile vin şi se duc. Ceea ce contează este ceea ce ai în clipa prezentă. Nu este

posibil ca fiecare zi să fie bună și minunată , dar cu siguranță ea aduce lucruri frumoase și extraordinare, de care putem profita la maximum atâta timp cât suntem suficienți de maturi să realizăm acest lucru.” Fu întrerupt repede de vocea domului Ryzl, care trăgea cu poftă dintr-un trabuc.

- Petra Hulova este considerată una dintre cele mai talentate scriitoare din Republica Cehă. S-a născut în Praga şi a studiat la Universitatea Carolină, obţinând o diplomă în Culturologie și Studii mongole. A început să studieze limba şi cultura mongolă impresionată de filmul lui Nikita Mihalkov Urga, având de asemenea prilejul de a petrece un an în Mongolia, în timpul studenţiei. Inspirată de realităţile la care a avut acces nemijlocit, a debutat cu romanul Munții Roșii, pentru care a primit în prestigiosul premiu Magnesia Litera şi care a devenit cea mai citită carte.

Cinci voci narative din trei generaţii diferite. Un spaţiu – Mongolia – al orizonturilor largi, al oamenilor care cutreieră liberi stepele, al tradiţiilor imposibil de clintit. Romanul deapănă povestea unor femei din aceeaşi familie, spusă din perspective diferite, aşa încât cititorul asistă la o totală estompare a graniţelor dintre bine şi rău, moralitate şi supraviețuire, tradiţie şi noutate.

Cheia acestei naraţiuni-puzzle este tocmai disoluţia tuturor personajelor într-un univers care pare să înghită individul şi să-l reducă la statutul de parte insignifiantă într-un angrenaj mult mai mare. Cartea este un mozaic exotic în care intră tensiuni între generaţii, conflicte de familie, înfruntări între medii sociale diferite, pasaje confesive, fragmente de bildungsroman, toate dublate de o voce autorială surprinzător de matură, impecabil controlată, stăpână întru totul pe mijloacele de construcţie a textului.

Munții Roşii ne invită într-un univers aparte creat de Petra Hulova, mongol, dar în acelaşi timp abstract şi atemporal, populat de personaje feminine memorabile cu care cititorul empatizează lesne.

Discursul a fost întrerupt de aceiași voce blajină a doamnei Eliza, care pregătise micul dejun.

-Bună dimineața domnilor. V-am pregătit câte o gustare și o cafea făcută în nisip, pentru a vă revigora.

-Sigur că da draga mea, apoi am să merg cu domnul Daniel să-i prezint câteva locuri fermecătoare ale orașului nostru. Trebuie să știți domnule Daniel că turiștii vin aici pentru a se plimba pe bulevardele imense unde găseşti castele, biserici şi clădiri luate parcă din cărţile Fraţilor Grimm. Praga, capitala Cehiei, supranumită şi „Oraşul celor 100 de turnuri” sau „Oraşul de aur”, este considerată

una dintreuna dintre cele mai frumoase capitale din Europa şi una dintre destinaţiile preferate ale turiştilor din întreaga lume. Deşi a suferit din cauza războiului, Praga este astăzi un oraş renăscut unde turiştii se pot bucura de o atmosferă încântătoare şi de o arhitectură deosebită. Se află pe malurile Vltavei şi te seduce cu minunatele sale clădiri, realizate în cele mai diverse stiluri: gotic, neogotic, renascentist, baroc, neoclasic, art nouveau şi ultramodern.

-Un moment de relaxare ar fi binevenit, deși timpul meu este limitat.

-Datorită dimensiunilor relativ reduse, multe dintre cele mai importante situri istorice din Praga pot fi explorate într-o singură plimbare. Este exact ce își propune acest itinerariu. În funcție de timpul disponibil, vă puteți bucura de un tur rapid de 2-3 ore, sau dacă aveți toată ziua la dispoziție, puteți să explorați câteva situri mai în profunzime. Vă amintesc că fiecare pas pe care îl vom face în acest tur va fi pe urmele regilor cehi care au mărșăluit de la Turnul de pulbere la Castelul Praga în ziua încoronării, timp de patru secole.

-Atunci sunt nerăbdător să facem acest tur.

-V-om începe cu orașul vechi, numit în cehă Stare Mesto, fiind zona spre care se îndreaptă cei mai mulţi vizitatori. Biserica Tyn domină zona unde se găsesc clădiri medieval pristine. Este puţin cam înghesuit, dar totuşi este uimitor.

Cea mai interesantă clădire din Stare Mesto este primăria veche, datând din secolul al XIV-lea, care se compune din câteva clădiri apropiate, cu faţade gotice şi renascentiste. Acestora li s-a alăturat un turn gotic de 70 de metri, cu un acoperiş în pantă tipic praghez. Însă, cel mai frumos ornament al primăriei este ceasul astronomic considerat cel mai vechi mecanism de acest gen din Europa.

Construit în Evul Mediu, orologiul conţine trei părţi principale: aria cetrală înfăţişează două cercuri şi indică poziţia soarelui şi a lunii în zodiac, cadranul-calendar, cu medalioane care reprezintă lunile anului şi în sfârşit partea de sus unde se găsesc cocoşul de aur şi figurinele celor 12 apostoli care anunţă pe rând fiecare nouă oră. În fiecare oră la baza turnului cu ceas se strâng turişti care privesc siluetele de apostoli care se mişcă, precum personajele gesticulând – întruchipări ale Morţii, Vanităţii, Lăcomiei şi Păgânismului. Merită să poposim pentru mai mult timp pentru a admira în tihnă spectacolul. Sunt și câteva restaurante unde putem servi câteva preparate specifice cehilor

-Cred că una dintre cele mai mari provocări atunci când ajungi într-o țară străină, în special acolo unde cultura diferă foarte mult de a ta, este gastronomia. Vei putea mânca ce găsești acolo? Îți va plăcea? Când am ajuns eu în Cehia, nu mi-am făcut probleme, fiindcă îmi pot găti singur în cazul în care nu îmi place mâncarea. Eu prefer o mâncare clasică, nu țin să încerc gusturi exotice.

-Restaurantele din Cehia sunt foarte atrăgătoare şi majoritatea respectă o anumită tematică, domnule Daniel. Decoruri de poveste, estivale sau medievale, toate atrag. Vom întâlnit multe şi parcă se îmbină uimitor împreună. De la vechituri atârnate pe pereţi, la păpuşi, fân, papură, trestie, nuiele, făclii, trofee, sticle goale, tablouri, animale împăiate, ceasuri, poze, tablouri, bucăţi de ziar şi butoaie.

-Și care este mâncarea preferată a cehilor?

-Cehii sunt leşinaţi după carne, preferând vită şi porc, mai puţin pui, dar în special carnea de raţă pe care o consumă aproape zilnic şi care nu lipseşte din meniurile restaurantelor, indiferent cât de insignifiante ar fi ele.

-Dar peștele?

- Nu prea o să întâlniţi un ceh care să consume peşte la masă.

În timp ce s-au așezat la o masă, un chelner îmbrăcat elegant și cu zânbetul pe buze, întrebă politicos:

-Bine a-ți venit în restaurantul nostru. Cu ce să vă servim?

-Ce ne puteți recomanda?

Fără să ezite, chelnerul îi zâmbi prietenește profesorului Daniel, apoi spune:

-Vă recomand o supă de usturoi!

Profesorul a rămas puțin surprins, dar nu îndrăzni să refuze oferta, mai ales văzându-l pe domnul Milan Rýzl cum se pregătea pentru a servi această supă. În câteva minute chelnerul se prezentă cu un bol, pe care-l puse elegant pe masa rotundă:

-Supa dumneavoastră este servită. Pentru această mâncare delicioasă bucăcarul nostru a folosit 4 căței de usturoi, 75 grame de unt, 400 grame de cartofi, 1 linguriță de chimen, 1 ceapă mică, 1 lingură rasă de făină, sare, piper, 1,5 l de apă, pătrunjel pentru decor, pâine prăjită. Cartofii tăiați în cubulețe s-au fiert cu sare în jumătate din cantitatea de apa, ce se adaugă în sosul preparat dinainte cu unt, ceapă înăbușită, făină și cealalată cantitate de apă. Se adaugă căței de usturoi pisați și se condimentează cu piper, adăugându-se pătrunjelul tocat. Eu vă doresc poftă bună.

-Face parte din tradiția noastră. Atunci când ești servit într-un restaurant din cehia, din ospitalitate chelnerul îți prezintă mâncarea și modul de pregătire.

-Trebuie să recunosc că am avut ceva temeri, dar constat că gustul este fabulos.

-Aveți perfectă dreptate, deoarece usturoiul este mai degrabă un condiment și nicidecum „vedeta" într-o mâncare.

Acum în timp ce v-om servi această bere, care merge perfect după supa de usturoi, am să vă spun legenda Ceasului Astronomic, care pare a veni direct din poveștile Fraților Grimm. Întunecata istorie are rădăcini în secolul cinsprezece, atunci când ceasul a fost creat de marele ceasornicar al acelor vremuri, pe nume Mikulas din Kadan , căruia i se mai spunea Maestrul Hanus. Acesta avea o reputație atât de mare încât Mikulas era contactat de către o mulțime de țări, reprezentanții acestora dorind să-l convingă pe ceasornicar să le construiască și lor câte un ceas astronomic în mijlocul celor mai importante piețe din orașele cele mai reprezentative. Dar Mikulas a refuzat să arate planurile operei sale de artă, în urma cuvântului pe care și-l dăduse în fața consilierilor municipali din Praga.

Și totuși, îngrijorați că Mikulas ar putea construi un ceas mai mare, mai bun și mai frumos pentru o altă națiune, consilierii au făcut în așa fel încât l-au orbit pe ceasornicar, ca să se asigure că ceasul lor nu va fi niciodată reprodus. Înnebunit de durere, ceasornicarul a decis să se răzbune: ajutat de un discipol, a mers în turnul ceasului și a stricat mecanismul acestuia, în așa fel încât nimeni nu a mai știut să-l repare vreme de 100 de ani. Totodată, el a blestemat ceasul, așa încât toți cei care au încercat să-l repare au înnebunit sau au murit.

Desigur, aceasta e doar o legendă, însă ea stă în picioare ca un adevărat testament pentru această fantastică creație care este Ceasul Astronomic din capitala Cehiei. Începând cu anul 1380, când a fost conceput, ceasul a fost modificat, distrus și reparat de multe ori. În orice caz, este cel mai cunoscut ceas astronomic din lume, are patru mecanisme automate și un cadran rotitor pe care se află cei 12 apostoli. Afișează timpul babilonian, timpul Boemiei vechi, timpul german și timpul sideral. Poți descifra pe el fazele lunii și rotația soarelui prin constelația zodiacală. Cadranul calendaristic ce se află dedesubtul ceasului arată ziua din lună, ziua din săptămână, zilele de sărbătoare și prezintă picturi alegorice cu semnele zodiacale.

Chelnerul zâmbăreț se apropie și întrebă:

-Putem servi felul doi?

-Sigur, răspunse domnul Milan Rýzl.

-Atunci permiteți-mi să vă vorbesc putin de garnitura care însoţeşte carnea preparată. Cea mai comandată garnitură, nu este cartoful sau orezul, ci pâinica! Şi nu orice fel de pâine, ci acele găluşte fierte preparate din făină, numite knedliky şi care sunt stropite cu diverse sosuri ce însoţesc carnea. Ele pot fi şi din cartofi.

Aceste găluşti sunt ca nişte felii şi nu sunt coapte ca pâinea, ci fierte. Uneori pot constitui desert, fiind stropite cu smântână. Găluştele reprezintă pâinea de la masă, aşa că, dacă doriţi pâine, trebuie să comandaţi separat.

Dacă nu luaţi găluşti, puteţi lua legume la grătar sau varză albă sau roşie, mai ales la raţă.

-Și ca desert ce ne puteți recomanda?

-Ca desert, puteţi lua gustoasele clătite ,,palacinky".

-Ei bine să fie carne de rață cu găluște și clătite.

Chelnerul luă comanda, se întoarce elegant și se îndreptă spre bucătărie. Discuția celor doi a continuat în liniște, iat în timp ce au servit masa au povestit o serie de întâmplări.

-Eu vă propun să ne continuăm turul orașului, iar pe seară o să discutăm despre studiul pe care-l efectuați asupra lui Moise.

-Cu cea mai mare plăcere, și țin vă vă mulțumesc pentru acest festin culinar. Elegant din fire domnul Daniel se ridică așezându-și cravata, mulțumi chelnerului pentru tratație, apoi ieși din restaurant. Domnul Milan îl urmă și lăudăros din fire începu:

-Cehii au un adevărat cult al berii, domnule Daniel, ce merge teribil cu cârnatul cu muștar pe care îl întâlneşti şi pe stradă şi la orice cârciumă, musai să lase ,,inele" pe pereţii halbei. Berea se poate bea împreună cu altă băutură spumantă care se introduce cu tot cu pahărel în halbă şi se bea așa!

Una dintre cele mai bine păstrate zone din Praga, Mala Strana abundă în arhitectură barocă şi grădini amenajate, în timp ce silueta Castelului din Praga oferă cea mai cunoscută privelişte a oraşului. Castelul reprezintă un întreg complex arhitectonic, fiind înconjurat de ziduri care adăpostesc palate şi mănăstiri, biserici şi grădini. De-a lungul secolelor, aici s-a aflat reşedinţa monarhilor din Cehia, mulţi dintre ei fiind îngropaţi în actuala catedrală. Din 1918, castelul constituie reşedinţa preşedintelui republicii. În castel, mai exact în prima sa curte, poarta este păzită de două statui gicantice, sculptate în anul 1769 de către Ignaz Platzer, dar şi de adevăraţii străjeri ai palatului. Curtea este locul unde la orele amiezii are loc ceremonia de schimbare a gărzii. Este despărţită de a doua curte, în mijlocul

căreia ţâsneşte o fântână barocă, de Poarta lui Matei realizată în stil neobaroc.

-Trecând prin poarta aceasta vom ajunge la Grădinile Regale, dar mai înainte trebuie să facem un popas la capela Sfintei Cruci ce datează din secolul al XVIII-lea. Este o adevărată capodoperă, în interiorul ei păstrându-se o parte din tezaurul catedralei. În aripa de nord a castelului se află Galeria de Artă a Castelului Praghez. Alături de galerie există o intrare care face trecerea în cea de-a treia curte a catedralei. Curtea este dominată de imensa Catedrală a Sfântului Vit.

-Este o priveliște superbă ce-ți crează sentimentul de nimitnicie care te cuprinde atunci când privești de jos turnurile monumentale, şi încerci, fără succes, să cuprinzi cu privirea toată clădirea.

-Din apropierea Castelului Domnule Daniel se poate vedea o panoramă superbă a oraşului. În dreapta Mănăstirea Strahov, aflată la poalele colinei Petrin, se înalţă spre cer. Zona mănăstirii cuprinde Biserica Sfântului Rochus, Biserica Înălţării Măicii Domnului, unde se spune că Mozart a cântat la orgă în 1787, Galeria de imagini Strahov şi deosebita bibliotecă Strahov.

În faţă priveliştea ne este completată de turnuri şi acoperişuri mansardate, dar şi de hornuri şi terase suspendate. Majoritatea clădirilor sunt caracterizate de faţade înalte în stil baroc şi însemne artistice ale portalurilor. Iar în stânga se poate admira o panoramă mai amplă a oraşului împreună cu, Cartierul Mic şi Biserica Sfântului Nicolae aşezate la poalele castelului Hradcany. Domul bisericii Sfântul Nicolae, cea mai frumoasă biserică din Mala Strana, înalt de 75 de metri, a devenit simbolul cartierului.

-Sunt uimit cu câtă măiestrie au fost ridicate aceste clădiri, Dacă fac o comparație între acestea și construcțiile vechilor egipteni, aș putea găsi multe elemente comune, fie de arhitectură fie de tehnică de ridicare a acestora.

-Sunt convins de lucrul acesta domnule. Egiptenii au influențat multe culturi, iar unele tehnici, pe care noi le numim astăzi moderne, au fost folosite și de civilizațiile vech. Acum după ce ne-am bucurat privirea cu aceste frumuseți arhitecturale propun să ne îndreptăm spre cel mai important şi mai popular obiectiv turistic, podul Carol. Podul Carol este invadat în permanenţă de zeci de standuri cu suveniruri, precum şi nenumăraţi muzicanţi de toate genurile, care încearcă să vă încânte auzul prin acordurile lor în timp ce vă plimbaţi agale pe aleea pietruită a podului.

Podul Carol are o lungime de 516 metri, lăţimea de 10 metri şi se sprijină pe 16 arcade, fiind protejat de 3 turnuri. Farmecul podului derivă din contrastul dintre arhitectura gotică severă şi opulenţa barocă a celor 26 de statui create de cei mai celebri artişti, între 1706-1714. Statuile amplasate de-a lungul balustradelor înfăţişează de regulă sfinţi precum Sfântul Vit, Sfântul Lugard, Sfântul Francisco de Xavier şi bineînţeles Sfântul Ioan Nepomuk, care se pare că, a fost aruncat în Vltava chiar de pe acest pod. Legenda spune că Ioan Nepomuk a fost schingiuit şi omorât, fiind aruncat în Vltava, deoarece a respectat sacramentul împărtăşeniei şi nu a vrut să-i divulge regelui Wenzel păcatele spovedite lui de soţia regelui. Între statuia Sfântului Ioan Botezătorul şi cea a Sfântului Norbert, există o cruce despre care se zice că ar marca locul în care Sfântul Ioan Napomuk a fost aruncat în apă. Legenda spune că dacă atingi crucea şi-ţi pui o dorinţă, aceasta se va îndeplini.

La mică distanţă de podul Carol se află pitoreasca insulă Kampa. Este formată de un braţ al Vltavei, numit Certovka, care înseamnă „Pârâul Dracului”. Conform tradiţiei, numele acesta se datorează unei femei cu un caracter insuportabil care locuia în Piaţa Malteză. Pârâul Dracului punea în funcţiune morile de apă, unele din ele s-au păstrat până astăzi. Zona în care Pârâul Dracului curge printre două acoperişuri de casă se numeşte Mica Veneţie, deşi pe apele liniştite ale râului trec bărci, nu gondole.

-Domnule Milan Rýzl, sunt impresionat de ceea ce am văzut, dar ora este târzie.

-Știu domnule Daniel, de aceea vă propun să ne întoarcem. Aceasta este partea veche a orașului, oraşul nou este mult mai spaţios, plin de artere încăpătoare, pieţe întinse, proiectat cu un simţ urbanistic desăvârşit. Piaţa Wenceslas, una dintre cele trei pieţe din oraşul nou, face legătura cu oraşul vechi. Piaţa are o formă alungită şi este mărginită de case frumoase. În partea de sus a pieţei se află un obiectiv de care praghezii sunt foarte mândri. Este vorba de Muzeul Naţional, o clădire acoperită cu o cupolă de sticlă, construită la sfârşitul secolului al XIX-lea. În Piaţa Wenceslas se află Muzeul Naţional, o clădire în stil neo-renascentist, proiectată de Josef Schulz ca să celebreze naţiunea cehă.

-Praga rămâne una dintre cele mai frumoase capitale europene, un oraș modern care este îndrăgită şi pentru trotuarele pline de cafenele şi terase cu bere.

- Berea cehă este faimoasă în întreaga lume, domnule Daniel. Timp de mai mult secole berea cehă a fost cea mai bună. Aroma deosebită a berii cehe vine din hameiul de Boemia, cules manual.

-Până la urmă fiecare popor are cultura lui, tradițiile lui și frumusețile lui. Dar totuși pentru mine Egiptul este unic, având o cultură cu totul aparte. Din punctul meu de vedere egiptul înglobează o multitudine de culturi și de credințe.

-Am observat domnule Daniel că ați făcut o pasiune pentru egiptologie?

-Nu chiar pentru egiptologie, deoarece eu sunt un arheolog biblic, dar cercetările mele sunt legate de istoria aceastei țări.

-Și mai concret, ce doriți să demonstrați dumneavoastră?

-Domnule Milan Rýzl, un cercetător Francez, venind cu recomandarea nepoatei mele, mi-a propus un proiect care are ca scop demonstrarea originii lui Moise și veridicitatea minunilor sale. Eu știu că cea mai detaliată sursă de informaţii privitoare la viaţa lui Moise este Vechiul Testament. Dar întâlnim amănunte suplimentare în Talmud, cealaltă carte sfântă a evreilor după Torah, şi în Coran.

Totuşi, nu doar în cărţile sfinte găsim indicii despre exodul israelit. Manethon, un preot egiptean care a trăit în timpul ultimei dinastii de faraoni, prin secolul al III-lea î.Hr., a scris o istorie a ţării sale, Aegyptiaca, compilând povestiri pe care le-a găsit în biblioteca tempului din Heliopolis. Din păcate nu avem acces direct la opera originală, ci doar fragmente citate de alţi autori, cum ar fi istoricul evreu Iosif Flavius, cronografii creştini Sextus Iulius Africanus şi Eusebiu de Cezareea, pasaje izolate din Plutarh şi alţi autori greci şi latini sau un compilator de mai târziu, Syncellus de la Tarasius, patriarh al Constantinopolului.

Conform lui Manethon, citat de Iosif Flavius, strămoşii evreilor erau hicsoşii, care au ocupat Egiptul o bună perioadă de timp. Când hicsoşii au fost goniţi din Egipt de către faraonul Ahmosis, aceştia au ocupat Canaanul şi au construit Ierusalimul. Mai târziu, un alt faraon, Amenofis al III-lea (Amenhotep al III-lea, tatăl lui Akhenaton), a curăţat Egiptul de leproşi şi alte persoane necurate, trimiţându-le să lucreze în carierele de piatră de la est de Nil. După câţiva ani, faraonul le-a dat oraşul Avaris, fostă fortăreaţă a hicsoşilor. Acolo, aceştia l-au ales conducător pe unul dintre preoţii de la Heliopolis, numit Osarsef. Osarsef le-a cerut celor ce îl urmau să nu se închine zeilor egipteni, a ordonat să se repare zidurile Avarisului şi să se pregătească de un război cu Amenofis al III-lea. A trimis emisari la păstorii hicsoşi izgoniţi în Ierusalim, pentru a se uni

într-o expediţie comună, împotriva Egiptului. Hicsoşii au venit într-un grup ce număra două sute de mii de oameni. Amenințat de această invazie, Amenofis al III-lea a fugit în Etiopia, unde a stat 13 ani în exil. Între timp, hicsoşii şi egiptenii necuraţi au dat foc oraşelor şi satelor, au profanat templele, au mutilat imaginile zeilor şi au folosit sanctuarele ca bucătării, în care prăjeau animalele venerate de egipteni. Aflând despre acest lucru, Amenofis al III-lea s-a întors din Etiopia în fruntea unei mari armate, iar fiul său, Ramses, în fruntea alteia. Cei doi au atacat şi i-au învins pe hicsoşi şi aliaţii lor egipteni, ucigând pe mulţi dintre ei şi fugărindu-i pe ceilalţi până la frontiera cu Siria.

Deşi Manethon scria că liderul egiptenilor necuraţi era Osarsef, alţi autori au folosit numele Moise. Egipteanul Apion din primul secol d. Hr., care a predat retorica la Roma, scria că Moise s-a născut la Heliopolis. El a ridicat case de rugăciune în aer liber iar în locul obeliscurilor a construit stâlpi în vârful cărora se aflau figuri umane. Alţi autori din Alexandria, precum Chaereman şi Lysimachus, erau tot în favoarea lui Moise ca şi conducător al egiptenilor necuraţi. Syncellus, conform lui Africanus, afirma că Exodul a avut loc în timpul domniei lui Amosis I (Ahmosis I), primul rege al Dinastiei a XVIII-a. Conform lui Eusebiu , Syncellus ar fi afirmat că ieşirea evreilor din Egipt a avut loc în timpul domniei faraonului Achencherres (Akhenaton). Versiunea armeană a operei lui Eusebiu identifică în mod similar domnia lui Achencherres (Akhenaton) ca perioada când Moise a devenit conducătorul evreilor. Dumneavostră ce ştiţi despre toate aceste lucruri?

-Domnule profesor într-adevăr sau făcut la institutul nostru o serie de cercetări, folosind o metodă, mai puţin convenţională, de a afla adevărul despre Moise și anume percepţia extrasenzorială. S-au hipnotizat câţiva subiecţi pe care i-am trimis în anumite perioade din trecut. Acest experiment poartă numele de Miracolele biblice. Într-un experiment, Milena, o fată de 17 ani, sub hipnoză s-a întors în timp, pe vremea lui Moise. Ea l-a descris pe liderul evreilor ca având înălţimea cam de 1,65 m, cu părul de culoare închisă şi fără barbă. Avea o figură prelungită şi nasul destul de mare. Milena spunea că Moise nu arăta ca un iudeu dar avea câteva trăsături iudaice, care însă nu erau prea marcante. Era îmbrăcat aproape ca romanii, aşa cum sunt înfăţişaţi în picturi. Avea ceva legat în jurul corpului şi ceva peste umeri, ca o haină.

Fratele lui Moise, Aaron, era puţin mai scund. Şi el avea faţa prelungă şi trăsături doar uşor iudaice. Barba şi părul lui erau de

culoare roşie. Milena afirma că Moise şi Aaron au învăţat arta hipnozei de la un bărbat care afirma că este vrăjitor. Înainte să moară, acesta l-a învăţat pe Aaron hipnoza care, la rândul său, l-a învăţat pe Moise. Cei doi fraţi l-au hipnotizat pe faraon şi i-au sugerat acestuia să vadă Nilul prefăcut în sânge, vacile egiptenilor au murit nu din cauza lui Yahwe, ci pentru că păşteau pe câmpii infestate cu căpuşe. Egiptenii s-au îmbolnăvit pentru că au băut apă murdară. Nu a căzut foc şi grindină peste Egipt, doar o furtună puternică. Nu a domnit întunericul timp de trei zile, ci doar a fost cerul foarte înnorat. Invazia de lăcuste nu a fost provocată de Dumnezeul evreilor, ci era un eveniment normal în Egiptul antic. Aaron a ştiut că se va întâmpla acest lucru, l-a anunţat şi pe Moise iar acesta a pus „minunea" pe seama lui Yahwe. Dumnezeul biblic nu a omorât toţi primii-născuţi ai egiptenilor ci au murit vreo sută de copii egipteni, otrăviţi probabil de evrei. În deşert, Moise nu a aruncat o bucată de lemn în apă amară, făcând-o dulce, deoarece aceea era apă normală, proaspătă. Deasupra cortului în care se afla Chivotul Legământului era într-adevăr o coloană de nori, dar aceasta nu a vorbit cu Moise niciodată. De fapt, coloana apărea numai când Aaron dormea. Nu au apărut şerpi de foc care să-i muşte pe unii, ci aceia s-au zgâriat în nişte spini. N-au murit 24.000 de evrei, pedepsiţi de Yahwe, ci vreo două-trei sute, din cauza unei boli infecţioase. Marea Roșoie, apa nu s-a despicat în două pentru a putea trece israeliţii. Aceştia au trecut printr-un vad, unde apa era mică. Milena declara că nu au murit în deşert 14.700 de oameni, iar Moise a murit subit, probabil în somn.

Într-un alt experiment, tot sub hipnoză, că Moise avea vreo 40 de ani iar Aaron vreo 50 când au apărut în faţa faraonului. La prima înfăţişare, Moise era hipnotizat de Aaron dar la a doua, amândoi erau treji. Într-o altă vizită, Moise nu a avut un toiag mare în mână, ci o nuia elastică. Nuiaua sa nu s-a transformat în şarpe, ci Aaron l-a hipnotizat pe faraon şi i-a sugerat să vadă acest lucru. Moise nu a despărţit apele în două. Evreii au trecut prin Marea Roşie în timpul refluxului, iar egiptenii au încercat să treacă în timpul fluxului. Moise nu a lovit cu toiagul în piatră, făcând să ţâşnească apă din acel loc. Ci, pur şi simplu, a găsit apă sub nişte pietre pe care le-a dat la o parte cu toiagul. Când pământul s-a deschis şi a înghiţit 250 de oameni, în realitate aceia căzuseră într-o capcană pentru animale. Numărul evreilor din deşert nu era cel specificat în Biblie, ci mult mai mic: cam 20.000 de oameni. Mana pe care le-o trimitea Dumnezeu evreilor zilnic era sucul unei plante tropicale ce creşte în

apropierea deşertului. Această plantă are cam 75 de centimetri, frunze foarte rezistente, creşte în nisip şi seamănă cu cactusul, dar nu are atâţia ţepi.

Pentru a nu cădea în latura naivităţii, trebuie să recunoaştem că nu ne putem baza pe acurateţea acestor experimente. În primul rând, nu putem fi siguri că nu sunt doar rodul unei fantezii bogate. În al doilea rând, dacă presupunem că au avut loc aşa cum au fost prezentate, nu putem fi siguri dacă persoanele hipnotizate au văzut într-adevăr ceea ce declarau că au văzut, sau dacă toate acele imagini nu au fost influenţate de propriile păreri, în mod conştient sau inconştient, deoarece se observă de multe ori subiectivismul hipnotizaţilor ca spre exemplu „copiii egiptenilor au fost omorâţi probabil de evrei", „Moise a murit probabil în somn". În al treilea rând, nu putem şti dacă subiecţii hipnotizaţi au fost influenţaţi de către hipnotizator. Şi nu în ultimul rând, nu ştim cu exactitate cum funcţionează percepţia extrasenzorială. Prin urmare, nu putem avea încredere în acurateţea ei. Totuși eu vă pun la dispoziție o serie de documente care vorbesc despre Moise și faraonii egipteni. Concluziile le trageți dumneavoastră.

-Bine ați venit domnilor, bănuiesc că ați avut o zi plăcută?

-Un oraș impresionant și încărcat de istorie.

-Doriți să vă pregătesc un ceai?

-Da draga mea, un ceai cald ne-ar prinde bine.

Domnul Daniel se îndreptă spre fereastră, în timp ce domnul Milan se așeză confortabil într-un fotoliu. În bucătărie se auzea cum domna Eliza îngâna voioasă un cântecel. Puse ceaiul pe o tavă de porțelan și intrând în camera de oaspeți o așeză pe o măsuță.

-Poftiți domnule profesor. Ceaiul este gustos cât este cald.

-Mulțumesc doamnă, chiar este bine venit un ceai fierbinte. Cât am făcut cercetări la Marea Moartă, asistenta mea îmi pregătea în fiecare seară câte un ceai. Îmi zicea că ceaiul ține mintea limpede.

-Ați făcut una dintre marile descoperiri domnule. Ziarele au scris mult despre aceasta. Totuși cum explicați distrugerea acestui oraș antic?

-Doamnă, povestea biblică este foarte adevărată. Autorul ei, cel care a scris Pentateuhul, a reușit să redea cu exactitate fenomenul care a stat la baza dispariției acesteea. Ruinele ei se văd și astăzi, iar pucioasa se găsește din abundență. Pe scurt este vorba de un cataclism. Un meteorit intrând în atmosferă explodează, iar impactul acestuia cu solul a fost devastator. Focul din cer nu era altceva decât bucățile de meteorit, care ardeau degajând o temperatură colosală.

Pucioasa se găseste în componența acestor bucăți de meteorit, sub formă de sulf capsulat. La impactul cu solul, s-a produs o explozie asemănătoarea cu cea a unei bombe atomice, dar de câteva ori mai puternică, creând o ciupercă de fum pe care a văzut-o Avraam.

-Despre ce temperatură credeți că este vorba?

-Undeva la 2000-3000 grade celsius, lucru confirmat de o serie de obiecte de lut care au devenit smălțuite. Nisipul se transformă in smalț numai la aceste temperaturi, iar în acea epocă nu se cunoștea această tehnică de coacere, mai ales că trebuiesc cuptoare speciale.

-Mai aveți echipe care efectuiază cercetări în acest sit arheologic?

-Sigur că da, săpăturile au continuat sub supravegherea domnului inginer Cyprian Mere specialist în roci vulcanice și a soției sale arheologul Dorothy Annie Elizabeth.

-Dumneavoastră va-ți retras din acest proiect?

-Nici vorbă, toate informațiile culese îmi sunt puse la dispoziție, numai că eu am demarat un alt proiect legat de personajul biblic Moise.

-Moise este cu adevărat un personaj controversat. Mulți oameni de știință au făcut cercetări asupra minunilor sale.

-Așa este, unii ajungând să-l confunde cu faraonul Akhenaton.

-Dumneavoastră v-ați formulat vreo opinie?

-Eu nu merg pe supoziții doamnă, de aceea analizez toate informațiile pe care le opțin, chiar și mărturiile arheologice.

-Există asemenea dovezi?

-Există niște inscripții găsite în mormintele unor faraoni, dar de acestea se ocupă domnul Alain Zivie.

Domnul Milan, terminându-și ceaiul, așează ceasca pe măsuța de lângă fotoliul său, apoi ridicându-se merge la un dulap de unde, dintr-un sertar scoate o mapă. O întinse profesorului Daniel zicându-i:

-Aici sunt toate studiile pe care le-am efectuat despre Moise. Sper să vă fie de folos.

-Domnule Milan Rýzl vă mulțumesc pentru sinceritate și pentru aceste documente.

-Cu mare plăcere și doresc din tot sufletul să deslușim odată pentru totdeauna această poveste despre Moise.

-Cu siguranță. Acum, dacă-mi permiteți, trebuie să mă pregătesc pentru a mă întoarce în Oxford.

-Sigur domnule, camera este pregătită. Vă dorim o noapte plăcută.

O CĂLĂTORIE PRIN FRANȚA

Plecarea profesorului Daniel s-a făcut în mare grabă. Ca să ajungă în Anglia traversă Germania, pentru a ajunge cât mai repede în Franța. Primise o invitație de la domul Alain Zivie, de a participa la un eveniment special. Călătoria fu una plăcută și fără incidente, ajungând în jurul prânzului în Franța, coborând în Paris. Însă domnul Daniel trebuia să ajungă în La Havre, distanță de 178 km pe care o parcurgea cu trenul. Plecarea era la ora 15:00, de aceea hotărâ că ar fi bine să meargă la un restaurant pentru a servi masa. Pe la 12:30, micul restaurant cu ziduri de piatră era plin. Profesorul zări o mulțime de persoane destul de rotofeie, familia întregă cu acea împlinire a trupului-embonpoint, cum spun francezii- care provine din obiceiul de a petrece neabătut două sau trei ore din zi la masă, cu ochii în farfurie, renunțând la orice conversație, pentru a respecta astfel cu strictețe ritualul favorit al Franței.

Patronul restaurantului, un om care adusese la perfecțiune arta de a se strecura printre mese în ciuda faptului că era destul de rotofei, își pusese un smoching de catifea și papion. Mustața sa, unsă cu o pomadă care o făcea să lucească, tremura din pricina entuziasmului cu care își declara meniul: pate de ficat, homari, friptură de vită, salate fine drese cu ulei, brânzeturi selectate cu grijă, deserturi ușoare. Era o arie pe care o interpreta în dreptul fiecare mese, sărutându-și vârfurile degetelor atât de des, încât probabil că își tocise buzele.

În restaurant era liniște, toată lumea dând atenția cuvenită bucatelor servite. În timp ce mânca, domnul Daniel, îndrăzni a zice unui domn cu care împărțea aceeași masă:

-Deseori veneam aici cu soția mea, binențeles ca turiști, căutând cu disperare rația anuală de două sau trei săptămâni de căldură adevărată și lumină strălucitoare. Când plecam, plini de regrete și cu nasurile cojite, ne promiteam întotdeauna că într-o zi ne vom stabili în aceste locuri fermecătoare ale Franței. Discutam pe tema aceasta în timpul lungilor ierni cenușii și al verilor umede ale Marii Britanii, priveam cu nesaț fotografii care înfățișau târguri de țară și potgorii, visam să fim treziți de razele soarelui strecurându-se prin fereastra dormitorului.

-Sunte-ți stabilit în Franța, deoarece după accent sunteți Englez?

-Da de unde, locuiesc în Oxford, dar am avut aici o mică proprietate pe care am vândut-o unor prieteni. Am cumpărat cu soția o locuință în La Havre. Totul s-a petrecut repede, aproape pe negândite, datorită casei. Am văzut-o într-o după amiază și, cu gândul la cină, ne și mutasem în ea.

Era situată într-un ținut deluros la capătul unei alei străjuite de cireși și de viță-de-vie. Era o fermă construită din piatră locală, pe care două sute de ani de vânt și soare o făcuseră să aibă culoare între galben pal și gri deschis. În secolul optsprezece avea o singură cameră, apoi a fost extinsă, cum se întâmplă de obicei cu casele de la țară, pentru a adăposti copii, bunici, capre și acareturi, devenind până la urmă o clădire de formă neregulată, cu trei niveluri. Totul dădea impresia de solid. Scara în spirală care urca de la pivnița de vinuri până la ultimul etaj era făcută din dale masive de piatră. Zidurile, unele de un metru grosime, erau construite pentru a te apăra de vântul puternic. În spatele casei se putea vedea o curte împrejmuită, iar dincolo de ea era o piscină de piatră albă. Pe lângă toate acestea, mai avea trei fântâni, copaci umbroși și câțiva chiparoși zvelți, garduri de rozmarin și un migdal uriaș. În lumina soarelui de după-amiază, cu obloanele lăsate pe jumătate ca niște pleoape somnoroase, era irezistibilă.

-Trebuie să știți că, noi, francezii avem slăbiciune pentru așa-numitele jolies villas, vilișoare pe care le ridicăm oriunde,deoarece legile cu privire la construcții ne permit acest lucru.

La un moment dat, domnul Massot –acesta era numele comeseanului domnului Daniel- se aplecă spre servieta sa și scoase o carte. Se apucă să citească în liniște în timp ce-și savura cafeaua. Profesorul Daniel trase cu ochiul și citi pe coperta neagră a cărții „Biblia”. După câteva minute îndrăzni să-l întrerupă din studiu pe colegul său de masă.

-Sunteți un om credincios?

-Ca fiecare dintre noi. Toți avem un gram de credință dar ne este teamă să-l fructificăm. Ca să crezi în ceva trebuie să te informezi. Sunt profesor de meserie și de curând am citit o carte a unui cercetător polonoz care încerca să demonstreze științific numite minuni biblice.

-Ca spre exemplu, se arătă interesat profesorul.

-Există o mare dorință a unor cercetători de a contesta Biblia și toate minunile despre care ea vorbește. Unii spun că sunt doar ficțiuni, iar personajele principale pe care ei îi numes „eroi” s-au folosit de știință pentru a face acele miracole, apoi au pus toate

acestea pe seama puterii pe care au primit-o de la Dumnezeu. Eu citesc acum despre Moise, un personaj biblic impresionant care a făcut o serie întreagă de minuni.

-Oare cât de dificil este să delimitezi, după milenii, relatarea legendară de cea istorică, povestirea biblică fabuloasă de evenimentul real de la care pornește adesea și cu care se împletește atât de strâns și de încâlcit, încât cercetătorul din zilele noastre se izbeste de dificultăți uriașe!

-Și, totuși în multe din cercetările sale, omul ajunge să cunoască adevărul sau o parte a acestuia, sau poate că doar se înșeală, și totul rămâne un mister până la trecerea în lumea celor de dincolo... În lumina descoperirilor biblice, de-a lungul timpului s-au adus multe explicații cu privire la oamenii, locurile și minunile din această carte ,,Biblia", și cu siguranță se vor mai aduce mult timp de acum înainte! Așa este de exemplu, explicația dată de cercetători cu privire la ,,rugul aprins" sau ,,mana" cu care s-au hrănit israeliții în pustiu...

-Dar cercetătorii au negat și originea lui Moise. Din câte știu, zise profesorul Daniel fără să dea de bănuit că este interesat prea mult de acest subiect, unii spun că Moise nici nu era evreu ci de fapt el era egiptean.

-O confuzie mare interveni repede Massot. Totuși, înainte de a vă prezenta explicațiile cercetătorilor, să vedem ce spune Biblia, întâi despre rugul aprins și apoi despre mană. În cartea Exodul 3, 1-5, se spune*:* ,,Moise păștea turma socrului său Ietro, preotul Madianului. Odată a mânat turma până dincolo de pustie, și a ajuns la muntele lui Dumnezeu, la Horeb. Îngerul Domnului i s-a arătat într-o flacără de foc, care ieșea din mijlocul unui rug. Moise s-a uitat; și iată că rugul era tot un foc și rugul nu se mistuia deloc. Moise a zis: Am să mă întorc să văd ce este această vedenie minunată, și pentru ce nu se mistuie rugul. Domnul a văzut că el se întoarce să vadă; și Dumnezeu l-a chemat din mijlocul rugului, și a zis: Moise! Moise! El a răspuns: Iată-mă!".

Un cercetător polonez susține că în Peninsula Sinai crește o plantă numită *dyptam,* sau *,,tufa lui Moise",* care secretă un ulei volatil, aromatic, lesne inflamabil. El a adus un răsad și l-a sădit în rezervația de stepă stâncoasă de la Scorocico. Nu trecu mult timp și presa făcea mare vâlvă anuntând, spre mirarea localnicilor, că ,,tufa lui Moise" s-a aprins, într-o zi caniculară, cu o flacără de culoare mov.

Cu toate acestea, la Mănăstirea Sfânta Ecaterina se presupune că ar exista un lăstar din „tufa lui Moise". Eu am mers și am văzut aceast lăstar și am constatat că ea este total diferită de cea adusă în Polonia. Trag concluzia că toată această tevatură a fost doar o speculație, dorindu-se o denigrare a unui adevăr revelat.

-Dar despre „mană" ce explicații aduc cercetătorii?

-Și pe această problemă s-au făcut o serie de speculații. O explicație, dată despre mâncarea ce i-a ajutat pe israeliți să supraviețuiască în pustiu, ei au numit-o „mană", deoarece atunci când israeliții au văzut-o pentru prima dată, au strigat „man hu", însemnând: „ce este aceasta?". Înainte de a descrie explicația dată de cercetătorul polonez, să vedem ce spune Biblia: Exodul 16, 12-20 „Am auzit cârtirile copiilor lui Israel. Spune-le: Între cele două seri veți să mâncați carne, și dimineața vă veți sătura de pâine; și veți ști că Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru. Seara au venit niște prepelițe și au acoperit tabăra; și dimineața s-a așezat un strat gros de rouă în jurul taberei. Când s-a luat roua aceasta, pe fața pustiei era ceva mărunt ca niște grăunte, mărunt ca bobițele de gheață albă pe pământ. Copiii lui Israel s-au uitat la ea, și au zis unul către altul: Ce este aceasta? căci nu știau ce este. Moise le-a zis: Este pâinea, pe care v-o dă Domnul ca hrană. Iată ce a poruncit Domnul: Fiecare dintre voi să strângă cât îi trebuie pentru hrană, și anume un omer de cap, după numărul sufletelor voastre; fiecare să ia din ea pentru cei din cortul lui (...). Moise le-a zis: Nimeni să nu lase ceva din ea pentru a doua zi dimineață. N-au ascultat de Moise, și s-au găsit unii, care au lăsat ceva din ea până dimineața; dar a făcut viermi și s-a împuțit..."

-Și care este explicația polonezului?

-Explicatia acestuia cu privire la aceasta „mană" se desprinde din domeniul botanicii: el spune că există un soi de plantă care, primăvara, înțepată de către insecte, secretă un lichid dulceag care se întărește rapid în aer formând un soi de bobițe albe foarte căutate de beduini, care o socotesc o delicatesă. În afară de aceasta, în bazarul din Bagdad, vânzătorii ambulanți oferă amatorilor rășina dulce a tamarixului sub denumirea de „man". Astfel, în lumina acestor descoperiri, arată cercetătorul polonez, „mana" biblică încetează a mai fi o minune. Moise i-ar fi cunoscut valoarea nutritivă și datorită acestui lucru a putut să-i hrănească pe israeliți.

Toate acestea, sunt desigur simple ipoteze, chiar dacă în decursul exilului său, Moise a trăit multă vreme în Peninsula Sinai, printre madianiți, o populație nomadă de la care a învățat cum să

supraviețuiască în condițiile aspre ale deșertului de piatră și nisip - o experiență care avea să o folosească din plin în timp ce-și conducea poporul spre „Tara Fagaduintei”.

-Totuși, concluzionă profesorul Daniel chiar dacă aceste descoperiri au la bază argumente solide, nimeni nu poate spune cu exactitate ceea ce s-a petrecut pe vremea lui Moise!

-Sigur că da domnule, toate rămân doar niște presupuneri, cel puțin deocamdată.

-Domnule mi-ar fi plăcut să continuăm această discuție, numai că trebuie să plec. Salută respectuos, luând servieta, apoi mulțumi chelnerului pentru tratație lăsându-i un bacșiș frumușel, ieși pe ușă îndreptându-se spre peronul gării,unde, dintr-un moment în altul trebuia să sosească trenul. Privi în stânga, privi în dreapta, își verifică ceasornicul gândindu-se la discuția purtată. Trenul intră în gară șuierând, iar toți călătorii dădu buzna pentru a-și ocupa locurile. Domnul Daniel își privi biletul: vagonul 5, locul 22, apoi citi pe plăcuța vagonului, se urcă cerându-și politicos scuze celor pe care îi deranja privind cu atenție numerele compartimentelor. În sfârșit se așeză confortabil pe banchetă, chiar lângă geam. Trenul plecă destul de repede, lăsând în urmă frumusețile Parisului și făcându-și loc prin podgoriile vestite ale franțuzilor.

Țăranul francez este un om inofensiv. El urăște risipa, nu aruncă nimic, deoarece știe că într-o bună zi va avea nevoie de cauciucul uzat al unui tractor, de o coasă boantă, de sapa ruptă sau cutia de viteze salvata de la furgoneta Renault model 1949. Îl vor scuti să scoată bani din buzunarul acela adânc și ascuns în care și-i ține.

Ciudățenia pe care o văzuse la marginea unei vii era un monument ruginit închinat ingeniozității țăranului francez. Un bidon de ulei de o sută de litri fusese tăiat în două, pe lungime, și montat pe un cadru de fier. În față fusese fixată o roată veche, mai mult ovală decât rotundă, iar în spate ieșeau ca niște coarne două mânere de lungimi diferite.

Frunzele de viță căzuseră toate din cauza vântului de toamnă, iar lăstarii încălciți păreau smocuri de sârmă ghimpată. Acești lăstari trebuiau tăiați de pe tulpina principală. Ei nu erau de nici un folos sub raport agricol, fiind prea fibroși pentru a putrezi în pământ în timpul iernii pentru a rămâne pe aleile dintre vii, de aceea viticultorii îi ardeau iar cenușa era împrăștiată pe sol.

-E frumos și curat, nu-i așa? Îmi place nespus de mult să privesc aceste vii îngrijite, începu dialogul unicul coleg de compartiment.

-În Anglia domnule, acești lăstari de vie se folosesc la grătar, dând o aromă specială fripturilor. Sunt strânși în mănunchi, tăiați toți la aceeași lungime și împletiți frumos cu paie. De obicei îi găsești în magazinele alimentare, având o etichetă pe care scrie ,,Lăstari de vie veritabili".

-Oamenii dau bani pe ei?

-Sigur că da, costă două lire un mănunchi. Sunte-ți viticultor după cum se vede și cred că unul chiar priceput. Dețineți terenuri în zonă?

-Dacă-mi permiteți zise întinzând mâna. Sunt Ramon Faustin și dețin cea mai mare parte din terenurile viticole din regiunea Cotes du Rhone, la nord de Vaison-la-Romaine. Merg la un vechi amic care urmează să capete onorurile podgorenilor din satul său și să fie admis în Confreria Saint-Vincent, echivalentul local al ordinului Cavalerilor Degustători de Vin. Investitura are loc în clădirea primăriei din sat, fiind urmată de cină și dans. Vinurile vor fi tari și din abundență, contându-se pe o participare mare din partea podgorenilor și a nevestelor lor. Dar dumneavoastră sunteți în vizită?

-Da merg la niște prieteni. Cândva am deținut o casă în La Havre, pe care am vândut-o unor tineri. De fapt este o casă de vacanță deoarece și ei vin aici doar în anumite perioade ale anului, în special vara. Numai că niște prieteni comuni, care locuiesc în aceiași zonă, ne-au invitat pe la ei cu prilejul unui eveniment deosebit.

-Domnule mi-a făcut o deosebită plăcere, însă trebuie să cobor. Vă urez călătorie plăcută.

-Mulțumesc mult domnule.

Rămas singur profesorul Daniel își aduse cu plăcere aminte cum participase, împreună cu soția lui, la o cină a Cavalerilor, în Burgundia. Două sute de oameni în ținută de seară, la început sobri, s-au transformat pe parcurs într-o adunare veselă. Toată sala răsuna de cântece de pahar burgunde. Fusese prima participare la o petrecere colectivă.

Era un vacarm, bărbații și femeile care erau obișnuiți să-și vorbească de la un capăt la altul al viei aveau dificultăți în a-și regla volumul. Dar dacă vocile erau la fel ca pe câmp, hainele, în schimb, erau cele de sărbătoare: costume închise la culoare și cămăși ale căror gulere păreau să-i strângă la gât pe bărbații cu pielea arsă de soare, iar femeile purtau rochii cu modele complicate și în culori vii.

Un cuplu, care părea mai preocupat de îmbrăcăminte decât ceilalți, arbora o ținută care îți lua ochii. Femeia strălucea într-o rochie împodobită cu mărgele negre, pe ciorapi, în partea din spate, erau cusute pene mici negre, astfel încât atunci când mergea părea că plutește. Soțul purta o haină albă tivită cu negru, o cămașă cu jabou și cu paspoal negru și pantaloni negri. Pantofii însă, fie că nu a dat importanță, fie că n-a mai avut bani, erau obișnuiți, cu talpă groasă și de culoare maro. Oricum, erau perechea care merita să fie urmărită când avea să înceapă dansul.

Un sentiment de nostalgie îl cuprisese pe profesorul Daniel, aducându-și aminte de vremurile tinereții, dar mai ales că-și aduse aminte de frumoasa lui soție.

În sfârșit după șase ore de mers cu trenul, ajunge în La Havre, unde fu întâmpinat de Domnul Cyprian Mere.

-Mă bucur mult să te revăd prietene. Aș fi mers direct la Oxford, dar la insistențele domnului Alain Zivie și ale doamnei Bernard am acceptat să vin până aici.

-Este frumos să participi la un asemenea eveniment. Dar haide-ți că deja am întârziat și Doamna Dorothy cred că își face griji.

Era vizibilă nerăbdarea celor prezenți de a se așeza la mese, iar în cele din urmă după sosirea tuturor invitaților, dar mai ales a domnului Edmund Glin Daniel –invitat de onoare, pocalele sfinte au fost umplute, golite și umplute din nou. Un sentiment de ușurare îi cuprinse parcă pe toți. După o călătorie oarecum obositoare pentru domnul Daniel, avea în sfârșit ocazia de a se relaxa puțin și de a da atenția cuvenită meniului.

Prepelițe în aspic a fost primul fel, capetele, care, după cum aflase, fusese detașate și aveau să fie folosite la un alt banchet. A urmat biban de mare. Acestea erau doar preliminariile, exercițiile de încălzire ale bucătarului-șef, după care urma friptura de vacă. Dar înainte de aceasta am avut câte o porție mică, dar ucigătoare, de ceea ce ei o descriu drept un trou provencal –o combinație de puțină apă cu mult marc. Băutura aceasta era menită să clătească cerul gurii, însă era atât de tare încât putea să anestezieze nu numai cerul gurii, dar și sinusurile și toată partea frontală a craniului. Dar bucătarul știa ce face. După ce a trecut primul efect al alcoolului rece, au simțit în stomac un gol, putând să facă față în continuare meniului.

Friptura și-a făcut intrarea în acordurile muzicii, fiind plimbată printre mese de chelneri și chelnerițe.Vinul alb a cedat locul unui vin roșu extraordinar, mândria podgorenilor din regiune, fiind aduse în continuare alte feluri de mâncare. După ce au fost servite sufleurile și

șampania, a venit momentul să se ridice de la masă pentru a dansa. Imaginativă și dumneavoastră cincizeci sau șaizeci de perechi, într-o stare avansată de ebrietate, încercând să execute figurile complicate, cu întoarceri și aplecări, pe care le face un dansator profesionist. Era o priveliște pe care cu greu o poți uita: coatele se ridicau, capetele se răsuceau dintr-o parte în alta și se făceau tentative disperate de a ajunge dintr-un capăt al sălii în celălalt, cu riscul de a se călca pe picioare sau de a se produce coliziuni. Un bărbat mic de statură dansa fără să vadă nimic în jur, capul său fiind cufundat în decolteul partenerei sale mult mai înalte. Cuplu cu mărgele și cămașă cu jubou părea că plutește și se strecura printre ceilalți cu o abilitate de invidiat chiar și de cei mai renumiți dansatori.

În mod miraculos, nimeni nu a fost vătămat. Distracția a ținut până la revărsatul zorilor, când dansatorii, îndopați cu mâncare și îmbibați cu vin, încă rezistau. Nu era pentru prima oară când profesorul se minună de această rezistență teribilă a francuzilor.

UN STUDIU COMPARATIV

Ca de obicei profesorul Daniel stătea în fotoliu de piele, trăgând cu atâta poftă din pipa pe care tocmai și-o pregătise. Era îngândurat. Toată iarna studiase informațiile pe care le strânsese despre Moise. Avea informații suficiente unele strânse de el, altele de la doamna Dorothy, unele de la domnul Alain Zivie, însă ceva îl nemulțumea pe cercetătorul nostru. Pentru aceasta o rugă pe doamna Bernard să-i trimită o serie de documente și câteva expertize. Momentul de meditație fu întrerupt de scârțâitul ușii, care se deschise și domnișoara Emma își făcu apariția.

-Uite unchiule ți-am pregătit un ceai de anghinare. Stresul te doboară iar fierea dumitale nu-și mai face treaba.

-Nu am nimic, puțină oboseală, care trece acum cu sosirea primăverii. Încă nu a venit coletul?

-Despre ce colet este vorba, întrebă nedumerită tânăra?

-Of, iartă-mă. Am uitat să-ți spun că aștept ca doamna Beatris Bernard să-mi trimită niște documente.

-Nerăbdarea aceasta o să te îmbolnăvească și mai mult. Doar știi cât ai suferit datorită problemelor cu ficatul și a problemelor biliare. Și te rog unchiule, lasă tutunul că dăunează sănătății. Am să

merg personal până la poștă să văd dacă a venit vreun colet pe numele dumitale.

-Mulțumesc mult. Și te rog treci și pe la domnul Cyprien Mere și spunei că-l aștept după amiază, pe la ora șaisprezece, să terminăm acel studiu.

-Bine. Acum bea ceaiul cât este cald, apoi odihnește-te puțin, că de câteva nopți tot citești și răsfoiești aceste hârtii. Nu uita să-ți ei medicamentele zise Emma în timp ce ieși pe ușă.

Copiii ăștia nu te slăbesc deloc. Ei cred că un studiu se face dormind. Se așeză la birou și-și aținti privirea în aceleași hârtii care mai aveau puțin și se rupeau de atâta citit și răscitit. În mintea lui de o săptămână răsuna aceiași întrebare: Ce dovezi există că Moise şi Akhenaton sunt aceeaşi persoană? Și de ce Manethon îl numea Osarsef? Are dreptate Emma, își zise în gând. Cred că am nevoie de odihnă, un somn bun împrospătează mintea. Se ridică și se întinse pe canapea și cât ai clipi și adormi.

În tot acest timp domnișoara Emma merge la poștă, unde într-adevăr constată că pe numele Edmung Glin Daniel sosise de două săptămâni un colet tocmai din Cairo. Din motive de sănătate angajatul coletăriei nu a putul face la timp livrarea coletului.

Imediat după evenimentul desfășurat în La Havre, doamna Bernard Beatris împreună cu fiica și viitorul său ginere, domnul Alain Zivie au plecat în Egipt unde au făcut niște cercetări amănunțite asupra minunilor lui Moise dar și a locului pe unde au trecut Evreii Marea Roșie. O echipă de scafandri au făcut scufundări pentru a căuta religve precum: care, sulițe, scuturi sau orice ar fi aparținut armatei Egiptene. De asemenea s-au făcut studii topometrice asupra mării. Toate aceste informații au fost trimise la Oxford pentru a intra în posesia profesorului Daniel.

De la poștă domișoara Emma merge la casa familiei Mere, unde o găsi pe doamna Dorothy la pat. O răceală o mobilizase în pat.

-În Londra am descoperit o modalitate de a scăpa mai repede de gripă. Faceți o baie fierbinte, apoi o frecție cu gaz lampant și să vă puneți ventuze pe spate. Aceste păhărețe au menirea de a trage răceala care scade temperatura corpului. Ele vor deveni niște cercuri vinețiii, dovada vie că răceala este scoasă din corp. Apoi vă împachetați într-o pătură și să beți un ceai fierbinte de tei, care este un calmant, dar să-l amestecați cu coajă de salcie care este un antiinflamator. Vă garantez că a doua zi sunteți vindecată.

-Dar cine știe să facă acest tratament cu ventuze?

-Nu vă faceți griji în această privință. Unchiul dorește să termine studiul început, de aceea domnule Mere vă roagă să vă întâlniți la ora șaisprezece. Eu am o prietenă a cărei bunică deține aceste păhărușe și este priceputâ în a face acest tratament. În seara aceasta, domnii vor studia iar noi vom sta împreună.

-Mulțumesc mult scumpa mea prietenă. Atunci te aștept.

-Îți promit că mâine dimineață o să le servim cafea acestor domni. Domnule Cyprian pregătiți-vă aveți de citit și îi arătă zâmbind pachetul.

-În sfârșit, au ajuns. Credeam că domnul Alain s-a rătăcit prin pustiul Sinai.

-Ei, nu fi răutăcios dragule. Așa sunteți voi francezii mai domoi.

-Nu dragă, nu suntem domoi, ci mai degrabă suntem mai meticuloși.

-Asta este adevărat, vă caracterizează meticulozitatea, dar uneori prea întrece-ți orice limită cu calmitatea voastră.

-Eu plec să văd ce face unchiul. De vreo trei nopți nu doarme, ba a mai avut și câteva crize biliare. La revedere.

-O zi bună domnișoară.

De la casa familiei Mere și până la domnul Daniel era o distanță de vreo treizeci de minute, numai că Emma trecu mai întâi pe la farmacie pentru a cumpăra câteva medicamente pentru unchiul său. Trecu apoi pe la prietena sa, vorbi cu bunica acesteia, apoi se întoarce repede acasă, unde-l găsi dormind pe unchiul său. Fără al deranja deschise pachetul și-i puse documentele în ordine pe birou, apoi se retrage în camera ei.

Pe la ora cinsprezece treizeci se auzi un bocănit în biroul profesorului. Emma, crezând că s-a întâmplat ceva cu unchiul ei, fugi repede și fără să mai ciocănească la ușă după obicei dădu buzna în birou. Rămase încremenită, văzând fereastra deschisă și unchiul său nicăieri. Sângele îi îngheță în vine, un gând sinistru îi apăru în minte: dacă a căzut de la fereastră. Se repezi la geam și-l zări pe unchiul său plimbându-se prin grădină.

Dar ce se auzi? Într-un colț, Cookie, pisica năzdrăvană a profesorului stătea ascunsă. Profesorul, dorind să ia o gură de aer proaspăt ieși la plimbare în grădină, dar deschise fereastra pentru a se aerisi. A uitat însă pe măsuță o bucată de plăcintă cu brânză pe care trebuia să o mămânce când servea cafeaua. Năzdrăvana pisicuță cu mirosul super fin, simțind miros de brânză se strecură pe fereastră, dar sărind să-și ia prada a răsturnat o vază cu flori, care la rândul ei

dărâmă teancul de cărți ale profesorului. Problema nu era așa de gravă dacă apa din vază nu uda o serie de consemnări ale profesorului. A trebuit cu mare grijă să le usuce pentru a salva informațiile.

Când orologiu bătu de ora șaisprezece se auzi și sunetul soneriei. Era domnul Cyprien Mere, care, punctual ca de obicei, sosi cu un braț de documente și câteva cărți.

-Poftiți domnule, unchiul este în birou.

-Mulțumesc domnișoară. Doamna Dorothy vă așteaptă.

-După ce vă pregătesc câte un ceai, am să plec numaidecât.

-Bine ați venit se auzi vocea profesorului.

-Dar ce s-a întâmplat de sunteți necăjit?

-Nimic grav, doar un mic accident, arătând cu degetul spre pisica cu pricina.

-Am înțeles și începu să râdă.

-Trebuie să-ți mărturisesc prietene că sunt multe lucruri pe care nu le înțeleg despre acest personaj biblic.

-Domnule profesor, avem acum destule dovezi pentru a clarifica odată pentru totdeauna dacă Moise era iudeu sau egiptean. Așa că în această seară vom face o analiză mai profundă a acestor izvoare și apoi vom formula o concluzie. Avem aici Talmudul, avem Biblia și Coranul ca izvoare principale, după care vin toate celelalte surse secundare precum studiile dumneavoastră, studiile lingvistice, descoperirile arheologice și studiile topografice pe care le-am primit de la domnul Alain Zivie.

-Din cercetările mele numele Osarsef e compus din Osiris (Asar în egipteană) şi Iosif (Yosef în ebraică). Akhenaton era nepotul lui Yuya (Iosif) şi s-a reprezentat ca Osiris în templul lui Aton din Karnak. Manethon spune că Osarsef a fost preot în Heliopolis. Akhenaton a fost preot în Heliopolis. Talmudul spune că Moise oficia ca şi mare preot. Akhenaton se considera marele preot al lui Aton. Tot în Talmud, Moise era considerat regele israeliţilor în timpul şederii în Sinai. Akhenaton a fost regele Egiptului şi, chiar dacă a fost obligat să abdice, adepţii lui l-au considerat adevăratul rege chiar şi atunci când se aflau în Sinai. Coranul spune că Allah a ridicat regi din rândul israeliţilor, care nu pot fi decât urmaşii lui Iosif, adică cei patru regi de la Amarna: Akhenaton, Smenkhkare, Tutankhamon şi Ay. Şi Moise, şi Akhenaton, au fost în pericol să-şi piardă vieţile la naştere. Manethon spune că Osarsef şi-a schimbat numele în Moise spre sfârşitul vieţii. Akhenaton a fost numit Moise spre sfârşitul vieţii. Amândoi au interzis adepţilor săi să se închine

zeilor egipteni, instaurând o credinţă monoteistă. În Talmud, când Moise era mic, a luat coroana faraonului şi şi-a aşezat-o pe cap. Akhenaton a ajuns coregent alături de tatăl său în tinereţe. Biblia spune că Moise avea 40 de ani când a fugit din Egipt. Akhenaton avea aproape 40 de ani când a fost obligat să abdice şi să părăsească Egiptul. În Biblie, Moise a condus Exodul la vârsta de 80 de ani. Akhenaton şi-a luat adepţii şi rudele israelite din Egipt la 80 de ani. Numele soţiei etiopiene a lui Moise, Adonith (Aton-it în egipteană), indică o legătură cu Aton, zeul lui Akhenaton. Epitetul Dumnezeului lui Moise, Adonai („Domnul meu"), provine din egipteanul Aton-ai („Aton al meu"). Moise era nedespărţit de cârja sa de păstor, care de cel puţin două ori s-a transformat în şarpe. Cârja de păstor şi sceptrul cu cap de şarpe erau însemnele regilor egipteni. Moise a fost păstor după ce a fugit din Egipt. Akhenaton s-a reprezentat în sculpturi ca Osiris, zeul-păstor. De altfel, toţi faraonii se considerau păstori, acesta fiind un epitet care semnifica rolul de conducător al turmei de supuşi. Şi Moise, şi Akhenaton, au murit în deşertul Sinai.

Pe de altă parte domnule domnule Mere, tot din studiile mele cele 10 porunci ale lui Moise sunt copiate din Cartea egipteană a morţilor, pe care Akhenaton o ştia cu siguranţă din perioada în care a fost preot la Heliopolis.

Moise a avut trei soţii: o necunoscută din Kuş (Nubia / Sudan), regina etiopiană Adonith şi madianita Zipporah. Akhenaton a avut cel puţin trei soţii: Nefertiti (marea regină), Kiya (o prinţesă mitanniană) şi o a treia, rămasă necunoscută (sora lui Akhenaton şi mama lui Tutankhamon). În Talmud, Moise a fost nevoit să părăsească tronul Etiopiei şi să fugă din ţară. Akhenaton a fost nevoit să părăsească tronul Egiptului şi să fugă din ţară. Manethon, Apion, Chaereman şi Lysimachus îl considerau pe Moise egiptean, iar în Biblie e israelit adoptat de egipteni.

-Atunci putem zice că Akhenaton a fost egiptean cu sânge israelit.

-Am putea crede lucrul acesta, dacă luăm în calcul şi experimentul făcut de cercetătorii cehi. Profesorul doctor Milan Rýzl spunea că Moise nu arăta ca un iudeu dar avea câteva trăsături iudaice, care însă nu erau prea marcante. Lucru absolut firesc, ţinând cont că Moise / Akhenaton era egiptean cu sânge israelit. De asemenea liderul evreilor este descris ca având o figură prelungită. Akhenaton era reprezentat în statui cu o figură prelungită.

-Dacă Akhenaton ar fi într-adevăr cel ce i-a scos pe israeliţi din Egipt, cine şi de ce l-a numit Moise?

-Mergem mai departe cu studiul nostru și observăm că în Biblie se spune că fiica faraonului, când a găsit copilul printre trestii, i-a pus numele Moise (Moşe în ebraică) deoarece, a spus ea „*din apă l-am scos*”. Însă el ar fi trebuit să fie numit Moşui („cel care a fost scos”), nu Moşe.

-După părerea mea , dacă a fost adoptat de către o egipteancă şi a fost crescut ca un prinţ egiptean, n-ar fi trebuit să fi primit un nume egiptean, nicidecum unul ebraic. Mai ales pentru că sunt mici şansele ca o prinţesă egipteană să ştie ebraica. Într-o perioadă în care copiii israeliţilor erau uciși din ordinul faraonului, să pui unui copil un nume israelit ar fi fost echivalent cu a-i desena o ţintă mare pe el. Dacă prinţesa voia să-i salveze viaţa, în niciun caz nu i-ar fi pus un nume israelit. Sau poate nu știa că este copilul unui israelit?

-Aveți dreptate domnule Mere, însă am primit de la doamna Bernard o analiză asupra acestui nume. După cum a observat doamna Bernard, numele Moşe nu provine din ebraică, ci din cuvântul egiptean *mos*, care înseamnă *copil*. În egipteana antică, cuvântul pentru *copil* era scris prin două consoane, *m* şi *s*. Dacă îndepărtăm din *Moşe* cele două vocale, rămân consoanele *m* şi *ş*. Cum litera ebraică *ş* este echivalentul literei egiptene *s*, observăm că ambele cuvinte provin din aceeaşi sursă. Însă egipteanul *mos* nu are doar sensul de *copil*, ci şi de *moştenitor legal*.

-Eu văd în acest document consemnat că atunci când Horemheb a interzis folosirea numelui lui Akhenaton, adepţii săi israeliţi şi egipteni l-au numit Mos, pentru a indica faptul că el era fiul legitim al lui Amenhotep al III-lea, moştenitorul de drept al tronului.

-Foarte corect. Observația dumneavoastră este sprijinită de o serie întreagă de documente, pe care eu, domnule Mere, le-am pus în acest teanc. Mai târziu, traducătorii biblici au tradus *ms* (Mos) prin *mş* (Moşe).

-Să fie oare o greșeală de traducere sau sa dorit să se furnizeze o explicaţie ebraică a numelui egiptean, pentru a rupe orice legătură dintre Moise şi Egipt?

-Eu cred totuși că este o greșeală involuntară. Faptul că *mos* e folosit cu sensul de moştenitor se vede şi din numele unor faraoni: Rameses („moştenitorul lui Ra”), Ahmose („moştenitorul lui Yah”), Tuthmose („moştenitorul lui Thoth”), Amenmeses („moştenitorul lui Amon”). Toate aceste nume ale faraonilor indică faptul că ei au primit tronul Egiptului de la respectivii zei, că erau fiii şi moştenitorii de drept ai zeilor.

-Dacă am trage o concluzie care ar fi domnule profesor?

-Din cercetări putem spune că Moise, fiind crescut de fiica faraonului devine un eventual pretendent al tronului. Dar nu era fiu legitim, era adoptat. Prin venele lui nu curgea sânge de egiptean, în schimb era crescut și educat ca egiptean la curtea faraonului, se înbrăca ca un egiptean. Era probabil un adevărat rival pentru mostenitorul de drept al tronului. Dar pentru a afla cine era Moise cu adevărat, trebuie să aflăm perioada în care a trăit.

Mai jos avem un tabel cu faraonii Dinastiei a XVIII-a şi primii patru din Dinastia a XIX-a:

Dinastia a XVIII-a		
Ahmosis	1549-1524 î. Hr.	25 ani
Amenhotep I	1524-1503 î. Hr.	21 ani
Tuthmosis I	1503-1491 î. Hr.	12 ani
Tuthmosis al II-lea	1491-1479 î. Hr.	12 ani
Hatşepsut	1479-1458 î. Hr	22 ani
Tuthmosis al III-lea	1479-1424 î. Hr	55 ani
Amenhotep al II-lea	1424-1398 î. Hr	26 ani
Tuthmosis al IV-lea	1398-1388 î. Hr	10 ani
Amenhotep al III-lea	1388-1348 î. Hr	40 ani
Amenhotep al IV-lea (Akhenaton)	1360-1343 î. Hr.	17 ani
Smenkhkare	1345-1343 î. Hr.	2 ani
Tutankhamon	1343-1333 î. Hr.	10 ani
Ay	1333-1328 î. Hr.	4 ani
Horemheb	1328-1298 î. Hr.	27 ani
Dinastia a XIX-a		
Ramses I	1298-1296 î. Hr.	2 ani
Seti I	1296-1279 î. Hr.	17 ani
Ramses al II-lea	1279-1212 î. Hr.	67 ani
Merneptah	1212-1201 î. Hr.	11 ani

Majoritatea cercetătorilor Biblici consideră că Ramses al II-lea a fost faraonul care i-a asuprit pe evrei, iar Merneptah cel în timpul căruia a avut loc Exodul, datorită unei metode de calcul eronate. Aceşti cercetători sunt de părere că Iosif a venit în Egipt odată cu hicsoşii, păstori asiatici care au invadat Egiptul de Jos şi Egiptul de Mijloc în secolul al XVII-lea î.Hr., şi-au stabilit capitala la Avaris, în Delta Estică, de unde au condus ţara pentru o perioadă de mai bine de un secol, până când au fost izgoniţi de faraonul Ahmosis, întemeietorul Dinastiei a Optsprezecea. Metoda de calcul a fost

următoarea: conform Bibliei, 2 ani a fost întemniţat Iosif în Egipt, 7 ani roditori până a început foametea, 2 ani de foamete până a venit familia lui Iosif iar 430 de ani este durata şederii evreilor în Egipt până la Exod. În total, 441 de ani.

Din datele egiptene, 108 ani au petrecut hicsoşii în Egipt, 240 de ani a durat Dinastia a Optsprezecea, iar din Dinastia a Nouăsprezecea, 2 ani a domnit Ramses I, 14 ani Seti I, 67 de ani Ramses al II-lea şi 10 ani Merneptah. În total, tot 441 de ani. Ceea ce ar însemna că Exodul a început la sfârşitul domniei lui Merneptah, prin anul 1201 î.Hr. Însă acest calcul ar însemna că Iosif a ajuns în Egipt ca sclav şi a fost întemniţat chiar din primul an al stăpânirii hicsoşilor, lucru foarte puţin probabil.

Aceste presupuneri au fost spulberate în 1896, când egiptologul britanic W.M. Flinders Petrie a descoperit o stelă uriaşă de granit în templul funerar al lui Merneptah. Stela, care îi aparţinuse iniţial lui Amenhotep al III-lea, avea pe o parte inscripţionat un text comandat de acest rege, iar pe cealaltă parte ceea ce oamenii de ştiinţă au crezut că este relatarea a două campanii militare ale lui Merneptah. Deoarece pe această stelă se află şi o referire la o campanie militară împotriva Israelului, lucru care se potriveşte cu relatarea biblică despre urmărirea israeliţilor de către egipteni, stela a devenit cunoscută ca Stela Israel. Stela datează din anul al cincilea de domnie al lui Merneptah şi vorbeşte despre israeliţi ca fiind un popor ce se stabilise deja în Canaan. Ceea ce înseamnă că israeliţii părăsiseră Egiptul până la acea dată (1208 î.Hr.), petrecuseră 40 de ani în pustiu şi stătuseră în Canaan suficient timp încât să devină o putere ameninţătoare. După ce elogiază victoria lui Merneptah împotriva libienilor, stela menţionează în ultimile douăsprezece rânduri că „*pustiire este pentru Tehenu* (Libia)*, Hatti* (ţinutul hitiţilor din Asia Mică, ce cuprindea şi nordul Siriei) *este liniştit, Canaanul* (partea de vest şi sud a Palestinei) *este prădat cu toate relele, Ascalon* (port canaanit în nordul zonei Gaza) *este învins, Gezer* (oraş canaanit la vest de Ierusalim) *este prins, Yanoam* (oraş din Palestina de nord) *este făcut una cu ceea ce nu există, Israel* (semnul folosit aici indică un popor, nu un teritoriu) *este împăştiat, sămânţa sa nu mai este, Hurru* (ţinutul huriţilor de lângă Marea Moartă) *a devenit o văduvă a Egiptului! Toate ţinuturile împreună sunt pacificate…*"

Dacă iniţial s-a crezut că aceste rânduri relatează victoriile lui Merneptah, nu există nicio dovadă că acest rege ar fi luptat împotriva altcuiva, în afară de libieni. Dacă regele, la vârsta înaintată de 60 de ani, ar fi învins hitiţii (cu care Ramses al II-lea a încheiat un tratat de

pace), huriţii şi celelalte popoare menţionate pe stelă, e greu de crezut că nu s-ar fi lăudat cu aceste victorii şi în alte documente. În schimb, tot ce avem este o listă cu nume în epilogul Stelei Israel. Merneptah nu pretinde că a supus acele popoare, ci doar că a adus pacea Egiptului după victoria împotriva libienilor, secţiunea finală a stelei indicând starea de lucruri pe care a moştenit-o de la bunicul său, Seti I, şi de la tatăl său, Ramses al II-lea.

-Şi totuşi, cine i-a înfrânt pe israeliţi?

-Păi Ramses I era bătrân când a urcat pe tron şi nu a supravieţuit celui de-al doilea an de domnie. A fost succedat de fiul său, Seti I, şi mai apoi de fiul acestuia, Ramses al II-lea, în timpul cărora găsim detalii despre campanii care se potrivesc atât cu Stela Israel, cât şi cu povestirea despre Exod. În primul său an de domnie, Seti I a primit vestea că neamul Şasu plănuia să se revolte, conducătorii acestor triburi reunindu-se în Khor (termenul general pentru Palestina şi Siria). Seti I a abia se întorsese din prima sa campanie împotriva neamului Şasu, unde a luptat alături de tatăl său, care de altfel a murit în acea luptă. Numele Şasu era folosit de egipteni pentru triburile de beduini din Sinai, popoare nomade care vorbeau o limbă vest-semitică. Mai târziu, în primele secole ale erei noastre, cuvântul *şasu* a devenit cuvântul copt *şos*, care înseamnă păstor. La scurt timp după încoronarea sa, Seti I a pornit spre nord, cucerind oraşul Pi-Kanan din Gaza. Apoi a dus campanii împotriva canaanienilor, libienilor şi hitiţilor din nordul Siriei. Mai târziu, faraonul a dus două războaie împotriva libienilor.

Fiul său, Ramses al II-lea, a trecut prin Canaan până la regatul Amurru din Siria de Nord. A cucerit oraşul Kadeş al hitiţilor, a restabilit ordinea în Galileia, a recâştigat Damascul şi a atacat oraşul Dapur, aflat la nord de Kadeş. În al douăzeci şi unulea an de domnie, Ramses al II-lea a încheiat un tratat de pace şi alianţă cu hitiţii. Pe lângă acestea, există mai multe campanii împotriva neamului Şasu, consemnate la Tanis, oraş la sud de Lacul Menzalah.

Am găsit la Profesorul Kenneth A. Kitchen de la Universitatea din Liverpool consemnat că ţinutul neamului Şasu era zona Edomului şi Moabului din Biblie. Aşadar, în primul an de domnie al lui Seti I, neamul Şasu ieşea din Sinai amenințând Canaanul, Edomul şi Moabul. Peste două decenii, în timpul lui Ramses al II-lea, ei părăsiseră Sinaiul şi se aflau în Edom şi Moab. Dacă facem o comparaţie între apariţia bruscă a neamului Şasu, mişcarea lor teritorială şi Exodul israeliţilor din Vechiul Testament, observăm că şi unii, şi alţii, au urmat aceeaşi rută. Israel şi Şasu sunt nume ale

aceluiaşi popor. Când Moise şi tribul său israelit s-au unit în Sinai cu madianiţii, ei au fost numiţi neamul Şasu de către scribii egipteni. Mai târziu, când aceştia s-au stabilit în Canaan iar identitatea israelită s-a conturat, scribul Stelei Israel a putut să-i recunoască drept cine erau într-adevăr. Acesta este motivul pentru care numele Israel nu apare în scrierile egiptene până în 1209 î.Hr., iar numele Şasu nu este scris pe Stela Israel, deşi se ştie că predecesorii lui Merneptah au dus lupte împotriva acestui trib semit de beduini.

Prin urmare, putem considera fără greşeală că Exodul din Biblie a avut loc aproximativ în anul 1296 î.Hr., faraonul pierzându-şi viaţa în timp ce îi urmărea pe israeliţi în Sinai, în acord cu relatarea Vechiului Testament. Dacă Ramses I este faraonul Exodului, Horemheb este cel care i-a asuprit pe israeliţi. Ceea ce înseamnă că Moise şi Akhenaton au trăit în aceeaşi perioadă, aşa cum considerau şi Eusebiu şi Syncellus. Presupunând că au fost două personaje diferite, ne lovim de coincidenţe mult prea mari: amândoi aveau credinţe asemănătoare, amândoi au construit temple îndreptate spre est, amândoi aveau sânge evreiesc, amândoi au plecat în Sinai şi amândoi au scos israeliţii din Egipt.

-Dar nu putem concluziona că Moise și Akhenaton sunt una și aceeași persoană.

-Relatările contradictorii din Biblie îngreunează sarcina de a afla data precisă la care patriarhul Iosif şi israeliţii au ajuns în Egipt. Mai ales din cauză că ni se dau trei intervale de timp diferite. Vechiul Testament spune că israeliţii au stat în Egipt 430 de ani, 400 de ani sau patru generaţii. Prima variantă este cea acceptată în general, deşi e de departe cea mai greşită. Cum s-a ajuns la acest număr? Cele patru generaţii despre care aminteşte Biblia sunt: Levi (fratele lui Iosif), Kohath (fiul lui Levi), Amram (fiul lui Kohath) şi Moise (fiul lui Amram). Levi a intrat în Egipt la 57 de ani şi, conform Talmudului, a mai trăit 80. Kobath a trăit 133 de ani iar Amram 137. Moise i-a condus pe israeliţi afară din Egipt la vârsta de 80 de ani. Toate aceste vârste, adunate (80+133+137+80), dau un total de 430 de ani.

Însă acest calcul este în mod evident eronat. Pentru a se ajunge la numărul 430, ar însemna ca fiecare generaţie să se fi născut la moartea precedentei. Iar acest lucru este cel puţin aberant. Varianta reală nu poate fi decât de-a treia. Israeliţii au stat în Egipt timp de patru generaţii, adică: Yuya (Iosif din Biblie), Ay (fiul său), Akhenaton (fiul reginei Tiye – fiica lui Yuya, sora lui Ay şi soţia lui Amenhotep al III-lea) şi Tutankhamon (fiul lui Akhenaton).

-Acum, când am aflat perioada în care a trăit Moise, putem încerca să aflăm amănunte despre viaţa lui?

-Sigur că da. Cartea *Ieşirea* sau *Exodul* începe cu o scurtă relatare despre descinderea israeliţilor în Egipt. Vizirul Iosif a reuşit să obţină de la faraon permisiunea ca tatăl său, Iacob (Israel), şi tribul său să se mute din Canaan în Egipt. Deoarece egiptenii aveau încă amintiri urâte despre hicsoşii care le-au ocupat ţara cu puţin timp în urmă, nu priveau cu ochi buni apariţia altui trib de păstori asiatici. Astfel, celor 70 de israeliţi li s-a dat ţinutul Goşen, în aceeaşi zonă a Deltei Nilului unde au fost stabiliţi hicsoşii. Biblia spune că israeliţii s-au înmulţit foarte mult iar faraonul acelor timpuri i-a asuprit pe aceştia, obligându-i să construiască oraşele Pithom şi Ramses. Când israeliţii au continuat să se înmulţească, faraonul a ordonat să fie ucişi toţi copiii de sex bărbătesc care urmau să li se nască. În această vreme s-a născut Moise, într-o familie din casa lui Levi. Numele tatălui nu este dat în acest punct al povestirii, ci mult mai târziu, când aflăm că se numeşte Amram. Soţia acestuia, numită Iochebed, şi-a ascuns fiul timp de trei luni. Neputând să-l mai ţină ascuns pentru mult timp, l-a abandonat între trestiile de pe malul Nilului, într-un coş de papirus uns cu smoală şi lut. Fiica faraonului a găsit coşul când a venit să se scalde şi, văzând copilul plângând, i s-a făcut milă de el. Sora mai mare a acestuia, Miriam, care privise din depărtare la tot ce se întâmplase, s-a oferit să-i aducă o doică din rândurile israeliţilor. A adus-o chiar pe mama ei, care a fost de acord să-l alăpteze pe Moise în schimbul unei sume de bani. Când băiatul a crescut, a fost adus înapoi la fiica faraonului. Aceasta l-a adoptat şi l-a botezat Moise deoarece, spunea ea, „*l-am scos din apă*”.

Talmudul oferă o motivaţie diferită a încercării faraonului de a-l ucide pe Moise la naştere. El era cel care trebuia ucis deoarece reprezenta o ameninţare pentru tronul Egiptului. Faraonul a avut un vis în care un bătrân a aşezat pe un taler a unei balanţe uriaşe toţi prinţii şi înţelepţii Egiptului, iar pe celălalt taler un miel. Mielul s-a dovedit a fi mai greu. Sfetnicul Bi’lam i-a explicat faraonului ce înseamnă acest vis, adică: „*un fiu se va naşte printre fiii lui Israel, care va distruge Egiptul*”.

Reu’el Medianitul, socrul lui Moise din Vechiul Testament, este descris aici ca unul dintre consilierii faraonului. El l-a sfătuit să nu îi asuprească pe israeliţi, ci să-i lase să plece în Canaan. Însă regele a preferat să asculte sfatul lui Bi’lam şi a poruncit ca toţi băieţii care li se nasc israeliţilor să fie aruncaţi în râu. Iar Reu’el a fost exilat. În acord cu relatarea din Biblie, Talmudul spune că

Amram s-a căsătorit cu Iochebed, care i-a născut o fiică, Miriam, urmată de un fiu, Aaron. Miriam, care e descrisă în Vechiul Testament ca fiind profetă, a profeţit că un al doilea fiu se va naşte din părinţii ei, care îi va scăpa pe israeliţi de asupritorii egipteni. Fiica faraonului, care l-a adoptat pe Moise, este numită aici Bathia.

Pentru a afla adevărul despre începutul vieţii lui Moise, trebuie întâi rezolvată o contradicţie.

-Care domule Daniel?

-Ce este scris în Vechiul Testament?

-Că fiica faraonului l-a găsit şi l-a adoptat pe Moise.

-Ce susține Talmudul?

-Același lucru domnule profesor.

-Până aici e bine, însă în Coran soţia faraonului este cea care a făcut aceste lucruri.

-Și unde este adevărul domnule?

-Ține de modul în care se face traducerea. În ebraică, *fiică* şi *casă* se scriau în mod identic. În egipteana veche, cuvântul *casă* avea şi sensul de *soţie*. Ca exemplu avem numele zeiţei Hathor, soţia lui Horus, care a fost tradus de egiptologi prin „casa lui Horus", deşi al doilea sens e cel adevărat, adică „soţia lui Horus", dat fiind faptul că zeiţa avea acest rol.

-Aveți dreptate domnule, dar care-i confuzia?

-Autorul Pentateuhului, sau traducătorul Vechiului Testament a folosit cuvântul egiptean pentru casă / soţie, traducându-l prin cuvântul ebraic ce înseamnă acelaşi lucru. Cum însă nu avea sens să se considere că a coborât pe malul Nilului toată casa faraonului pentru a se scălda, scribul a dat cuvântului celălalt sens, de fiică. Aşadar, eu deduc de aici că soţia faraonului este cea care l-a adoptat pe Moise, nu fiica lui, mai ales din cauza faptului că legile acelor vremuri nu permiteau unei prinţese necăsătorite să aibă un copil, fie el şi înfiat. Soţia faraonului l-a trimis pe Moise în ţinutul Goşen, în grija unei doice israelite, el întorcându-se la ea după ce a crescut.

-Sunt într-o mare confuzie domnule profesor. Care este adevărata poveste a lui Moise sau Akhenaton?

-Biblia spune că, pentru a-i salva viaţa lui Moise, mama sa l-a abandonat între trestiile de pe malul Nilului, într-un coş de papirus uns cu smoală şi lut, unde a fost găsit de fiica faraonului, care l-a adoptat. Dar ia privește aici?

Cyprian Mere luă acest document și citi tare:

- Autobiografia regelui akkadian Sargon cel Mare (cca. 2270 – 2215 î.Hr.). Bun dar acesta nu trăiește în perioada lui Moise ci cu mult înainte de el.

- Domnule Mere și eu sunt nedumerit deoarece acesta susţine că mama regelui akkadian Sargon cel Mare era mare preoteasă în oraşul Azupiranu în timp ce tatăl lui rămâne necunoscut. După ce l-a născut pe Sargon în secret, l-a aşezat într-un coş de papură uns cu bitum şi i-a dat drumul pe fluviul Eufrat, pentru a evita uciderea lui. A fost găsit de Akki, grădinarul regelui, care l-a adoptat.

-Vreți să spuneți că povestea biblică este un plagiat al celei akkadiene?

-Mă duc cu gândul că Israeliții au aflat povestea naşterii lui Sargon în timpul exilului în Babilon, iar când s-au întors în Ierusalim şi au început să-şi scrie textele sacre, au inclus acea parte în legenda lui Moise. Până şi faptul că în Biblie ni se spune doar numele mamei lui Moise, în timp ce tatăl rămâne necunoscut, este identic cu faptul că doar mama lui Sargon era cunoscută, în timp ce tatăl lui nu.

-Dacă dăm crezare acestor lucruri domnule, atunci este posibil ca ambele variante, a lui Sargon şi a lui Moise, să fie copii ale unui mit egiptean mult mai vechi și vă pot da și un exemplu. După ce l-a născut pe Horus, adevăratul moştenitor al tronului, zeiţa Isis l-a ascuns între trestiile de pe malul Nilului, pentru a nu fi găsit de către faraonul uzurpator Seth. Seth, unchiul lui Horus şi fratele lui Isis, îl omorâse pe Osiris şi îi luase tronul. Auzind că Osiris are un moştenitor, fără îndoială că ar fi încercat să îl ucidă şi pe acela. Aşadar, zeiţa şi-a crescut fiul pe ascuns, până acesta a ajuns destul de mare pentru a-şi cere drepturile. Mama lui Horus, Isis, a fost ajutată să crească copilul de către sora ei, Nephtys, soţia faraonului Seth, la fel cum soţia faraonului a fost ajutată de mama copilului să-l crească pe Moise. După mine, această poveste, indiferent de versiune, este aberantă.

-De ce spune-ți asta domnule Mere?

-Din două motive și anume imaginați-vă domnule Daniel, o mamă care ar fi dorit să-şi salveze copilul de la moarte nu l-ar fi abandonat pe malul Nilului, unde mişunau crocodili, hipopotami, şerpi şi alte animale care i-ar fi pus acestuia viaţa în pericol.

-Aici aveți dreptate și al doilea motiv?

-Din acelaşi motiv, fiica sau soţia faraonului nu s-ar fi scăldat în fluviu, numai dacă ar fi avut tendinţe suicidale. Ceea ce este foarte puţin probabil. Chiar mitologia egipteană ne spune că micul Horus, în timp ce se ascundea de unchiul său, a fost înţepat la un moment

dat de un scorpion. A scăpat cu viaţă doar pentru că zeul Thoth a ajuns la timp pentru a rosti o formulă magică salvatoare. Aşadar, dacă un zeu îşi putea pierde viaţa pe malul Nilului, cum să considerăm că un om ar fi fost în siguranţă acolo? Mai ales unul abia născut?

-Analiza dumneavoastră este logică, dar vă propun să aruncăm o privire și asupra acestor documente trimise de domnul Alain Zivie. Acesta ne relatează că Amenhotep al III-lea s-a însurat cu sora lui moştenitoare, Sitamon, pentru a primi tronul. Mai apoi s-a căsătorit şi cu Tiye, fiica vizirului Yuya (Iosif), numind-o pe ea Marea Regină, spre nemulţumirea preoţilor tebani. Nefiind pur egipteană deoarece avea sânge israelit, Tiye nu putea fi moştenitoarea de drept a tronului şi nici mireasa zeului Amon, aşa cum erau considerate toate reginele Egiptului antic. Prin urmare, nici copiii săi nu puteau moşteni regatul. Dorind să-şi păstreze tronul, fiind presat de către preoţii amoniţi, Amenhotep al III-lea a decis să scape de fiii pe care i-i năştea Tiye. Astfel, primul lor fiu, Thutmose, a dispărut în condiţii inexplicabile. Regina nu a vrut să se repete povestea şi cu următorul fiu. Prin urmare, când l-a născut pe cel de-al doilea prin 1376 î.Hr., în al doisprezecelea an de domnie al soţului său, Tiye a încercat să-l înduplece pe faraon. L-a numit pe copil Amenhotep al IV-lea, pentru a arăta că e urmaşul lui Amenhotep al III-lea şi singurul moştenitor adevărat al tronului. Însă preoţii lui Amon au fost mai convingători, amintindu-i faraonului că un copil impur pe tron ar fi însemnat nenorociri asupra Egiptului, deoarece ar fi atras mânia zeilor.

- Și Talmudul subliniază acest lucru, dar vă rog să continuați.

- Văzând că viaţa fiului ei este în continuare în pericol, Tiye l-a trimis la rudele sale israelite din Goşen, în Delta Estică a Nilului. Faptul că viaţa lui Amenhotep al IV-lea a fost ameninţată în copilărie se poate deduce din epitetul pe care şi-l atribuia adeseori, „cel care a trăit mult”, ceea ce înseamnă că în copilărie nimeni nu se aştepta să trăiască prea mult. În plus, Amenhotep al IV-lea s-a reprezentat ca Osiris în templul lui Aton din Karnak, indicând faptul că, asemeni zeului, el a învins moartea.

-Dar care era motivul pentru care se dorea ascunderea originii lui Moise?

- Mergem pe o ipotază și anume credinţa iudeilor spune că Israel e poporul ales de Yahwe. Prin urmare, era de neconceput ca salvatorul israeliţilor să aparţină altei naţii, mai ales celei care i-a înrobit. Probabil i-au atribuit lui Moise mitul lui Sargon sau pe cel al lui Horus pentru a arăta că viaţa i-a fost ameninţată încă de la

naştere, dar şi pentru a explica faptul că a fost crescut atât printre israeliţi, cât şi ca prinţ al Egiptului. Dar este doar o supoziție.

-Dar despre copilăria lui de unde avem informații?

-Vechiul Testament nu ne furnizează informaţii despre copilăria lui Moise, spunându-ne doar că a fost crescut ca prinţ egiptean. Din Talmud însă aflăm că, pe când Moise avea vreo trei ani, la un banchet regal, a fost luat în braţe de faraon, moment în care copilul a apucat coroana regală şi şi-a aşezat-o pe cap. Faraonul a simţit că acest gest avea o semnificaţie sinistră, Bi'lam amintindu-i de visul cu balanţa. Au fost chemaţi înţelepţii şi judecătorii pentru a li se cere sfatul. Reu'el, care voia să salveze viaţa copilului, a sugerat să se aducă două farfurii, una cu foc şi una cu aur. Dacă Moise ar fi ales aurul, ar fi însemnat că înţelege lucrurile şi că a ales să se ridice împotriva faraonului cu bună ştiinţă. Dacă însă va alege focul, să fie lăsat în viaţă. Vasele au fost aduse în faţa copilului, care a întins mâna către foc şi a luat un cărbune pe care l-a băgat în gură, arzându-şi limba şi devenind, aşa cum spune Biblia, „cu vorbirea greoaie".

-Ei și aici există o contradicție. Eu nu cred povestea asta. Noi știm că atunci când sunt mici copii au tendința de a băga totul în gură. Dar la trei ani totuși copilul are puțin discernământ. Un copil este atras întotdeauna de lucrurile lucioase, cum era aurul și nu de un cărbune care scotea fum, ba mai și degaja căldură. Numai luîndu-l in mâmă sar fi fript și l-ar fi scăpat. De unde atâta putere să-l mai bage și în gură. Dar vă rog continuați.

-La Zarw, în ţinutul Goşen, Amenhotep al IV-lea a făcut cunoştinţă cu credinţa israelită într-un singur Dumnezeu, fără chip, pe care a şi adoptat-o. În plus, acolo exista primul templu din Egipt al lui Aton. Iar israeliţii îşi echivalau zeul cu Aton al egiptenilor. Amenhotep al IV-lea a stat o perioadă şi în Heliopolis, unde şi-a întărit credinţa în zeul-soare, fiind preot al acestei divinităţi. Lucru confirmat şi de Manethon, care îl considera pe Osarsef preot din Heliopolis. Din acest motiv Apion a fost indus în eroare, crezând că Moise s-a născut la Heliopolis. Când a mai crescut, lui Amenhotep al IV-lea i s-a permis să meargă în capitala Teba. Pentru a fi numit coregent alături de tatăl său, Tiye a aranjat ca el să se căsătorească cu sora sa vitregă, prinţesa moştenitoare Nefertiti, fiica lui Amenhotep al III-lea şi Sitamon. Deşi preoţii lui Amon au obiectat în continuare, Amenhotep al III-lea l-a numit coregent pe fiul său, considerând că acesta şi-a câştigat dreptul la tron prin căsătoria sa cu prinţesa moştenitoare. Povestea din Talmud, în care Moise şi-a pus pe cap

coroana faraonului, în timpul unui banchet, semnifică doar încoronarea acestuia de tânăr.

-Cine era Nefertiti și care este legătura cu studiul nostru?

-Stai că vei vedea. Numele ei egiptean, Nfr.t-jy.tj, înseamnă „cea frumoasă a sosit". Aşa cum arată şi numele ei, se pare că într-adevăr era foarte frumoasă. Lucru pe care Amenhotep al IV-lea l-a subliniat de multe ori în scrieri. Originea părinţilor ei este necunoscută, prin urmare au apărut diverse supoziţii. Unii au sugerat că ea era Tadukhipa, fiica regelui mitannian Tuşratta, trimisă lui Amenhotep al III-lea ca soţie spre sfârşitul domniei sale. Însă Amenhotep al IV-lea s-a căsătorit cu Nefertiti în al douăzeci şi optulea an de domnie al tatălui său, cu opt ani înainte de sosirea Tadukhipei în Egipt. Alţii au susţinut că era fiica lui Ay, de la o soţie care murise, sau că era fiica lui Amenhotep al III-lea şi a reginei Tiye. Amenhotep al IV-lea, respins din cauza originilor israelite ale mamei sale, nu s-ar fi căsătorit decât cu moştenitoarea, fiica cea mare a lui Amenhotep al III-lea. Dacă Nefertiti ar fi fost fiica reginei Tiye, în niciun caz nu ar fi moştenit tronul. În templul lui Aton din Karnak există 63 de statui ale lui Nefertiti, 38 ale lui Amenhotep al IV-lea şi 11 neidentificate. Statuile cele mai mari sunt ale lui Nefertiti. În cadrele ornamentale şi tăbliţele de ofrande, numele reginei apare de 67 de ori, al lui Amenhotep al IV-lea de trei ori şi doar 13 tăbliţe poartă ambele nume. Importanţa dată lui Nefertiti în primii ani de căsătorie, chiar mai mare decât cea acordată lui Amenhotep al IV-lea, indică faptul că era prinţesa moştenitoare, fiica lui Amenhotep al III-lea. Deoarece Horemheb s-a căsătorit mai târziu cu Mutnezmat, sora lui Nefertiti, pentru a avea dreptul la tron, ajungem la concluzia că mama lui Nefertiti şi Mutnezmat a fost Sitamun, sora şi soţia lui Amenhotep al III-lea, fiica moştenitoare a lui Tuthmosis al IV-lea. Nefertiti şi Amenhotep al IV-lea au crescut împreună, doica lor fiind Tiy, soţia lui Ay.

-Chiar numai înțeleg nimic domnule.

-Asta este și nedumerirea mea. Dar în zilele noastre, beduinii crescuţi de o doică îi spun acesteia „mamă", la fel cum îşi numesc şi mama adevărată. Acesta poate fi motivul pentru care, în Biblie, doica israelită a lui Moise este numită mama lui. Cum Ay şi Tiy au avut un copil, e foarte posibil ca acesta să fi fost crescut alături de cei doi prinţi, devenind cu ei „frate de ţâţă". Aşadar, dacă în Biblie Amenhotep al IV-lea este Moise, Nefertiti nu poate fi decât Miriam iar copilul lui Ay şi Tiy, Aaron. Acesta este probabil motivul pentru care Aaron apare în Vechiul Testament destul de târziu, când Moise

avea aproape 80 de ani şi era fugit demult în Sinai. Moise căuta scuze pentru a nu se întoarce în Egipt, motivând că israeliţii nu-l pot înţelege din cauza vorbirii sale greoaie, fiind necesar ca Yahwe să-i amintească faptul că are un frate care îl poate ajuta: „Nu ai tu oare pe fratele tău, Aaron levitul? Ştiu că el poate să vorbească în locul tău.” (Ieşirea 4, 10 -14). Dacă Moise ar fi avut un frate bun, sunt mici şansele să fi uitat de existenţa lui. Dar putem pune această amnezie pe seama vârstei înaintate şi a emoţiilor provocate de întâlnirea cu Dumnezeu.

-Să presupunem că iudeul Moise este de fapt Amenhotep al IV, ce știm despre domnia lui?

-Încă de la începutul domniei sale, în jurul anului 1360 î.Hr, Amenhotep al IV-lea care înseamnă „Amon este satisfăcut” a reuşit să enerveze preoţimea tebană. Şi-a schimbat numele în Akhenaton insemnând „spiritul viu al lui Aton” şi a construit temple ale zeului său în oraşele lui Amon, Karnak şi Luxor. În sprijinul acestei afirmații vine o descoperire arheologică. Un grafiti din templul de la Medium, din anul 30 de domnie al lui Amenhotep al III-lea, dovedeşte respingerea de către preoţii lui Amon a deciziei regelui de a-l numi pe Akhenaton moştenitor al tronului. O stelă de graniţă din Amarna arată că Akhenaton a întâmpinat o puternică opoziţie şi a fost subiectul unor critici. Pentru a preveni o revoltă, mama sa l-a sfătuit să-şi construiască o nouă capitală la Amarna, pe care a numit-o Akhetaton adică „orizontul lui Aton”.

Contrar părerii generale, numele Amarna nu derivă de la tribul musulman care s-a stabilit în acea zonă mai târziu. Ci de la numele din al doilea cartuş al zeului lui Akhenaton, Im-r-n. Amram este numele dat de Biblie tatălui lui Moise, iar Imran este numele dat de Akhenaton „tatălui” său, zeului Aton. Este evident că acest nume a fost dat şi oraşului faraonului rebel.

Noua religie a lui Akhenaton a câştigat mulţi adepţi în Egipt, spre nemulţumirea clerului amonit. Dar din cauza faptului că regele avea armata de partea sa, Akhetaton fiind practic o tabără militară, preoţii au evitat confruntarea. Conducătorul armatei era Ay, fiul lui Yuya şi unchiul lui Akhenaton, soţul lui Tiy (doica lui Akhenaton şi Nefertiti). În noua sa capitală, regele s-a dedicat vieţii de familie, alături de venerarea zeului său. Nefertiti i-a dăruit şase fiice, Akhenaton comandând multe fresce ce reprezentau marea şi fericita familie regală, ocrotită de zeul-soare. Akhenaton s-a numit Mare Preot al lui Aton, oficiind alături de Nefertiti. Din acest motiv Talmudul şi Manethon spuneau că Moise oficia ca şi Mare Preot iar

Apion scria că Moise a ridicat case de rugăciune în aer liber şi a construit stâlpi cu figuri umane în vârf, în locul obeliscurilor. Regele a compus chiar şi câteva imnuri închinate lui Aton, ce au servit mai târziu ca model pentru psalmii lui David din Vechiul Testament.

-Domnule profesor este evident că lucrurile au o logică, dar...

-La dumneata domnule Mere mereu există un „dar". Dacă Biblia susţine că Moise le-a acordat leviţilor funcţii în preoţime, alături de el, descoperirile arheologice demonstrează că Akhenaton a făcut acelaşi lucru. Oraşul de pe malul celălalt al Nilului, lângă Amarna, se numeşte Mal-lawi (Mallevi), care înseamnă „oraşul leviţilor". Marele Preot al lui Aton la templul din Amarna se numea Meryre al II-lea. Echivalentul său ebraic este Merari, care apare în Geneză 46, 11 ca unul dintre fiii lui Levi. De asemenea, Panehesy era Marele Slujitor al lui Aton din templul lui Akhenaton. Echivalentul ebraic al acestui nume este Phinehas, nepotul lui Aaron, în a cărui familie s-au transmis sarcinile preoţiei. Un alt israelit care a ocupat o funcţie importantă printre oficialii lui Akhenaton a fost vizirul acestuia, Aper-el, al cărui mormânt a fost descoperit în 1989. Numele *aper* corespunde cuvântului egiptean pentru *evreu,* care pentru vechii egipteni însemna *nomad,* iar particula *el* este unul dintre numele ebraice ale Dumnezeului biblic. Faptul că însăşi regina Tiye s-a alăturat soţului ei, Amenhotep al III-lea, în donarea unei cutii pentru mobila funerară a lui Aper-el, sugerează posibilitatea ca acesta să fi fost o rudă a reginei, cel mai probabil din partea tatălui ei israelit, Yuya adică Iosif.

-Mai avem și alte informații din alte izvoare.

-Sigur că da domnule Mere, ne oprim asupra Talmudului unde se spune că, atunci când Moise a fugit din Egipt după ce a omorât un egiptean, în Etiopia avea loc o revoltă împotriva regelui. Cât timp a fost plecat să se înăbuşe revolta, regele Etiopiei l-a lăsat în locul său pe Bi'lam, unul dintre sfetnicii faraonului, fugit din Egipt, fiul unui magician. Însă Bi'lam a uzurpat tronul, a întărit zidurile capitalei, a construit fortăreţe uriaşe şi a săpat şanţuri între oraş şi râul din apropiere. Când regele s-a întors acasă şi a văzut că acele fortificaţii erau împotriva lui, a pornit un război împotriva lui Bi'lam, care a durat nouă ani. De partea regelui a luptat şi Moise care fugise din Egipt în Etiopia, nu în Sinai. El a devenit favoritul regelui şi un prieten apropiat al acestuia astfel încât, când regele a murit, Moise a fost numit conducător „*în al o sută cinci zeci şi şaptelea an după ce Israel a coborât în Egipt*". Moise l-a înfrânt pe Bi'lam care a reuşit să scape şi să fugă înapoi în Egipt. Iar etiopienii l-au pus pe Moise pe

tronul lor, dându-i de soţie pe văduva regelui lor. Însă regina Adonith (Aton-it în egipteană) dorea ca fiul ei de la fostul rege să ajungă pe tron. Aflând acest lucru, Moise a renunţat din proprie iniţiativă la putere și a plecat în Sinai.

-Bun am văzut ce spune Biblia, am văzut ce ne spune Talmudul mai rămâne să vedem ce ne spune Coranul.

- Această carte a musulmanilor sugerează că Moise a fost nevoit să părăsească Etiopia deoarece viaţa îi era ameninţată. Deşi la prima vedere se poate crede că Talmudul se referă la statul african cu acelaşi nume, totuşi se observă că Etiopia este prezentată ca fiind un oraş, nu o ţară. Fără îndoială, Etiopia din Talmud e capitala Amarna, sau Akhetaton, unde Moise ar fi domnit alături de regina sa, Adonith. Numele egiptean al reginei, Aton-it, indică faptul că aceasta nu putea fi decât Marea Preoteasă a lui Aton, Nefertiti.

-Domnule Daniel, obsev mici contradicții intre cele trei izvoare principale deoarece ele vin de la trei religii diferite: iudaică, creștină și musulmană. Ca să evităm anumite capcane ar trebui să vedem ce ne spun și egiptologii.

-Sunt de acord cu dumneavoastră domnule Mere. Acest Akhenaton îşi dorea un urmaş de sex masculin, însă se pare că regina sa nu putea să i-l ofere. Ţinând cont că Nefertiti a născut doar fete, cei doi au ajuns la concluzia că e nevoie de o altă mamă care să nască viitorul rege. Noua soţie a lui Akhenaton a fost prinţesa mitanniană Kiya, care i-a dăruit tot o fiică. Egiptologii au ajuns la concluzia că, la un moment dat, aceasta a căzut în dizgraţie, fiind exilată sau ucisă. Dacă aşa au stat lucrurile într-adevăr, cel mai probabil gelozia lui Nefertiti a fost cauza îndepărtării Kiyei. Neobţinând nici acum moştenitorul mult dorit, Akhenaton şi-a luat o a treia soţie. În anul 10 de domnie, aceasta i-a dăruit regelui un fiu, care a fost numit Tutankhaton ce înseamnă „imaginea vie a lui Aton”.

Mumia mamei lui Tutankhaton a fost descoperită în 1898 de către arheologul Victor Loret, în mormântul KV35 din Valea Regilor. Testele ADN au confirmat faptul că este mama lui Tutankhaton dar şi fiica lui Amenhotep al III-lea şi a reginei sale, Tiye. Prin urmare, era sora lui Akhenaton după ambii părinţi şi sora lui Nefertiti după tată. Identitatea ei rămânând un mister, ea a fost botezată de către arheologi „Tânăra Doamnă”. La fel ca şi Kyia, „Tânăra Doamnă” nu a avut o soartă prea fericită. Mâna dreaptă şi o ureche i-au fost rupte, pieptul strivit iar falca stângă sfărâmată. Deşi iniţial s-a crezut că hoţii de morminte au cauzat leziunile, o

examinare mai amănunţită a scos la iveală faptul că rănile au fost provocate înainte de îmbălsămare, acele răni fiind de fapt cauza morţii „Tinerei Doamne".

-Se pare că Nefertiti a avut grijă să-şi înlăture toate rivalele.

-Ca orice femeie domnule Mere. Am observat totuși că anumiți cercetători au considerat că cele trei soţii ale lui Akhenaton (Nefertiti, Kiya şi necunoscuta) sunt cele trei soţii ale lui Moise (Adonith, Zipporah şi necunoscuta din Kuş).

Egiptologii ne mai dau și alte informații și anume ne spun că Tutankhaton a fost înfiat de Nefertiti şi crescut ca propriul ei fiu. Este cunoscut faptul că, până a ajuns pe tron, el a locuit împreună cu Nefertiti şi fiicele ei în palatul din nordul Amarnei. Povestea lui Tutankhaton se regăseşte într-un mit egiptean. Zeul Osiris, faraonul Egiptului, era căsătorit cu sora sa, Isis. Deşi se iubeau foarte mult (și des), Isis n-a reuşit să-i ofere niciun moştenitor. Într-o noapte, Osiris s-a culcat cu sora lor, Nephtys, lăsând-o însărcinată. Ea l-a născut pe Anubis, pe care Isis l-a adoptat şi l-a crescut ca pe propriul ei fiu. De asemenea, Akhenaton, faraonul Egiptului, era însurat cu sora lui, Nefertiti. Deoarece ea n-a reuşit să-i ofere regelui niciun moştenitor, acesta s-a culcat cu sora lor, care l-a născut pe Tutankhaton. Nefertiti l-a înfiat pe băiat şi l-a crescut ca pe propriul său fiu. Nu încape îndoială că cele două poveşti sunt aproape identice. Excluzând varianta coincidenţei, ne rămâne doar o singură variantă: povestea naşterii lui Tutankhamon a fost inclusă în mitul naşterii lui Anubis. Akhenaton şi Nefertiti se credeau reîncarnările zeilor Osiris şi Isis.

În câteva statui, cei doi sunt costumaţi exact ca zeii respectivi. În cele patru colţuri ale sarcofagului lui Akhenaton, Nefertiti a înlocuit zeiţele Isis, Nephtys, Selket şi Neith. Deoarece Isis a condus alături de soţul ei, pe poziţie de egalitate, e posibil să fi devenit un model pentru Nefertiti. În primii ani de domnie a lui Akhenaton, Nefertiti era reprezentată purtând o coroană cu coarne ce ţineau discul solar între ele, întocmai ca Isis. Manethon îl numea Osarsef pe Akhenaton / Moise, asociindu-l cu Osiris. După cum relata şi Plutarh, Osiris era de multe ori considerat fiul zeului-soare Ra. Akhenaton se considera fiul zeului-soare Aton, aşa cum a scris pe o stelă de graniţă din Amarna. Osiris era privit ca fiind reîncarnarea zeului-soare Ra, cei doi contopindu-se de multe ori în lumea de dincolo. Iar Akhenaton, după cum arată şi numele pe care şi l-a ales, se credea „spiritul viu al lui Aton", adică reîncarnarea acestuia.

Prin urmare, dacă cei doi regi erau consideraţi întrupări ale lui Osiris şi Isis, adepţii lor au inclus amănunte din viaţa lor în miturile

respectivelor zeităţi. Poate acest fanatism l-a făcut pe Akhenaton, după moartea tatălui său, să închidă templele tuturor celorlalţi zei, obligându-i pe egipteni să se închine doar la Aton. Deşi totul a pornit ca o răzbunare împotriva lui Amon, ai cărui preoţi n-au vrut să-l recunoască pe Akhenaton drept rege, lucrurile au degenerat. În Egipt s-au înmulţit revoltele astfel încât, pentru a calma lucrurile, Akhenaton a fost nevoit să îl numească coregent pe fratele său mai mic, Smekhkare, în cel de-al cincisprezecelea an al său de domnie.

Cum spiritele în ţară nu s-au calmat, după anul 17 de domnie Akhenaton a aflat că se pregăteşte un complot împotriva sa, astfel încât a fost obligat să abdice şi să fugă în Sinai. Fratele său a condus singur câteva zile apoi a fost ucis, urmând la tron Tutankhaton la vârsta de doar zece ani. Nefertiti nu şi-a urmat soţul, ci a rămas la Amarna, alături de copiii săi. Talmudul a explicat acest lucru prin faptul că regina Adonith (Nefertiti) a vrut ca fiul ei (Tutankhamon) să ocupe tronul, astfel încât Moise (Akhenaton) a părăsit Etiopia (Amarna). Coranul spune că Moise a fost nevoit să abdice, din cauză că nobilii plănuiau să îl ucidă. Cel care l-a avertizat pe rege nu poate fi decât Ay, unchiul lui Akhenaton. Vechiul Testament, în schimb, susţine că Moise a ales să fugă de teamă să nu fie pedepsit pentru că a ucis un egiptean ce bătea un israelit. E posibil să se fi întâmplat un fapt asemănător. Printre Tăbliţele de la Amarna, descoperite de o ţărancă în 1887, există o scrisoare trimisă lui Akhenaton de Abd-Khiba, regele Ierusalimului, în care faraonul este acuzat că i-a lăsat pe israeliţii din Egipt să omoare doi oficiali egipteni, fără să fie pedepsiţi pentru fapta lor. Toate aceste surse indică motivul adevărat pentru fuga în Sinai: teama de a nu fi ucis.

-Dar de ce a ales Moise sau Akhenaton Sinaiul ca refugiu?

-Iar acest ,,dar" zise profesorul Daniel zânbind. Deoarece, deşi Sinaiul era considerat parte din Egipt, nicio garnizoană de armată nu era staţionată acolo. Oraşul de la graniţă, Zarw, era oraşul reginei Tiye, oraş care a rămas fidel lui Aton în timpul domniilor lui Tutankhaton şi Ay. În Sinai, Akhenaton putea primi sprijin de la aliaţii săi din Zarw şi, în acelaşi timp, putea să-şi exprime în voie ideile religioase.

Nu ştim prea multe despre ce a făcut Akhenaton în Sinai. Biblia spune că Moise a stat acolo 40 de ani, s-a însurat cu fiica unui preot şi a fost păstor al turmei socrului său.

Arheologul Flinders Petrie a descoperit pe vârful muntelui Sarabit un altar închinat zeiţei Hathor, care se afla la început într-o peşteră, şi care a fost dezvoltat ulterior într-un templu. Aici se afla o

stelă în care Ramses I se descria ca „stăpânul a tot ceea ce îmbrăţişează Aton". Acest lucru i-a surprins pe cercetători, ţinând cont ca Horemheb, predecesorul lui Ramses I, a interzis cultul lui Aton. Reprezentarea lui Ramses I în partea de sus a stelei păstrează stilul realist de la Amarna, iar la îmbrăcăminte, Ramses seamănă cu Akhenaton. În plus, Petrie a descoperit tot aici capul unei statuete a reginei Tiye, mama lui Akhenaton. Petrie a reuşit de asemenea să descopere dovezi care indicau faptul că ritualurile desfăşurate în templul din Sarabit erau de natură semitică. Fără îndoială că acel altar a fost ridicat de Akhenaton, astfel explicându-se statueta mamei sale, cultul lui Aton şi ritualurile semitice. Ramses I a înlocuit pe acea stelă numele faraonului rebel cu al său, astfel explicându-se apariţia lui Aton după ce cultul său a fost interzis.

În Egipt, Tutankhaton i-a călcat tatălui său pe urme, sfătuit fără îndoială de mama sa adoptivă, Nefertiti. În anul patru de domnie, tânărul rege a redeschis templele celorlalţi zei şi a decretat că fiecare e liber să creadă în orice zeitate doreşte. Ba, mai mult, şi-a schimbat numele în Tutankhamon („imaginea vie a lui Amon"). Probabil atunci a murit Nefertiti, cel mai mare sprijin al lui Tutankhamon. Rămas singur, el a fost nevoit să recurgă la un compromis între adepţii lui Aton şi cei ai lui Amon.

Se părea că noul rege a restabilit ordinea în ţară. Însă, după o domnie de zece ani, a fost la rândul său ucis. Tronul i-a revenit lui Ay, fiul lui Yuya (Iosif), sfetnicul ultimilor trei regi. După ce a condus Egiptul doar patru ani, şi acesta a fost omorât. Pentru că Ay nu avea niciun moştenitor, faraon a devenit Horemheb, liderul armatei. Acesta a luat măsuri drastice împotriva regilor de la Amarna: a ordonat să se şteargă numele lor din toate inscripţiile. Ba, mai mult, a interzis menţionarea numelui lui Akhenaton. Drept pentru care, adepţii acestuia l-au numit Moise care s-ar traduce „moştenitorul". Pentru a restabili vechea credinţă, Horemheb i-a numit viziri pe Ramses, marele preot al lui Amon, şi pe fiul acestuia, Seti. Le-a dăruit estul Deltei Nilului, numindu-i primari ai oraşului Zarw. Fără îndoială, pentru a-l lipsi pe Akhenaton de sprijinul oferit de locuitorii oraşului. Apoi, pentru ca răzbunarea împotriva răzvrătitului să fie completă, i-a pus la muncă silnică pe israeliţii din Deltă, obligându-i să construiască oraşele Pithom şi Raamses.

-Parcă mai există un pic de logică, afirmă domnul Mere frecându-și ochii.

-Se vede prietene că ai obosit, te servesc cu un ceai verde, luăm o gură de aer și apoi ne întoarcem la studiu.

-Sunt de acord cu dumneavoastră, dar nu facem pauză mai mult de un sfert de ceas.

-Bine tinere, eu merg de pregătesc ciaiul și dumneata mergi în foișor.

În cinci minute ceaiul fu gata, iar cei doi sau relaxat în foișor. Niciunul nu a scos nici un cuvânt, domnul Mere studiind cerul ca și când aștepta o revelație divină, iar profesorul trăgea lacom din pipa sa. În momentul în care i s-a terminat tutunul din pipă a spus:

-O pasiune nevinovată, pipa ar fi mers cu un Whisky nu cu ceai, dar medicamentele nu-mi permit. Haide-ți să ne întoarcem la stdiul nostru.

Cyprian Mere se așeză la locul lui, în timp ce profesorul strânse o parte dintre documente, la legă cu șfoară punându-le o etichetă pe care scria: ,,Dovada nr. 4". Le stivui peste celelalte și exclamă:

-Gata! Să mergem mai departe.

În Sinai, conform Bibliei, pe când păştea oile socrului său pe muntele Horeb, Moise l-a întâlnit pe Yahwe, care l-a anunţat că în curând va trebui să se întoarcă în Egipt, pentru a-i scoate pe isreliţi de acolo. Dacă în capitolul 3, versetul 2, e scris că i s-a arătat îngerul Domnului într-o pară de foc ce ieşea dintr-un rug, în versetul 4 se precizează că Domnul însuşi îi vorbea din flacără. Nu prea putem înţelege cum de un înger era în foc iar în înger se afla Yahwe. Moise nu a părut prea încântat de misiunea care i s-a încredinţat. Chiar a încercat să se eschiveze, motivând că nu se putea exprima prea bine. Dumnezeu i-a sugerat să-l ia cu el pe fratele său, Aaron, care putea să le vorbească israeliţilor.

Deşi Biblia şi Talmudul susţin că Moise avea „vorbirea greoaie", e greu de imaginat că acesta era adevăratul motiv pentru care nu se putea face înţeles de către israeliţi. Un zeu „atotputernic", aşa cum este considerat Yahwe, ar fi putut să-i vindece cu uşurinţă orice defect de vorbire, în loc să deranjeze încă o persoană pentru acest lucru. În plus, dacă Moise avea un defect de vorbire, nu l-ar fi putut înţelege nici Aaron, la fel ca restul israeliţilor. „Vorbirea greoaie" a lui Moise este o camuflare a faptului că el nu ştia limba israeliţilor. Fiind egiptean, este firesc ca el să fi vorbit doar egipteana.

Prin urmare, acesta este motivul pentru care îi era teamă că nu se va face înţeles de către israeliţi şi pentru care avea nevoie de fratele său să vorbească în locul lui. Moise îi spunea lui Aaron ce avea de spus în egipteană, iar acesta le traducea israeliţilor în ebraică.

Aşa cum am arătat mai devreme, Aaron era fiul lui Ay şi Tiy şi a fost crescut alături de prinţii Akhenaton şi Nefertiti. Prin urmare, a avut parte de aceeaşi educaţie ca şi ei, învăţând şi limba egipteană. Când au mai crescut, prinţii s-au mutat în palatul regal de la Teba, iar Aaron a rămas în Zarw, alături de israeliţi.

Când Moise l-a întrebat pe Yahwe care este numele lui, zeul i-a răspuns: „*Ehyeh asher ehyeh*", ce s-a tradus prin „*Eu sunt cel ce sunt*". O propoziţie fără sens, care probabil l-a băgat pe bietul Moise şi mai mult în ceaţă. Dar dacă propoziţia ar fi tradusă „*Eu sunt cel numit Ea*", afirmaţia nu numai că are sens, ci şi indică identitatea Dumnezeului biblic. Ea era numele babilonian al lui Enki, zeul-şarpe sumerian. Dumnezeu nu i-ar fi spus lui Moise o propoziţie ambiguă, ţinând cont că misiunea acestuia era de a-i convinge pe israeliţi că a fost trimis de către zeul lor pentru a-i elibera. Ci, dimpotrivă, şi-a declinat identitatea pentru a putea fi recunoscut. Ba, mai mult, Yahwe i-a dat şi alte indicii lui Moise: „*Aşa să spui fiilor lui Israel: «Domnul Dumnezeul părinţilor noştri, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov m-a trimis la voi. Acesta este numele Meu pe veci.»*" (Ieşirea 3,15). Adică să înţeleagă toată lumea că el este Ea, zeul lui Avraam, Isaac şi Iacov, nu alt zeu.

Acum vin raționaliștii biblici și spun că, Yahwe l-a învăţat pe Moise câteva trucuri. A făcut ca bastonul de păstor să se transforme în şarpe, mâna să-i fie acoperită de lepră iar, dacă aceste numere de iluzionism nu aveau să impresioneze asistenţa, l-a învăţat şi să transforme apa Nilului în sânge. În plus, l-a îndemnat ca, atunci când vor pleca israeliţii din Egipt, cu toţii să fure de la egipteni aur, argint şi haine scumpe. E greu de înţeles de ce Dumnezeu i-a îndemnat pe israeliţi să fure, deşi mai târziu le va da porunca „Să nu furi!". Sau de ce i-a încredinţat lui Moise o misiune, dar i-a pus beţe în roate: „*Când vei merge şi vei ajunge în ţara Egiptului, caută să faci înaintea lui Faraon toate minunile ce ţi-am poruncit. Eu însă voi învârtoşa inima lui şi nu va da drumul poporului.*" (Ieşirea 4:21). Aceste contradicţii ne fac să credem că Yahwe căuta motive pentru a pedepsi Egiptul.

După moartea lui Horemheb, puterea a fost preluată de Ramses, cel care a instaurat Dinastia a XIX-a. Aflând de moartea lui Horemheb, Akhenaton s-a întors din Sinai, cel mai probabil pentru a revendica tronul. Însă Vechiul Testament susţine că motivul revenirii lui Moise în Egipt a fost misiunea încredinţată de Yahwe. Moise şi-a luat toiagul de păstor care se transformase în şarpe, şi-a urcat soţia şi copiii pe asini şi au pornit spre Egipt. Pe drum s-a întâmplat un lucru

bizar, consemnate în versetele 24-26 din capitolul 4 al Ieşirii: „*Însă, la un popas de noapte, pe cale, l-a întâmpinat îngerul Domnului şi a încercat să-l omoare. Dar Sefora, luând un cuţit de piatră, a tăiat împrejur pe fiul său şi atingând picioarele lui Moise a zis: «Tu-mi eşti un soţ crud!». Şi S-a dus Domnul de la el; iar ea, din pricina acestei tăieri împrejur, i-a zis lui Moise: «Soţ crud!»*”

-Eu sunt într-o confuzie domnule: De ce Yahwe s-a supărat pe Moise pentru că nu şi-a circumcis fiii, aşa că s-a decis să îl omoare. E greu de crezut că, pentru un prepuţ, un zeu ar fi fost în stare să lase baltă scoaterea din Egipt a israeliţilor. Sau că ar fi vrut să-l omoare pe Moise după ce i-a încredinţat o misiune foarte importantă. Din nou întâlnim aceeaşi confuzie între Domnul şi îngerul Domnului, ceea ce înseamnă că în acele vremuri nu exista nicio diferenţă între Domn şi înger, deoarece ambele cuvinte semnificau aceeași zeitate. Dacă acceptăm ideea că supărarea lui Yahwe a apărut din cauză că Moise nu şi-a circumcis fiii, de ce s-a oprit după circumcisia fiului cel mare? Cum rămâne cu cel de-al doilea?

-O concluzie logică ar fi că Moise a vrut să-şi circumcidă fiul cel mare, însă soţia sa nu era de acord cu o astfel de practică. Dorind neaparat să-şi atingă scopul, şi-a minţit soţia că Yahwe îi va omorî dacă acest lucru nu se va întâmpla. Zipporah a circumcis băiatul însă, după ce şi-a dat seama că a fost păcălită, l-a numit pe Moise „soţ crud”.

-Am mai lămurit o problemă, dar mai sunt multe.

-Eu propun domnule Cyprien să aruncăm o privire și asupra întoarcerii în Egipt. Pentru a larifica anumite probleme folosim aceleași izvoare.

Vechiul Testament ne spune că, după ce Moise s-a întâlnit cu Aaron, amândoi au mers în faţa bătrânilor israeliţi. Aaron le-a vorbit iar Moise le-a arătat minunile învăţate de la Yahwe. Israeliţii au fost impresionaţi şi au crezut că, într-adevăr, cei doi sunt salvatorii lor. Unii interpreți biblici sunt de părere că Moise nu a folosit magia, ci a dorit să-şi decline identitatea în faţa israeliţilor. Unii cercetători susțin altă variantă prin care cârja de păstor, transformată în şarpe, semnifică de fapt cârja de păstor cu cap de şarpe, simbol al autorităţii faraonului. Talmudul confirmă caracterul regal al toiagului: „*Toiagul pe care îl folosea Moise avea aspectul şi era gravat sub forma unui sceptru*”. Moise nu încerca să-i convingă pe israeliţi că e trimisul Domnului prin iluzionism, ci le demonstra că el este Akhenaton, adevăratul faraon al Egiptului, încercând să le câştige suportul.

Israeliţii l-au recunoscut şi au hotărât să-l urmeze. Aceleaşi „trucuri magice" au fost folosite şi în faţa lui Ramses I.

-Dar să nu uităm un amănunt domnule și anume acela că și vrăjitorii lui faraon a făcut același lucru. Ba mai mult Biblia spune că: „toiagul lui Aaron a înghiţit toiegele lor". Nu spune că șarpele lui Moise îngite pe ceilalți șerpi, ci toiagul.

-Ce vreți să spuneți prin aceasta?

-Simbolul puterii la egipteni era șarpele și nu toiagul. Există aici o ușoară forțare a modului de interpretare.

-Domnule Mere, în timpul festivalelor celebrate de regii egipteni, aveau loc ritualuri care îl includeau atât pe cel al toiagului-şarpe, cât şi pe cel al mâinii albe. Avem o descoperire arheologică descoperită în mormântul lui Kheruef, unul dintre pajii reginei Tiye, unde este prezentat un astfel de ritual. În faţa lui Amenhotep al III-lea şi a reginei, Kheruef, urmat de opt oficiali, îşi pune mâna dreaptă de-a curmezişul pieptului şi palma pe umărul stâng, în vreme ce cu mâna stângă îşi ţine antebraţul drept. Unul dintre oficiali ţine în mâna dreaptă un teanc de haine iar în stânga, un sceptru curbat, cu cap de şarpe.

Prin urmare, cum în timpul acestor festivaluri se executau ritualuri ale mâinii şi ale toiagului-şarpe, ar fi o coincidenţă cam mare faptul că Moise făcea lucruri asemănătoare în faţa israeliţilor şi a faraonului. Dacă Moise prin aceste ritualuri a încercat să le demonstreze israeliţilor că este cu adevărat Akhenaton, cel mai probabil a făcut acelaşi lucru în faţa lui Ramses I pentru a cere tronul. Deşi toţi cei prezenţi i-au recunoscut identitatea şi, prin urmare, dreptul la tron, Ramses I avea de partea sa sprijinul armatei. Aşadar, Akhenaton a fost nevoit să renunţe la idee, mulţumindu-se să ceară să fie lăsat să plece din Egipt împreună cu adepţii săi egipteni şi cu rudele sale israelite.

-Acum ce o fi vrut să demonstreze vom vedea, dar eu domnule profesor nu sunt de acord cu ideea că Moise ar fi folosit magia.

-Domnule Mere să nu uităm că una dintre cele mai importante tradiţii ale evreilor este doctrina secretă ocultă Kabbala, un set de învăţături esoterice şi ritualuri magice. În manuscrisul *Sefer Raziel HaMalakh* („Cartea Îngerului Raziel") din secolul al XIII-lea se spune că îngerul Raziel adică „zeul secretelor" l-a învăţat Kabbala pe Adam. Aceste învăţături au fost predate din generaţie în generaţie. Putem presupune că şi Aaron a avut acces la învăţăturile Kabbalei, iniţiindu-l mai târziu şi pe Moise. În plus, Akhenaton, ca preot al lui

Ra în Heliopolis şi a lui Aton în Amarna folosea magia, care făcea parte din religia egiptenilor.

-Aveți perfectă dreptate domnule profesor, numai că există multe diferențe între vrăjile făcute de înțelepții egipteni și faptele lui Moise pe care Biblia le numește minuni. De aceea vă propun să facem un studiu asupra Makot Mitzrayim sau Eser HaMakot, adică Plăgile Egiptului, respectiv Plăgile Biblice, cum li se spune în limba ebraică

-Dragă domnule Mere, unul dintre cele mai terifiante şi controversate episoade din Vechiul Testament, cele zece plăgi năpustite asupra Egiptului suscită şi astăzi interes nu doar din partea credincioşilor şi teologilor, ci şi din partea oamenilor de ştiinţă. Odată cu avansul fără precedent al ştiinţei şi tehnologiilor din domeniul cercetării, unii oameni de ştiinţă susţin că există explicaţii pentru evenimentele biblice din trecut care au îngrozit populaţia egipteană de atunci, şi au întărit credinţa în inimile triburilor lui Israel aflate în robie. Plăgile Egiptului au fost conform relatărilor din Cartea Exodului, cele zece calamităţi trimise de Dumnezeu asupra Egiptului Antic cu scopul constrângerii faraonului de atunci de a-i elibera pe evrei din sclavie. Descrise amănunţit în Ieşirea 7, 12, aceste dezastre înspăimântătoare au avut ca scop final eliberarea evreilor după aproximativ 400 ani de robie egipteană.

-Văd că aveți aici un teanc de documente pe care le-ați numit: „Mânia Domnului în zece episoade”.

-Da domnule și vă garantez că o să descoperiți lucruri uimitoare. Conform scrierilor din Ieşirea 3, 20, Dumnezeu l-a trimis pe proorocul Moise să-i elibereze şi să-i conducă în afara Egiptului pe evrei, în acelaşi timp cu promisiunea de a-şi demonstra puterile pentru confirmarea autorităţii spirituale şi politice cu care îl investise pe Moise. Demonstraţia divină avea cel puţin două scopuri:

Acela de a le demonstra evreilor că Dumnezeul patriarhilor şi proorocilor există cu adevărat şi merită să fie slăvit şi venerat, precum şi a le arăta egiptenilor că proprii lor zei erau lipsiţi de orice putere. Triburile evreieşti erau ţinute în sclavie timp de sute de ani, multe generaţii se născuseră şi crescuseă în sclavie, prin urmare evreii de atunci îşi cam pierduseră credinţa în Dumnezeul strămoşilor lor.

Mulţi evrei încă mai credeau în Yahwe, dar se îndoiau că acestă divinitate tradiţional ebraică ar fi putut să-i elibereze din starea în care se aflau. Pe de altă parte, egiptenii, ca multe alte civilizaţii străvechi de atunci, venerau o mare varietate de zeităţi ale naturii şi

atribuiau puterii lor, toate fenomenele inexplicabile pe care le observau. Egiptenii aveau un zeu al soarelui, al Nilului, al fertilităţii, al copiilor, al recoltelor, etc.

Evenimente anuale perfect naturale precum revărsarea Nilului, care fertiliza culturile agricole ale egiptenilor, era pentru aceşti oameni nimic altceva decât o demonstraţie a puterii şi binevoinţei zeilor.

Când Moise a intrat în audienţă la faraon pentru a-i cere acestuia eliberarea poporului evreu, suveranul suprem i-a replicat profetului prin cuvintele: „Cine este acel Dumnezeu de care îmi vorbeşti, şi de ce ar trebui să-i ascult voinţa şi să-i las pe evrei să plece?" Astfel a început ceea ce evreii au văzut drept o întrecere între zeul lor suprem şi divinităţile egiptenilor, confruntare din care Yahwe avea să iasă învingător.

Prima plagă, în care Nilul s-a transformat în sânge, ar fi fost o sfidare a lui Apis-zeul Nilului, Iisis-zeiţa Nilului şi Khnum-o zeitate păzitoare a fluviului. Egiptenii credeau de asemenea că Nilul era sângele lui Osiris care se reînoia anual odată cu revărsarea fluviului. Nilul era de altfel, coloana vertebrală dătătoare de viaţă a Egiptului, fără de care economia naţională ar fi fost devastată. După ce apele sale ar fi fost transformate în sânge iar milioane de peşti ar fi murit, faraonul trebuia să priceapă mesajul „Prin asta să ştii că Eu sunt Dumnezeu" Ieşirea 7, 17.

A doua plagă care consta în invazia broaştelor, erau o judecare a lui Heqet, zeiţa cu cap de broască care patrona actul naşterii la vechii egipteni. Drept rezultat, broaştele erau cosnsiderate sfinte, la fel ca pisicile şi şoimii, şi nimeni nu le ucidea. Yahwe în schimb, a trimis milioane de broaşte în toate casele egiptenilor, iar când aceste făpturi au murit, mirosul pestilenţial al trupurilor în descompunere a făcut viaţa un chin.

A treia plagă a venit sub forma ţânţarilor şi tăunilor, a fost o umilire a lui Set, zeul deşertului şi al magiei. Spre deosebire de plăgile precedente în care magicienii de la curtea faraonului au fost capabili să provoace şi ei plăgi asemănătoare, de data aceasta, ei au fost incapabili, declarându-i faraonului că „Aceasta este mâna lui Dumnezeu" Ieşirea 8,19.

A patra plagă-pedeapsă a apărut sub forma unei invazii a tăunilor, şi se pare că a fost o judecată a zeilor Re sau Uatchit, ambii reprezentaţi hieroglific sub forma unor păduchi. În această plagă, Yahwe a făcut diferenţa clară între evrei şi egipteni, căci niciun nor

de astfel de insecte nu a apărut în zonele unde trăiau evreii. Ieşirea 8, 21-24

A cincea plagă, concretizată prin ciuma vitelor şi moartea acestor animale, a fost o sfidare la adresa zeiţei Hathor şi a zeului Apis, ambii reprezentaţi sub formă bovină. La fel ca în plaga precedentă, Yahwe a protejat vitele evreilor, în timp ce ale egiptenilor au murit pe capete. Faraonul a trimis oameni să vadă dacă şi evreii suferă şi când aceştia i-au raportat că poporul lui Israel era neafectat, monarhul s-a înfuriat şi mai tare pe evrei nelăsându-i să plece. Ieşirea 9, 7

A şasea plagă a venit sub forma vărsatului negru, o boală prin care Yahve demonstra neputinţa zeilor egipteni ai bolilor şi sănătăţii (Sekhmet, Sunu şi Isis). În această plagă, Vechiul Testament susţine că însăşi magicienii faraonului nu puteau să-l înfrunte pe Moise, fiind cu toţii atinşi de această boală.

Însă înainte ca Dumnezeu să trimită ultimele trei plăgi, faraonul a primit un mesaj special de la acesta fiind astfel avertizat că aceste plăgi vor fi cu mult mai aspre decât celelalte şi au ca scop convingerea suveranului şi a egiptenilor că „Nu este altcineva ca mine pe tot Pământul”, Ieşirea 9, 14. Faraonului i s-a spus chiar că va fi pus în acea situaţie pentru ca Dumnezeu să-şi arate puterea. Ca un exemplul al graţiei sale divine, Yahwe l-a avetizat pe faraon să-şi adune vitele şi recoltele care au scăpat din plăgile anterioare, pentru a le pune la adăpost în faţa urgiilor care vor urma.

Unii dintre subordonaţii faraonului au ascultat de avertisment în timp ce alţii nu s-au sinchisit. Cea de-a şaptea plagă, grindina, tunetele şi focul pe pământ, a sfidat funcţiile şi puterile lui Nut, zeiţa cerului, Osiris, zeul fertilităţii şi Set, zeitate care patrona şi furtunile. Plaga urma să fie una cumplită ca manifestare. Grindina aaceasta era una nemaivăzută, căci ploua cu piatră şi foc care a ars toate câmpurile. Din nou, se pare că triburile lui Israel au fost protejate.

Înainte ca Dumnezeu să dezlănţuie plaga următoare, i-a spus lui Moise că evreii le vor povesti propriilor copii despre „demonstraţia sa de forţă” din Egipt. Cea de-a opta plagă a venit sub forma unor uriaşe roiuri de lăcuste care au devastat toată vegetaţia rămasă. Evident, şi această plagă viza zeii Nut, Osiris şi Set. Recoltele, grânele şi orezul care au scăpat grindinei şi focului au fost devorate în totalitate de lăcuste. Nu a mai rămas nimic de recoltat în acel an în tot Egiptul şi foametea a lovit crunt.

A noua plagă, întunericul cel de nepătruns avea să fie o umilinţă la adresa lui Ra, zeul soarelui la egipteni, zeu care era simbolizat pe Pământ chiar de fiinţa şi prezenţa faraonilor. Timp de trei zile încheiate, tot ţinutul Egiptului a fost învăluit de o beznă adâncă, doar casele evreilor fiind luminate normal de soare.

Însă cea de-a zecea şi ultima plagă avea să fie cea mai greu de îndurat. Moartea întâilor născuţi a tuturor egiptenilor de la faraon la cel mai umil sătean, era de fapt o sfidare la adresa lui Isis, zeiţa protectoare a naşterilor şi a copiilor. În această plagă, se pare că Yahwe a dorit să-i înveţe şi pe evrei o lecţie spirituală care trimitea spre naşterea lui Hristos. Spre deosebire de celelalte plăgi cărora evreii le-au supravieţuit prin încăpăţânarea cu care s-au agăţat de identitatea lor de „popor al lui Dumnezeu", această ultimă plagă le cerea şi lor un sacrificiu de credinţă care amintea de gestul lui Avraam care a sfârşit sacrificându-i o ovină lui Yahwe.

Prin urmare, Dumnezeu a poruncit fiecărei familii de evrei să jertfească un miel de parte bărbătească. Cu sângele mielului sacrificat, evreii trebuiau să mânjească uşile lor, iar carnea acestuia trebuia gătită şi mâncată în decursul nopţii. Oricare familie care nu respecta acest ordin ar fi fost lovită de plaga care-i lovea pe egipteni şi s-ar fi ales de asemenea cu moartea întâiului născut. Dumnezeu descrie apoi cum va trimite îngerul morţii peste Egipt cu porunca de a ucide toţi întâi născuţii.

Singura protecţie a evreilor fiind sângele mieilor mânjit pe uşă, ca un semn pentru îngerul morţii care evita acele case, Ieşirea 12, 33. De aici a apărut cuvântul ebraic de Passover din care a derivat Paştele şi obiceiul de a se tăia miei de Paşti.

-Domnule profesor, îmi permiteți să vedem și părerile și explicațiile oamenilor de știință?

-Binențeles domnule Mere și splecându-se peste birou ridică un alt teanc de documente.

-Parcă suntem în vestita bibliotecă din Alexandria și începu să râdă.

-Când faci o cercetare de o sevenea avengură cu implicații colosale în viața religioasă, trebuie să fii foarte bine documentat, să cercetezi toate sursele și cel mai importat să nu fii subiectiv. Fierare își expune convingerea, religia susține ceva, știința susține altceva, dar ele nu sunt în război. Dumnezeu ne-a înzestrat cu rațiune pentru ca noi oamenii să-l putem descoperi și înțelege. De aceea știința ajută religia să-l descopere pe Dumnezeu întrun mod corect, nicidecum stiința nu neagă existența lui Dumnezeu sau minunile pe care

Dumnezeu le-a făcut prin oameni. Acum să vedem ce ne spun istoricii şi cercetătorii care au încercat să înţeleagă fenomenul plăgilor egiptene prin prisma raţiunii.

Spre exemplu, în cazul apei transformate în sânge urmată de moartea peştilor, un biolog din cadrul Institutului Leibniz pentru Ecologia Apelor din Berlin crede că o creştere bruscă a temperaturilor ar fi putut duce la o „înflorire algală" a apelor Nilului. Iar când algele cunoscute sub numele de alge sângerii de Burgundia mor şi se descompun, apele respective capătă culoarea roşie.

-Dar Biblia nu vorbește de schimbarea culorii apei ci de transformarea acesteia în sânge. Fără îndoială pentru a se convinge de acest lucru faraonul a ordonat unei slugi să guste apa. Dacă acesta confirma că se poate bea, culoarea ei nu ar fi fost o problemă, dar constatăm că avea gust de sânge. Dacă ar fi fost doar un fenomen natural care se reteta peștele nu ar fi murit. Pe de altă parte nu numai apa nilului s-a transformat în sânge ci toată apa Egiptului chiar și cea care se afla în vasele de lemn sau de piatră. Ieșire 7, 19

În privinţa apariţiei explozive a milioane de broaşte, cercetătorii cred de asemenea că o creştere a toxinelor din ape le-ar fi făcut pe broaşte să părăsească apele, murind în cele din urmă. Cu privire la plăgile care au adus diverse specii de insecte, oamenii de ştiinţă cred că dispariţia anterioară a broaştelor ar fi dus în mod evident la ruperea lanţului trofic rezultând de aici un dezechilibru ecologic concretizat în creşterea fără precedent a insectelor care în lipsa broaştelor care să le consume (broaştele sunt printre cei mai mari duşmani naturali ai insectelor) s-ar fi înmulţit fără precededent.

În cazul plăgilor concretizate prin moartea animalelor domestice, se observă o continuare a dezastrului ecologic anterior, căci un număr atât de mare de insecte înţepătoare precum tăuni şi păduchi în regiune ar fi transmis foarte uşor boli transformate în epidemii în rândul şeptelului local. Plaga lăcustelor este probabil cel mai frecvent fenomen natural dintre cele zece, căci creşterea explozivă, periodică odată la câţiva ani a numărului lăcustelor din Africa este un fenomen întâlnit şi studiat şi în prezent. Iar conform rapoartelor oficiale întocmite de experţi din cadrul ONU, când sunt flămânde, o tonă de lăcuste devorează zilnic aceiaşi cantitate de cereale consumată de un număr de 2.500 de oameni.

-Este adevărat, dar nu credeți că este prea mare coincidența, de unde putea ști Moise că în anul acela veneau sau nu lăcustele?

-Aici sunt de acord cu dumneavoastră. Dar să privim mai de parte. Plaga întunericului poate fi ede asemenea explicată uşor prin

prezenţa aşa numitului Hamsin, un vânt al deşerturilor care bate în Egipt din direcţia sud-vest şi provoacă frecvent furtuni de nisip în perioada echinoxului de primăvară provocând astfel întunecarea cerului chiar în miezul zilelor.

În final, ultima şi cea mai tragică plagă, cea a morţii primilor născuţi, aceasta ar fi fost un fenomen provocat de otrăvirea alimentelor în timpul întunericului, provocată fie de lăcuste, fie de mucegaiul negru din genul *Cladosporium*.

Când oamenii au ieşit din întuneric şi s-au repezit flâmânzi la alimente, primii născuţi au mâncat primii, conform unui obicei des întâlnit în lumea antică. Pe de altă parte, obiceiurile alimentare stricte, tipice doar evreilor, i-ar fi ajutat pe aceştia să evide tragediile, ţinând cont că evreii consumau pe loc hrana preparată spre a evita astfel alterarea ei în condiţiile unei clime atât de calde şi umede precum cea din Egipt.

-Totuși trebuie să subliniem că moartea nu a survenit instant, ci în interval de douăzeci și patru de ore, murind cel întâi născut de parte bărbătească. Dacă am da crezare acestei teorii atunci ar fi trebuit să moară toți.

Domnul Daniel își privi ceasornicul și exclamă:

-Vai ce trece timpul acesta, dar suntem la final. Sper că rezultatul analizei noastre este unul corect și satisfăcător. Mâine o să trimit domnului Alain Zivie Toate cercetările noastre.

-Domnule Daniel întrucât rezultatul acestei cercetări va avea un impact asupra vieții religioase dar și asupra mediului științific, v-aș propune să organizăm o conferință în care domnul Alain să-și poată prezenta proiectul său.

-Ave-ți dreptate domnule Mere, o însărcinăm pe doamna Dorothy și pe domnișoara Emma să se ocupe cu organizarea acestei conferințe.

-Cum credeți de cuviință. Eu mă retrag domnule. Noapte bună!

-Noapte bună și dumneavoastră domnule Mere.

DISCURSUL DOMNULUI ALAIN ZIVIE

Pentru a asigura succesul unei conferințe de presă, reprezentanții biroului de presă și purtătorul de cuvânt trebuie să o gândească și să o organizeze până în cele mai mici amănunte; o conferință de presă nepregătită, în care informația nu este interesantă

sau în care datele importante au fost greșit prezentate, duce la o mediatizare slabă a evenimentului.

Exceptând situațiile de criză, când conferința se organizează fără nici un fel de preparative, pregătirea poate începe cu o lună înaintea evenimentului, în cadrul acestei etape fiind parcurși anumiți pasi: alegerea momentului (data, ziua, ora); stabilirea locului de desfășurare; stabilirea listei invitaților; redactarea și trimiterea invitațiilor; redactarea documentației; elaborarea materialelor ajutătoare; pregătirea discursurilor sau intervențiilor; pregătirea reprezentanților organizației care vor participa la conferință; pregătiri și verificări de ultimă oră.

De toate aceste aspecte trebuia să țină cont cele două doamne și vă mărturisesc că nu s-a făcut rabat de la vreo regulă. Doamna Dorothy era o specialistă în pregătirea conferințelor. Astfel totul fiind pregătit, a venit și marele moment. Toată lumea era emoționată, mai ales domnul Alain Zivie, cel care trebuia să se facă înțeles. Astfel, înbrăcat elegant, într-un costum negru, tânărul cercetător s-a așezat în fața pupitrului, de unde începu să-și prezinte faimoasa teză. Cu emoția cuvenită în glas, dar cu multă siguranță de sine începu:

-Doamnelor și domnilor, vă mulțumesc că sunteți prezenți într-un număr așa de mare. Înainte de a trece la tratarea subiectului propus, vreau să mulțumesc celor care m-au sprijinit și au fost alături de mine. Vreau să încep prin a prezenta echipa care a lucrat la acest proiect alături de mine și voi începe cu renumitul profesor Edmund Glin Daniel, celebru egiptolog, doamna arheolog Bernard Beatrice specialist în arheologia egiptului antic, doamna Dorothy Elizabeth arheolog, domnul Cyprian Mere chimist de specialitate și, de ce nu, arheolog în devenire. Iar acum vreau să vă prezint o tânără arheolog, o speranță a arheologiei moderne, cea căreia i se datorează acest proiect, domnisoara Manal.

Acestea fiind spuse, să trecem la tema proiectului noastru, pe care am intitulat-o ,,Moise versus Akhenaton".

În perioada de apogeu a Egiptului antic, aceea a Regatului Nou (1562-1085 î.Hr.), cultul soarelui, sub denumirea de Amon-Re, a luat o mare amploare. În timpul vastelor lor cuceriri, regii egipteni răspândiseră acest cult până în Mesopotamia şi până în Libia. În timpul dinastiei a XVIII-a, Templele lui Amon-Re s-au înmulţit în ritm alert, iar veniturile şi domeniile lor s-au înzecit prin transferul de bunuri şi averi realizat de faraoni în urma războaielor de cucerire. De asemenea, în acelaşi ritm a crescut şi autoritatea preoţilor nu doar în plan religios, ci şi economic şi politic. Egiptul ajunsese aproape o

teocraţie, în care Marele Preot se plasa imediat după rege, de cele mai multe ori cei doi aflându-se în conflict.

Ca o primă reacţie împotriva cultului lui Amon-Re şi a creşterii puterii politice şi economice a Marelui Preot şi a sacerdoţiului în general, faraonul Amenhotep al III-lea (1400-1362 î.Hr.) a întemeiat cultul lui Aton, cultul discului solar. Urmaşul său, Amenhotep al IV-lea (1361-1340 î.Hr.), îşi schimbă propriul nume care amintea de zeul Amon în „Akhenaton“, amintind de Aton. În plus, explică poporului că de acum înainte el şi casa sa vor adora un singur zeu, zeul Soarelui-Aton, cerând compatrioţilor săi să facă acelaşi lucru. Pentru a-şi convinge poporul în demersul său, a abandonat inclusiv vechea capitală, Teba, „oraşul lui Amon“, şi a construit o alta, 500 km mai la nord, pe care a numit-o Akhetaton, actualmente Tel-el-Amarna, ridicând aici palate şi temple noului zeu venerat, Aton.

Pentru a deveni mai convingător, a poruncit să fie şterse numele tuturor celorlalţi zei de pe inscripţiile publice. Cine vizitează astăzi, de exemplu, templul lui Amon din Luxor, va observa în mai multe locuri punerea în practică a acestei dispoziţii. De asemenea, n-a mai suportat să vadă nicăieri înscris vechiul său nume, Amenhotep, care semnifica „Amon este mulţumit”, care îi amintea de vechiul zeu, dispunând ştergerea lui de pe toate inscripţiile. Fireşte, pentru mulţi dintre noi, acest lucru este fără sens, dar în percepţia vechilor egipteni, numele reprezenta o componentă a sufletului şi implicit a persoanei. Numele era acela care poseda şi purta în sine aptitudinile, puterea de viaţă şi onoarea unei persoane. În consecinţă, ştergerea unui nume echivala cu dispariţia persoanei, după cum adoptarea unui nou nume semnifica naşterea unei noi persoane, a unei noi identităţi, cu alte aptitudini, cu o altă putere de viaţă, cu o altă onoare, în funcţie de noul nume adoptat.

Se pare că, prin reforma sa, tânărul faraon a reuşit să impună cultul unui singur zeu în întreg Egiptul, dar pentru scurtă vreme. Domnia sa nu a fost suficient de lungă pentru a o impune în conştiinţa egiptenilor, a căror mentalitate şi psihologie religioasă erau adaptate cultelor locale confederate. Pe de altă parte, n-a avut nici un moştenitor de sex bărbătesc, care să-i continue reforma. În acest context, cultul proscris al lui Amon-Re a reînviat cu şi mai multă forţă, succesorii săi au distrus toate templele lui Aton, părăsind capitala Akhetaton şi făcând să dispară de pretutindeni numele regelui „eretic”.

Desigur, reforma faraonului a comportat şi comportă în continuare interpretări dintre cele mai diferite în lumea cercetătorilor, privind mai ales motivaţia şi scopul ei. Pornind de la materialul existent din acea perioadă îndepărtată, dar cu precădere „Imnul soarelui lui Akhenaton", susţin că, în acest caz, avem de-a face cu un „monoteism conştient".

S-a încercat chiar acreditarea ideii că însuşi întemeietorul Legii mozaice, Moise, ar fi fost inspirat de învăţătura monoteistă a lui Akhenaton. Unii cercetători au încercat, de pildă, să demonstreze, prin simple speculaţii de ordin lingvistic, faptul că Moise ar fi fost egiptean. Ei au pornit în această încercare de la numele „Moise" pe care îl identifica cu „mose" (fiu) din perioada egipteană târzie, aşa cum îl găsim, de exemplu, între altele, în numele faraonului Thutmosis.

Monoteismul „atonian" este însă contestat de cercetători la fel de avizaţi. Afirmaţia potrivit căreia Aton ar fi „zeul cel viu" în afara căruia nu mai există altul, cel ce a creat pământul şi tot ceea ce există, era făcută, deja cu o mie de ani înaintea reformei lui Akhenaton la Tel-el-Amarna. Ea se referea, desigur, la Amon, la Re, la Atum şi la alţi zei. În plus, existau cel puţin doi zei în Imnul Soarelui atribuit lui Akhenaton, întrucât Akhenaton însuşi, în calitate de rege, era adorat ca o divinitate. Rugăciunile credincioşilor, reprezentând cel puţin grupul restrâns de funcţionari şi demnitari de la curtea faraonului, nu erau adresate lui Aton, ci lui Akhenaton, adorat ca divinitate.

În opinia unor cercetători, reforma religioasă a faraonului egiptean n-a fost decât o simplă reformă politică. El a declanşat-o ca o reacţie împotriva Marelui Preot şi a subordonaţilor săi, a căror putere politică devenise greu de tolerat pentru regele egiptean. Ceea ce s-a numit „reforma religioasă" a lui Akhenaton, adică promovarea cultului lui Aton, ca unică divinitate supremă, se explică, prin urmare, în cea mai mare parte, prin dorinţa regelui Amenhotep al IV-lea de a se elibera de sub influenţa Marelui Preot. La puţin timp după întronare, tânărul suveran i-a ridicat Marelui Preot al lui Amon dreptul de a administra bunurile zeului, privându-l de sursa puterii, pe care a păstrat-o însă pentru totdeauna pentru sine şi urmaşii săi.

Acum vom privi la câteva episoade din viața lui Moise, prin care putem vedea credința ca pe un angajament luat în fața lui Dumnezeu.

Într-adevăr, viața lui Moise a fost, în totalitate, un răspuns de credință la revelația lui Dumnezeu. Citim astfel în Scrisoarea către

Evrei: Prin credință a ieșit din Egipt, fără să se teamă de mânia monarhului; el a perseverat, ca și când L-ar fi văzut pe Cel Ce este nevăzut. Prin credință a instaurat Paștele și stropirea cu sânge, pentru ca Nimicitorul să nu-i omoare pe întâii lor născuți. Prin credință a trecut poporul prin Marea Roșie ca pe uscat. Când au încercat însă și egiptenii lucrul acesta, s-au înecat. Evrei 4,11

Când Dumnezeu se apropie de noi, invitându-ne să avem credință, nu ne spune doar ce este adevărat, ni se dă pe El Însuși. Acceptarea darului credinței ne face să începem călătoria spre Dumnezeu și să ne dăm Lui, din dragoste, în totalitate. Dumnezeu te așteaptă! Deci, oriunde te vei afla, trebuie să vrei să-L imiți, să te unești cu El întru bucurie, dragoste, entuziasm, chiar dacă se întâmplă într-o zi – sau în mod obișnuit – să faci lucrurile în silă. Dumnezeu te așteaptă și El te vrea credincios Lui.

Răspunsul credinței dă lumină întregii noastre vieți; mai mult, îi dă conștiința unei misiuni. Credința și chemarea ne afectează existența nu doar în parte, ci în totalitate. Relațiile noastră cu Dumnezeu ne cer să ne dăruim Lui în totalitate. Un credincios își vede viața, în toate dimensiunile sale, dintr-o nouă perspectivă: cea care ne este dată de Dumnezeu. Prin urmare, credința devine un nou criteriu de înțelegere și comportament care ne schimbă întreaga viață. A avea credință și a te dărui Domnului într-o viață cu misiune apostolică sunt două fețe ale aceleiași monede.

La nașterea lui Moise, faraonul a ordonat uciderea tuturor pruncilor băieți născuți din israeliți. Prin credință, Moise a fost ascuns trei luni de părinții săi. (Evrei 11, 23) Această frază sugerează că, prin credință, părinții săi au înțeles că moartea copilului nu era din voia Domnului, și că aceasta le-a dat puterea să nu se supună ordinului faraonului. Nu ar fi putut să își imagineze tot ce avea să depindă de această decizie. Când au renunțat, potrivit acestei credințe, la fiul lor, Providența Divină nu doar le-a permis să îl vadă adoptat de către o prințesă egipteană, dar i-a și permis mamei sale să continue să îl hrănească și să îl îngrijească, după cum ne spune Exodul 2, 1-10

Moise a crescut în palatul faraonului și a fost educat în toate științele egiptene. Dar ceva s-a întâmplat, ceva care i-a schimbat viața în mod radical. Pentru a apăra un israelit, a ucis un egiptean și a devenit un proscris. În alegerea lui Moise de a lua partea fratelui său israelit putem vedea o decizie bazată pe o convingere de credință, pe conștientizarea faptului că face parte din poporul ales. Prin credință a refuzat Moise, când a crescut, să fie numit „fiul fiicei lui Faraon”,

alegând mai degrabă să sufere împreună cu poporul lui Dumnezeu, decât se se bucure de păcat pentru puțin timp. El a considerat abuzul suferit pentru Iahwe ca fiind o bogăție mai mare decât bogățiile Egiptului, pentru că el își ațintise privirea la răsplata viitoare.

Prin lumina credinței, Moise a recunoscut că a deveni parte din țința urii și disprețului suferite de israeliți avea o valoare infinit mai mare decât plăcerile materiale ale Egiptului, plăceri care ar duce la o rătăcire spirituală.

Pentru a nu fi capturat de faraon, Moise a trebuit să fugă din Egipt. Așa a ajuns în pământul Midian din Peninsula Sinai. Ar fi părut că bunele sale intenții și grija sa pentru prizonierii israelieni din Egipt nu i-au adus nimic bun. Cu toate acestea, oamenii nu sunt unicii actori din istoria lumii, și nici măcar nu au rolurile principale. Când Moise s-a stabilit în noua sa țară și-ar fi putut imagina, în mod rezonabil, că noua sa viață va decurge în mod normal. Dumnezeu a venit să îl întâmpine și i-a dezvăluit misiunea pentru care a fost destinat încă de la naștere. Aceasta a urmat să îi fie vocația și să îi definească sufletul.

Misiunea lui Moise este creată în contextul istoriei patriarhilor. Dumnezeu, auzind gemetele copiilor lui Israel oprimați în Egipt, și-a adus aminte de legământul său cu Abraham, cu Isaac și cu Iacov, Exodul 2, 24 și l-a ales pe Moise să îi elibereze poporul din sclavie. Pentru a-și respecta promisiunea dată lui Avraam, Dumnezeu intervine iar în istorie. În timp ce Moise păștea turma lui ... Ietro, preotul din Midian ... Domnul i S-a arătat într-o flacără de foc care ieșea dintr-un tufiș. Moise s-a uitat într-acolo și a văzut că, deși tufișul ardea, totuși nu se mistuia. Atunci Moise a zis: „Trebuie să mă apropii ca să văd această priveliște deosebită, de ce nu se mistuie tufișul." Când Domnul a văzut că el s-a apropiat să vadă, l-a chemat din tufiș. (Exodul 3, 1-4) Povestea vocației lui Moise ne prezintă elementele de bază care se găsesc în fiecare chemare la a urma planurile Domnului: Dumnezeu ia inițiativa și se dezvăluie: îi încredințează persoanei o misiune, și promite sprijinul său pentru ca acea persoană să o îndeplinească.

Dumnezeu deschide o cale într-un mod extraordinar, și se adaptează persoanei căreia îi vorbește. După ce i-a atras atenția lui Moise cu tufișul în flăcări, i se adresează pe nume, „Moise, Moise!" Repetiția numelui subliniază importanța a ce se întâmplă și dă certitudine chemării. Fiecare vocație include această conștientizare a aparținerii la Dumnezeu, a fi în mâinile Sale, care duce la pace interioară pentru acea persoană. Este ce a exprimat Isaia în imnul

său: Nu te teme, căci eu te-am răscumpărat; te-am chemat pe nume, ești al meu.

Chemarea lui Dumnezeu aduce cu ea convingerea că vocația nu este doar fantezie sau rod al imaginației. Vocația lui Moise accentuează acest al doilea aspect al chemării, prin dezvăluirea modului în care Dumnezeu se descrie: Eu sunt Dumnezeul tatălui tău, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov, chiar Acela în care au crezut strămoșii săi: ,,Eu sunt cel ce sunt". Fiecare chemare divină include această inițiativă de apropiere prin care Dumnezeu se face cunoscut.

Am putea considera surprinzătoare reacția lui Moise. Chiar dacă a văzut minunea tufișului arzând, și fiind sigur de ce se întâmplă, el începe să găsească scuze: Cine sunt eu, să merg la faraon? Moise încearcă să evite cererea Domnului - misiunea care îi este încredințată - deoarece este conștient de propriile lipsuri și dificultatea sarcinii. Credința sa este încă puțină, dar frica nu îl face să fugă de prezența lui Dumnezeu. Moise îi vorbește Domnului într-un mod simplu și îi enumeră obiecțiile, și îi permite lui Dumnezeu să își arate puterea și să ofere o soluție slăbiciuni sale.

În acest proces, Moise resimte personal puterea lui Dumnezeu, care începe să facă, prin el, unele dintre miracolele pe care Moise le va demonstra mai târziu faraonului. În acest fel, Moise a realizat că limitările sale personale nu contează, deoarece Domnul nu îl va abandona; el a înțeles că Domnul va fi cel care îi va elibera poporul din Egipt. Tot ce trebuia să facă el, Moise, era să fie un bun instrument. În orice chemare la o adevărată viață creștină, Dumnezeu o asigură pe acea persoană de favoarea sa și își arată apropierea: Voi fi cu tine.

Moise, conștient de misiunea sa, a fost întotdeauna ghidat de încrederea în promisiunea lui Dumnezeu de a-i lua pe cei din poporul ales în Pământul Făgăduinței, sigur că, cu ajutorul lui Yahwe, va putea să depășească toate obstacolele. Prin credință a instaurat Paștele și stropirea cu sânge, pentru ca Nimicitorul să nu-i omoare pe întâii lor născuți; prin credință a trecut poporul prin Marea Roșie ca pe uscat. Când au încercat însă și egipteanii lucrul acesta, s-au înecat. Dar această credință nu era fondată doar pe o chemare primită în trecut; a fost hrănită, mai degrabă, de un dialog simplu și umil cu Dumnezeu. Dumnezeu este invizibil, dar este făcut, într-un fel, vizibil de către credință, deoarece credința este un mod de a cunoaște lucruri care nu pot fi văzute.

Moise este, pe scurt, un exemplu deosebit de bun al relației dintre credință, fidelitate și eficacitate. Moise este credincios și eficient deoarece Dumnezeu este aproape de el, iar Dumnezeu îi este aproape deoarece Moise nu încearcă să scape de privirea cercetătoare a Domnului, ci Îi vorbește direct despre propriile îndoieli, frici și slăbiciuni. Chiar și atunci când totul pare pierdut, chiar și când oamenii abia salvați își fac un vițel de aur pentru a-l idolatriza, încrederea lui Moise în Dumnezeu îl face să intervină pentru poporul său. Atunci păcatul lor este transformat în șansa unui nou început, ce arată chiar mai clar Milostivirea Domnului.

Scrisoarea către Evrei descrie câteva momente excepționale în care credința lui Moise strălucește. Dar am putea să îi parcurgem toată viața și să găsim mult mai multe episoade. De exemplu, s-a supus și când a urcat pe Muntele Sinai să ia Tablele Legii, și când a stabilit și ratificat Legământul lui Dumnezeu cu poporul Său. Cea mai succintă și exactă laudă este cea dată la sfârșitul Deuteronomului: De atunci nu s-a mai ridicat în Israel niciun alt profet asemenea lui Moise, pe care Domnul să-l fi cunoscut față în față.

Viaţa lui Moise a fost marcată de vocaţia sa unită inseparabil de misiunea dată: Dumnezeu i-a cerut lui Moise să îi elibereze și să îi conducă poporul, să îl ducă din țara aceea păgână într-o țară în care curge lapte și miere. Eliberarea lui Israel încredințată lui Moise prefigurează răscumpărarea creștină – mântuirea reală. Hristos este cel care, prin moartea și învierea Sa, ne-a răscumpărat din sclavia radicală a păcatului, deschizându-ne calea către adevăratul Tărâm al Făgăduinței, Raiul.

CUPRINS

DOMNUL ALAIN ZIVIE 5

O CĂLĂTORIE CU TRENUL 10

DOMNIȘOARA EMMA 15

O DIDCUȚIE CU PROFESORUL DANIEL..... 18

O ÎNTÂLNIRE PRIETENEASCĂ..... 27

STRADA 36

O ANIVERSARE CU IZ ȘTIINȚIFIC 39

CINE ERA MOISE 54

O CĂLĂTORIE CU PERIPEȚII 65

DOMNUL TOMAS JACK BRYAN 71

AVENTURI PE MAREA ROȘIE 78

0 LECȚIE DE ISTORIE 81

PE URMELE LUI MOISE 86

DOI PRIETENI VECHI ..... .98

O PLIMBARE PRIN PRAGA 103

O CĂLÂTORIE PRIN FRANȚA..... 116

UN STUDIU COMPARATIV 123

DISCURSUL DOMNULUI ALAIN ZIVIE 154

Moise este personajul central al Vechiului Testament, un reper moral al Evreilor. Născut de Evrei dar crescut de Egipteni, Moise a produs un val de îndoieli în ceea ce privește originea sa. Astfel, în rândul cercetătorilor s-a produs o confuzie și s-au născut întrebările: Cine este acest misterios personaj: este Evreul Moise, primitorul celor zece porunci, salvatorul Evreilor din robia egipteană sau este Akhenaton, un fost preot în Heliopolis? Apoi, care este legătura dintre personajul biblic Moise şi Akhenaton?

Astfel, dorind să elucidez această dilemă, am dat viață unor personaje dornice de descoperirea adevărului, dar și de aventură.

Vă invit să vă alăturați celebrului profesor egiptolog Daniel, aventurierului Alain Zivie dar și frumoaselor domnișoare Manal și Emma, precum și celebrilor cercetători biblici Elizabet Dorothy și Cyprien Mere.

AUTORUL

ISBN 978-973-0-26181-3